USKO JA ISLAM

KOMMENTOITU KÄÄNNÖS TEOKSESTA

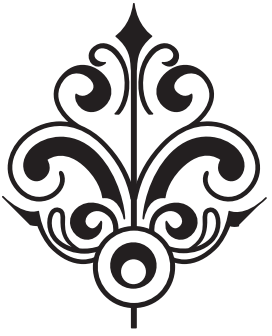
I'TIQÂD-NÂMA

Kirjoittanut

Suuri wali (Allahin rakastama), Allahin siunausten aarre,
kaikessa ylevä, saavuttamattoman tiedon mestari, oikeuden,
totuuden ja uskonnon valo

MAWLÂNÂ DIYÂ' AD-DÎN
KHÂLID AL-BAGHDÂDÎ

(1778–1826)

Turkinkielisen kommentaariversion on kirjoittanut

HÜSEYN HİLMİ IŞIK

USKO JA ISLAM

KOMMENTOITU KÄÄNNÖS TEOKSESTA

I'TIQÂD-NÂMA

Kirjoittanut

Suuri wali (Allahin rakastama), Allahin siunausten aarre,
kaikessa ylevä, saavuttamattoman tiedon mestari, oikeuden,
totuuden ja uskonnon valo

MAWLÂNÂ DIYÂ' AD-DÎN
KHÂLID AL-BAGHDÂDÎ

(1778–1826)

Turkinkielisen kommentaariversion on kirjoittanut

HÜSEYN HİLMİ IŞIK

www.gofreebooks.com

SISÄLLYS

ALKUPERÄISEN TEKSTIN KIRJOITTAJA 5

HAKIKAT KITABEVIN TAVOITE 6

SUOMENNOKSESTA 7

ALKUSANAT.....8

JOHDANTO 15

USKO JA ISLAM 21

ISLAMIN PERUSTEET.....25

USKON PERUSTEET.....33

SHARAF AD-DIN MUNIRIN KAKSI KIRJETTÄ 96

ALLAH ON OLEMASSA JA YKSI – KAIKKI LUODUT OLIVAT OLEMATTOMIA JA TULEVAT OLEMATTOMIKSI.....105

SALAFIT 112

SANASTO 133

ALKUPERÄISEN TEKSTIN KIRJOITTAJA

Mawlana Diya ad-Din Khalid al-Baghdadi al-Uthmani (quddisa sirruh)[1] on tämän kirjan pohjana olleen *Itiqad-nama*-kirjan kirjoittaja. Hän syntyi vuonna 1778 Shahrazurissa Bagdadin pohjoispuolella ja palasi Herransa luo Damaskoksessa vuonna 1826. Häntä kutsuttiin nimellä al-Uthmani, koska hän polveutui kolmannesta kalifista, kunnianarvoisasta Uthman Dhun-Nurainista (radiyallahu ‘anh)[2].

Mawlana Khalid opetti nuoremmalle veljelleen, kunnianarvoisalle Mawlana Mahmud Sahibille, kuuluisaa Jibrilin hadithia (Hadith al-Jibril). Se on suuren oppineen an-Nawawin kokoelman *Al-Arba‘un an-Nawawiyya* toinen hadith (hadith on perimätietoa Profeetta Muhammadin, ‘alaihis-salam[3], sanomista ja tekemistä asioista). Veli pyysi häntä kirjoittamaan hadithiin selityksen. Mawlana Khalid halusi ilahduttaa veljensä valaistunutta sydäntä ja suostui pyyntöön. Hän selitti hadithin persiaksi kirjassa, jonka nimi on *Itiqad-nama*.

Kirjan turkinkielinen käännös *Herkese Lâzım Olan Îmân* käännettiin vuonna 1969 englanniksi (nykyinen *Belief and Islam*, jonka pohjalta tämä suomennos on tehty), ranskaksi (*Foi et Islam*) ja saksaksi (*Glaube und Islam*). Myöhemmin se on käännetty useille muille kielille, kuten tamiliksi, jorubaksi, hausaksi, malajalamiksi ja tanskaksi.

Siunatkoon Allah (ta‘ala)[4] viattomia nuoria niin, että he lukevat tämän kirjan ja oppivat oikean uskonkäsityksen (i‘tiqad), jonka Ahl as-sunnahin[5] oppineet ovat välittäneet!

Subhan-Allahi wa bi-hamdihi, subhan-Allahil-‘azim.

(Pyhä on Allah, ja ylistys kuuluu Hänelle. Pyhä on Allah, Suuri.)

Tätä ylistystä kutsutaan nimellä kalima at-tanzih (sanat, jotka julistavat Allahin vapaaksi kaikista puutteista). Kun se sanotaan sata kertaa aamulla

[1] Suom. huom. Quddisa sirruh tarkoittaa: ”Allah pyhittäköön hänen salaisuutensa.” Ilmausta käytetään suurista hengellisistä opettajista.

[2] Suom. huom. Radiyallahu ‘anh tarkoittaa: ”Allah olkoon häneen tyytyväinen.” Ilmausta käytetään Profeetan seuralaisista.

[3] Suom. huom. ‘Alaihis-salam tarkoittaa: ”Rauha hänelle.” Ilmausta käytetään profeetoista ja enkeleistä.

[4] Suom. huom. Ta‘ala tarkoittaa: ”Korkein (ylistetty ja korotettu olkoon Hän).”

[5] Suom. huom. Ahl as-sunnah (lyh. sanoista ahl as-sunna wa’l-jama’a, ”sunnan ja yhteisön väki”) tarkoittaa niitä muslimeja, jotka seuraavat Profeetan (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) sunnaa ja hänen seuralaistensa tietä. Suurin osa maailman muslimeista kuuluu Ahl as-sunnahiin. Suomessa heistä käytetään usein nimitystä sunnimuslimit.

ja sata kertaa illalla, sanojan kaikki synnit annetaan anteeksi, ja se suojelee häntä tekemästä syntejä vastedes. Suuri wali ja oppinut Imaami ar-Rabbani (quddisa sirruh) mainitsee tämän rukouksen teoksensa *Maktubat* ensimmäisen osan 307. ja 308. kirjeessä sekä teoksen turkinkielisessä laitoksessa.

Ya Rahman, ya Rahim, ya 'Afuwwu, ya Karim.

(Oi Armelias, oi Armollinen, oi Anteeksiantava, oi Antelias.)

HAKIKAT KITABEVIN TAVOITE

Tämän kirjan julkaisija Hakikat Kitabevi (*Totuuden kirjakauppa*) on siunattu kirjakauppa Fatihissa, Istanbulissa. Sen tavoitteena on tehdä luotettava ja perinteisesti hyväksytty islamilainen tieto mahdollisimman helposti saatavaksi kaikille kansoille kaikilla kielillä. Hakikat Kitabevi jakaa kääntämiään islamilaisia kirjoja ilmaiseksi, jotta jokainen kiinnostunut voisi löytää suoran tien, hyvän elämän ja uskon Kaikkivaltiaaseen Allahiin. Olkoon Allah (ta'ala) tyytyväinen niihin, jotka auttavat meitä! Aamen.

Jokaisella on etukäteen lupamme painaa tämä kirja alkuperäisessä muodossaan, jakaa sitä tai kääntää se mille tahansa kielelle. Hyvä lukija, as-salamu 'alaikum wa rahmatullah (Allahin rauha ja armo olkoon kanssasi)!

Kaikki tämän kirjan tekstit on otettu islamin oppineiden kirjoittamista teoksista. Emme ole lisänneet niihin mitään omaa. Teemme tätä hyödyllistä työtä kahdesta syystä: palvellaksemme ihmiskuntaa ja saadaksemme hyväksynnän niiltä, jotka työskentelevät ihmisten onnen hyväksi ja suojelevat heidän tärkeimpiä oikeuksiaan. Kun luet näiden suurten ja kaikkialla arvostettujen oppineiden kirjoituksia huolellisesti ja ajatuksella, saat hyödyllistä tietoa sekä tätä maailmaa että hengellistä elämää varten, in sha' Allah (jos Allah suo).

Lähetämme sinulle rauhan tervehdyksemme ja rakkautemme. Siunatkoon Allah (ta'ala) sinua hyvällä terveydellä sekä onnellisella, pitkällä ja siunatulla elämällä! Aamen.

Wa sall-Allahu 'ala Sayyidina Muhammadin wa 'ala Ali Muhammad, wa barik 'ala Sayyidina Muhammadin wa 'ala Ali Muhammad. Allahumma Rabbana atina fid-dunya hasanatan wa fil-akhirati hasanatan wa qina 'adhaban-nar, bi-rahmatika ya Arham ar-Rahimin! Amin.

(Allah siunatkoon Mestariamme Muhammadia ja Muhammadin perhettä, ja suokoon runsautensa Mestarillemme Muhammadille ja Muhammadin per-

heelle. Oi Allah, Herramme! Anna meille hyvää tässä maailmassa ja hyvää Tuonpuoleisessa, ja varjele meidät Tulen rangaistukselta armossasi, oi Armollisista armollisin! Aamen.)[6] Hakikat Kitabevi (Totuuden kirjakauppa)

SUOMENNOKSESTA

Tämä suomennos pohjautuu Hakikat Kitabevin julkaisemaan englanninkieliseen laitokseen Belief and Islam (42. painos, 2025). Epäselvät kohdat on tarkistettu turkinkielisestä alkutekstistä Herkese Lâzım Olan Îmân. Suomennosta on laatinut viiden suomalaisen muslimin tiimi yhdessä Hakikat Kitabevin kanssa rakkaudesta islamiin, Pyhään Profeettaamme (sall-Allahu ʻalaihi wa sallam) ja Ahl as-sunnahin siunattuun tiehen.

Tämä ensimmäinen ja alustava painos on tehty nopealla aikataululla kustantajan toiveesta Helsingin kirjamessuille 2026, ja toivomme palautetta sen puutteista. Käännöstyössä on käytetty apuna tekoälyä (Claude, malli Opus 5.5, Anthropic). Tekoäly teki käännösluonnokset suomentajien käännösesimerkkien, islamilaisen sanaston ja ohjeiden mukaan sekä auttoi termien ja kirjoitusasujen yhtenäistämisessä. Oikolukija on lukenut ja korjannut ensimmäisen kolmanneksen tekoälyn tekemästä käännöksestä, ja loppu on käännetty sen pohjalta. Kaikkea tekoälyn kääntämää tekstiä ei ole vielä oikoluettu. Se tehdään seuraavaa painosta varten.

Ymmärrämme, että näistä syistä teksti voi sisältää virheitä. Tiedämme toimivamme vastoin islamin oppineiden historiallisesti tunnettua tarkkuutta ja perinpohjaisuutta. Vaakakupissa painaa kuitenkin tämän tärkeän ja luotettavan, islaminuskon perusteet opettavan tekstin tekeminen saavutettavaksi suomalaisille. Allah (taʻala) antakoon meille anteeksi ja johdattakoon meitä kaikkia suoralla tiellä. Tuokoon tämä kirja hyvyyttä, valoa, turvaa, uskon makeutta ja hyviä loppuja koko pohjoiselle kansallemme. Aamen.

Hakasulkeissa [ ] olevat selitykset ovat turkinkielisen kommentaariversion kirjoittajan Hüseyn Hilmi Işıkin lisäyksiä. Merkinnällä Suom. huom. alkavat alaviitteet ovat suomentajien lisäyksiä. Muut alaviitteet ovat alkuteoksesta.

Otamme kiitollisina vastaan palautetta kirjasta ja korjausehdotuksia osoitteeseen totuudenkirjat@gmail.com

[6] Suom. huom. Rukouksen loppuosa (Rabbana atina…) on Koraanin jae 2:201.

ALKUSANAT

Basmalalla aloitamme tämän kirjan,
Allahin nimi on paras turva.
Hänen hyvyytensä on mittaamaton ja lukematon,
Hän on Luoja, joka rakastaa anteeksiantamista, armeliain.

Allah (ta'ala) on armollinen kaikille maan päällä eläville ihmisille. Hän luo kaiken, mitä he tarvitsevat, ja lähettää sen heille. Hän näyttää tien, joka johtaa loputtomaan autuuteen. Jotkut ihmiset ovat jättäneet oikean tien ja kulkeneet epäuskon (kufr) ja harhaopin tietä. Heidät ovat pettäneet heidän oma nafsinsa (alempi itse, ihmisessä oleva Allahia (ta'ala) vastustava voima), huono seura sekä vahingolliset kirjat ja muut viestimet. Heistä Allah (ta'ala) johdattaa oikealle tielle kenet tahtoo ja pelastaa heidät ikuiselta tuholta. Niille, jotka ovat julmia ja ylittävät rajat, Allah (ta'ala) ei anna tätä siunausta. Hän antaa heidän jäädä epäuskon tielle, josta he pitävät ja jota he haluavat.

Tuonpuoleisessa Allah (ta'ala) antaa anteeksi kenelle tahtoo niistä syyllisistä uskovista, jotka joutuisivat Helvettiin, ja päästää heidät Paratiisiin. Yksin Allah (ta'ala) luo jokaisen elävän olennon, pitää jokaisena hetkenä jokaisen olennon olemassa ja suojelee kaikkia pelolta ja kauhulta. Turvaten Allahin (ta'ala) kunnioitettuun nimeen eli odottaen apua Häneltä aloitamme tämän kirjan kirjoittamisen.

Ylistys (hamd) kuuluu Allahille (ta'ala)! Rauha ja siunaus Hänen rakkaalle Profeetalleen Muhammadille ('alaihis-salam). Rukoilemme siunausta myös tuon ylhäisimmän Profeetan jalolle perheelle (Ahl al-Bayt[7]) sekä jokaiselle hänen oikeamieliselle ja uskolliselle seuralaiselleen (as-Sahabat al-Kiram).

Ylistys (hamd) tarkoittaa, että ihminen uskoo ja sanoo Allahin (ta'ala) luovan ja lähettävän kaikki siunaukset. Kiitollisuus (shukr) tarkoittaa, että ihminen käyttää kaikkia siunauksia islamin mukaisesti.

[7] Suom. huom. Ahl al-Bayt (arab. "talon väki") tarkoittaa Profeetan (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) perhettä. Sanaa käytetään kolmessa merkityksessä. Suppeimmassa merkityksessä sillä tarkoitetaan Alia, Fatimaa, Hasania ja Husaynia. Laajemmassa merkityksessä siihen kuuluvat myös Profeetan puhtaat vaimot, hänen jälkeläisensä ja Hashimin suku, johon hän itse kuului. Laajimmassa merkityksessä siihen luetaan myös hänen kodissaan asuneet ja palvelleet ihmiset. Koraanissa Allah (ta'ala) sanoo Profeetan perheelle: "Allah (ta'ala) tahtoo poistaa teistä saastan ja puhdistaa teidät täydellisen puhtaiksi" (33:33). Profeetan perheen rakastaminen on jokaiselle muslimille velvollisuus (fard). Allahin Lähettiläs sanoi: "Perheeni on kuin Nuhin ('alaihis-salam) arkki. Se, joka seuraa heitä, pelastuu. Muut tuhoutuvat." Ahl as-sunnah rakastaa ja kunnioittaa heitä kaikkia.

Islamin uskonopista sekä sen käskyistä ja kielloista on kirjoitettu tuhansia arvokkaita kirjoja. Monet niistä on käännetty vieraille kielille ja jaettu kaikkiin maihin. Toisaalta pahantahtoiset ja lyhytnäköiset ihmiset, uskoa teeskentelevät uskonnon viholliset (zindiq) sekä tietämättömät uskonnollisessa virassa olevat, jotka Iso-Britannian hallinnon juonet ovat pettäneet[8], ovat jatkuvasti hyökänneet islamin hyödyllisiä, siunausta tuovia ja valoisia sääntöjä vastaan. He ovat yrittäneet tahrata ja muuttaa islamia ja pettää muslimeita.

On kuitenkin kiitollisuudella todettava, että lähes jokaisessa maassa islamin oppineet yhä pyrkivät levittämään ja puolustamaan islamin uskoa. Oikean tien oppineita, jotka kirjoittivat islamista kirjoja sen pohjalta, mitä olivat kuulleet seuralaisilta, kutsutaan Ahl as-sunnahin oppineiksi.

Toisaalta kaikkialla levitetään sopimattomia puheita ja kirjoituksia, joiden väitetään perustuvan Koraaniin ja haditheihin. Todellisuudessa ne ovat väärintulkintoja. Niiden takana on muutamia ihmisiä, jotka eivät ole lukeneet tai ymmärtäneet Ahl as-sunnahin oppineiden kirjoja. Nämä puheet ja kirjoitukset eivät ole kuitenkaan horjuttaneet muslimiveljiemme ja -sisartemme lujaa uskoa. Ne eivät ole vaikuttaneet mitenkään, paitsi että ne ovat paljastaneet esittäjiensä tietämättömyyden.

Ihmistä, joka sanoo olevansa muslimi tai jonka on nähty toimittavan rituaalirukousta tai rukousta (salat) yhteisessä rukouksessa (jama‘a), on pidettävä muslimina. Joskus myöhemmin hänen puheessaan, kirjoituksissaan tai käytöksessään voi näkyä jotakin, mikä on ristiriidassa Ahl as-sunnahin oppineiden opettaman uskon kanssa. Silloin hänelle kerrotaan, että se on epäuskoa (kufr) tai haitallinen uudennos (bid‘a). Häntä kehotetaan luopumaan siitä ja katumaan.[9] Jos hän vastaa, ettei luovu siitä, ymmärretään, että hän on harhaoppinen, islamista luopunut (murtadd) tai ihminen,

[8] Suom. huom. Kirjoittaja viittaa Britannian tietoiseen ulkomaanpolitiikkaan 1700–1900-luvuilla, jolloin Britannia pyrki kaikin keinoin heikentämään Osmanien valtakuntaa haavoittamalla islamin ja muslimimaailman yhtenäisyyttä. Lisätietoja lukija voi etsiä kustantajan kirjasta *Confessions of a British Spy and British Enmity Against Islam,* jonka voi ladata englanninkielellä maksutta osoitteesta:

[9] Katumus (tawba) tarkoittaa, että ihminen katuu tekemäänsä syntiä tai epäuskoon johtanutta sanaa tai tekoa ja päättää olla tekemättä sitä enää. Allahin (ta‘ala) anteeksiannon pyytämistä synneistä kutsutaan nimellä istighfar (sanotaan ”Astaghfirullah”). Katumus ja istighfar tehdään sydämellä, kielellä ja sillä ruumiinosalla, jolla synti on tehty: sydän katuu, kieli rukoilee ja anoo, ja ruumiinosa lakkaa tekemästä syntiä.

joka on myynyt itsensä ulkomaalaisille epäuskoisille. Vaikka hän jatkaisi rukousten toimittamista, tekisi pyhiinvaelluksen ja tekisi kaikenlaisia palvontatekoja ja hyviä tekoja, hän ei pääse tästä onnettomuudesta. Ellei hän luovu epäuskoon johtavista asioista ja kadu, hän ei ole muslimi.

Kaikkien muslimien tulee oppia hyvin, mikä johtaa epäuskoon, jotta he varjelisivat itseään uskosta luopumiselta. Heidän tulee myös tunnistaa hyvin epäuskoiset ja ne valehtelijat, jotka teeskentelevät olevansa muslimeja, erityisesti Iso-Britannian hallituksen lahjomat eripuran aiheuttajat, ja pysyä erossa heidän aiheuttamastaan harmista.

Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam)[10] kertoi eräässä hadithissa, että Koraanista ja haditheista tullaan johtamaan vääriä ja virheellisiä merkityksiä ja että näin syntyy 72 harhaan joutunutta ryhmää. Tätä hadithia selitetään kirjoissa *Al-Bariqa* ja *Al-Hadiqa*, jotka lainaavat sen [kahdesta kuuluisasta hadithkokoelmasta] Bukharin ja Muslimin teoksista. Meidän ei pidä uskoa näiden harhaan joutuneiden ryhmien jäsenten kirjoja ja luentoja, vaikka he esiintyisivät nimillä ”suuri islamin oppinut” tai ”uskonnon professori”. Meidän on oltava hyvin valppaita, ettemme lankea uskon varkaiden ansoihin.

Näiden oppimattomien muslimien lisäksi on muitakin, jotka pyrkivät johtamaan muslimilapsia harhaan monin uusin keinoin: toisaalta kommunistit, vapaamuurarit ja kristityt lähetyssaarnaajat, toisaalta wahhabit,[11] jotka ovat myyneet itsensä Iso-Britannian hallituksen juonittelijoille ja sionisteille. He tekevät parhaansa tuhotakseen uskon ja islamin vääristelevien kirjoitusten, elokuvien, teatterin, radio- ja televisiolähetysten ja verkkosivujen avulla. Tähän he käyttävät miljoonia. Islamin oppineet (rahimahu-

[10] Suom. huom. Sall-Allahu ‘alaihi wa sallam tarkoittaa: ”Allah siunatkoon häntä ja suokoon hänelle rauhan.” Ilmausta käytetään Profeetta Muhammadista.

[11] Suom. huom. Wahhabilaisuus sai alkunsa Najdissa Arabian niemimaalla Muhammad ibn ‘Abd al-Wahhabin (k. 1792) opetuksista ja levisi hänen liitostaan Su‘udin suvun kanssa. Wahhabit julistivat monijumalaisiksi muslimit, jotka turvautuivat Profeetan tai Allahin ystävien välitykseen tai vierailivat heidän haudoillaan. He hylkäsivät lakikoulukuntien perinteen. Liike levisi väkivaltaisesti: Taifissa (1802 ja 1924) surmattiin asukkaita ja oppineita, ja Medinan al-Baqi‘-hautausmaan hautamuistomerkit hävitettiin (1806 ja 1925). Hakikat Kitabevin julkaiseman kirjan *Confessions of a British Spy* mukaan brittiläinen agentti Hempher ohjasi Muhammad ibn ‘Abd al-Wahhabin ajattelua. Historiallisesti tiedetään, että Iso-Britannia tuki saudihallitsija ‘Abd al-‘Aziz ibn Su‘udia ainakin ensimmäisen maailmansodan aikana.

mullah)[12] ovat jo etukäteen vastanneet heille kaikille. He ovat osoittaneet Allahin (ta'ala) uskonnon, onnen ja pelastuksen tien.

Heidän kirjoistaan olemme valinneet *Itiqad-nama*-kirjan. Sen on kirjoittanut huomattava islamin oppinut Mawlana Diya ad-Din Khalid al-Baghdadi al-Uthmani (quddisa sirruh). Edesmennyt, kunnioitettu hajji Faizullah Kemahista, Erzincanista, käänsi *Itiqad-naman* aikoinaan turkiksi nimellä *Fara'id al-fawa'id*, ja se painettiin Egyptissä vuonna 1894. Hajji Faizullah opetti professorina monta vuotta Söken kaupungissa Turkissa ja palasi Herransa luo vuonna 1905. Tästä käännöksestä on tehty yksinkertaistettu laitos nimellä *Belief and Islam*. Sen ensimmäinen painos ilmestyi vuonna 1966.

Hakasulkeissa [ ] olevat selitykset ovat turkinkielisen kommentaariversion kirjoittajan Hüseyn Hilmi Işıkin lisäyksiä. Ne erottavat selitykset alkutekstistä. Kiitämme Allahia (ta'ala) loputtomasti siitä, että Hän on suonut meille osaksi tämän kirjan julkaisemisen. *Itiqad-naman* persiankielinen alkuteos on Istanbulin yliopiston kirjastossa (Ibnul Emin Mahmud Kemal -osasto, F. 2639).

Teoksessa *Ad-Durr al-mukhtar* hurskas 'Ala'uddin Haskafi (rahimahullah) kirjoittaa epäuskoisen avioliittoa käsittelevän luvun lopussa:

"Jos nuori nainen, jolla on islamilainen avioliittosopimus (nikah), ei tunne islamia avioituessaan, hänen nikahinsa raukeaa [koska hän menettää uskonsa]. Hänelle on opetettava Allahin (ta'ala) ominaisuudet, ja hänen on toistettava ne ja sanottava: 'Minä uskon nämä.'"

Tätä selittäessään Ibn 'Abidin (rahimahullah) sanoi:

"Kun tyttö on pieni, hän kuuluu vanhempiensa uskoon; hän on muslimi. Kun hän saavuttaa murrosiän, hän ei enää kuulu vanhempiensa uskoon. Jos hän saavuttaa murrosiän tuntematta islamia, hänestä tulee uskonsa hylännyt. Ellei hän opi uskon kuutta pilaria ja usko niihin sekä usko, että on elettävä [islamin viiden pilarin] mukaan, hän ei pysy muslimina. Näin on, vaikka hän lausuisi ykseyden todistuksen (kalima at-tawhid) eli sanoisi: 'La ilaha illa'llah Muhammadun Rasulullah' [merkitys: 'Allah (ta'ala) on olemassa ja Hän on Yksi. Muhammad ('alaihis-salam) on Allahin (ta'ala)

[12] Suom. huom. Rahimahumullah tarkoittaa: "Allah armahtakoon heitä." Yksikössä rahimahullah: "Allah armahtakoon häntä." Ilmausta käytetään edesmenneistä oppineista ja hurskaista.

lähettämä Profeetta.’]. Hänen on opittava ne kuusi uskonkohtaa, jotka ilmaistaan [alla olevassa] uskontunnustuksessa ’Amantu bi’llahi…’, ja uskottava niihin. Hänen on myös sanottava: ’Minä hyväksyn Allahin (ta‘ala) käskyt ja kiellot.’”

Ibn ‘Abidinin selitys osoittaa, että epäuskoinen tulee muslimiksi heti, kun hän lausuu ykseyden todistuksen ja uskoo lyhyesti sen merkitykseen. Kuten kenen tahansa muslimin, hänen on mahdollisimman pian opeteltava ulkoa seuraavan lauseen Amantu-uskonkohdat[13] ja opittava tarkasti niiden merkitys sekä tarpeelliset islamin opit:

***Amantu bi’llahi wa mala’ikatihi wa kutubihi wa rusulihi wal-yawmil-akhiri wa bil-qadari khairihi wa sharrihi min-Allahi ta‘ala wal-ba‘thu ba‘dal-mawti haqqun, ash-hadu an la ilaha illa’llah wa ash-hadu anna Muhammadan ‘abduhu wa Rasuluhu.**[14]

Myös muslimipojasta, joka ei opi näitä kuutta uskonkohtaa ja islamin oppeja eikä sano uskovansa niihin, tulee uskonsa menettänyt, kun hän saavuttaa ymmärryksen iän ja murrosiän. Kun ihminen on [oppinut ne, uskonut niihin ja näin] saavuttanut uskon, hänen velvollisuutensa (fard) on heti selvittää ja oppia islamin opit. Niitä ovat velvollisuudet (fard) ja kiellot (haram), rukouspesun (wudu) ja kokopesun (ghusl) tekeminen, rukouksen (salat) toimittaminen sekä se, miten peitetään ruumiinosat, jotka on peitettävä (awrat) (ks. luku Islamin perusteet).

Kun joku kysyy toiselta näistä opeista, hänen velvollisuutensa on opettaa ne tai neuvoa luotettavan islamilaisen kirjan ääreen. Jos ei ole ketään, keneltä kysyä, eikä luotettavaa kirjaa löydy, ihmisen velvollisuus on etsiä tietoa itse. Jos hän ei etsi, hän on vaarassa tulla epäuskovaksi. Siihen asti, kunnes hän löytää, näiden oppien tietämättömyys on hyväksyttävä syy (‘udhr). Muslimi, joka ei tee velvollisia tekoja niiden aikana tai joka tekee kiellettyä, saa rangaistuksen Helvetissä.

---

[13] Nämä ovat uskon kuusi pilaria, joita selitetään luvussa Uskon perusteet.

[14] Suom. huom. Merkitys: ”Uskon Allahiin, Hänen enkeleihinsä, Hänen kirjoihinsa, Hänen lähettiläisiinsä ja viimeiseen päivään sekä ennaltamääräämiseen (qadar), siihen että hyvä ja paha tulevat Allahilta (ta‘ala). Ylösnousemus kuoleman jälkeen on totta. Todistan, ettei ole muuta jumalaa kuin Allah, ja todistan, että Muhammad on Hänen palvelijansa ja Lähettiläänsä.”

Tässä kirjassa kerrotaan yksityiskohtaisesti uskon kuudesta pilarista. Jokaisen muslimin tulisi lukea tämä kirja huolella ja tehdä parhaansa, jotta myös hänen lapsensa ja kaikki hänen tuttavansa lukisivat sen.

Tekstissä Koraanin jakeiden merkitykset annetaan maal-selityksinä[15] niin kuin perinteiset tafsirin eli Koraanin selitystieteen oppineet ovat ne kertoneet. Jakeiden merkitykset ymmärsi vain Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam), ja hän opetti ne seuralaisille hadittheissa. Tafsirin oppineet erottivat nämä hadithit vääristä haditheista, joita olivat keksineet ne uskonnollisessa virassa olevat, jotka eivät seuranneet yhtäkään Ahl as-sunnahin neljästä lakikoulukunnasta (la-madhhabi), eli tekopyhät (munafiq) ja uskoa teeskentelevät uskonnon viholliset (zindiq), jotka olivat myyneet itsensä Iso-Britannian hallinnon juonille. Jos oppineet eivät löytäneet jakeelle hadithia, he antoivat jakeelle merkityksen tafsirin tieteen sääntöjen mukaan. Sitä, minkä arabiaa puhuvat mutta islamin tieteitä tuntemattomat ja tafsiria osaamattomat ymmärtävät, ei kutsuta Koraanin selitykseksi (tafsir). Hadithissa sanotaankin: **”Joka antaa Koraanille merkityksiä oman ymmärryksensä mukaan, joutuu epäuskoon.”**

Nykyään maailman muslimit ovat jakautuneet kolmeen pääryhmään:

1. **Ensimmäinen ryhmä** ovat todelliset muslimit, jotka ovat seuranneet seuralaisten jalanjälkiä. Heitä kutsutaan nimillä Ahl as-sunnah, sunnimuslimit tai pelastuva ryhmä (Firqat an-najiyya) eli ryhmä, joka varjellaan Helvetiltä.

2. **Toinen ryhmä** koostuu heistä, jotka ovat Profeetan (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) seuralaisille vihamielisiä. Heitä kutsutaan shiialaisiksi tai harhaan joutuneeksi ryhmäksi (Firqat ad-dalla).

3. **Kolmas ryhmä** on vihamielinen sekä sunneja että shiialaisia kohtaan. Heitä kutsutaan wahhabeiksi tai najdilaisiksi, koska he ilmestyivät

[15] Suom. huom. Maal (tur. meal) tarkoittaa Koraanin jakeen merkityksen välittämistä toiselle kielelle. Sana viittaa siihen, että jotakin ilmaistaan vain likimääräisesti, ja maal eroaa sekä tarkasta käännöksestä että Koraanin selitysteoksesta (tafsir). Tafsir selittää jakeita samalla kielellä mahdollisimman perusteellisesti, usein monen niteen laajuudelta, ja selittäjältä (mufassir) edellytetään varmuutta tulkintansa oikeellisuudesta. Maal sen sijaan siirtää merkityksen kieleltä toiselle, pysyy jakeen sanamuodon rajoissa eikä väitä olevansa täydellisen tarkka. Koska Allahin sanaa ei voi kääntää täydellisesti, tämän kirjan jakeiden suomennokset ovat maal-selityksiä: ne välittävät jotakin jakeiden merkityksestä, mutta eivät korvaa itse Koraania.

ensin Najdin alueella Arabiassa. Heitä kutsutaan myös kirotuksi ryhmäksi (Firqat al-mal'una), koska he kutsuvat muslimeita epäuskoisiksi, kuten julkaisuissamme *Endless Bliss* ja *The Rising and the Hereafter* kerrotaan. Profeettamme kirosi ne, jotka kutsuvat muslimeita epäuskoisiksi.

Muslimien jakautuminen näihin kolmeen ryhmään johtui Iso-Britannian hallinnon ja juutalaisten juonista.

Jokaisen muslimin tulee aina sanoa ”La ilaha illa'llah” puhdistaakseen alemman itsensä (tazkiya) eli puhdistaakseen itsensä synneistä ja tietämättömyydestä, joka on hänen luonnossaan. Hänen tulee myös aina toistaa rukousta ”Astaghfirullah” kirkastaakseen sydämensä (tasfiya) eli varjellakseen itseään epäuskolta ja syntisyydeltä. Ne tulevat hänen nafsistaan, Saatanalta, huonoilta ystäviltä ja vahingollisista kirjoista.

Allah (ta'ala) ottaa vastaan sen rukoukset, joka noudattaa islamia ja katuu. Jos ihminen ei toimita rukousta, katsoo naisia, jotka eivät käytä hijabia, tai toisten peittämättömiä ruumiinosia (awrat) tai syö ja juo kiellettyä (haram), siitä päätellään, ettei hän noudata islamia. Hänen rukouksiaan ei oteta vastaan.

Kirjan lopussa on sanasto, jossa selitetään arabiankielisiä ja muita vieraskielisiä termejä. Vuosiluvut on annettu gregoriaanisen ajanlaskun mukaan.

Hakikat Kitabevin kaikilla kielillä julkaisemia kirjoja[16] levitetään kaikkialle maailmaan internetin kautta ja painettuina kirjoina.

Pitäköön Allah (ta'ala) meidät kaikki oikealla tiellä, jonka Ahl as-sunnahin oppineet ovat osoittaneet! Varjelkoon Hän meitä uskomasta petollisia ja salakavalia valheita heiltä, jotka eivät tunne islamia, suojelkoon Hän meitä koulukuntia seuraamattomilta (la-madhhabi) ja tekopyhiltä (munafiq), jotka käyttävät hyväkseen nimityksiä kuten ”suuri islamin oppinut”!

[16] Kirjat löytyvät julkaisijan Hakikat Kitabevin sivuilta englanninkielellä ja monilla muilla kielillä ja kuka vain voi ladata ne sieltä ilmaiseksi:

JOHDANTO

Imaami ar-Rabbanin kirje ja Hüseyn Hilmi Işıkin selitykset

Jotta kirjan alku olisi siunattu ja kaunis, Mawlana Khalid al-Baghdadi (quddisa sirruh) aloitti sen lainaamalla kunnioitetun imaami ar-Rabbani Ahmad al-Faruqi as-Sirhindin (rahmatullahi ʻalaih[17], k. 1624) erästä kirjettä. Teoksensa *Al-Maktubat* kolmannen osan 17. kirjeessä imaami ar-Rabbani kirjoittaa:

Aloitan kirjeeni basmalalla. Loputon ylistys ja kiitos kuuluu Allahille (taʻala), joka on suonut meille kaikenlaisia siunauksia, kunnioittanut meitä tekemällä meistä muslimeita ja kunnioittanut meitä tekemällä meistä Muhammadin (sall-Allahu ʻalaihi wa sallam) umman. Se on suurin siunaus.

Meidän tulee pohtia ja ymmärtää, että yksin Allah (taʻala) lähettää jokaisen siunauksen. Yksin Hän luo kaiken. Yksin Hän pitää jokaisena hetkenä jokaisen olennon olemassa. Ihmisten ylevät ja hyvät ominaisuudet ovat kaikki Hänen siunauksiaan ja lahjojaan. Elämämme, järkemme, tietomme, voimamme, näkömme, kuulomme ja puheemme ovat kaikki Häneltä. Vain Hän on se, joka lähettää lukemattomat siunaukset ja kaiken hyvyyden osaksemme. Hän pelastaa ihmiset vaikeuksista ja ahdingosta, ottaa vastaan rukoukset ja torjuu surun ja onnettomuudet. Yksin Hän luo kaiken ravinnon ja toimittaa sen meille. Hänen anteliaisuutensa on niin runsasta, ettei Hän katkaise ravintoa edes niiltä, jotka tekevät syntiä. Hän peittää syntejä niin suuresti, ettei Hän nolaa, alenna eikä häpäise niitä, jotka eivät tottele Hänen käskyjään tai varo Hänen kieltojaan. Hän on niin anteeksiantava ja armollinen, ettei Hän kiirehdi rankaisemaan niitä, jotka ansaitsisivat rangaistuksen (adhab). Allah (taʻala) antaa runsaasti siunauksia ja hyvää sekä niille, joista Hän pitää, että vihollisilleen. Hän ei pidätä keneltäkään mitään. Korkein ja arvokkain Hänen lahjoistaan on se, että Hän näyttää meille oikean tien onneen ja pelastukseen sekä rohkaisee meitä pysymään tiellä, jotta osaksemme voisi tulla Paratiisi. Allah (taʻala) käskee meitä seuraamaan rakasta Profeettaamme (sall-Allahu ʻalaihi wa sallam), jotta saavuttaisimme kaikki Paratiisin loputtomat siunaukset ja ehtymättömät ilot sekä Hänen suosionsa ja rakkautensa. Hänen siunauksensa ovat yhtä itsestäänselviä kuin aurinko. Todellisuudessa myös mui-

[17] Suom. huom. Rahmatullahi ʻalaih tarkoittaa: ”Allahin armo hänelle.” Ilmausta käytetään edesmenneistä oppineista ja hurskaista.

den kautta tuleva hyvä tulee Häneltä. Allah (ta'ala) on se, joka tekee muista välikappaleita ja antaa heille halun, voiman ja kyvyn tehdä hyvää. Siksi Hän on aina se, joka lähettää kaikki siunaukset, tulivatpa ne mistä tahansa tai kenen tahansa kautta. Hyvyyden odottaminen keneltäkään muulta kuin Allahilta (ta'ala) on kuin pyytäisi jotakin säilyttäjältä, jolle se on vain uskottu, tai kerjäisi köyhältä. Tietämättömät ja oppineet, hidasälyiset ja älykkäät tietävät jokainen, että sanomamme on totta ja osuu asian ytimeen, sillä se on ilmeistä, eikä sitä tarvitse edes pohtia.

Jokaisen ihmisen velvollisuus on kiittää – niin paljon kuin hän pystyy – Allahia (ta'ala), joka on suonut nämä siunaukset. Kiittäminen on velka ja velvollisuus, johon järki käskee. Tätä Hänelle kuuluvaa kiitosta ei kuitenkaan ole helppo täyttää, sillä ihminen on luotu tyhjästä, ja hän on heikko, tarvitseva, vajavainen ja puutteellinen. Allah (ta'ala) on aina ja ikuisesti olemassa, ja Hän on vapaa kaikista puutteista. Kaikki ylevä kuuluu Hänelle. Ihminen ei ole millään tavalla Hänen kaltaisensa eikä lähellä Häntä. Voiko näin vähäinen ihminen kiittää Allahin (ta'ala) kaltaista ylhäistä olentoa Hänen arvolleen sopivalla tavalla? Ihminen pitää monia asioita kauniina ja arvokkaina, vaikka Allah (ta'ala) tietää ne pahoiksi eikä pidä niistä. Se, mitä me pidämme kunnioituksena tai kiitollisuutena, voi olla Hänen silmissään arkista ja epämieluisaa. Siksi ihminen ei puutteellisella järjellään ja lyhytnäköisyydellään pysty itse löytämään sitä tapaa, jolla ilmaista kiitosta ja kunnioitusta Allahia (ta'ala) kohtaan. Ellei kiittämisen ja kunnioittamisen tapa ole Hänen itsensä selväksi tekemä, ylistykseksi tarkoitettu teko voi olla herjausta.

Kiitollisuudenvelka ja ne velvollisuudet, joihin ihmisen tulee uskoa ja jotka hänen tulee täyttää Allahia (ta'ala) kohtaan sydämellään, kielellään ja ruumiillaan, ovat siis Allahin (ta'ala) itse määrittelemiä. Hänen rakas Profeettansa (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) on välittänyt ne ihmiskunnalle. Velvollisuuksia, jotka Hän on ilmoittanut ja käskenyt, kutsutaan islamiksi. Häntä kiitetään seuraamalla tietä, jonka Hänen Profeettansa opetti. Allah (ta'ala) ei hyväksy eikä pidä kiitoksesta tai palvonnasta, joka on ristiriidassa tämän tien kanssa tai sen ulkopuolella, sillä monia asioita, joita ihmiset pitävät hyvinä tai kauniina, islam ei hyväksy vaan pitää rumina.

Ajattelevien ihmisten tulee siis kiittäessään Allahia (ta'ala) seurata kunnianarvoisaa Muhammadia ('alaihis-salam). Hänen tietään kutsutaan

islamiksi. Muhammadia (‘alaihis-salam) seuraavaa ihmistä kutsutaan muslimiksi. **Allahin (ta‘ala) kiittämistä eli Muhammadin (‘alaihis-salam) seuraamista kutsutaan palvonnaksi (ibada).** Islamin opetukset jakautuvat kahteen osaan: uskonnolliseen tietoon ja luonnontieteelliseen tietoon.[18] Uskonnollinen tieto jakautuu edelleen kahteen osaan:

1. Opit, joihin on uskottava sydämellä. Niitä kutsutaan uskon perusteiksi (usul ad-din) tai uskon opeiksi. Lyhyesti sanottuna usko tarkoittaa, että uskoo uskon kuuteen pilariin, jotka Muhammad (‘alaihis-salam) opetti, hyväksyy islamin ja välttää sanomasta ja käyttämästä epäuskon (kufr) merkkejä. Jokaisen muslimin on opittava, mitä epäusko on ja miltä se näyttää, ja vältettävä sitä. Uskova ihminen on muslimi.

2. Opit teoista, jotka on tehtävä, ja asioista, joita on vältettävä, ruumiilla sekä sydämellä. Käskettyjä tekoja kutsutaan velvollisuuksiksi (fard) ja kiellettyjä asioita kielletyiksi (haram). Näitä oppeja kutsutaan käytännön säännöiksi (furu ad-din), islamin säädöksiksi (al-ahkam al-islamiyya) tai islamin opetuksiksi.

Ykseyden todistus, Koraani ja hadith

Ensimmäinen asia, joka jokaisen ihmisen on tehtävä, on lausua ykseyden todistus (kalima at-tawhid) ja uskoa sen merkitykseen. Ykseyden todistus on *La ilaha illa'llah Muhammadun Rasulullah*, ja se tarkoittaa: ”Allah (ta‘ala) on olemassa ja yksi. Muhammad (‘alaihis-salam) on Allahin (ta‘ala) lähettämä profeetta.” Tähän uskomista kutsutaan uskomiseksi ja muslimiksi tulemiseksi. Uskovaa ihmistä kutsutaan uskovaksi (mu'min) ja muslimiksi. Uskon on oltava pysyvää. Siksi on vältettävä tekoja, jotka johtavat epäuskoon, ja asioita, jotka ovat epäuskon tunnusmerkkejä.

Koraani on Allahin Puhe (Kalam-Allah). Allah (ta‘ala) lähetti Koraanin Muhammadille (‘alaihis-salam) arkkienkeli Jibrilin (Gabriel, ‘alaihis-salam) välityksellä. Koraanin sanat ovat arabiaa, mutta ne on asettanut järjestykseen Allah (ta‘ala). Ne lähetettiin jakeina, kirjaimina ja sanoina, jotka Allah (ta‘ala) oli järjestänyt. Näiden kirjainten ja sanojen merkitys välittää Allahin Puheen. Näitä kirjaimia ja sanoja kutsutaan Koraaniksi. Myös merkitykset, jotka ilmaisevat Allahin Puhetta, ovat Koraani. Tämä Koraani,

[18] Islamin ”uudistajat” kutsuvat uskonnollista tietoa ”skolastiseksi tiedoksi” ja luonnontieteellistä tietoa ”rationaaliseksi tiedoksi”.

joka on Allahin Puhe, ei ole luotu. Se on vailla alkua ja loputon niin kuin Allahin (ta'ala) muutkin ominaisuudet.

Kerran vuodessa Jibril ('alaihis-salam) tuli lausumaan siihen mennessä ilmoitetun osan Koraanista siinä järjestyksessä, jossa se oli kirjoitettu Varjeltuun tauluun (Lawh al-mahfuz)[19], ja Profeettamme toisti sen. Sinä vuonna, jona Profeetta palasi Herransa luo, Jibril ('alaihis-salam) tuli kahdesti ja lausui koko Koraanin. Profeettamme ja useimmat seuralaiset osasivat koko Koraanin ulkoa. Samana vuonna kalifi Abu Bakr as-Siddiq kokosi ne, jotka osasivat Koraanin ulkoa, ja kerätti jo kirjoitetut osat. Sitten hän antoi toimikunnan kirjoittaa koko Koraanin. Näin syntyi kirjoitettu kappale, jota kutsutaan nimellä mus'haf. Kolmekymmentäkolmetuhatta seuralaista vahvisti yksimielisesti, että sen jokainen kirjain oli oikealla paikallaan.

Muhammadin ('alaihis-salam) sanoja kutsutaan haditheiksi (hadith sharif). Hadithia, jonka merkitys on Allahilta (ta'ala) mutta sanat Muhammadilta ('alaihis-salam), kutsutaan nimellä hadith qudsi. Hadithkokoelmia on monia. Tunnetuimmat niistä ovat Bukharin ja Muslimin kokoelmat.

Allahin (ta'ala) käskyistä niitä oppeja, joihin on uskottava, kutsutaan uskoksi (iman). Niitä, jotka on tehtävä, kutsutaan velvollisuuksiksi (fard), ja kieltoja kutsutaan kielletyiksi (haram). Velvollisuuksia ja kieltoja kutsutaan yhdessä islamin säädöksiksi (al-ahkam al-islamiyya). Sitä, joka ei usko edes yhteen islamin opetuksista, kutsutaan epäuskoiseksi (kafir).

Sydämen puhdistaminen

Toinen asia, joka ihmisen on tehtävä, on puhdistaa sydämensä. Sanalla sydän on kaksi merkitystä. Rinnassamme olevaa lihaskappaletta kutsuvat sydämeksi lähes kaikki ihmiset. Tällainen sydän on myös eläimillä. Toinen sydän on näkymätön, hengellinen sydän (qalb), joka on aineellisen sydämen sisällä. Uskonnollisissa kirjoissa puhutaan tästä sydämestä. Tämä sydän on islamin opetusten sija, ja juuri se uskoo tai ei usko. Uskova sydän on puhdas. Sydän, joka ei usko, on likainen ja "kuollut". Ensimmäinen velvollisuutemme on puhdistaa sydän näkemällä vaivaa sen eteen. Palvonta, erityisesti rukous (salat), ja Allahin anteeksiannon pyytäminen (istighfar) puhdistavat sydämen. Kiellettyjen tekojen tekeminen likaa sydämen.

[19] Suom. huom. Varjeltu taulu (Lawh al-mahfuz) on se, mihin Allahin (ta'ala) tieto kaikesta on kirjoitettu jo ennen kuin mitään oli luotu.

Siunattu Profeettamme sanoi: **”Sanokaa usein ’Astaghfirullah’! Joka jatkaa sen sanomista, häntä Allah (ta‘ala) suojelee kaikilta sairauksilta ja onnettomuuksilta, ja Hän antaa hänelle elannon paikoista, joista hän ei sitä lainkaan odota.”** Istighfar tarkoittaa sanoja ”Astaghfirullah” (Antakoon Allah minulle anteeksi!). Jotta rukous (dua) hyväksyttäisiin, rukoilijan on oltava muslimi, hänen on kaduttava syntejään, ja hänen on lausuttava rukous tietäen sen merkityksen ja uskoen siihen. Pimentyneellä sydämellä lausuttua rukousta ei hyväksytä. Kun ihminen lausuu rukouksen kolme kertaa ja jatkaa viiden päivittäisen rituaalirukouksen rukoilemista, myös hänen sydämensä puhdistuu ja alkaa itse lausua rukousta. Rukouksesta, joka lausutaan vain suulla ilman sydäntä, ei ole hyötyä.

Ahl as-sunnah ja harhaan joutuneet ryhmät

Islamin uskonnon opettama uskonnollinen tieto on sitä tietoa, joka on kirjoitettu Ahl as-sunnahin oppineiden kirjoihin. Ahl as-sunnahin oppineet ovat välittäneet uskon (iman) ja islamin (palvonnan) opetukset. Joka ei usko johonkin niistä Koraanin jakeista ja haditheista (nass), joiden merkitys on selvä, tulee epäuskoiseksi. Jos hän salaa epäuskonsa, häntä kutsutaan tekopyhäksi (munafiq). Jos hän sekä salaa epäuskonsa että esiintyy muslimina ja yrittää näin pettää muslimeita, häntä kutsutaan uskoa teeskenteleväksi uskonnon viholliseksi (zindiq).

Väärä uskomus, joka johtuu sellaisten jakeiden ja hadithien väärästä tulkinnasta, joiden merkitys ei ole selvä, ei tee ihmisestä epäuskoista. Koska hän on kuitenkin poikennut Ahl as-sunnahin oikealta tieltä, hän joutuu Helvettiin. Koska hän uskoo jakeisiin ja haditheihin, joiden merkitys on selvä, hän ei jää rangaistukseen ikuisesti, vaan hänet pelastetaan Helvetistä ja viedään Paratiisiin. Tällaisia ihmisiä kutsutaan harhaoppisiksi (ahl albid‘a) tai harhaan joutuneiksi ryhmiksi (dalala). Harhaan joutuneita ryhmiä on syntynyt seitsemänkymmentäkaksi. Mikään palvontateko, hyvä teko tai palvelus ihmiskunnalle, jonka nämä ihmiset, epäuskoiset tai uskonsa hylänneet tekevät, ei tule hyväksytyksi eikä hyödytä heitä Tuonpuoleisessa.

Muslimeita, joiden usko on oikea, kutsutaan nimellä Ahl as-sunnat wal-jama‘a tai sunnimuslimeiksi. Sunnimuslimit ovat jakautuneet neljään lakikoulukuntaan (madhhab) palvontatekojen suorittamisessa (ks. väliotsikko Neljä imaamia ja kaksi uskonopillista koulukuntaa). Kunkin neljän lakikou-

lukunnan seuraajat tietävät, että myös kolmen muun koulukunnan seuraajat kuuluvat Ahl as-sunnahiin, ja he rakastavat toisiaan. Ihminen, joka ei kuulu mihinkään näistä neljästä lakikoulukunnasta, ei ole sunnimuslimi. Joka ei kuulu Ahl as-sunnahiin, on joko epäuskoinen tai harhaoppinen.[20]

Jos ihminen, joka tekee palvontatekonsa jonkin neljästä lakikoulukunnasta mukaan, katuu tehtyään syntiä tai virheitä palvontateoissaan, hänelle annetaan anteeksi. Jos hän ei kadu, Allah (ta'ala) voi tahtoessaan antaa hänelle anteeksi niin, ettei hän joudu Helvettiin lainkaan. Jos Allah (ta'ala) tahtoo, Hän rankaisee häntä niin paljon kuin hänen syntinsä ansaitsevat, mutta myöhemmin hänet vapautetaan rangaistuksesta. Joka ei usko edes yhteen niistä selvistä opetuksista, joihin uskominen tiedetään islamissa välttämättömäksi eli jotka kouluttamatonkin muslimi tietää (uskonnon yleisesti tunnetut perusasiat), saa ikuisen rangaistuksen Helvetissä. Häntä kutsutaan epäuskoiseksi (kafir) tai uskonsa hylänneeksi (murtadd).

Epäuskoisten kaksi ryhmää

Epäuskoisia on kahdenlaisia: niitä, joilla on ilmoitettu kirja, ja niitä, joilla ei ole kirjaa. Jos ihminen, jonka vanhemmat ovat muslimeita, myöhemmin hylkää islamin ja tulee epäuskoiseksi, häntä kutsutaan uskonsa hylänneeksi (murtadd). Ibn 'Abidin (rahimahullah) kirjoitti luvussa, joka käsittelee niitä, joiden kanssa avioliitto on monijumalaisuuden vuoksi pätemätön: "Uskonsa hylänneet (murtadd), jumalankieltäjät (mulhid), uskoa teeskentelevät uskonnon viholliset (zindiq), tulenpalvojat (majusi), epäjumalanpalvojat, muinaiskreikkalaiset filosofit, tekopyhät (munafiq), ne islamin 72 harhaan joutuneen ryhmän jäsenet, joiden harhaoppi on edennyt epäuskoksi, braminit, buddhalaiset, batinit, ibahatit ja druusit ovat kaikki epäuskoisia, joilla ei ole ilmoitettua kirjaa." Myös kommunistit ja vapaamuurarit ovat epäuskoisia, joilla ei ole ilmoitettua kirjaa. Ne juutalaiset ja kristityt, jotka uskovat ilmoitettuihin kirjoihin Tawratiin (Musan saama alkuperäinen Toora) ja Injiliin (Isan saama alkuperäinen Evankeliumi), jotka myöhemmin muute-

[20] Tämä on kirjoitettu imaami ar-Rabbanin teoksessa *Al-Maktubat* (Kirjeet), erityisesti ensimmäisen osan 286. kirjeessä, sekä at-Tahtawin selitysteoksessa kirjaan *Ad-Durr al-mukhtar* (luku Zabayih) ja todisteineen kirjassa *Al-Basa'ir li-munkiri t-tawassuli bi-ahli l-maqabir*. Kaksi viimeistä kirjaa ovat arabiankielisiä. Viimeinen niistä on alun perin kirjoitettu ja painettu Intiassa, ja Hakikat Kitabevi on painanut siitä Istanbulissa useita painoksia vuodesta 1975 lähtien.

ttiin ja turmeltiin, ovat epäuskoisia, joilla on kirja. Jos nämä epäuskoiset uskovat, että jollakin luodulla on ominaisuus, joka kuuluu yksin Allahille, heistä tulee monijumalaisia (mushrik, shirkin harjoittajia). Allahin (ta'ala) olemukseen liittyviä ominaisuuksia (Sifat adh-Dhatiyya) ja Hänen kahdeksaa ominaisuuttaan (Sifat ath-Thubutiyya) kutsutaan ominaisuuksiksi, jotka kuuluvat yksin Allahille (sifat al-uluhiyya).

Kun epäuskoinen, oli hänellä ilmoitettu kirja tai ei, omaksuu islamin, hänestä tulee synnitön ja puhdas muslimi, ja hän välttyy Helvetiltä. Hänen on kuitenkin tultava sunnimuslimiksi. Sunnimuslimiksi tuleminen tarkoittaa, että ihminen lukee ja opiskelee jonkun Ahl as-sunnahin oppineen kirjoittamaa kirjaa ja mukauttaa uskonsa, tekonsa ja sanansa siihen, mitä hän kirjasta oppii. Tässä maailmassa se, onko ihminen muslimi vai ei, käy ilmi hänen selvistä sanoistaan, jotka hän sanoo ilman pakkoa (darura), ja hänen teoistaan. Se, lähteekö hän Tuonpuoleiseen uskon kanssa, ratkeaa hänen viimeisellä hengenvedollaan. Jos muslimimies tai -nainen, joka on tehnyt suuria syntejä, katuu puhtain sydämin, hänen syntinsä annetaan varmasti anteeksi, ja hänestä tulee synnitön ja puhdas. Mitä katumus (tawba) on ja miten katutaan, on selitetty yksityiskohtaisesti uskonnon perustietojen kirjoissa (ilm al-hal)[21], esimerkiksi tämän kirjan Alkusanoissa ja kirjassa *Endless Bliss* (suom. Loputon autuus).

USKO JA ISLAM

Tässä kirjassa, *Itiqad-namassa*, selitetään hadith, jossa Profeetta (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) kertoi uskosta (iman) ja islamista. Toivon, että tämän hadithin siunauksen ansiosta muslimien usko täydentyy [vahvistuu] ja että he saavuttavat sen avulla pelastuksen ja onnen. Toivon myös, että se pelastaa minut, Khalidin [quddisa sirruh], jolla on niin paljon syntejä.

Allah (ta'ala) ei tarvitse mitään. Hänen hyvyytensä ja siunauksensa ovat niin runsaat, ja Hän armahtaa palvelijoitaan paljon. Luotan Häneen ja toivon, että Hän antaa anteeksi sopimattomat sanani tälle vähäpätöiselle Khalidille, jolla on niin vähän ansioita ja niin musta sydän, ja hyväksyy puutteelliset palvontatekoni. Suojelkoon Allah (ta'ala) meitä petollisen ja

[21] Suom. huom. Ilm al-hal tarkoittaa välttämätöntä uskonnollista perustietoa uskosta, palvonnan suorittamisesta ja uskonnon käytännön asioista, jota jokainen muslimi tarvitsee omassa arjen elämässään. Turkissa näitä perustietoja opettavia kirjoja kutsutaan nimellä ilmihal.

valehtelevan Saatanan pahuudelta [ja siltä, että islamin vihollisten väärät ja virheelliset sanat ja kirjoitukset pettäisivät meidät] ja tehköön meidät onnellisiksi! Hän on armollisista armollisin ja anteliaista anteliain.

Islamin oppineiden mukaan jokaisen uskonnollisesti vastuuseen tulleen (mukallaf) muslimimiehen ja -naisen eli jokaisen järkevän (aqil) ja murrosiän saavuttaneen (baligh) muslimin on [tunnettava Allah (ta'ala), toisin sanoen] tiedettävä oikein Allahin (ta'ala) olemukseen liittyvät ominaisuudet (as-Sifat adh-Dhatiyya)[22] ja Hänen kahdeksan ominaisuuttaan (as-Sifat ath-Thubutiyya) ja uskottava niihin. Tämä on jokaisen ensimmäinen velvollisuus (fard). Tietämättömyys ei ole pätevä syy, vaan se on synti.

Minä, Ahmadin poika Khalid al-Baghdadi, en kirjoita tätä kirjaa osoittaakseni olevani muita parempi tai tietävämpi enkä tullakseni kuuluisaksi, vaan jättääkseni jälkeeni muistutuksen ja palveluksen. Auttakoon Allah (ta'ala) voimallaan ja Profeettansa siunatun sielun kautta tätä vähäpätöistä Khalidia ja kaikkia muslimeita! Aamen!

Kaikkea, mikä ei ole Allah (ta'ala), kutsutaan nimellä ma-siwa tai maailma (alam). Nykyään ihmiset kutsuvat sitä luonnoksi. Kaikki olemassaolevien maailmat olivat olemattomia. Allah (ta'ala) on luonut ne kaikki. Ne kaikki ovat mahdollisia (mumkin) ja myöhemmin luotuja (hâdith).[23]

---

[22] Allahin (ta'ala) olemukseen (Dhat) liittyviä kuutta ominaisuutta kutsutaan nimellä as-Sifat adh-Dhatiyya. Ne ovat: olemassaolo (al-Wujud), eli Allah (ta'ala) on olemassa itsestään; vailla alkua oleminen (al-Qidam), eli Hänen olemassaolollaan ei ole alkua; loputtomuus (al-Baqa), eli Hänen olemassaolollaan ei ole loppua, eikä Hän koskaan lakkaa olemasta; ykseys (al-Wahdaniyya), eli Hänellä ei ole kumppania, vertaista eikä vastinetta missään suhteessa; erilaisuus kaikista luoduista (al-Mukhalafatun lil-hawadith), eli Hän ei muistuta mitään luotua missään suhteessa; ja itsestään oleminen (al-Qiyamu bi-nafsihi), eli Hänen olemassaolonsa on Hänestä itsestään, eikä Hän tarvitse mitään ollakseen aina olemassa. Yhdelläkään luodulla ei ole yhtäkään näistä kuudesta ominaisuudesta, eikä luoduilla ole niihin mitään yhteyttä. Jotkut islamin oppineet sanoivat, että erilaisuus kaikista luoduista ja ykseys ovat sama ominaisuus ja että olemukseen liittyviä ominaisuuksia on viisi.

[23] Vokaalin päällä oleva merkki ^ pidentää sen ääntämistä. Sana hâdith, jonka ensimmäisen vokaalin päällä on tämä merkki, tarkoittaa eri asiaa kuin sana hadîth, jonka toisen vokaalin päällä on merkki ja joka tarkoittaa Profeetta Muhammadin ('alaihis-salam) sanomaa. Koska jälkimmäistä käytetään usein, se kirjoitetaan tässä kirjassa ilman merkkiä: hadith. Tässä mahdollinen (mumkin) tarkoittaa sitä, mikä voi tulla olemattomuudesta olemassaolevaksi ja olemassaolevana muuttua olemattomaksi. Myöhemmin luotu (hâdith) tarkoittaa sitä, mikä on tullut olemassaolevaksi oltuaan olematon.

Hadith **”Allah (ta‘ala) oli olemassa, eikä mitään muuta ollut olemassa”** ilmaisee tämän tosiasian.

Toinen todiste siitä, että luodut ovat myöhemmin luotuja (hâdith), on se, että ne muuttuvat ja vaihtavat muotoaan koko ajan. Kaikki muuttuu, mutta se, mikä on vailla alkua (qadim), ei voi koskaan muuttua. Allahin (ta‘ala) olemus (Dhat) ja Hänen ominaisuutensa ovat vailla alkua, eivätkä ne koskaan muutu.[24] Luotujen muutokset ja niiden muuttuminen toisikseen eivät voi olla jatkuneet iäisyydestä vailla alkua. Niillä täytyy olla alku, ja niiden on täytynyt syntyä alkuaineista tai aineista, jotka on luotu olemattomuudesta.

Vielä yksi todiste siitä, että maailma on mahdollinen (mumkin) eli että se on tullut olemassaolevaksi olemattomuudesta, on se, että luodut ovat, kuten näemme, myöhemmin luotuja (hâdith). Ne tulevat jatkuvasti olemassaoleviksi tyhjästä.

Olemassa olevaa on kahta lajia: mahdollinen (mumkin) ja välttämätön (Wajib al-wujud).[25] Jos olisi olemassa vain mahdollinen, eli jos välttämättä olemassa olevaa (Wajib al-wujud) ei olisi, mitään ei olisi olemassa.[26] Siksi mahdollinen ei voinut tulla olemassaolevaksi eikä pysyä olemassa itsestään. Ellei jokin voima olisi vaikuttanut siihen, se olisi jäänyt ikuisesti

[24] Maailmassa aineiden olomuoto kuitenkin muuttuu fysikaalisissa ilmiöissä. Kemiallisissa reaktioissa aineiden olemus tai rakenne muuttuu. Näemme kappaleiden tai aineiden lakkaavan olemasta ja muuttuvan toisiksi aineiksi. Nykyään, äskettäin löydetyissä atomien muutoksissa ja ydinreaktioissa, myös aine tai alkuaine lakkaa olemasta ja muuttuu energiaksi.

[25] Wujud tarkoittaa olemassaoloa. Olemassaoloa on kolmea lajia. Ensimmäinen on välttämätön olemassaolo (Wajib al-wujud), joka on aina olemassa. Se ei ole koskaan ollut olematon, eikä se koskaan lakkaa olemasta loputtomassa tulevaisuudessa. Vain Allah (ta‘ala) on välttämättä olemassa oleva (Wajib al-wujud). Toinen on mahdoton olemassaolo (mumtani‘ al-wujud), eli sellainen, joka ei voi olla olemassa. Sen on aina oltava olematon. Tällainen on Allahin (ta‘ala) kumppani: toista palvottavaa, joka olisi Allahin (ta‘ala) kumppani tai Hänen kaltaisensa, ei voi koskaan olla olemassa. Kolmas on mahdollinen olemassaolo (mumkin al-wujud), eli sellainen, joka voi olla olemassa tai olla olematta. Tällainen on maailma, kaikki luodut poikkeuksetta. Olemassaolon vastakohta on olemattomuus (‘adam). Kaikki luodut olivat olemattomuudessa, ennen kuin ne tulivat olemassaoleviksi.

[26] Olemattomuudesta olemassaolevaksi tuleminen on muutos, tapahtuma. Fysiikan tietämyksemme mukaan, jotta kappaleessa tapahtuisi muutos, siihen on vaikutettava ulkoisella voimalla, jonka lähteen on oltava ennen kappaletta.

olemattomuuteen eikä olisi voinut tulla olemassaolevaksi. Koska mahdollinen ei voinut luoda itseään, se ei luonnollisesti voinut luoda muitakaan mahdollisia. Sen, joka on luonut mahdollisen, on oltava välttämättä olemassa oleva (Wajib al-wujud). Maailman olemassaolo osoittaa, että on olemassa Luoja, joka loi sen tyhjästä.

Kaiken mahdollisen eli kaikkien luotujen ainoa Luoja on siis ainoa välttämättä olemassa oleva. Hän ei ole myöhemmin luotu eikä mahdollinen, vaan aina olemassa ja vailla alkua. Välttämättä olemassa oleva (Wajib al-wujud) tarkoittaa, että Hänen olemassaolonsa ei ole jostakin muusta vaan Hänestä itsestään, eli Hän on aina olemassa itsestään, eikä kukaan muu ole luonut Häntä. Jos näin ei olisi, Hän olisi luotu (mahdollinen ja myöhemmin luotu), jonka joku muu on luonut. Se olisi ristiriidassa sen kanssa, mitä edellä päättelimme. Persiaksi sana Khuda [jota käytetään Allahin (ta'ala) nimenä] tarkoittaa sitä, joka on aina olemassa itsestään ja vailla alkua.[27]

Näemme, että olemassaolevien lajit ovat hämmästyttävässä järjestyksessä, ja tiede löytää tästä järjestyksestä joka vuosi uusia lakeja. Tämän järjestyksen Luojan täytyy olla Elävä (Hayy), Tietävä (Alim), Voimallinen (Qadir), Tahtova (Murid), Kuuleva (Sami), Näkevä (Basir), Puhuva (Mutakallim) ja Luoja (Khaliq)[28], sillä kuolema, tietämättömyys, kyvyttömyys, pakon alaisuus, kuurous, sokeus ja mykkyys ovat kaikki vikoja ja puutteita. On mahdotonta, että tällaisia puutteellisia ominaisuuksia olisi Allahilla (ta'ala), joka on luonut tämän maailman (alam) eli luomakunnan (ka'inat) niin järjestykseen ja varjelee sitä tuhoutumiselta.[29]

[27] Tarkempia tietoja on luvussa Allah on olemassa ja yksi.

[28] Nämä ovat Allahin (ta'ala) kahdeksan ominaisuutta (as-Sifat ath-Thubutiyya). Ne ovat Allahissa (ta'ala), ja niiden kaltaisia piirteitä on luoduissakin.

[29] Jokainen olemassaoleva atomista tähtiin on luotu tiettyjen laskelmien ja lakien mukaan. Fysiikan, kemian, tähtitieteen ja biologian tunnettujen lakien säännönmukaisuus hämmästyttää ihmismieltä. Darwinkin joutui sanomaan, että kun hän ajatteli silmän rakenteen järjestystä ja hienoutta, hänestä tuntui kuin hän tulisi hulluksi. Ilma on typen (78 %), hapen (21 %) ja jalokaasujen (1 %) seos. Se on seos, ei yhdiste. Jos happea olisi enemmän kuin 21 prosenttia, se polttaisi keuhkomme. Jos sitä olisi vähemmän, se ei pystyisi polttamaan veren ravintoaineita. Ihmisten ja eläinten olisi mahdotonta elää. Tämä 21 prosentin osuus ei muutu missään, ei edes sateella. Tämäkin on suuri siunaus. Eikö se osoita Allahin (ta'ala) olemassaoloa, voimaa ja armoa? Silmän rakenne on pelkkä pikkuasia tähän ihmeeseen verrattuna. Onko mahdollista, että Hänellä, joka on luonut kaikki luonnontieteellisenä tietona opetetut lait, hienot laskelmat ja kaavat, olisi puutteellisia ominaisuuksia?

Lisäksi näemme edellä mainittujen kahdeksan täydellisyyden ominaisuuden [joita kutsutaan nimellä as-Sifat ath-Thubutiyya] kaltaisia piirteitä myös luoduissa. Allah (ta'ala) on luonut ne luotuihin. Jos näitä ominaisuuksia ei olisi Hänessä, miten Hän voisi luoda ne luotuihin? Jos näitä ominaisuuksia ei olisi Hänessä, luodut olisivat Häntä ylempiä.

Lisättäköön vielä, että kaikkien olemassaolevien maailmojen Luojalla täytyy olla kaikki täydellisyyden ja ylevyyden ominaisuudet eikä yhtäkään puutteen ominaisuutta, sillä puutteellinen ei voi olla Luoja (Khuda).

Näiden järkeen perustuvien todisteiden lisäksi Koraanin jakeet ja hadithit kertovat selvästi, että Allahilla (ta'ala) on täydelliset ominaisuudet. Siksi sitä ei ole sallittua epäillä. Epäily johtaa epäuskoon. Edellä mainittuja kahdeksaa täydellistä ominaisuutta kutsutaan nimellä as-Sifat ath-Thubutiyya. Allahilla (ta'ala) on kaikki nämä kahdeksan täydellistä ominaisuutta. Hänen olemuksessaan, ominaisuuksissaan tai teoissaan ei ole mitään puutetta, epäjärjestystä tai muutosta. Olemukseen liittyviä ominaisuuksia (as-Sifat adh-Dhatiyya) ja kahdeksaa ominaisuutta (as-Sifat ath-Thubutiyya) kutsutaan ominaisuuksiksi, jotka kuuluvat yksin Allahille (sifat al-uluhiyya). Joka uskoo, että jollakin luodulla on ominaisuus, joka kuuluu yksin Allahille, tulee monijumalaiseksi (mushrik).

ISLAMIN PERUSTEET

Allahin (ta'ala) armosta, joka pitää jokaisena hetkenä kaikki luodut olemassa, joka on aina jokaisen luona ja näkee kaiken ja joka antaa kaiken hyvän ja kaikki lahjat, alamme nyt selittää Profeettamme (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) siunattuja sanoja.

Rakas ja ylevä kunnianarvoisa 'Umar ibn al-Khattab (radiyallahu 'anh) oli muslimien sankarillinen johtaja, yksi Profeetan ylhäisimmistä seuralaisista ja kuuluisa totuudellisuudestaan. Hän kertoi:

"Eräänä päivänä muutamat meistä seuralaisista olimme Allahin Lähettilään (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) seurassa ja palveluksessa."

Se päivä, se hetki, oli niin siunattu ja arvokas, että tuskin kenellekään voisi suoda sen kokemista toista kertaa. Sinä päivänä 'Umarin osaksi tuli kunnia olla Profeetan seurassa ja hänen lähellään ja nähdä hänen siunatut kasvonsa, jotka olivat sieluille ravintoa, iloa ja lohtua. Korostaakseen

tuon päivän arvoa ja kunniaa hän sanoi: ”Eräänä päivänä…” Voisiko olla toista yhtä kunniakasta ja arvokasta hetkeä kuin se, jona saa nähdä Jibrilin (‘alaihis-salam) ihmisen hahmossa, kuulla hänen äänensä ja kuulla ihmisten tarvitseman tiedon niin kauniisti ja selvästi kuin mahdollista Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) siunatusta suusta?

”Sillä hetkellä luoksemme tuli mies, joka oli kuin nouseva täysikuu. Hänen vaatteensa olivat hohtavan valkoiset ja hänen hiuksensa hyvin mustat. Hänessä ei näkynyt matkan merkkejä, kuten pölyä tai hikeä. Kukaan meistä Profeetan (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) seuralaisista ei tuntenut häntä, eli hän ei ollut kukaan niistä, jotka olimme nähneet tai tunteneet aiemmin. Hän istuutui Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) eteen ja asetti polvensa Profeetan siunattujen polvien lähelle.”

Tämä ihmisen hahmossa ollut olento oli Jibril-niminen enkeli. Vaikka hänen istumatapansa näytti sopimattomalta hyvien tapojen (adab) kannalta, se osoitti meille hyvin tärkeän asian: uskonnollista tietoa opetellessa ei tarvitse ujostella, eikä opettajan sovi olla ylpeä tai ylimielinen. Tällä käytöksellään kunnianarvoisa Jibril halusi näyttää seuralaisille, että jokaisen tulee kysyä opettajiltaan vapaasti, mitä hän haluaa tietää islamista, ujostelematta. Islamin opettelussa ei pidä ujostella, eikä kenenkään tarvitse hävetä täyttäessään, opettaessaan tai opetellessaan velvollisuuksiaan Allahia (ta‘ala) kohtaan.

”Tuo jalo henkilö asetti kätensä Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) siunatuille polville ja kysyi häneltä: ’Oi Allahin Lähettiläs! Kerro minulle, mitä islam on ja miten tullaan muslimiksi.’”

Sanan islam kirjaimellinen merkitys on ’antautua alistuen’. Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) selitti, että sana islam on islamin uskonnon viiden perustan nimi. Ne ovat seuraavat.

Uskontunnustus

Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) sanoi, että islamin perusteista ensimmäinen on uskontunnustuksen (kalima ash-shahada) lausuminen. Ihmisen on siis sanottava: *Ashhadu an la ilaha illa’llah wa ashhadu anna Muhammadan ‘abduhu wa rasuluh.* Toisin sanoen järkevän, murrosiän saavuttaneen ja puhumaan kykenevän ihmisen on sanottava: ”Maan päällä ja taivaissa ei ole mitään eikä ketään muuta kuin Allah (ta‘ala), jolla

on oikeus tulla palvotuksi ja joka on palvonnan arvoinen. Ainoa todellinen palvonnan kohde on Allah (ta'ala). Hän on välttämättä olemassa oleva (Wajib al-wujud). Hänessä on kaikki ylevyys, eikä Hänessä ole mitään puutetta. Hänen nimensä on Allah."

Islamin viisi pilaria

Pilari	Arabiaksi	Lyhyesti	Tuli velvollisuudeksi
Uskontunnustus	kalima ash-shahada	lausutaan ja uskotaan sen merkitykseen	islamin alussa
Rukous	salat	viisi kertaa päivässä kunkin rukouksen määrätynä aikana	taivasmatkan aikana, vuosi ja muutama kuukausi ennen hijraa
Zakat-vero	zakat	tietty osa omaisuudesta, joka ylittää alarajan (nisab)	ramadan-kuussa hijran toisena vuonna
Paasto	sawm	ramadan-kuun päivinä pidättäytyminen syömisestä, juomisesta ja sukupuoliyhteydestä	sha'ban-kuussa hijran toisena vuonna
Pyhiinvaellus	hajj	kerran elämässä, jos siihen kykenee	hijran yhdeksäntenä vuonna

Hänen on uskottava tähän ehdottomasti koko sydämestään.

Lisäksi hänen on sanottava ja uskottava: "Jaloin ihminen, Muhammad, 'Abdullahin poika, oli Allahin (ta'ala) lähettämä ihminen ja Lähettiläs. Hänen kasvonsa olivat vaaleat ja ruusuisen punertavat, kirkkaat ja suloiset, ja hänen silmänsä ja kulmakarvansa olivat mustat. Hänellä oli siunattu, leveä otsa ja kauniit tavat. Hänen varjonsa ei koskaan langennut maahan, ja hän puhui lempeästi. Häntä kutsuttiin arabiksi, koska hän oli syntynyt Mekassa hashimilaiseen sukuun." Profeetan äiti oli kunnianarvoisa Amina, Wahbin tytär. Profeetan syntymä Mekassa toi maailmalle kunniaa [maanantaiaamuna 20. huhtikuuta vuonna 571]. Neljänkymmenen vuoden iässä hänelle ilmoitettiin, että hän on profeetta [maanantaina 17. ramadania, vuonna 610]. Tätä kutsutaan profeetaksi kutsumisen vuodeksi (bi'tha). Sen jälkeen hän kutsui ihmisiä islamiin Mekassa kolmentoista vuoden ajan. Sitten hän muutti Allahin (ta'ala) käskystä Medinaan (hijra). Sieltä hän levitti islamia

kaikkialle. Kymmenen vuotta hijran jälkeen hän palasi Herransa luo Medinassa 8. heinäkuuta 632 (maanantaina 12. rabi‘ al-awwalia).[30]

Rukous

Islamin perusteista toinen on se, että rituaalirukous tai rukous (salat) rukoillaan viisi kertaa päivässä sille osoitettuna aikana ja että sen velvollisuudet (fard) täytetään. Jokaisen muslimin velvollisuus on rukoilla viisi kertaa päivässä kunkin rukouksen määrätyn ajan kuluessa ja tietää, että hän rukoilee sen määrättynä aikana. Jos ihminen noudattaa tietämättömien tai koulukuntia seuraamattomien ihmisten (la-madhhabi, ei-sunnilaiset, jotka eivät seuraa mitään neljästä lakikoulukunnasta) väärin laatimia rukousaikatauluja ja rukoilee rukouksen ennen sen määrättyä aikaa, se on suuri synti, eikä niin rukoiltu rukous ole pätevä. Silloin myös keskipäivän rukouksen alun sunna-osa ja auringonlaskun rukouksen fard-osa tulevat rukoilluiksi paheksuttavana aikana (karaha), jolloin rukoileminen on synti. Rukouksen aika tiedetään siitä, kun rukouskutsuja (mu’adhdhin) lausuu rukouskutsun (adhan).[31] Rukous on rukoiltava ennen kuin sen määrätty aika päättyy, sen velvollisuudet (fard), välttämättömät osat (wajib) ja sunnat [rukouksen erilaiset säännöt] huomioon ottaen ja sydän Allahille (ta‘ala) antautuneena.

Koraanissa rukousta kutsutaan nimellä salat. Kun sana salat liittyy ihmisiin se tarkoittaa rukoilemista, enkeleiden suhteen se tarkoittaa antee-

[30] Historioitsijoiden mukaan Profeetta meni Thawrin vuoren luolaan torstaina 27. safar -kuuta illan suussa gregoriaanisena vuonna 622, kun hän oli muuttamassa (hijra) Mekasta (Makkat al-Mukarrama, kunnioitettu Mekan kaupunki, Muhammadin, ‘alaihis-salam, syntymäpaikka) Medinaan (Madinat al-Munawwara, valaistu Medinan kaupunki). Hän lähti luolasta maanantain vastaisena yönä ja saapui Qubaan, Medinan lähellä olevaan kylään, maanantaina 8. rabi‘ al-awwalia (gregoriaanisen kalenterin mukaan 20. syyskuuta, juliaanisen kalenterin mukaan 7. syyskuuta). Tästä onnellisesta päivästä tuli muslimien hijra-aurinkokalenterin (shamsi) alku. Shiialaisten käyttämän hijra-aurinkokalenterin alku oli kuusi kuukautta aiemmin, eli se alkaa tulenpalvojien (majusi, zarathustralaiset, parsit, mazdalaiset) nawruz-juhlasta 20. maaliskuuta. Profeetta viipyi Qubassa torstaihin asti, jolloin päivä ja yö olivat yhtä pitkät kaikkialla maailmassa. Hän lähti kylästä perjantaina ja saapui Medinaan samana päivänä. Saman vuoden muharram-kuun alku (perjantai 16. heinäkuuta) hyväksyttiin hijra-kuukalenterin (qamari) alukuksi. Se hijra-aurinkovuosi, jonka aikana gregoriaaninen vuosi alkaa, on 622 vuotta pienempi kuin tuo uusi vuosi, ja se gregoriaaninen vuosi, jonka aikana hijra-aurinkovuosi alkaa, on 621 vuotta suurempi kuin tuo uusi vuosi.

[31] Kun epäuskoiset tai harhaoppiset lausuvat rukouskutsun tai se lausutaan kaiuttimien kautta, sitä ei kutsuta Muhammadin rukouskutsuksi (adhan al-Muhammadi).

ksiannon pyytämistä (istighfar) ja Allahin (ta'ala) kohdalla armon osoittamista. Islamissa rukous tarkoittaa tiettyjä liikkeitä ja tiettyjen tekstien lausumista ulkomuistista siten kuin uskonnon perustietojen kirjoissa (ilm al-hal) on kirjoitettu. Rukous aloitetaan aloitustakbirilla (takbir al-iftitah) sanomalla "Allahu akbar". Samalla miehet nostavat kätensä korvien tasolle ja panevat ne sitten yhteen navan alapuolelle, ja naiset nostavat kätensä olkapäiden tasolle ja panevat ne sitten rinnoilleen. Rukous päätetään viimeisen istuma-asennon lopussa tervehtimällä [salam, sanomalla *as-salamu 'alaikum wa rahmatullah*] kerran oikean ja kerran vasemman olkapään suuntaan päätä kääntäen.

Zakat-vero

Islamin perusteista kolmas on omaisuuden zakat-veron antaminen. Sanan zakat kirjaimellinen merkitys on 'puhtaus, ylistys sekä hyväksi ja kauniiksi tuleminen'. Islamissa zakat tarkoittaa, että se, jolla on tarpeitaan enemmän zakat-veron alaista omaisuutta ja vähintään tietyn rajan (nisab) verran, erottaa omaisuudestaan tietyn osan ja antaa sen Koraanissa määritellyille muslimeille muistuttelematta lahjastaan ja nöyryyttämättä saajaa. Zakat-vero annetaan seitsemälle ihmisryhmälle. Kaikissa neljässä lakikoulukunnassa on neljä zakat-veron lajia: kullan [myös vastaavan setelirahan] ja hopean zakat, kauppatavaroiden zakat, yli puoli vuotta laitumilla laiduntavien nelijalkaisten teuraseläinten zakat sekä maasta saadun sadon zakat. Tämä neljäs zakat-veron laji, jota kutsutaan nimellä ushr, maksetaan heti, kun sato on korjattu. Kolme muuta maksetaan vuoden kuluttua siitä, kun omaisuus on saavuttanut zakat-veron alarajan (nisab).

Paasto

Islamin perusteista neljäs on paastoaminen (sawm) ramadan-kuun jokaisena päivänä. Paastoa kutsutaan nimellä sawm, ja se tarkoittaa, että ramadan-kuun [päivinä] pidättäytyy kolmesta asiasta, kuten Allah (ta'ala) on käskenyt: syömisestä, juomisesta ja sukupuoliyhteydestä. Ramadan-kuu alkaa, kun uusikuu nähdään [läntisellä] taivaanrannalla. Se ei välttämättä ala ajankohtana, joka on etukäteen laskettu kalentereihin.

Pyhiinvaellus

Islamin perusteista viides on se, että siihen kykenevä tekee pyhiinvaelluksen (hajj) kerran elämässään. Niille, joilla on tarpeeksi rahaa matkaan

Mekkaan ja takaisin sekä kotiin jäävän perheen elatukseen siihen asti, kun he palaavat, on velvollisuus kerran elämässään kiertää Kaaban ympäri (tawaf) ja seistä Arafatin tasangolla (waqfa), edellyttäen että matka on turvallinen ja he ovat ruumiillisesti terveitä.

”Kuultuaan nämä vastaukset Allahin Lähettiläältä tuo henkilö sanoi: ’Oi Allahin Lähettiläs! Puhuit totta.’”

Kunnianarvoisa ‘Umar (radiyallahu ‘anh) kertoi, että paikalla olleet seuralaiset ihmettelivät tämän henkilön käytöstä: hän kysyi kysymyksen ja vahvisti sitten vastauksen oikeaksi. Ihminen kysyy oppiakseen sen, mitä hän ei tiedä, mutta sanat ”Puhuit totta” osoittavat, että hän tietää sen jo.

Edellä mainituista viidestä perusteesta ylevin on uskontunnustuksen lausuminen ja sen merkitykseen uskominen. Seuraavaksi ylevin on rukous, sitten paasto ja sitten pyhiinvaellus. Viimeinen on zakat-veron antaminen. On yksimielisesti varmaa, että uskontunnustus on ylevin. Muiden neljän järjestyksestä useimmat islamin oppineet ovat sanoneet saman kuin edellä. Uskontunnustus tuli velvollisuudeksi ensimmäisenä islamin alussa. Viisi päivittäistä rukousta tulivat velvollisuudeksi taivasmatkan (mi‘raj) aikana profeetaksi kutsumisen (bi‘tha) kahdentenatoista vuotena, vuosi ja muutama kuukausi ennen hijraa. Ramadanin paasto tuli velvollisuudeksi sha‘ban-kuussa hijran toisena vuonna. Zakat-veron antaminen tuli velvollisuudeksi ramadan-kuussa samana vuonna, jona paastosta tuli velvollisuus. Pyhiinvaellus tuli velvollisuudeksi hijran yhdeksäntenä vuonna.

Mikä tekee epäuskoiseksi

Jos ihminen ei usko johonkin näistä islamin viidestä pilarista, kieltäytyy hyväksymästä sitä, pilkkaa sitä tai osoittaa sitä kohtaan epäkunnioitusta, hän tulee epäuskoiseksi (suojelkoon Allah (ta‘ala) meitä!). Samoin epäuskoiseksi tulee se, joka ei hyväksy jotakin sellaista, joka on yksimielisesti ja selvästi ilmoitettu sallituksi (halal) tai kielletyksi (haram), tai joka sanoo kiellettyä sallituksi tai sallittua kielletyksi. Jos ihminen ei usko johonkin islamin yleisesti tunnetuista perusasioista eli opetuksista, jotka muslimimaissa asuvat kouluttamattomatkin ihmiset ovat kuulleet ja tietävät, tai jos hän inhoaa sitä, hän tulee epäuskoiseksi.

[Esimerkiksi sianlihan syöminen, alkoholijuomien juominen, uhkapeli, naisen tai tytön näyttäytyminen muille niin, ettei hänen päänsä, hiuksensa,

käsivartensa ja säärensä ole peitetty, sekä miehen näyttäytyminen muille ilman, että polvien ja navan välinen alue on peitetty, ovat kaikki kiellettyjä. Toisin sanoen Allah (ta'ala) on kieltänyt nämä teot. Neljä oikeaa lakikoulukuntaa, jotka selittävät Allahin (ta'ala) käskyt ja kiellot, ovat määritelleet eri tavoin ne miehen ruumiin peitettävät osat (awrat), joita on kiellettyä katsoa tai näyttää muille. Jokaisen muslimin velvollisuus on peittää ne ruumiinosat, jotka hänen lakikoulukuntansa määrittelee. Muiden on kiellettyä katsoa niitä, jotka eivät ole peittäneet näitä ruumiinosiaan. Kirjassa *Kimya as-sa'ada* kirjoitetaan, että naisten ja tyttöjen on kiellettyä mennä ulos peittämättä päätään, hiuksiaan, käsivarsiaan ja sääriään, ja kiellettyä on myös mennä ulos ohuissa, koristelluissa, tyköistuvissa ja hajustetuissa vaatteissa. Heidän äitinsä, isänsä, aviomiehensä ja veljensä, jotka antavat siihen luvan, suostumuksensa tai hyväksyntänsä, jakavat synnin ja rangaistuksen (adhab), eli he palavat yhdessä Helvetissä. Jos he katuvat, heille annetaan anteeksi, eivätkä he pala. Allah (ta'ala) rakastaa niitä, jotka katuvat. Hijran kolmantena vuonna järkevät murrosiän saavuttaneet tytöt ja naiset käskettiin olemaan näyttäytymättä vierasmiehille (na-mahram). Meidän ei pidä uskoa Iso-Britannian hallinnon juonittelijoiden ja heidän ansaansa langenneiden tietämättömien ihmisten väitettä, jonka mukaan lakioppineet olisivat keksineet peittäytymistä (hijab) koskevan säädöksen myöhemmin. Todisteeksi he esittävät sen, ettei peittäytymistä noudatettu ennen kuin peittäytymistä koskeva jae ilmoitettiin.

Joka sanoo olevansa muslimi, hänen on tiedettävä, onko kaikki, mitä hän tekee, islamin mukaista vai ei. Jos hän ei tiedä, hänen on opittava se kysymällä joltakulta Ahl as-sunnahin oppineelta tai lukemalla heidän kirjojaan. Jos hänen tekonsa eivät ole islamin mukaisia, hän ei välty synniltä tai epäuskolta. Hänen on kaduttava vilpittömästi joka päivä. Synti tai epäusko, jota kadutaan, annetaan varmasti anteeksi. Jos hän ei kadu, hän joutuu maksamaan siitä sekä tässä maailmassa että Helvetissä. Tällaisista rangaistuksista kerrotaan kirjamme eri kohdissa. Muslimi, joka tekee suuren synnin, otetaan pois Helvetistä, kun hän on palanut niin paljon kuin tuon synnin rangaistus on. Ne, jotka eivät usko Allahiin (ta'ala), sekä epäuskoiset ja uskoa teeskentelevät uskonnon vihollliset (zindiq), jotka yrittävät tuhota islamin, palavat Helvetissä ikuisesti.

Niitä ruumiinosia, jotka miesten ja naisten on peitettävä rukouksessa ja kaikkialla, kutsutaan peitettäviksi ruumiinosiksi (awrat). On kiellettyä paljastaa omia peitettäviä ruumiinosiaan tai katsoa toisten peitettäviä ruumiinosia. Joka sanoo, ettei islamissa ole käsitettä nimeltä awrat, tulee epäuskoiseksi. Jos ihminen sanoo sallituksi sellaisen alueen paljastamisen tai katsomisen, joka on kaikkien neljän lakikoulukunnan yhteisymmärryksen (ijma) mukaan peitettävä, tai ei pidä sitä tärkeänä eli ei pelkää siitä säädettyä rangaistusta (adhab), hän tulee epäuskoiseksi. Tällaista on myös se, että naiset paljastavat peitettäviä ruumiinosiaan tai laulavat tai lausuvat Mawlid-runoa miesten keskuudessa. Hanbalilaisessa lakikoulukunnassa miehen ruumiissa nivusten ja polvien välinen alue ei ole peitettävä.

Joka sanoo olevansa muslimi, hänen on opittava ja pidettävä tärkeinä uskon ja islamin perusteet sekä ne velvollisuudet (fard) ja kiellot (haram), jotka kaikki neljä lakikoulukuntaa ovat yksimielisesti ilmoittaneet. Tietämättömyys ei ole pätevä syy, vaan se on kuin tietäisi eikä uskoisi. Naisen ruumis on käsiä ja kasvoja lukuun ottamatta peitettävä kaikkien neljän lakikoulukunnan mukaan. Jos ihminen välinpitämättömyyttään paljastaa sellaisen ruumiinosansa, jonka peittämisestä ei ole yhteisymmärrystä eli joka ei ole peitettävä jossakin kolmesta muusta lakikoulukunnasta, hän ei tule epäuskoiseksi, mutta se on suuri synti hänen oman lakikoulukuntansa mukaan. Esimerkki tästä on se, että mies paljastaa reitensä eli nivusten ja polvien välisen alueen. On velvollisuus oppia se, mitä ei tiedä. Heti kun ihminen oppii, hänen on kaduttava ja peitettävä itsensä.

Valehtelu, juoruilu, panettelu, parjaaminen, varastaminen, huijaaminen, petollisuus, toisen tunteiden loukkaaminen, eripuran kylväminen, toisen omaisuuden käyttäminen ilman lupaa, työläisen tai kantajan palkan maksamatta jättäminen, kapinointi eli lakien ja hallituksen määräysten vastustaminen sekä verojen maksamatta jättäminen ovat myös syntejä. Niiden tekeminen epäuskoisia kohtaan tai muissa kuin muslimimaissa on myös kiellettyä. Jos kouluttamattomat ihmiset eivät tiedä sellaisia opetuksia, jotka eivät ole kovin yleisesti tunnettuja tai joita kouluttamattomien ihmisten ei ole välttämätöntä tietää, se ei ole epäuskoa (kufr) vaan synti (fisq).]

USKON PERUSTEET

Mitä usko on

”Tämä jalo henkilö kysyi vielä: ’Oi Allahin Lähettiläs! Kerro minulle myös, mitä usko on.’”

Kun kunnianarvoisa Jibril (‘alaihis-salam) oli kysynyt, mitä islam on, ja saanut vastauksen, hän pyysi Profeettaamme, Allahin Lähettilästä (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam), selittämään uskon todellisuuden ja olemuksen. Sanana usko (iman) tarkoittaa sitä, että pitää jotakuta täysin totuudellisena ja luottaa häneen. **Islamissa usko tarkoittaa sitä, että**

• uskoo Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) olevan Allahin (ta‘ala) lähettämä profeetta (an-Nabi)

• tietää todeksi ja sanoo uskoen, että hän on Allahin (ta‘ala) valitsema lähettiläs

• uskoo siihen, minkä hän välitti Allahilta (ta‘ala)

• sekä lausuu uskontunnustuksen (kalima ash-shahada) suullaan aina kun mahdollista.

Vahva usko on tällaista: Tiedämme varmasti tulen polttavan ja käärmeen myrkyn tappavan ja siksi varomme niitä. Samoin meidän tulee uskoa Allahiin (ta‘ala) ja Hänen ominaisuuksiinsa koko sydämestämme pitäen niitä suurina, pyrkiä Hänen tyytyväisyyteensä (rida), rientää kohti Hänen kauneuttaan (jamal), paeta Hänen vihaansa (ghadab) ja rangaistustaan (adhab) sekä kaivertaa usko sydämeen lujasti kuin kirjoitus marmoriin.

Usko ja islam, sellaisina kuin Muhammad (‘alaihis-salam) ne välitti, ovat sama asia. Uskontunnustuksen merkitykseen uskominen sisältyy kumpaankin. Vaikka käsitteiden laajuudessa on eroa ja niiden sanamerkitys on eri, islamissa niiden välillä ei ole eroa.

Uskosta voi kysyä monta kysymystä:

1. Onko usko yksi asia vai osista koostuva kokonaisuus?

2. Jos se koostuu osista, kuinka monesta?

3. Kuuluvatko islamin käytännöt (amal, palvontateot, teot) uskoon vai eivät?

4. Saako sanoessaan ”minä uskon” lisätä ”in sha’ Allah” (jos Allah suo)?

5. Voiko uskoa olla vähemmän tai enemmän?

6. Onko usko luotu olento?

7. Onko uskominen ihmisen vallassa, vai ovatko uskovat uskoneet pakosta?

8. Jos uskomiseen liittyy pakko, miksi kaikkia on käsketty uskomaan?

Kaikkien näiden selittäminen yksitellen veisi pitkän ajan, joten en vastaa niihin tässä erikseen. On kuitenkin hyvä tietää, että asharilaisen koulukunnan (ks. väliotsikko Neljä imaamia ja kaksi uskonopillista koulukuntaa sekä luku Salafit) ja mutazilalaisten (yksi niistä 72 ryhmästä, jotka poikkesivat Ahl as-sunnahin tieltä) mukaan ei ole mahdollista (ja'iz), että Allah (ta'ala) käskisi meitä tekemään jotakin, mikä on mahdotonta. Mutazilalaisten mukaan ei myöskään ole mahdollista, että Allah (ta'ala) käskisi tehdä jotakin sinänsä mahdollista, joka ei kuitenkaan ole ihmisen voimissa. Asharilaisten mukaan se on mahdollista, mutta Allah (ta'ala) ei ole käskenyt sellaista. Esimerkiksi käsky lentää ilmassa olisi tällainen. Allah (ta'ala) ei ole käskenyt ihmisiä tekemään mitään, mihin he eivät pystyisi, ei uskossa eikä palvonnassa. Siksi ihminen, joka tulee muslimina hulluksi, muuttuu välinpitämättömäksi (ghafil, Allahin unohtanut, tiedoton) tai nukkuu ja kuolee, on edelleen muslimi, vaikka hän ei sillä hetkellä vahvistakaan uskoaan.

Tässä hadithissa ei pidä ajatella sanaa "usko" kirjaimellisesti, sillä Arabian oppimattomatkin tiesivät sen merkitsevän vahvistamista ja uskomista. Profeetan seuralaiset (radiyallahu ta'ala 'anhum ajma'in)[32] tiesivät sen varmasti. Jibril ('alaihis-salam) halusi opettaa heille uskon merkityksen kysymällä Allahin Lähettiläältä (sall-Allahu 'alaihi wa sallam), mitä usko islamissa tarkoittaa. **Usko tarkoittaa sitä, että uskoo koko sydämestään ja sielustaan uskon kuuteen pilariin ja sanoo ne suullaan,** joko vahvistaen ne hengellisen paljastuksen (kashf) tai sisäisen varmuuden (wijdan) kautta, ymmärtäen ne järjellä todisteen perusteella tai nojaten arvostettuun ja hyväksyttyyn sanaan seuraten sitä. Allahin Lähettiläs (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) kertoi, että usko on uskomista kuuteen varmaan asiaan.

[32] Suom. huom. Radiyallahu ta'ala 'anhum ajma'in tarkoittaa: "Allah, Korkein, olkoon tyytyväinen heihin kaikkiin."

Uskon kuusi pilaria

	Pilari
1.	Usko Allahiin
2.	Usko enkeleihin
3.	Usko Allahin ilmoittamiin kirjoihin
4.	Usko profeettoihin
5.	Usko viimeiseen päivään
6.	Usko ennaltamääräämiseen (qadar): siihen, että hyvä ja paha tulevat Allahilta (ta‘ala)

Usko Allahiin

Ensimmäinen pilari on uskoa, että Allah (ta‘ala) on välttämättä olemassa oleva (Wajib al-wujud), ainoa todellinen palvonnan kohde (Ma‘bud) ja kaikkien luotujen Luoja. On uskottava varmasti, että yksin Hän luo kaiken [jokaisen aineen, atomit, alkuaineet, molekyylit, yhdisteet, orgaaniset aineet, solut, elämän, kuoleman, jokaisen tapahtuman ja reaktion, kaikenlaiset voimat ja energian muodot, liikkeet, lait, sielut, enkelit ja jokaisen elollisen ja elottoman olennon tyhjästä, ja Hän pitää ne kaikki olemassa] sekä tässä maailmassa että Tuonpuoleisessa ilman ainetta, aikaa tai esikuvaa, olemattomuudesta. Niin kuin Hän loi kaikki maailmankaikkeuden luodut [yhdessä hetkessä, kun niitä ei ollut olemassa], Hän [luo osan niistä toisistaan, ja kun viimeinen päivä tulee, Hän] tuhoaa kaiken [yhdessä hetkessä]. Hän on kaikkien luotujen Luoja, Herra ja ehdoton Hallitsija. On uskottava ja tunnustettava, ettei kukaan hallitse Häntä, käske Häntä tai ole Häntä ylempänä. Kaikki ylevyys ja jokainen täydellisyyden ominaisuus kuuluvat yksin Hänelle. Hänessä ei ole mitään vikaa eikä puutteellista ominaisuutta. Hän pystyy tekemään mitä tahtoo. Hän ei tee mitään saadakseen hyötyä tai palkkiota. Silti kaikessa, mitä Hän tekee, on viisautta (hikma), hyötyä, armoa ja hyvyyttä.

Allah (ta‘ala) ei ole velvollinen antamaan ihmisille sitä, mikä on hyvää ja hyödyllistä, eikä Hänen ole pakko palkita joitakin tai rangaista toisia. Allahin (ta‘ala) ylevyyteen ja hyvyyteen sopisi, jos Hän veisi kaikki syntiset Paratiisiin. Hänen oikeudenmukaisuuteensa sopisi, jos Hän panisi kaikki, jotka tottelevat ja palvovat Häntä, Helvettiin. Hän on kuitenkin säätänyt ja ilmoittanut, että Hän vie muslimit, ne jotka palvovat Häntä, Paratiisiin ja antaa heille hyvyydestään, ja että Hän rankaisee epäuskoisia Helvetissä

ikuisesti. Hän ei peru sanaansa. Hänelle ei olisi mitään hyötyä siitä, että kaikki elävät olennot uskoisivat ja palvoisivat Häntä, eikä Hänelle koituisi mitään haittaa siitä, että kaikki luodut tulisivat epäuskoisiksi, ylittäisivät rajansa tai olisivat Hänelle tottelemattomia.

Kun ihminen haluaa tehdä jotakin, Allah (ta'ala) luo sen, jos Hänkin tahtoo sen tapahtuvan. Yksin Hän luo jokaisen ihmisten teon ja kaiken muun. Jos Hän ei tahdo eikä luo, mikään ei voi liikkua. Jos Hän ei tahdo, kukaan ei voi tulla epäuskoiseksi tai kapinalliseksi. Hän tahtoo myös epäuskon ja synnit, mutta ei ole niihin tyytyväinen. Kukaan ei voi puuttua Hänen tekoihinsa. Kenelläkään ei ole voimaa eikä oikeutta sanoa, miten Hänen pitäisi tehdä jotakin, tai kysyä, miksi Hän on tehnyt sitä tai tätä. Monijumalaisuutta ja epäuskoa lukuun ottamatta Hän antaa tahtoessaan anteeksi ihmiselle, joka kuolee katumatta tekemäänsä suurta syntiä. Allah (ta'ala) rankaisee tahtoessaan pienestäkin synnistä. Hän on ilmoittanut, ettei Hän koskaan anna anteeksi niille, jotka kuolevat epäuskoisina ja uskonsa hylänneinä, vaan rankaisee heitä ikuisesti.

Jotkut muslimit kuuluvat qiblaa kohti rukoileviin (Ahl al-qibla, "suunnan väki", jotka kääntyvät rukouksessa Kaaban suuntaan) ja tekevät palvontatekoja, mutta heidän uskonkäsityksensä (i'tiqad, iman) ei ole Ahl as-sunnahin uskonkäsityksen mukainen. Jos he kuolevat katumatta, Allah (ta'ala) rankaisee heitä Helvetissä, mutta nämä muslimit, harhaoppiset (ahl al-bid'a), eivät jää Helvettiin ikuisesti.

Allahin näkeminen

On mahdollista nähdä Allah (ta'ala) silmin tässä maailmassa, mutta kukaan ei ole koskaan nähnyt Häntä. Tuomiopäivänä kokoontumispaikalla (Mahshar) epäuskoiset ja syntiset muslimit näkevät Hänet Hänen voimansa ja majesteettinsa (jalal) ilmentymänä ja hurskaat muslimit Hänen lempeytensä ja kauneutensa (jamal) ilmentymänä. Paratiisissa uskovat näkevät Hänet Hänen kauneutensa ilmentymänä. Myös enkelit ja naiset näkevät Hänet. Epäuskoiset jäävät tästä osattomiksi. Luotettavan kertomuksen mukaan myös jinnit jäävät siitä osattomiksi. Useimpien oppineiden (ulama) mukaan "Allahin (ta'ala) rakastamille muslimeille kunnia saada osakseen Hänen kauneutensa ilmentymä (tajalli al-jamal) ja nähdä (ru'ya) Hänet tulee joka aamu ja joka ilta, alemman asteen muslimeille joka perjantai

ja naisille muutaman kerran vuodessa, esimerkiksi niinä aikoina, jolloin tässä maailmassa vietetään juhlapäiviä."[33]

On uskottava, että Allah (ta'ala) nähdään, mutta meidän ei pidä ajatella, miten Hänet nähdään, sillä Hänen tekojaan ei voi käsittää järjellä. Ne eivät muistuta tämän maailman asioita. [Niitä ei voi arvioida fysiikan tai kemian mittapuilla.] Allahilla ei ole suuntaa, eikä Hän ole kenenkään vastapäätä. Hän ei ole aineellinen. Hän ei ole kappale [eikä Hän ole alkuaine, seos tai yhdiste]. Häntä ei voi laskea, mitata eikä arvioida. Hänessä ei tapahdu mitään muutosta. Hän ei ole missään paikassa, ja aika ei liity Häneen millään tavalla. Hänellä ei ole menneisyyttä eikä tulevaisuutta, edessä eikä takana, alla eikä yllä, oikealla eikä vasemmalla. Siksi ihmisen päättely, tieto tai järki ei voi käsittää Hänestä mitään. Ihminen ei siis voi käsittää, miten Hänet nähdään.

Koraanin jakeissa ja haditheissa on sanoja, kuten käsi, jalka, suunta ja paikka, jotka eivät sovi Allahille (ta'ala). Niitä ei kuitenkaan käytetä siinä merkityksessä, jossa me nykyään tunnemme ja käytämme niitä. Tällaisia jakeita ja haditheja kutsutaan jakeiksi, joiden merkitys on salattu (mutashabihat). Meidän on uskottava niihin, mutta meidän ei pidä yrittää ymmärtää, mitä ne ovat tai miten ne ovat. Toinen tapa on tulkita (ta'wil) ne islamin mukaisesti lyhyesti tai yksityiskohtaisesti, eli niille voidaan antaa Allahille (ta'ala) sopivia merkityksiä. Esimerkiksi sana käsi voidaan tulkita voimaksi tai kyvyksi.

Muhammad ('alaihis-salam) näki Allahin (ta'ala) taivasmatkan (mi'raj) aikana. Tämä näkeminen ei kuitenkaan tapahtunut silmin, niin kuin tässä

[33] Kunnianarvoisa sheikki 'Abd al-Haqq ad-Dahlawi (k. Delhissä 1642) kirjoitti persiankielisessä teoksessaan *Takmil al-iman*: "Eräässä hadithissa sanotaan: **'Näette Luojanne tuomiopäivänä niin kuin näette [täyden] kuun kuukauden 14. päivänä.'** Niin kuin Allah (ta'ala) tunnetaan tässä maailmassa käsityskykymme ylittävällä tavalla, Hänet nähdään Tuonpuoleisessa käsityskykymme ylittävällä tavalla. Suuret oppineet, kuten Abu l-Hasan al-Ash'ari, imaami as-Suyuti ja imaami al-Bayhaqi, sanoivat, että myös enkelit näkevät Allahin (ta'ala) Paratiisissa. Suurin imaami (al-Imam al-A'zam) Abu Hanifa ja jotkut muut oppineet sanoivat, että jinnit eivät ansaitse palkkiota (thawab) eivätkä pääse Paratiisiin ja että vain uskovat jinnit välttyvät Helvetiltä. Naiset näkevät Allahin (ta'ala) muutaman kerran vuodessa, esimerkiksi niinä aikoina, jolloin tässä maailmassa vietetään juhlapäiviä. Täydelliset (kamil) uskovat näkevät Hänet joka aamu ja ilta, muut perjantaisin. Minun, tämän vähäpätöisen, mielestä tämä ilosanoma koskee myös uskovia naisia, enkeleitä ja jinnejä. Olisi sopivaa, että täydellisille ja Allahin tunteville (arif) naisille, kuten Fatima az-Zahralle, Khadija al-Kubralle, 'A'isha as-Siddiqalle ja muille Profeetan puhtaille vaimoille sekä kunnianarvoisalle Maryamille (Neitsyt Maria) ja kunnianarvoisalle Asiyalle, osoitettaisiin erityistä kohtelua. Myös imaami as-Suyuti tarkoitti tätä."

maailmassa nähdään. Joka sanoo nähneensä Hänet tässä maailmassa, on uskoa teeskentelevä uskonnon vihollinen (zindiq). Se näkeminen, jonka Allahin ystävät (awliya, qaddasallahu asrarahum ajma'in)[34] kokivat, ei ollut tämän maailman näkemisen eikä Tuonpuoleisen näkemisen kaltaista. Toisin sanoen he eivät kokeneet näkemistä (ru'ya) vaan sydämen näkemistä (shuhud), jossa nähdään vertauskuvia (mithal) sydämen "silmin".

Jotkut suuret Allahin ystävät sanoivat nähneensä Hänet, mutta he erehtyivät pitämään näkemiseksi sitä sydämen näkemistä, jonka he kokivat hengellisen hurmoksen tilassa (sakr), jolloin he eivät olleet täysin tietoisia itsestään. Tai nämä ovat heidän sanojaan, jotka on ymmärrettävä tulkinnan (ta'wil) kautta.

Kysymys: "Edellä sanotaan, että on mahdollista (jaiz) nähdä Allah (ta'ala) silmin tässä maailmassa. Miksi sitten ihminen, joka sanoo jotakin, mikä on mahdollista, olisi uskoa teeskentelevä uskonnon vihollinen? Jos niin sanova tulee epäuskoiseksi, voiko asiaa sanoa mahdolliseksi?"

Vastaus: Sanan jaiz kirjaimellinen merkitys on 'sellainen, joka voi tapahtua tai olla tapahtumatta'. Al-Ash'arin [Abu l-Hasan 'Ali ibn Isma'il, k. Bagdadissa 941] koulukunnan mukaan näkemisen mahdollisuus tarkoittaa kuitenkin sitä, että Allah (ta'ala) pystyy luomaan ihmiseen aivan toisenlaisen näkemisen aistin. Se ei edellytä lähellä olemista tai vastapäätä olemista, eikä se tapahdu niiden fysiikan lakien kautta, jotka Hän on luonut tähän maailmaan. Esimerkiksi Hän pystyy näyttämään Andalusiassa (Etelä-Espanjassa) olevan hyttysen sokealle ihmiselle Kiinassa ja minkä tahansa kuussa tai tähdessä olevan asian ihmiselle maan päällä, joten se on mahdollista. Tällainen voima kuuluu yksin Hänelle. Toiseksi sanat "Näin Allahin (ta'ala) tässä maailmassa" ovat ristiriidassa Koraanin ja oppineiden (ulama) yhteisymmärryksen kanssa. Siksi ne, jotka sanovat niin, ovat harhaoppisia (mulhid) tai uskoa teeskenteleviä uskonnon vihollisia (zindiq).[35] Kolmanneksi sanat "On mahdollista nähdä Allah (ta'ala) tässä maail-

[34] Suom. huom. Qaddasallahu asrarahum tarkoittaa: "Allah pyhittäköön heidän salaisuutensa." Ilmausta käytetään suurista hengellisistä opettajista.

[35] Mulhidit ja zindiqit sanovat olevansa muslimeita. Mulhidit ovat sanoissaan vilpittömiä: he uskovat olevansa muslimeita, jotka ovat oikealla tiellä. Zindiqit sen sijaan ovat islamin vihollisia, jotka esiintyvät muslimeina vahingoittaakseen islamia sisältä päin ja pettääkseen muslimeita.

massa" eivät tarkoita, että Hänet voisi nähdä maan päällä fysiikan lakien puitteissa. Joka sanoo nähneensä Hänet, tarkoittaa kuitenkin, että hän näki Hänet niin kuin hän näkee muitakin asioita. Tällainen näkeminen ei ole mahdollista. Ihmistä, joka sanoo tällaista epäuskoon johtavaa, kutsutaan harhaoppiseksi (mulhid) tai uskoa teeskenteleväksi uskonnon viholliseksi (zindiq). [Näiden vastausten jälkeen kunnianarvoisa mawlana Khalid kirjoitti: "Ole varovainen!" Näin hän kiinnitti huomion toiseen vastaukseen, joka oli luotettavampi.]

Allahin ominaisuudet

Ajan kulumista, päivää tai yötä, ei voi liittää Allahiin (ta'ala). Koska Hänessä ei voi tapahtua muutosta missään suhteessa, ei voi sanoa, että Hän oli menneisyydessä tällainen tai että Hän on tulevaisuudessa tuollainen. Hän ei sulaudu (hulul) mihinkään.[36] Hän ei yhdisty mihinkään. Hänellä ei ole koskaan vastakohtaa, vertaista, kumppania, auttajaa eikä suojelijaa. Hänellä ei ole isää, äitiä, poikaa, tytärtä eikä puolisoa. Hän on aina jokaisen luona, ympäröi kaiken ja näkee kaiken. Hän on jokaista lähempänä kuin hänen oma kaulasuonensa (50:16). Hänen läsnäolonsa, yhteytensä, läheisyytensä tai se, että Hän ympäröi meidät, ei kuitenkaan ole sellaista kuin ymmärrämme. Hänen läheisyyttään ei voi käsittää oppineiden tiedolla, tiedemiesten järjellä eikä Allahin ystävien (awliya, qaddasallahu asrarahum ajma'in) hengellisellä paljastuksella (kashf) tai sydämen näkemisellä (shuhud). Ihmisjärki ei voi ymmärtää niiden sisäisiä merkityksiä. Allah (ta'ala) on ainutlaatuinen olemukseltaan (Dhat) ja ominaisuuksiltaan (Sifat). Niissä ei tapahdu mitään muutosta eikä vaihtelua.

Allahin (ta'ala) nimet ovat ilmoitukseen sidottuja (tawqifi), eli vain islamin ilmoittamia nimiä saa käyttää, eikä muita sanoja ole sallittua käyttää.[37]

[36] Ne shiialaiset, jotka kuuluvat nusayri-nimiseen ryhmään, uskovat Allahin (ta'ala) sulautuneen kunnianarvoisaan 'Aliin. Tämä väärä uskomus tekee heistä epäuskoisia.

[37] Esimerkiksi Allahia (ta'ala) voidaan kutsua nimellä 'Alim (Tietävä), mutta emme voi käyttää sanaa faqih, joka myös tarkoittaa oppinutta ('alim, islamin tieteisiin perehtynyt), koska islam ei käytä sanaa faqih Allahista (ta'ala). Samoin ei ole sallittua sanoa Allahin sijaan God (suom. Jumala), koska sana god tarkoittaa epäjumalaa tai palvottavaa. Sanotaan esimerkiksi: "Härkä on hindujen jumala." On sallittua sanoa: "Allah on yksi; ei ole muuta jumalaa kuin Hän." Sanoja Dieu (ransk.), Gott (saks.), God (engl.) ja Jumala (suom.) voidaan käyttää epäjumalasta tai palvottavasta, mutta ei Allahista.

Hänen nimensä ovat lukemattomat. Tunnetusti Hänellä on 1001 nimeä, eli Hän on ilmoittanut niistä ihmiskunnalle 1001.

Allahin (ta‘ala) kahdeksan ominaisuutta

Ominaisuus	Arabiaksi	Allahin nimi
Elämä	Hayat	Elävä (Hayy)
Tieto	‘Ilm	Tietävä (‘Alim)
Kuulo	Sam‘	Kuuleva (Sami‘)
Näkö	Basar	Näkevä (Basir)
Voima	Qudra	Voimallinen (Qadir)
Puhe	Kalam	Puhuva (Mutakallim)
Tahto	Irada (mashiyya)	Tahtova (Murid)
Luominen	Takwin	Luoja (Khaliq)

Asharilaisessa koulukunnassa Luominen ja Voima ovat sama ominaisuus, joten ominaisuuksia on seitsemän.

Muhammadin (‘alaihis-salam) uskonnossa ilmoitettiin niistä 99, joita kutsutaan kauneimmiksi nimiksi (al-Asma al-Husna).

Allahin (ta‘ala) olemukseen liittyviä ominaisuuksia (as-Sifat adh-Dhatiyya) on kuusi (ks. luku Usko ja islam). Allahin (ta‘ala) kahdeksan ominaisuutta (as-Sifat ath-Thubutiyya), joiden kaltaisia piirteitä on luoduissakin (ks. luku Usko ja islam ja alempana), ovat maturidilaisen koulukunnan mukaan kahdeksan ja asharilaisen koulukunnan mukaan seitsemän (ks. väliotsikko Neljä imaamia ja kaksi uskonopillista koulukuntaa sekä luku Salafit). Niin kuin Hänen olemuksensa (Dhat), myös nämä ominaisuudet ovat vailla alkua ja loputtomia, eli nekin ovat olemassa ikuisesti. Ne ovat pyhiä. Ne eivät ole luotujen ominaisuuksien kaltaisia. Niitä ei voi käsittää päättelemällä, olettamalla tai vertaamalla niitä tämän maailman olemassaoleviin. Hän on antanut ihmisille jokaisesta näistä ominaisuuksista esimerkin. Näitä esimerkkejä katsomalla Hänen ominaisuutensa voidaan ymmärtää jossakin määrin. Koska ihminen ei voi käsittää Häntä, ei ole sallittua miettiä Häntä tai yrittää käsittää Häntä. Allahin kahdeksan ominaisuutta eivät ole sama kuin Hänen olemuksensa, eivätkä ne myöskään ole jotain Hänestä erillistä. Nämä kahdeksan ominaisuutta ovat:

Elämä (Hayat), Tieto (‘Ilm), Kuulo (Sam‘), Näkö (Basar), Voima (Qudra), Puhe (Kalam), Tahto (Irada) ja Luominen (Takwin). Asha-

rilaisessa koulukunnassa Luominen ja Voima ovat sama ominaisuus. Sana mashiyya tarkoittaa samaa kuin Tahto (irada).

Jokainen Allahin (ta‘ala) kahdeksasta ominaisuudesta on ainutlaatuinen ja jakamaton. Missään niistä ei tapahdu muutosta, mutta jokainen niistä on moninainen suhteessaan luotuihin. Se, että Hänen ominaisuudellaan on monia suhteita luotuihin ja monia vaikutuksia niihin, ei tee siitä jaettua. Samoin, vaikka Hän on luonut niin monenlaisia luotuja ja varjelee niitä kaikkia tuhoutumiselta joka hetki, Hän on silti yksi. Hänessä ei koskaan tapahdu muutosta. Jokainen luotu tarvitsee Häntä joka hetki kaikessa. Hän ei tarvitse ketään.

Usko enkeleihin

Uskon kuudesta pilarista toinen on usko Allahin (ta‘ala) enkeleihin. Sana malak (enkeli) tarkoittaa lähettiläästä, sanansaattajaa tai voimaa. Enkelit ovat aineellisia mutta hienojakoisia (latif), hienojakoisempia kuin aineen kaasumainen olomuoto. He ovat valoisia (nurani). He ovat eläviä, ja heillä on järki (‘aql). Ihmisten pahoja puolia ei ole enkeleissä. He voivat ottaa minkä tahansa muodon. Niin kuin kaasut muuttuvat nesteiksi ja kiinteiksi aineiksi ja saavat muodon kiinteytyessään, enkelit voivat muodostaa kauniita hahmoja. Enkelit eivät ole suurten ihmisten ruumiista eronneita sieluja. Kristityt olettavat enkelien olevan tällaisia sieluja. Enkelit eivät myöskään ole aineettomia kuten energia tai voima. Jotkut muinaiset filosofit luulivat heitä aineettomiksi. Heitä kaikkia kutsutaan nimellä mala’ika. Enkelit luotiin ennen kaikkia muita eläviä olentoja. Siksi meitä on käsketty uskomaan heihin ennen kuin uskomme ilmoitettuihin kirjoihin, jotka tulevat ennen uskoa profeettoihin. Myös Koraanissa nämä uskon kohteet mainitaan tässä järjestyksessä.

Usko enkeleihin on tällainen: enkelit ovat Allahin (ta‘ala) luotuja. He eivät ole Hänen kumppaneitaan eivätkä Hänen tyttäriään, kuten epäuskoiset ja monijumalaiset luulivat. Hän rakastaa kaikkia enkeleitä. He tottelevat Hänen käskyjään, eivätkä he koskaan tee syntiä tai ole tottelemattomia. He eivät ole miehiä eivätkä naisia. He eivät mene naimisiin, eikä heillä ole lapsia. He ovat eläviä. Kunnianarvoisaan ‘Abdullah ibn Mas‘udiin (radiyallahu ‘anh) liitetyn kertomuksen mukaan joillakin enkeleillä olisi ollut lapsia, joiden joukkoon on laskettu Saatana ja jinnit. Tähän on kuitenkin vastattu kirjoissa yksityiskohtaisesti. Kun Allah (ta‘ala) ilmoitti luovansa ihmiset, enkelit kysyivät: ”Oi [Allah]! Aiotko luoda olentoja, jotka ai-

heuttavat maailmaan sekasortoa ja vuodattavat verta?" Tällaiset enkelien kysymykset, joita kutsutaan lipsahduksiksi (zalla), eivät muuta sitä tosiasiaa, että he ovat synnittömiä (ma'sum).

Kaikista luoduista enkeleitä on eniten. Kukaan muu kuin Allah (ta'ala) ei tiedä heidän lukumääräänsä. Taivaissa ei ole yhtään tyhjää kohtaa, jossa enkelit eivät palvoisi. Jokaisessa kohdassa taivaita on enkeleitä kumartuneina (ruku') tai maahan kumartuneina (sajda). Taivaissa, maan päällä, ruohossa, tähdissä, jokaisessa elollisessa ja elottomassa olennossa, jokaisessa sadepisarassa, kasvin lehdessä, atomissa ja molekyylissä, jokaisessa reaktiossa ja liikkeessä, kaikessa enkeleillä on tehtäviä. He toteuttavat Allahin (ta'ala) käskyjä kaikkialla. He ovat välittäjiä Hänen ja luotujen välillä. Jotkut heistä ovat toisten enkelien johtajia. Jotkut heistä toivat sanomia profeetoille ('alaihimus-salam[38]). Jotkut enkelit tuovat hyviä ajatuksia ihmisen sydämeen; tätä kutsutaan innoitukseksi (ilham). Jotkut toiset ovat menettäneet tajuntansa kohdatessaan Allahin (ta'ala) kauneuden, eivätkä he ole tietoisia ihmisistä eivätkä muista luoduista. Jokainen näistä enkeleistä on tietyssä paikassa, eikä hän voi poistua paikaltaan. Joillakin enkeleillä on kaksi siipeä ja joillakin neljä tai enemmän.[39] Paratiisiin kuuluvat enkelit ovat Paratiisissa. Heidän johtajansa on Ridwan. Helvetin enkelit (zabanit) toteuttavat Helvetissä sitä, mitä heidät on käsketty tekemään. Helvetin tuli ei vahingoita heitä, niin kuin meri ei vahingoita kaloja. Johtavia Helvetin enkeleitä on yhdeksäntoista. Heidän päällikkönsä on Malik.

Jokaista ihmistä kohden on neljä enkeliä, jotka kirjaavat kaikki hänen hyvät ja pahat tekonsa. Kaksi heistä tulee yöllä ja kaksi muuta päivällä. Heitä kutsutaan kirjurienkeleiksi (kiraman katibin, "kunnioitetut kirjurit") tai varjelijaenkeleiksi (hafaza). Erään toisen kertomuksen mukaan varjeli-

[38] Suom. huom. 'Alaihimus-salam tarkoittaa: "Rauha heille." Ilmausta käytetään useista profeetoista.

[39] Niin kuin kunkin lintulajin siivet ja lentokoneen siivet ovat omanlaisensa ja erilaiset kuin toisten siivet, myös enkelien siivillä on oma rakenteensa. Kun kuulemme jonkin asian nimen, jota emme ole nähneet emmekä tunne, erehdymme arvelemaan sen olevan tuntemiemme asioiden kaltainen. Uskomme, että enkeleillä on siivet, mutta emme tiedä, millaisia ne ovat. Kirkoissa, julkaisuissa ja elokuvissa olevat kuvat siivekkäistä naisista, joita pidetään enkeleinä, ovat kaikki vääriä. Muslimit eivät tee tällaisia kuvia. Meidän ei pidä pitää todenmukaisina näitä epätodellisia kuvia, joita muut kuin muslimit ovat piirtäneet, eikä meidän pidä uskoa vastustajia.

jaenkelit ovat eri enkeleitä kuin kirjurienkelit. Ihmisen oikealla puolella oleva enkeli on vasemmalla puolella olevaa ylempi ja kirjaa hyvät teot. Vasemmalla puolella oleva kirjoittaa muistiin pahat teot. On enkeleitä, jotka rankaisevat epäuskoisia ja tottelemattomia muslimeita heidän haudoissaan, ja enkeleitä, jotka esittävät kysymyksiä haudoissa. Kysyviä enkeleitä kutsutaan nimillä Munkar ja Nakir. Enkeleitä, jotka kysyvät muslimeilta, kutsutaan myös nimillä Mubashshir ja Bashir (ilosanoman tuojat).

Enkelit ovat eriarvoisia keskenään. Ylhäisimmät enkelit ovat neljä arkkienkeliä. Ensimmäinen heistä on Jibril (‘alaihis-salam). Jibrilin tehtävä oli tuoda jumalallinen ilmoitus (wahy) profeetoille ja kertoa heille käskyt ja kiellot. Toinen on Israfil (‘alaihis-salam), joka puhaltaa viimeisen kerran Sur-torveen. Israfil puhaltaa Sur-torveen kahdesti. Ensimmäisellä kerralla jokainen elävä olento kuolee Allahia (ta‘ala) lukuun ottamatta. Toisella kerralla kaikki herätetään eloon. Kolmas on Mika’il (‘alaihis-salam). Hänen tehtävänsä on huolehtia halpuudesta ja kalleudesta, niukkuudesta ja runsaudesta [taloudellisesta järjestyksestä, mukavuuden ja helpotuksen tuomisesta] sekä liikuttaa jokaista kappaletta. Neljäs on ‘Azra’il (‘alaihis-salam), joka ottaa sielut (pers. jan, arab. ruh) ihmisten ruumiista.

Enkelit ja heidän tehtävänsä

Enkeli tai enkeliryhmä	Tehtävä kirjan mukaan
Jibril	toi ilmoituksen (wahy) profeetoille ja kertoi heille käskyt ja kiellot
Israfil	puhaltaa Sur-torveen kahdesti
Mika’il	huolehtii taloudellisesta järjestyksestä ja liikuttaa jokaista kappaletta
‘Azra’il	ottaa sielut ihmisten ruumiista
Valtaistuimen kantajat (Hamalat al-‘Arsh)	neljä enkeliä, ylösnousemuksen päivänä kahdeksan
lähimmät enkelit (muqarrabun)	ovat Allahin läheisyydessä
karubiyun	rangaistusenkelien johtajat
ruhaniyun	armon enkelit
Ridwan	Paratiisin enkelien johtaja
Malik ja Helvetin enkelit (zabanit)	toteuttavat Helvetissä sen, mitä heidät on käsketty tekemään; johtajia yhdeksäntoista, päällikkö Malik
kirjurienkelit (kiraman katibin, hafaza)	kirjaavat ihmisen hyvät ja pahat teot
Munkar ja Nakir (Mubashshir ja Bashir)	kysyvät kysymyksiä haudassa

Näiden neljän jälkeen on neljä ylempää enkeliluokkaa: Valtaistuimen kantajat (Hamalat al-'Arsh), joita on neljä ja joita ylösnousemuksen päivänä on kahdeksan; Allahin läheisyydessä olevat lähimmät enkelit (muqarrabun); rangaistusenkelien johtajat, joita kutsutaan nimellä karubiyun; sekä armon enkelit, joita kutsutaan nimellä ruhaniyun. Kaikki nämä ylemmät enkelit ovat ylempiä kuin kaikki ihmiset profeettoja ('alaihimus-salawatu wat-taslimat[40]) lukuun ottamatta. Muslimien joukossa olevat hurskaat (sulaha, syntiä välttävät) ja Allahin ystävät (awliya, yks. wali, Allahin rakastama) ovat ylempiä kuin tavalliset eli alemmat enkelit. Tavalliset enkelit taas ovat ylempiä kuin tavalliset muslimit eli tottelemattomat ja syntiset. Epäuskoiset ovat kuitenkin kaikkia luotuja alempia.

Kun Sur-torveen puhalletaan ensimmäisen kerran, kaikki enkelit tuhoutuvat paitsi Valtaistuimen kantajat ja neljä arkkienkeliä. Sitten tuhoutuvat Valtaistuimen kantajat ja sen jälkeen neljä arkkienkeliä. Kun Sur-torveen puhalletaan toisen kerran, kaikki enkelit heräävät eloon. Valtaistuimen kantajat ja neljä arkkienkeliä nousevat ennen kuin Sur-torveen puhalletaan toisen kerran. Nämä enkelit siis tuhoutuvat kaikkien elävien olentojen jälkeen, niin kuin heidät myös luotiin ennen kaikkia.

Usko kirjoihin ja Allahin Puhe

Uskon kuudesta pilarista kolmas on usko Allahin (ta'ala) ilmoittamiin kirjoihin. Hän lähetti nämä kirjat joillekin profeetoille niin, että enkeli luki ne heille. Joillekin Hän lähetti kirjat tauluihin kirjoitettuina, ja toiset Hän antoi kuulla ne ilman välissä olevaa enkeliä. Kaikki nämä kirjat ovat Allahin Puhetta (Kalam-Allah). Ne ovat vailla alkua ja loputtomia. Ne eivät ole luotuja. Ne eivät ole enkelien laatimia sanoja eivätkä profeettojen sanoja. Allahin (ta'ala) Puhe ei ole sellaista kieltä, jota me kirjoitamme, pidämme mielessämme ja puhumme. Se ei ole olemassa samalla tavalla kuin kirjoitus, puhe tai ajatus. Siinä ei ole kirjaimia eikä ääniä. Ihminen ei voi ymmärtää, millainen Allah (ta'ala) on ja millaisia Hänen ominaisuutensa ovat, mutta Hänen Puhettaan voi lukea, pitää mielessä ja kirjoittaa. Kun se on meidän luonamme, se on myöhemmin luotu (hâdith). Kun se on ih-

[40] Suom. huom. 'Alaihimus-salawatu wat-taslimat tarkoittaa: "Siunaukset ja rauha heille kaikille."

misten luona, se on myöhemmin luotu ja luotu. Kun sitä ajatellaan Allahin (ta'ala) Puheena, se on vailla alkua (qadim).

Kaikki Allahin (ta'ala) lähettämät kirjat ovat aitoja ja oikeita. Niissä ei ole valhetta eikä virhettä. On sanottu, että Hänen on mahdollista antaa anteeksi, vaikka Hän on ilmoittanut rankaisevansa. Tämä voi johtua siitä, että anteeksianto riippuu tilanteista, joista emme tiedä, tai Hänen omasta tahdostaan ja valinnastaan. Tai sillä tarkoitetaan, että Hän antaa anteeksi rangaistuksen, jonka ihmiset ansaitsevat. Koska rangaistuksesta varoittava sana ei ole ilmoitus tapahtuneesta tai lupaus tulevasta tapahtuvasta asiasta, se ei ole valhetta, jos Hän antaa anteeksi. On mahdotonta, ettei Allah antaisi lupaamiaan lahjoja, mutta rangaistuksen toteuttamatta jättäminen ja anteeksiantaminen on Hänelle mahdollista. Sekä järki että Koraanin jakeet osoittavat, että näin on.

Koraanin jakeet ja hadithit on selitettävä niiden tavallisessa merkityksessä, ellei siihen ole estettä tai haittaa. Ei ole sallittua antaa niille muita, näitä muistuttavia merkityksiä.[41] Jakeiden, joiden merkitys on salattu (mutashabihat), merkitykset ovat käsittämättömiä ja kätkettyjä. Vain Allah (ta'ala) tietää ne, ja hyvin harvat valitut uskonnon suuret[42], Allahin ystävät, joille on annettu Allahin luota tuleva tieto (al-'ilm al-ladunni, Allahin (ta'ala) Allahin ystävien sydämiin antama tieto), voivat ymmärtää niiden merkitykset siinä määrin kuin heille on sallittu. Kukaan muu ei voi ymmärtää niitä. Siksi meidän on uskottava, että jakeet, joiden merkitys on salattu, ovat Allahin (ta'ala) Puhetta, eikä meidän pidä tutkia niiden merkityksiä. Asharilaisen koulukunnan oppineet sanoivat, että tällaisten jakeiden lyhyt tai yksityiskohtainen tulkinta (ta'wil) on sallittua. Ta'wil tarkoittaa, että sanan monista merkityksistä valitaan se, joka ei ole yleinen. Esimerkiksi jakeesta **"Allahin käsi on heidän käsiensä yläpuolella"** (48:10), joka on Allahin (ta'ala) Puhetta, meidän tulee sanoa: "Uskon siihen, mitä Allah

[41] Koraani ja hadithit ovat quraishilaisten (heimo, johon Muhammad, 'alaihis-salam, kuului) kielellä ja murteella, ja sanoille on annettava ne merkitykset, joissa niitä käytettiin Hijazissa (Arabian niemimaan Punaisenmeren rannikon alue, jolla Mekka ja Medina sijaitsevat) 1400 vuotta sitten. Ei ole oikein kääntää niitä antamalla niille nykyisiä merkityksiä, jotka ovat vuosisatojen kuluessa tapahtuneiden muutosten tulosta.

[42] Suom. huom. Uskonnon suurilla (turk. din büyükleri) tarkoitetaan kirjassa Profeetan seuralaisia, Ahl as-sunnahin suuria oppineita ja Allahin ystäviä (awliya), joita muslimit kunnioittavat uskonnon esikuvina.

(ta‘ala) tällä tarkoitti.” Parasta on sanoa: ”En voi ymmärtää sen merkitystä. Vain Allah (ta‘ala) tietää sen.” Tai meidän on sanottava: ”Allahin (ta‘ala) tieto ei ole meidän tietomme kaltaista. Hänen Tahtonsa ei ole meidän tahtomme kaltainen. Samoin Hänen kätensä ei ole ihmisten käsien kaltainen.”

Allahin (ta‘ala) ilmoittamissa kirjoissa Hän kumosi (naskh) joidenkin jakeiden sanamuodon, merkityksen tai molemmat. Koraani korvasi kaikki aiemmat kirjat ja kumosi niiden säännöt. Koraanissa ei tule koskaan maailman loppuun asti olemaan virheitä, lisäyksiä tai unohtuneita tai puuttuvia osia. Kaikki menneisyyden ja tulevaisuuden tieto on Koraanissa. Siksi se on ylempi ja arvokkaampi kuin kaikki muut kirjat. Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) suurin ihme (mu‘jiza, profeetan kautta Allahin luoma ihme) on Koraani. Jos kaikki ihmiset ja jinnit kokoontuisivat yhteen ja yrittäisivät sanoa jotakin Koraanin lyhimmän suuran kaltaista, he eivät pystyisi siihen. Arabian kaunopuheiset, kirjallisesti lahjakkaat runoilijat kokoontuivatkin ja ponnistelivat kovasti, mutta he eivät pystyneet sanomaan mitään yhden lyhyen jakeen kaltaista. He eivät voineet asettua Koraania vastaan, vaan he jäivät sanattomiksi. Allah (ta‘ala) tekee islamin viholliset kyvyttömiksi ja voitetuiksi Koraanin edessä. Koraanin kaunopuheisuus on ihmisen kykyjen yläpuolella. Ihminen ei pysty sanomaan niin kuin se sanoo. Koraanin jakeet eivät ole ihmisten runouden, proosan tai loppusoinnullisen proosan kaltaisia. Silti se ilmoitettiin Arabian kirjallisesti lahjakkaiden ja kaunopuheisten ihmisten puhuman kielen kirjaimin.

Ihmiskunnalle ilmoitettuja kirjoja on 104. Tunnetusti Adamille (Aadam) ilmoitettiin 10 kirjoituslehteä (suhuf, yks. sahifa), Shithille (Set) 50, Idrisille 30 ja Ibrahimille (Abraham) 10. Tawrat (Toora) ilmoitettiin Musalle (Mooses), Zabur (psalmit) Dawudille (Daavid), Injil (lat. Evangelium, Isan saama alkuperäinen Evankeliumi) Isalle (Jeesus) ja Koraani Muhammadille (‘alaihimus-salam).

Kun ihminen haluaa käskeä tai kieltää jotakin, kysyä jotakin tai kertoa jonkin uutisen, hän ensin ajattelee ja valmistelee sen mielessään. Tällaisia mielessä olevia merkityksiä kutsutaan sisäiseksi puheeksi (kalam nafsi), jota ei voi sanoa arabiaksi, persiaksi tai englanniksi. Se, että nämä merkitykset ilmaistaan eri kielillä, ei muuta niitä. Sanoja, jotka ilmaisevat näitä merkityksiä, kutsutaan sanoin ilmaistuksi puheeksi (kalam lafzi). Sanoin

ilmaistua puhetta voi ilmaista eri kielillä. Ihmisen sisäinen puhe on siis jakamaton, muuttumaton ja erillinen ominaisuus, joka on puhujassa samoin kuin muut ominaisuudet, kuten tieto, tahto ja arvostelukyky. Sanoin ilmaistu puhe taas on joukko kirjaimia, jotka ilmaisevat sisäistä puhetta, tulevat puhujan suusta ja saavuttavat korvan. Samoin Allahin (ta'ala) Puhe on vailla alkua ja loputonta, se ei koskaan vaikene, se ei ole luotu, ja se on olemassa Hänen olemuksessaan. Se on ominaisuus, joka on erillinen Allahin (ta'ala) olemukseen liittyvistä ominaisuuksista ja Hänen kahdeksasta ominaisuudestaan, kuten Tiedosta ja Tahdosta.

Ominaisuus Puhe (Kalam) ei koskaan muutu, ja se on jakamaton. Se ei ole kirjaimissa eikä äänissä. Sitä ei voi luokitella käskyksi, kielloksi tai kertomukseksi eikä arabiaksi, persiaksi, hepreaksi, turkiksi tai syyriaksi. Se ei saa tällaisia muotoja. Sitä ei voi kirjoittaa. Se ei tarvitse ajattelua, korvaa tai kieltä välineenä. Se voidaan ilmaista millä kielellä tahansa. Kun se ilmaistaan arabiaksi, sitä kutsutaan Koraaniksi. Kun se ilmaistaan hepreaksi, se on Tawrat. Kun se ilmaistaan syyriaksi, se on Injil.[43]

Allahin (ta'ala) Puhe kertoo eri asioista. Kun se kertoo tapahtuneista tai tulevista tapahtumista, sitä kutsutaan ilmoitukseksi tapahtumasta (khabar). Jos se ei kerro tapahtumista, sitä kutsutaan nimellä insha (muu kuin ilmoitus, esimerkiksi käsky tai kielto). Kun se kertoo, mitä on tehtävä, sitä kutsutaan käskyksi (amr). Kun se kertoo kielletyistä asioista, sitä kutsutaan kielloksi (nahy). Allahin (ta'ala) Puheessa ei kuitenkaan tapahdu mitään muutosta eikä lisäystä. Kaikki ilmoitetut kirjat ja kirjoituslehdet ovat Allahin (ta'ala) ominaisuudesta Puhe, eli Hänen sisäisestä Puheestaan (Kalam nafsi), ja sen arabiankielinen muoto on Koraani. Jumalallista ilmoitusta (wahy), joka on lähetetty kirjaimin kirjoitettavina lauseina ja jota voi sanoa, kuulla ja pitää mielessä, kutsutaan sanoin ilmaistuksi Puheeksi (Kalam lafzi) tai Koraaniksi. Koska sanoin ilmaistu Puhe viittaa sisäiseen Puheeseen, sitä saa kutsua Allahin Puheeksi tai jumalalliseksi ominaisuudeksi. Niin kuin sen kokonaisuutta kutsutaan Koraaniksi, myös sen osia kutsutaan Koraaniksi.

Oikean tien oppineet sanovat yksimielisesti, että sisäinen Puhe ei ole luotu ja että se on vailla alkua (qadim). Siitä, onko sanoin ilmaistu Puhe

[43] Kirjassa *Sharh al-maqasid* (kirjoittanut Sa'd ad-Din at-Taftazani, k. Samarkandissa 1389) kirjoitetaan, että sen ilmaus kreikaksi on Injil ja ilmaus syyriaksi Zabur.

luotu vai vailla alkua, ei ole yksimielisyyttä. Jotkut oppineet, jotka pitivät sanoin ilmaistua Puhetta luotuna, varoittivat, että olisi parempi olla sanomatta sitä luoduksi, koska silloin se tarkoittaisi, että sisäinen Puhe on luotu. Tämä on paras asiasta sanottu huomautus. Kun ihmismieli kuulee jotakin, joka viittaa johonkin muuhun, se muistaa samalla sen, mihin viitataan. Ne Ahl as-sunnahin oppineet, jotka sanoivat Koraanin olevan luotu, tarkoittivat ääniä ja sanoja, joita me lausumme suullamme. Ahl as-sunnahin oppineet ovat yksimielisesti todenneet, että sekä sisäinen Puhe että sanoin ilmaistu Puhe ovat Allahin Puhetta. Vaikka jotkut oppineet pitivät tätä ilmausta kuvaannollisena (majaz), sisäisen Puheen oleminen Allahin Puhetta tarkoittaa, että se on Hänen ominaisuutensa Puhe, ja sanoin ilmaistun Puheen oleminen Allahin (ta'ala) Puhetta tarkoittaa, että Hän on sen Luoja.

Kysymys: "Edellä kirjoitetusta ymmärretään, että Allahin (ta'ala) vailla alkua olevaa Puhetta ei voi kuulla. Sanat 'Olen kuullut Allahin Puheen' tarkoittavat joko 'Olen kuullut lausutut äänet ja sanat' tai 'Ymmärsin lausutun äänen ja vailla alkua olevan sisäisen Puheen'. Kaikki profeetat pystyivät kuulemaan sen kummallakin näistä tavoista, ja jokainen voi kuulla sen niin. Miksi sitten Musaa ('alaihis-salam) kutsutaan erityisesti nimellä Kalim-Allah (hän, jonka kanssa Allah puhui)?"

Vastaus: Musa ('alaihis-salam) kuuli vailla alkua olevan Puheen ilman kirjaimia ja ääniä, tavalla, joka poikkeaa Allahin tavasta (al-'adat al-ilahiyya). Hän kuuli sen tavalla, jota ei voi selittää, niin kuin Allah (ta'ala) nähdään Paratiisissa käsittämättömällä ja selittämättömällä tavalla. Kukaan muu ei kuullut sitä tällä tavalla. Tai hän kuuli Allahin Puheen äänin ei ainoastaan korvillaan vaan ruumiinsa jokaisella hiukkasella, joka suunnasta. Tai hän kuuli sen vain puun suunnasta, mutta ei äänin, ilman värähtelyn kautta tai muiden välineiden avulla. Koska hän kuuli sen jollakin näistä kolmesta tavasta, hän sai kunnian tulla kutsutuksi nimellä Kalim-Allah. Myös Muhammad ('alaihis-salam) kuuli jumalallisen Puheen tällä tavalla taivasmatkan (mi'raj) aikana. Samoin Jibril ('alaihis-salam) kuuli sen ottaessaan vastaan ilmoitusta (wahy).

Usko profeettoihin

Uskon kuudesta pilarista neljäs on usko Allahin (ta'ala) lähettämiin profeettoihin, jotka Hän lähetti opastamaan ihmisiä oikealle tielle, josta

Hän pitää, ja auttamaan heitä saavuttamaan sen. Sanan rusul (yks. rasul) kirjaimellinen merkitys on ’lähetetyt, sanansaattajat’. Islamissa lähettiläs (rasul) tarkoittaa jaloa ja kunnioitettua ihmistä, jonka luonne, tavat, tieto ja järki olivat ylempiä kuin kenenkään muun hänen aikanaan eläneen ja jonka luonteessa ei ollut yhtäkään huonoa piirrettä eikä yhtäkään epämieluisaa tapaa. Profeetoilla oli synnittömyys (isma), eli he eivät tehneet suuria eivätkä pieniä syntejä ennen kuin heille ilmoitettiin heidän profeetan tehtävästään (nubuwwa) eivätkä sen jälkeen.[44] Sen jälkeen kun heille oli ilmoitettu heidän profeetan tehtävästään ja kunnes se tuli tunnetuksi ja levisi, heillä ei ollut sellaisia vammoja kuin sokeus tai kuurous. On uskottava, että jokaisella profeetalla oli seitsemän ominaisuutta:

- luotettavuus (amana)
- totuudellisuus (sidq)
- viestin perille vieminen (tabligh), eli Allahin (ta‘ala) uskonnon käskyjen ja kieltojen välittäminen ja niihin kutsuminen
- oikeudenmukaisuus (adala)
- synnittömyys (isma)
- viisaus ja ymmärrys (fatana)
- se, ettei profeettaa koskaan eroteta tehtävästään (amn al-‘azl).

Profeettaa, joka toi uuden uskonnollisen lain (sharia), kutsutaan lähettiläälksi (rasul). Profeettaa, joka ei tuonut uutta uskonnollista lakia vaan kutsui ihmisiä aiempaan, kutsutaan profeetaksi (nabi). Käskyjen välittämisessä ja ihmisten kutsumisessa Allahin (ta‘ala) uskontoon heidän välillään ei ole eroa. Usko profeettoihin tarkoittaa, että uskoo heidän kaikkien olleen totuudellisia tekemättä eroa heidän välillään. Joka ei usko yhteen heistä, katsotaan sellaiseksi, joka ei usko yhteenkään heistä. Profeetaksi ei voi tulla ahkeralla työllä, nälkää tai epämukavuutta kärsimällä tai paljon palvomalla. Profeetan tehtävä annetaan ainoastaan Allahin (ta‘ala) hyvyydestä ja valinnasta.

Ilmoitetut uskonnot lähetettiin profeettojen välityksellä, jotta ihmiskunnan elämä järjestyisi hyödylliseksi tässä maailmassa ja Tuonpuoleisessa,

[44] Jotkut epäuskoiset, jotka yrittävät salakavalasti tuhota islamin, sanovat: ”Ennen kuin Muhammad [‘alaihis-salam] tuli profeetaksi, hän oli uhrannut uhrieläimiä epäjumalille.” Lähteinään he mainitsevat koulukuntia seuraamattomien kirjoittamia kirjoja. Yllä olevat rivit osoittavat, että tämä väite on valhe.

jotta heitä varjeltaisiin vahingollisilta teoilta ja jotta he saavuttaisivat pelastuksen, johdatuksen ja rauhan. Vaikka profeetoilla oli paljon vihollisia ja heitä pilkattiin ja kohdeltiin kovin, he eivät pelänneet vihollisia eivätkä epäröineet levittää ihmisten keskuuteen Allahin (ta'ala) käskyjä, jotka koskivat uskoa ja käytäntöjä. Allah (ta'ala) tuki profeettoja ihmeillä (mu'jiza) osoittaakseen, että he olivat totuudellisia. Kukaan ei voinut haastaa heidän ihmeitään. Tietyn profeetan seuraajia kutsutaan hänen yhteisökseen (umma).

Tuomiopäivänä profeetat saavat luvan puhua kansansa puolesta, erityisesti niiden puolesta, joilla on raskaita syntejä, ja heidän puolestapuhumisensa hyväksytään. Allah (ta'ala) antaa luvan puhua puolesta myös heidän yhteisöjensä oppineille (ulama), hurskaille (sulaha) ja Allahin ystäville (awliya), ja heidänkin puolestapuhumisensa hyväksytään. Profeetat ('alaihimus-salawatu wat-taslimat) ovat elossa haudoissaan elämää, jota emme voi tuntea. Maa ei hajota heidän siunattuja ruumiitaan. Siksi eräässä hadithissa sanotaan: **"Profeetat rukoilevat ja tekevät pyhiinvaelluksen haudoissaan."**[45]

Profeetan siunattujen silmien nukkuessa hänen sydämensä silmät eivät nukkuneet. Kaikki profeetat ('alaihimus-salam) olivat samanarvoisia profeetan velvollisuuksiensa täyttämisessä ja profeetan tehtävän täydellisyyksissä. Edellä mainitut seitsemän ominaisuutta olivat kaikilla profeetoilla. Profeettoja ei koskaan erotettu profeetan tehtävästä. Allahin ystävät taas voivat menettää ystävyysasemansa (wilaya, Allahin rakastamana oleminen). Profeetat olivat ihmisiä. He eivät olleet jinnejä eivätkä enkeleitä, jotka eivät voi koskaan olla ihmisten profeettoja eivätkä saavuttaa profeetan astetta.

[45] Nykyään Arabiassa ne, joita kutsutaan wahhabeiksi, eivät usko tällaisiin haditheihin. He väittävät, että todelliset muslimit, jotka uskovat niihin, ovat epäuskoisia. Koska he tulkitsevat väärin jakeita ja haditheja, joiden merkitys ei ole selvä, he ovat harhaoppisia (ahl al-bid'a) mutta eivät epäuskoisia. He vahingoittavat muslimeita suuresti. Wahhabilaisuuden perusti ymmärtämätön mies nimeltä Muhammad ibn 'Abd al-Wahhab Arabian Najdin alueelta. Brittiläinen agentti Hempher johti hänet harhaan käyttämällä Ahmad ibn Taymiyyan (k. Damaskoksessa 1328) harhaoppisia ajatuksia. Wahhabilaisuus levisi turkkilaisten keskuuteen ja kaikkialle egyptiläisen Muhammad 'Abduhin (k. Egyptissä 1905) kirjojen kautta. Ahl as-sunnahin oppineet osoittivat sadoissa kirjoissaan, ettei wahhabilaisuus ole viides lakikoulukunta ja että wahhabit ovat harhaan joutuneita (dalala), väärää tietä kulkevia ihmisiä. Yksityiskohtaisia tietoja on kirjoissa *Endless Bliss*, *Confessions of a British Spy* ja *Advice for the Muslim*. Varjelkoon Allah (ta'ala) nuoria uskonnon oppineita lankeamasta wahhabilaisuuteen, jonka Iso-Britannian hallinto perusti! Älköön Allah (ta'ala) antako meidän poiketa Ahl as-sunnahin oppineiden tieltä, joita on ylistetty monissa haditheissa!

Profeetoilla oli ylhäisyyttä ja kunniaa toisiinsa nähden. Esimerkiksi sellaisissa ansioissa kuin yhteisön uskovien lukumäärä, niiden maiden laajuus, joihin hänet lähetettiin, hänen tietonsa ja Allahin tuntemisensa (ma'rifa) laajuus, hänen ihmeidensä lukuisuus ja jatkuvuus sekä hänelle yksin suodut arvot ja siunaukset tämän viimeisen ajan Profeetta Muhammad ('alaihis-salam) oli ylempi kuin kaikki muut profeetat. Profeetat, joita kutsutaan lujan päättäväisyyden lähettiläiksi (Ulul-'azm), olivat ylempiä kuin muut. Lähettiläät (rasul) olivat ylempiä kuin ne profeetat (nabi), jotka eivät olleet lähettiläitä.

Profeettojen ('alaihimus-salam) lukumäärää ei tiedetä. Yleisesti tiedetään, että heitä oli yli 124 000. Heistä 313 tai 315 oli lähettiläitä. Heistä kuusi ylempää lähettilästä, joita kutsutaan lujan päättäväisyyden lähettiläiksi (Ulul-'azm), olivat Adam (Aadam), Nuh (Nooa), Ibrahim (Abraham), Musa (Mooses), Isa (Jeesus) ja Muhammad Mustafa ('alaihimus-salam).

Seuraavat 33 profeettaa ovat tunnettuja: Adam, Idris, Shith (Set), Nuh, Hud, Salih, Ibrahim, Lut (Loot), Isma'il (Ismael), Ishaq (Iisak), Ya'qub (Jaakob), Yusuf (Joosef), Ayyub (Job), Shu'aib, Musa, Harun (Aaron), Khidr, Yusha' ibn Nun (Joosua), Ilyas (Elia), al-Yasa' (Elisa), Dhul-Kifl, Sham'un, Ishmoil, Yunus ibn Matta (Joona), Dawud (Daavid), Sulaiman (Salomo), Luqman, Zakariyya (Sakarja), Yahya (Johannes Kastaja), 'Uzair (Esra), Isa ibn Maryam (Jeesus, Marian poika), Dhul-Qarnain ja Muhammad ('alaihimus-salam).

Heistä vain 28:n nimi on kirjoitettu Koraaniin. Shith, Khidr, Yusha', Sham'un ja Ishmoil eivät ole siinä. Ei ole varmaa, olivatko Dhul-Qarnain, Luqman, 'Uzair ja Khidr profeettoja. Muhammad Ma'sum kirjoitti teoksensa *Maktubat-i Ma'sumiyya* toisen osan 36. kirjeessä, että kertomukset Khidrin ('alaihis-salam) profeettaudesta ovat luotettavia. Saman teoksen 182. kirjeessä hän kirjoitti: "Se, että Khidr ('alaihis-salam) ilmestyy ihmisen hahmossa ja tekee tiettyjä asioita, ei osoita, että hän olisi elossa. Allah (ta'ala) on antanut Khidrin sielulle, kuten monien muiden profeettojen ja Allahin ystävien sieluille, luvan ilmestyä ihmisen hahmossa. Heidän näkemisensä ei osoita, että he olisivat elossa." Dhul-Kiflia ('alaihis-salam) kutsuttiin myös nimellä Harqil, ja hänen on sanottu olleen myös Ilyas, Idris tai Zakariyya.

Kirjassa mainitut 33 tunnettua profeettaa

	Nimi	Tuttu nimi	Huom.
1.	Adam	Aadam	‡
2.	Idris		
3.	Shith	Set	
4.	Nuh	Nooa	‡
5.	Hud		
6.	Salih		
7.	Ibrahim	Abraham	‡
8.	Lut	Loot	
9.	Isma‘il	Ismael	
10.	Ishaq	Iisak	
11.	Ya‘qub	Jaakob	
12.	Yusuf	Joosef	
13.	Ayyub	Job	
14.	Shu‘aib		
15.	Musa	Mooses	‡
16.	Harun	Aaron	
17.	Khidr		
18.	Yusha‘ ibn Nun	Joosua	
19.	Ilyas	Elia	
20.	al-Yasa‘	Elisa	
21.	Dhul-Kifl		
22.	Sham‘un		
23.	Ishmoil		
24.	Yunus ibn Matta	Joona	
25.	Dawud	Daavid	
26.	Sulaiman	Salomo	
27.	Luqman		†
28.	Zakariyya	Sakarja	
29.	Yahya	Johannes Kastaja	
30.	‘Uzair	Esra	†
31.	Isa ibn Maryam	Jeesus, Marian poika	‡
32.	Dhul-Qarnain		†
33.	Muhammad		‡

*‡ lujan päättäväisyyden lähettiläät (Ulul-‘azm) · * nimeä ei mainita Koraanissa · † ei ole varmaa, oliko hän profeetta*

Ibrahim (‘alaihis-salam) oli Allahin erityinen ystävä (Khalilullah), koska hänen sydämessään ei ollut rakkautta luotuihin, vaan siellä oli vain rakkaus Allahiin (ta‘ala). Musa (‘alaihis-salam) oli hän, jonka kanssa Allah puhui (Kalim-Allah), koska hän puhui Allahin (ta‘ala) kanssa. Isa (‘alaihis-salam) oli Allahin sana (Kalimat-Allah), koska hänellä ei ollut isää, vaan hän syntyi pelkästään jumalallisesta sanasta (al-kalimat al-ilahiyya) ”Ole!”. Lisäksi hän välitti saarnoillaan ihmisten korviin Allahin (ta‘ala) sanoja, jotka olivat täynnä jumalallista viisautta.

Muhammad (‘alaihis-salam), joka oli kaikkien luotujen luomisen syy ja joka on ihmiskunnan ylhäisin, merkittävin ja kunnioitetuin, on Allahin Rakkain (Habibullah). Hänen suuruudestaan, ylhäisyydestään ja siitä, että hän on Allahin Rakkain, on paljon todisteita. Siksi hänestä ei voi sanoa, että hän hävisi tai joutui tappiolle. Ylösnousemuksen päivänä hän nousee haudastaan ennen kaikkia muita. Hän menee ensimmäisenä tuomion paikalle. Hän menee Paratiisiin ennen kaikkia muita. Vaikka hänen ihmeensä ovat lukemattomat eikä ihmisvoima riitä niiden laskemiseen, kaunistamme kirjoituksiamme kertomalla taivasmatkan (mi‘raj) ihmeestä.

Profeettojen kunnianimet

Profeetta	Kunnianimi	Merkitys	Peruste kirjan mukaan
Ibrahim (‘alaihis-salam)	Khalilullah	Allahin erityinen ystävä	hänen sydämessään oli vain rakkaus Allahiin
Musa (‘alaihis-salam)	Kalim-Allah	hän, jonka kanssa Allah puhui	hän puhui Allahin kanssa
Isa (‘alaihis-salam)	Kalimat-Allah	Allahin sana	hän syntyi ilman isää jumalallisesta sanasta ”Ole!”
Muhammad (‘alaihis-salam)	Habibullah	Allahin Rakkain	hän on kaikkien luotujen luomisen syy ja ihmiskunnan ylhäisin

Taivasmatka (Mi‘raj)

Kun Allahin Lähettiläs (‘alaihis-salam) oli vuoteessaan Mekassa (Makkat al-Mukarrama), hänet herätettiin ja hänet vietiin siunatun ruumiinsa kanssa Jerusalemin (Quds) Aqsan moskeijaan, sieltä taivaisiin ja seitsemännen taivaan jälkeen niihin paikkoihin, jotka Allah (ta‘ala) määräsi. Meidän on uskottava taivasmatkaan näin.[46] Hän ja Jibril (‘alaihimas-sa-

[46] Isma‘ilien harhaoppiset ja islamin oppineiksi naamioituneet islamin viholliset yrittävät pettää nuoria sanomalla ja kirjoittamalla, ettei taivasmatka ollut ruumiillinen nousu vaan

lam) kulkivat Mekasta rajan lootuspuulle (Sidrat al-muntaha), joka on puu kuudennessa ja seitsemännessä taivaassa. Mikään tieto eikä mikään nousu voi ulottua sitä pidemmälle. Lootuspuun luona Allahin Lähettiläs näki Jibrilin (‘alaihimas-salam) tämän omassa hahmossa kuudensadan siiven kanssa. Jibril (‘alaihis-salam) jäi lootuspuun luo.

Mekasta Jerusalemiin tai seitsemänteen taivaaseen Allahin Lähettiläs (‘alaihis-salam) vietiin Buraqin selässä. Buraq oli valkoinen, hyvin nopea Paratiisin eläin, joka ei ollut tästä maailmasta eikä ollut uros eikä naaras. Se oli muulia pienempi ja aasia suurempi. Se astui askeleen niin kauas kuin silmä kantoi. Aqsan moskeijassa Allahin Lähettiläs ja muut profeetat (‘alaihimus-salam) rukoilivat yhteisen rukouksen (jama‘a), ja Allahin Lähettiläs johti rukousta imaamina. Se oli yörukous (isha) tai aamurukous (fajr). Profeettojen sielut olivat siellä läsnä omissa ihmishahmoissaan. Jerusalemista seitsemänteen taivaaseen hänet nostettiin hetkessä tuntemattomalla tikkaalla, jonka nimi on Mi‘raj. Matkan varrella enkelit seisoivat riveissä oikealla ja vasemmalla ja ylistivät häntä. Jokaisessa taivaassa Jibril (‘alaihis-salam) kertoi ilosanoman Allahin Lähettilään (‘alaihis-salam) saapumisesta. Jokaisessa taivaassa hän näki profeetan ja tervehti häntä. Lootuspuun luona hän näki monia hämmästyttäviä asioita, Paratiisin siunaukset ja Helvetin rangaistukset. Hän ei katsonut yhteenkään Paratiisin siunaukseen, koska hän kaipasi Allahin (ta‘ala) kauneuden (jamal) näkemistä ja iloitsi siitä.

Lootuspuun jälkeen hän jatkoi yksin valon (nur) keskellä. Hän kuuli enkelien kynien äänet. Hän kulki 70 000 verhon läpi. Kahden verhon välinen etäisyys oli kuin 500 vuoden matka. Sitten hän kulki aurinkoakin kirkkaammalla Rafraf-nimisellä alustalla Kursin (taivaiden osa seitsemännen taivaan ulkopuolella ja Valtaistuimen sisäpuolella) läpi ja saavutti jumalallisen Valtaistuimen (‘Arsh). Hän kulki Valtaistuimen tuolle puolen, ajan, paikan ja aineen maailmojen tuolle puolen. Hän saavutti aseman, jossa hän saattoi kuulla Allahin (ta‘ala) puheen.

Hän näki Allahin (ta‘ala) tavalla, jota ei voi ymmärtää eikä selittää, niin kuin Allah (ta‘ala) nähdään Tuonpuoleisessa ilman aikaa ja paikkaa.

---

hengellinen tila (hal). Meidän ei pidä ostaa tällaisia turmeltuneita kirjoja, eikä meidän pidä antaa niiden pettää meitä. Taivasmatkan kulku on kirjoitettu yksityiskohtaisesti monissa arvokkaissa kirjoissa, esimerkiksi Qadi ‘Iyad al-Malikin (k. Marokossa 1150) kirjassa *Ash-Shifa’ ash-sharif* ja kirjassa *Endless Bliss*.

Hän puhui Allahin (ta‘ala) kanssa ilman kirjaimia ja ääniä. Hän ylisti ja kiitti Allahia (ta‘ala). Hänelle annettiin lukemattomia lahjoja ja kunnianosoituksia. Hänet ja hänen yhteisönsä (umma, profeetan uskovien yhteisö) käskettiin rukoilemaan viisikymmentä kertaa päivässä, mutta Musan (‘alaihis-salam) välityksellä määrä vähennettiin vähitellen viiteen. Sitä ennen oli rukoiltu vain aamuisin ja iltapäivisin tai öisin. Niin pitkän matkan jälkeen, saatuaan lahjoja ja siunauksia ja nähtyään ja kuultuaan niin monia hämmästyttäviä asioita, hän palasi vuoteeseensa, joka oli vielä lämmin.

Kerroimme edellä asioita, joista osa tunnetaan Koraanin jakeista ja osa haditheista. Vaikka kaikkeen tähän uskominen ei ole velvollisuus (wajib), joka torjuu nämä kertomukset, erkanee Ahl as-sunnahista, koska Ahl as-sunnahin oppineet ovat välittäneet ne. Joka taas ei usko taivasmatkaan liittyvään Koraanin jakeeseen tai tunnettuihin haditheihin, tulee epäuskoiseksi.[47]

Mainitkaamme muutamia niistä lukemattomista todisteista, jotka osoittavat Muhammadin (‘alaihis-salam) olevan profeetoista ylhäisin (Sayyid al-anbiya):

Tuomiopäivänä kaikki profeetat hakeutuvat hänen lippunsa varjoon. Allah (ta‘ala) oli käskenyt kaikkia profeettoja (‘alaihimus-salam), että jos he olisivat eläneet Muhammadin (‘alaihis-salam) aikaan asti, he olisivat uskoneet häneen ja auttaneet häntä. Hän oli luoduista Allahin (ta‘ala) valittu ja rakastettu. Myös kaikki profeetat olivat viimeisissä toiveissaan käskeneet yhteisöjään samoin.

Muhammad (‘alaihis-salam) oli viimeinen profeetta, profeettojen sinetti (Khatam al-anbiya), eli hänen jälkeensä ei tule yhtään profeettaa. Hänen siunattu sielunsa luotiin ennen kaikkia profeettoja. Profeetan arvo annettiin ensimmäisenä hänelle. Profeettojen sarja päättyi siihen, että hän tuli maailmaan. Maailman lopun lähestyessä, kunnianarvoisan Mahdin[48] aikana, Isa

[47] Suom. huom. Ahl as-sunnahin oppineet erottavat taivasmatkassa kolme asiaa: yömatka Mekasta Jerusalemiin (isra) mainitaan Koraanissa (17:1), ja joka kieltää sen, tulee epäuskoiseksi. Noususta taivaisiin (mi‘raj) kerrotaan tunnetuissa haditheissa, ja joka kieltää sen, erkanee Ahl as-sunnahista. Matkan moninaiset yksityiskohdat tunnetaan monista kertomuksista. Niihin uskominen ei ole velvollisuus, mutta ne tuovat paljon hyödyllistä tietoa ja siunauksia.

[48] Suom. huom. Mahdi (”oikein johdatettu”) on Profeetan (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) jälkeläinen, jonka hadithien mukaan Allah lähettää lopun aikoina palauttamaan maan päälle oikeudenmukaisuuden.

(‘alaihis-salam) laskeutuu taivaasta Damaskokseen, liittyy Muhammadin (‘alaihis-salam) yhteisöön ja levittää islamia maan päälle.

Harhaan joutuneet ryhmät

[Harhaoppiset, joita kutsutaan qadianeiksi tai ahmadeiksi ja jotka Iso-Britannian hallinto organisoi Intiassa vuonna 1880, kertovat panettelevia valheita myös Isasta (‘alaihis-salam). Vaikka he väittävät olevansa muslimeita, he pyrkivät tuhoamaan islamin sisältä päin. Heistä annettiin oppineiden uskonnollinen lausunto (fatwa), jossa todettiin, etteivät he ole muslimeita.

Toinen Intiassa syntynyt harhaan joutunut ryhmä, joka koostuu uskoa teeskentelevistä uskonnon vihollisista (zindiq), on ryhmä nimeltä Jama‘at at-tablighiyya (eli Tabligh Jamaa). Sen perusti vuonna 1926 ymmärtämätön mies nimeltä Ilyas. Hän väitti, että muslimit olivat ”poikenneet islamin oikealta tieltä” ja että hän oli nähnyt unessa ”jumalallisen käskyn” pelastaa heidät. Hän saarnasi sitä, mitä hän oli oppinut harhaoppisten opettajiensa Nezir Husaynin, Rashid Ahmad Kankuhin ja Khalil Ahmad Seharanpurin kirjoista. Pettääkseen muslimeita he puhuvat aina rukouksen ja yhteisen rukouksen (jama‘a) tärkeydestä. Yksikään heidän rukouksistaan tai muista palvontateoistaan ei kuitenkaan ole hyväksytty (maqbul, Allahin hyväksymä, siitä saa palkkion), koska he ovat harhaoppisia (ahl al-bid‘a), eli he ovat Ahl as-sunnahin ulkopuolella. Ensimmäinen asia, joka heidän on tehtävä, on lukea Ahl as-sunnahin oppineiden kirjoittamia kirjoja, jotta he vapautuisivat harhaoppisista uskomuksista ja tulisivat todellisiksi muslimeiksi.

Ihmisiä, jotka tulkitsevat väärin Koraanin jakeita, joiden merkitys on salattu, kutsutaan harhaoppisiksi (ahl al-bid‘a). Islamin vihollisia, jotka antavat tällaisille jakeille petollisiin ja harhaoppisiin ajatuksiinsa sopivia merkityksiä, kutsutaan uskoa teeskenteleviksi uskonnon vihollisiksi (zindiq). He yrittävät muuttaa Koraania ja islamia. Tällaisia ryhmiä perustaa, tukee ja rahoittaa Iso-Britannian hallinto, islamin suurin vihollinen, jotta ne leviäisivät koko maailmaan. Tabligh Jamaan jäsenet ovat pelkkiä tietämättömiä välikappaleita, jotka ovat langenneet Iso-Britannian hallinnon virittämiin ansoihin. He yrittävät pettää muslimeita kutsumalla itseään Ahl as-sunnahiksi, rukoilemalla ja kertomalla valheita. ‘Abdullah ibn Mas‘ud sanoi: ”Tulee ihmisiä, jotka rukoilevat, vaikka he eivät usko mihinkään us-

kontoon.” Nämä ihmiset joutuvat ikuiseen tuleen Helvetin pohjalle. Jotkut heistä pukeutuvat valtaviin turbaaneihin, jotka muistuttavat minareettien huipuille rakennettuja haikaranpesiä, kasvattavat partaa ja pukeutuvat pitkiin kaapuihin. He lausuvat jakeita ja tulkitsevat niitä väärin huijatakseen muslimeita. Eräässä hadithissa kuitenkin sanotaan: **”Allah (ta‘ala) ei tuomitse teitä ulkomuotonne ja asunne perusteella, vaan sydämenne ja aikeidenne perusteella.”**

Koska nämä kouluttamattomat ja ymmärtämättömät ihmiset eivät pysty vastaamaan Hakikat Kitabevin kirjoihin, jotka osoittavat heidän petolliset väitteensä valheiksi, he sanovat: ”Hakikat Kitabevin julkaisemat kirjat ovat vääriä ja vääristeltyjä. Älkää lukeko niitä.” Harhaoppisten ja zindiqien, jotka ovat islamin vihollisia, selvin tuntomerkki on se, että he sanovat Ahl as-sunnahin oppineiden kirjoituksista ja niitä julkaisevista luotettavista kirjoista: ”Ne ovat vääriä, joten niitä ei pidä lukea.” Vahingot, joita nämä ihmiset ovat aiheuttaneet islamille, ja Ahl as-sunnahin oppineiden vastaukset heille on kirjoitettu yksityiskohtaisesti kirjaamme *The Sunni Path*.]

Muhammad (‘alaihis-salam) on profeetoista ylhäisin, ja hän on armo maailmoille (rahmatan lil-‘alamin). Kahdeksantoistatuhatta olemassaolevien maailmaa saa hyötyä hänen siunaustensa valtamerestä. Yksimielisesti hän on kaikkien ihmisten ja jinnien profeetta. Monien kertomusten mukaan hän on enkelien, kasvien, eläinten ja jokaisen aineen profeetta. Muut profeetat lähetettiin tietyille heimoille tietyissä maissa, mutta Allahin Lähettiläs (‘alaihis-salam) oli ja on kaikkien olemassaolevien maailmojen ja kaikkien elollisten ja elottomien luotujen profeetta. Allah (ta‘ala) oli puhutellut muita profeettoja heidän nimillään, mutta Muhammadille (‘alaihis-salam) Allah (ta‘ala) osoitti suosiotaan puhuttelemalla häntä sanoin: ”Oi Minun Lähettiläni!” Jokaisen ihmeen kaltainen, joka oli annettu muille profeetoille, annettiin hänelle. Allah (ta‘ala) antoi Rakkaalle Profeetalleen enemmän lahjoja ja enemmän ihmeitä kuin yhdellekään muulle profeetalle.

Hänet tehtiin kaikkia profeettoja ylemmäksi lukemattomilla kunnianosoituksilla ja ansioilla. Kuu halkesi kahtia, kun hän viittasi siihen siunatulla sormellaan. Kivet hänen kämmenellään lausuivat Allahin nimeä. Puut tervehtivät häntä sanoen: ”Oi Allahin Lähettiläs!” Kuiva Hannana-niminen hirsi itki, koska Allahin Lähettiläs (‘alaihis-salam) käveli pois ja jä-

tti sen yksin. Puhdasta vettä virtasi hänen siunattujen sormiensa välistä. Hänelle annetaan Tuonpuoleisessa korkeat asemat: suuri puolestapuhuminen (ash-Shafa'at al-kubra, hänelle yksin annettava lupa puhua ihmisten puolesta tuomiopäivän ahdistavan odotuksen päättämiseksi), ylistetty asema (al-Maqam al-mahmud, asema, jossa uskovat kiittävät häntä hänen puolestapuhumisensa jälkeen), Kawtharin allas (al-Hawd wal-Kawthar, ks. väliotsikko Ylösnousemus, tilinteko ja vaaka), korkein asema Allahin lähellä (al-Wasila) ja erityisen kunnian asema (al-Fadila). Hän sai kunnian nähdä Allahin (ta'ala) kauneuden (jamal) ennen Paratiisiin menemistä [taivasmatkan aikana].

Hänellä oli maailman kaunein luonne ja täydellisimmät hyveet: suurenmoinen luonne, varma usko, tieto, lempeys (hilm), kärsivällisyys, kiitollisuus, maailmasta luopuminen (zuhd, sydämen kääntäminen pois maallisista asioista ja pidättäytyminen useimmista sallituista asioista), siveys, oikeudenmukaisuus, jalomielisyys, häveliäisyys (haya), rohkeus, nöyryys, viisaus, hyvät tavat (adab), avuliaisuus ja armeliaisuus sekä ehtymätön kunnia ja kunniakkaat ominaisuudet. Kukaan muu kuin Allah (ta'ala) ei tiedä, kuinka monta ihmettä hänelle annettiin. Hänen uskontonsa kumosi kaikki muut uskonnot. Hänen uskontonsa on kaikista uskonnoista paras ja ylevin. Hänen yhteisönsä on ylempi kuin kaikki muut yhteisöt. Hänen yhteisönsä Allahin ystävät ovat kunnioitetumpia kuin muiden yhteisöjen Allahin ystävät.

Kalifit ja seuralaisten erimielisyydet

Hänen yhteisönsä Allahin ystävistä se, joka ansaitsi tulla hänen seuraajakseen (kalifi), oli Abu Bakr as-Siddiq (radiyallahu 'anh). Hän oli imaamien ja Allahin ystävien kunnioitetuin ja kalifin tehtävään sopivampi kuin muut. Profeettojen jälkeen hän on kaikista eläneistä ja tulevista ihmisistä ylhäisin ja paras. Hän sai ensimmäisenä kalifin arvonimen ja kunnian. Allahin (ta'ala) hyvyydestä ja siunauksesta hän ei ollut palvonut epäjumalia ennen islamin alkua, vaan hänet oli varjeltu sellaisilta puutteilta kuin epäusko ja harhaoppi.[49]

[49] Tästä Abu Bakr as-Siddiqia (radiyallahu 'anh) koskevasta toteamuksesta käy selvästi ilmi, kuinka vähätietoisia ja tietämättömiä ovat ne, jotka ajattelevat ja kirjoittavat Allahin Lähettilään ('alaihis-salam) palvoneen epäjumalia ennen profeetan tehtäväänsä.

Hänen jälkeensä ihmisistä ylhäisin on toinen kalifi ‘Umar ibn al-Khattab (radiyallahu ‘anh), jonka Allah (ta‘ala) valitsi Rakkaan Profeettansa (‘alaihis-salam) ystäväksi.

Seuraavaksi ylhäisin ihmisistä on Allahin Lähettilään (‘alaihis-salam) kolmas kalifi, kahden valon omistaja (Dhun-Nurain) ‘Uthman ibn ‘Affan (radiyallahu ‘anh), hyvyyden ja siunausten aarre sekä häveliäisyyden, uskon ja hengellisen tiedon lähde.

Hänen jälkeensä ihmisistä paras on Allahin Lähettilään (‘alaihis-salam) neljäs kalifi ‘Ali ibn Abi Talib (radiyallahu ‘anh), hämmästyttävien ansioiden haltija ja Allahin leijona.

Seuraavaksi kalifiksi tuli kunnianarvoisa Hasan ibn ‘Ali (radiyallahu ‘anhuma[50], kuoli myrkytettynä Medinassa vuonna 669). Hänen kauttaan täyttyivät ne kolmekymmentä kalifaatin vuotta, jotka mainitaan eräässä hadithissa. Hänen jälkeensä ylhäisin ihminen on kunnianarvoisa Husain ibn ‘Ali (radiyallahu ‘anhuma), Allahin Lähettilään (‘alaihis-salam) silmien valo.

Tämä ylhäisyys perustui siihen, että he ansaitsivat enemmän palkkiota, jättivät maansa ja rakkaansa islamin vuoksi, omaksuivat islamin ennen muita, mukautuivat Allahin Lähettiläseen (‘alaihis-salam) mahdollisimman täydellisesti, seurasivat tarkasti hänen sunnaansa, ponnistelivat hänen uskontonsa levittämiseksi sekä estivät epäuskoa, pahuutta ja sekasortoa.

Kunnianarvoisa ‘Ali (radiyallahu ‘anh) omaksui islamin ennen kaikkia muita paitsi kunnianarvoisaa Abu Bakria (radiyallahu ‘anh). Hän oli kuitenkin lapsi, hänellä ei ollut omaisuutta, ja hän asui Allahin Lähettilään (‘alaihis-salam) talossa palvellen häntä. Siksi hänen islamin omaksumisensa ei saanut epäuskoisia häviämään, omaksumaan islamia tai seuraamaan hänen esimerkkiään. Kolmen muun kalifin islamin omaksuminen taas vahvisti islamia. Koska kunnianarvoisa ‘Ali ja hänen poikansa (radiyallahu ‘anhum) olivat Allahin Lähettilään lähimpiä sukulaisia ja hänen siunattua vertaan, heidän voidaan sanoa olleen ylempiä kuin kunnianarvoisa Abu Bakr ja kunnianarvoisa ‘Umar. Heidän ylhäisyytensä ei kuitenkaan ollut kaikissa suhteissa, eikä se tehnyt heistä näitä suuria seuralaisia ylempiä kaikilta osin. Asia oli samanlainen kuin se, että Khidr (‘alaihis-salam) ope-

[50] Suom. huom. Radiyallahu ‘anhuma tarkoittaa: ”Allah olkoon tyytyväinen heihin molempiin.”

tti jotakin Musalle (‘alaihis-salam).[51] Kunnianarvoisa Fatima oli ylempi kuin kunnianarvoisa Khadija ja kunnianarvoisa ‘A’isha (radiyallahu ‘anhunna[52]), koska hän oli verisukulaisuudeltaan lähempänä Profeettaa. Ylhäisyys yhdessä suhteessa ei kuitenkaan osoita ylhäisyyttä kaikissa suhteissa. Islamin oppineet ovat esittäneet toisistaan poikkeavia näkemyksiä siitä, kuka näistä kolmesta oli ylhäisin. Kuten hadithista ymmärretään, nämä kolme sekä kunnianarvoisa Maryam (Neitsyt Maria) ja faraon vaimo kunnianarvoisa Asiya olivat maailman naisista viisi ylhäisintä. Hadith **”Fatima on Paratiisin naisista ylhäisin, ja Hasan ja Husain ovat Paratiisin nuorukaisista ylhäisimmät”** tarkoitti ylhäisyyttä vain yhdessä suhteessa.

Profeetan seuralaisista (as-Sahabat al-kiram) seuraavaksi ylhäisimmät olivat [ne kuusi henkilöä, jotka neljän ensimmäisen kalifin lisäksi kuuluvat niihin] kymmeneen, joille luvattiin Paratiisi (al-‘Asharat al-mubashshara). Heidän jälkeensä ylhäisimmät muslimit olivat ne 313 muslimia, jotka osallistuivat Badrin pyhään taisteluun. Seuraavina olivat ne 700 urhoollista muslimia, jotka osallistuivat Uhudin pyhään taisteluun. Heidän jälkeensä tulivat Ridwanin uskollisuudenvalan (Bay‘at ar-Ridwan) tehneet 1400 muslimia, jotka vannoivat uskollisuutta Allahin Lähettiläälle puun alla.

Profeetan seuralaiset (radiyallahu ‘anhum ajma‘in) uhrasivat henkensä ja omaisuutensa Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) vuoksi ja auttoivat häntä. Siksi meidän on välttämätöntä (wajib) mainita jokaisen heistä nimi kunnioittaen ja rakkaudella. Ei ole koskaan sallittua sanoa sanoja, jotka eivät sovi heidän suuruuteensa. Heidän nimiensä mainitseminen epäkunnioittavasti on harhaoppia.

Joka rakastaa Allahin Lähettilästä, hänen on rakastettava kaikkia hänen seuralaisiaan, sillä eräässä hadithissa sanotaan: **”Joka rakastaa seuralaisiani, rakastaa heitä, koska hän rakastaa minua. Joka ei rakasta heitä, ei rakasta minua. Joka loukkaa heitä, loukkaa minua. Ja joka loukkaa minua, loukkaa Allahia (ta‘ala). Joka loukkaa Allahia (ta‘ala), saa var-**

[51] Jos sukulaisuus olisi ylhäisyyden ainoa mittapuu, kunnianarvoisaa ‘Abbasia olisi pitänyt pitää kunnianarvoisaa ‘Alia ylempänä. Lisäksi Abu Talibilla ja Abu Lahabilla, jotka olivat hyvin läheistä sukua, ei ollut edes sitä kunniaa ja ylhäisyyttä, joka on alimmallakin uskovalla.

[52] Suom. huom. Radiyallahu ‘anhunna tarkoittaa: ”Allah olkoon heihin tyytyväinen.” Ilmausta käytetään useista naisista, esimerkiksi Profeetan vaimoista.

masti rangaistuksen." Toisessa hadithissa hän sanoi: **"Kun Allah (ta'ala) haluaa siunata jotakuta yhteisöstäni, Hän panee hänen sydämeensä rakkauden seuralaisiini, ja hän rakastaa heitä kaikkia hartaasti."**

Siksi ei pidä olettaa, että seuralaisten väliset taistelut olisivat käyty kalifin asemasta tai pahojen ajatusten tai aistillisten halujen tyydyttämiseksi. Tällaisen oletuksen perusteella heistä pahaa puhuminen on tekopyhyyttä, joka johtaa tuhoon. Kateus, asemanhalu ja kiintymys maailmaan oli poistettu heidän sydämistään täysin, kun he istuivat Allahin Lähettilään seurassa ja kuulivat hänen siunattuja sanojaan. He olivat kasvaneet ja vapautuneet ahneudesta, kunnianhimosta, kaunasta ja pahasta luonnosta. He olivat täysin puhdistuneet. Ihminen, joka viettää muutaman päivän ylevän Profeetan yhteisön jonkin Allahin ystävän seurassa, saa hyötyä tämän kauniista luonteesta ja ansioista ja puhdistuu maallisista pyrkimyksistä. Miten siis voisi koskaan olettaa, että Profeetan seuralaiset, mestarimme, eivät olisi olleet vapaita huonoista luonteenpiirteistä, että heidän nafsinsa ei olisi ollut puhdas ja että he olisivat taistelleet tämän raadon kaltaisen katoavan maailman vuoksi? He rakastivat Allahin Lähettilästä enemmän kuin ketään muuta, uhrasivat hänen vuokseen omaisuutensa ja henkensä ja jättivät hänen vuokseen maansa, ja he rakastivat hänen seuraansa, joka oli sieluille ravintoa. Nuo suuret seuralaiset olivat varmasti kaikkia muita kunnollisempia.

On väärin verrata heidän välisiään erimielisyyksiä ja taisteluita meidän pahantahtoisten ihmisten välisiin asioihin tai sanoa, että he taistelivat tyydyttääkseen pahoja, aistillisia ja maallisia halujaan. Ei ole sallittua elätellä tällaisia sopimattomia ajatuksia Profeetan seuralaisista. Joka aikoo sanoa jotain heitä vastaan, hänen on tiedettävä, että vihamielisyys seuralaisia kohtaan on vihamielisyyttä Allahin Lähettilästä (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) kohtaan ja että pahan puhuminen heistä on pahan puhumista hänestä, joka kasvatti ja opetti heidät. Siksi islamin suuret oppineet sanoivat, että jos ihminen ei kunnioita seuralaisia eikä pidä heitä arvossa, se merkitsee epäuskoa Allahin Lähettiläässeen.

Kamelin (Jamal) ja Siffinin taisteluja ei voi pitää perusteena heidän panettelemiselleen. Niillä seuralaisilla, jotka asettuivat näissä taisteluissa kunnianarvoisaa 'Alia vastaan, oli uskonnollisia syitä, jotka varjelivat heitä kaikkia pahuudelta ja jopa tekevät heistä palkinnon arvoisia tuomiopäi-

vänä. Eräässä hadithissa sanotaan: **”Yksi palkkio annetaan mujtahidille, joka erehtyy, ja kaksi tai kymmenen sille, joka osuu oikeaan. Kahdesta palkkiosta toinen on itsenäisestä päättelystä (ijtihad)[53], toinen totuuden löytämisestä.”** Erimielisyydet ja taistelut noiden islamin suurten seuralaisten välillä eivät johtuneet itsepäisyydestä tai vihamielisyydestä vaan heidän [erilaisista] päätelmistään (ijtihad) ja heidän halustaan toteuttaa se, mitä islam käski. Jokainen seuralainen oli mujtahid.[54]

Jokaisen mujtahidin velvollisuus oli toimia oman päätelmänsä (ijtihad) tuloksen mukaan, vaikka se ei olisi ollut yhtäpitävä paljon ylemmän mujtahidin päätelmän kanssa. Heidän ei ollut sallittua seurata toisen päätelmää. Suurimman imaamin (al-Imam al-A‘zam) Abu Hanifa Nu‘man ibn Thabitin (k. Bagdadissa 767) kaksi oppilasta Abu Yusuf ja Muhammad ash-Shaibani sekä imaami Muhammad ibn Idris ash-Shafi‘in (k. Egyptissä 820) oppilaat Abu Thawr ja Isma‘il al-Muzani olivat monissa asioissa eri mieltä opettajiensa kanssa. Joistakin asioista, jotka heidän opettajansa olivat sanoneet kielletyiksi (haram), he sanoivat sallituiksi (halal), ja joistakin asioista, jotka heidän opettajansa olivat sanoneet sallituiksi, he sanoivat kielletyiksi. Heitä ei voi sen vuoksi sanoa syntisiksi tai pahoiksi. Kukaan ei ole sanonut niin, koska he olivat mujtahideja niin kuin heidän opettajansakin.

On totta, että kunnianarvoisa ‘Ali oli ylempi ja oppineempi kuin kunnianarvoisa Mu‘awiya ibn Abi Sufyan (k. Damaskoksessa 680) ja kunnianarvoisa ‘Amr ibn al-‘As (k. Egyptissä 663, radiyallahu ta‘ala ‘anhum ajma‘in). Hänellä oli monia ylempiä ominaisuuksia, jotka erottivat hänet heistä, ja hänen päätelmänsä oli vahvempi ja tarkempi kuin heidän päätelmänsä. Koska kaikki seuralaiset olivat kuitenkin mujtahideja, noiden kahden ei ollut sallittua seurata tuon suuren uskonnollisen johtajan päätelmää. Heidän oli toimittava omien päätelmiensä mukaan.

Kysymys: ”Kamelin ja Siffinin taisteluissa suuri osa seuralaisista, muuttajista (muhajirun) ja auttajista (ansar), osallistui taisteluun kunnianarvoisan ‘Alin puolella, totteli häntä ja seurasi häntä. Vaikka he kaikki

[53] Ijtihad: merkitys, ratkaisu tai päätelmä, jonka suuret oppineet, joita kutsutaan mujtahideiksi, tekevät pyrkiessään ymmärtämään Koraanin jakeen tai hadithin kätketyn merkityksen.

[54] Esimerkiksi kirjan *Al-Hadiqa* sivulla 298 olevassa hadithissa todetaan, että ‘Amr ibn al-‘As (radiyallahu ‘anh) oli mujtahid.

olivat mujtahideja, he pitivät häntä seuraamista välttämättömänä (wajib). Tämä osoittaa, että myös mujtahidien oli välttämätöntä seurata kunnianarvoisaa ‘Alia. Heidän oli seurattava häntä, vaikka heidän päätelmänsä eivät olisi olleet yhtäpitäviä hänen päätelmänsä kanssa, eikö niin?”

Vastaus: Muslimit, jotka seurasivat kunnianarvoisaa ‘Alia (radiyallahu ‘anh) ja taistelivat hänen puolellaan, eivät liittyneet häneen seuratakseen hänen päätelmäänsä, vaan siksi, että heidän omat päätelmänsä olivat yhtäpitäviä hänen päätelmänsä kanssa ja osoittivat imaami ‘Alin seuraamisen välttämättömäksi. Samoin monien merkittävien seuralaisten päätelmät eivät olleet yhtäpitäviä kunnianarvoisan ‘Alin päätelmän kanssa, ja heidän päätelmänsä velvoitti heidät taistelemaan häntä vastaan. Seuralaisten keskuudessa syntyi silloin kolme erilaista päätelmää. Jotkut heistä ymmärsivät, että kunnianarvoisa ‘Ali oli oikeassa, ja heidän oli välttämätöntä seurata häntä. Toinen ryhmä näki, että kunnianarvoisaa ‘Alia vastaan taistelleiden päätelmä oli oikea, ja heidän päätelmänsä velvoitti heidät seuraamaan niitä, jotka taistelivat kunnianarvoisaa ‘Alia vastaan, ja taistelemaan häntä vastaan. Kolmas ryhmä sanoi, että oli välttämätöntä olla seuraamatta kumpaakaan puolta ja olla taistelematta, ja heidän päätelmänsä edellytti, etteivät he osallistu sotaan. Nämä kaikki kolme ryhmää olivat varmasti oikeassa ja ansaitsivat palkkion Tuonpuoleisessa.

Kysymys: ”[Yllä oleva] vastaus osoittaa, että myös ne, jotka taistelivat kunnianarvoisaa ‘Alia (radiyallahu ‘anh) vastaan, olivat oikeassa. Toisaalta Ahl as-sunnahin oppineet ovat sanoneet, että kunnianarvoisa ‘Ali oli oikeassa ja hänen vastustajansa erehtyivät, että heille annetaan anteeksi, koska heillä oli pätevä syy (‘udhr), ja että he jopa saivat palkkion. Mitä tästä voi sanoa?”

Vastaus: Imaami ash-Shafi‘i ja ‘Umar ibn ‘Abd al-‘Aziz, kaksi suurta islamin oppinutta, sanoivat, ettei ole sallittua sanoa yhdestäkään seuralaisesta, että hän erehtyi. Siksi on sanottu: ”On erehdys sanoa suurista seuralaisista, että he erehtyivät.” Meidän vähäisempien ei ole sallittua sanoa suurista seuralaisista sellaisia sanoja kuin ”Hän osui oikeaan”, ”Hän erehtyi”, ”Hyväksymme” tai ”Emme hyväksy”. Niin kuin Allah (ta‘ala) ei tahrannut käsiämme näiden suurten seuralaisten verellä, meidän tulee varjella kielemme lausumasta sellaisia sanoja kuin ”oikeassa” ja ”väärässä”.

Ne syvällisesti oppineet, jotka tutkivat todisteita ja tapahtumia ja sanoivat, että imaami ‘Ali oli oikeassa ja hänen vastustajansa erehtyivät, tarkoittivat itse asiassa sitä, että jos kunnianarvoisalla ‘Alilla olisi ollut tilaisuus puhua toisella puolella olleiden kanssa, hän olisi ohjannut heidät tekemään päätelmänsä hänen päätelmänsä mukaisesti. Kunnianarvoisa Zubair ibn al-‘Awwam olikin Kamelin taistelussa kunnianarvoisaa ‘Alia vastaan, mutta tutkittuaan asioita syvemmin hän muutti päätelmäänsä ja lopetti taistelemisen. Niiden Ahl as-sunnahin oppineiden sanat, jotka pitävät sallittuna puhua erehdyksestä, on ymmärrettävä näin. Ei ole sallittua sanoa, että kunnianarvoisa ‘Ali ja hänen kanssaan olleet olivat oikealla tiellä ja että muut Profeetan seuralaiset, jotka olivat toisessa ryhmässä äitimme ‘A’isha as-Siddiqan (Profeetan vaimot ovat uskovien äitejä, 33:6) kanssa, olivat väärällä tiellä.

Nämä seuralaisten väliset taistelut johtuivat erilaisista päätelmistä islamin sääntöjen (al-ahkam ash-shar‘iyya) yksityiskohdissa. Heillä ei ollut erimielisyyksiä islamin perusteista. Nykyään jotkut ihmiset puhuvat pahaa ja epäkunnioittavasti islamin suurista seuralaisista, kuten kunnianarvoisasta Mu‘awiyasta ja ‘Amr ibn al-‘Asista (radiyallahu ‘anhuma). He eivät ymmärrä, että halventamalla seuralaisia he itse asiassa halventavat ja vähättelevät Allahin Lähettilästä (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam). Kirjassa *Ash-Shifa’ ash-sharif* kerrotaan, että imaami Malik ibn Anas sanoi: ”Joka kiroaa ja panettelee Mu‘awiyaa ja ‘Amr ibn al-‘Asia, ansaitsee ne sanat, jotka hän sanoo heistä. Niitä, jotka puhuvat ja kirjoittavat heitä vastaan eivätkä osoita heille kunnioitusta, on rangaistava ankarasti.” Täyttäköön Allah (ta‘ala) sydämemme rakkaudella Hänen Rakkaansa seuralaisiin! Tekopyhät ja syntiset eivät rakasta noita suuria seuralaisia, vaan heitä rakastavat hurskaat ja Allahia pelkäävät muslimit.

Ihmisiä, jotka ymmärtävät Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) seuralaisten arvon ja suuruuden, rakastavat ja kunnioittavat heitä kaikkia ja seuraavat heitä, kutsutaan Ahl as-sunnahiksi. Niitä, jotka väittävät rakastavansa joitakin heistä ja inhoavat toisia ja siten panettelevat useimpia heistä, sekä niitä, jotka eivät seuraa yhtäkään heistä, kutsutaan rafideiksi tai shiialaisiksi. Rafideja on paljon Iranissa, Intiassa ja Irakissa, mutta Turkissa heitä ei ole. Jotkut heistä kutsuvat itseään aleveiksi

eli ”kunnianarvoisaa ‘Alia rakastaviksi muslimeiksi” pettääkseen Turkin kunnolliset muslimialevit. Jonkun rakastaminen edellyttää hänen jälkiään seuraamista ja niiden rakastamista, joita hän rakastaa. Jos he rakastaisivat kunnianarvoisaa ‘Alia (radiyallahu ‘anh), he seuraisivat hänen jälkiään. Hän rakasti kaikkia Profeetan seuralaisia. Hän oli toisen kalifin, kunnianarvoisan ‘Umarin, neuvonantaja, ja ‘Umar uskoi hänelle salaisuutensa. Hän naitti tyttärensä, jonka äiti oli kunnianarvoisa Fatima, Umm Kulthumin, kunnianarvoisalle ‘Umarille (radiyallahu ‘anhuma). Eräässä saarnassa (khutba) hän sanoi kunnianarvoisasta Mu‘awiyasta: ”Veljemme erosivat meistä, mutta he eivät ole epäuskoisia eivätkä syntisiä. Heidän päätelmänsä (ijtihad) johti siihen.” Kun kunnianarvoisa Talha (radiyallahu ‘anh), joka taisteli häntä vastaan, kuoli marttyyrina, kunnianarvoisa ‘Ali itse pyyhki pölyn hänen kasvoiltaan ja johti hänen hautajaisrukouksensa.

Allah (ta‘ala) ilmoitti Koraanissa: **”Uskovat ovat veljiä.”** (49:10) Al-Fathin suuran viimeisessä jakeessa Allah (ta‘ala) ilmoitti: **”Profeetan seuralaiset rakastavat toisiaan.”** (48:29) Jos ihminen ei rakasta yhtäkin Profeetan seuralaista, tai mikä pahinta, on vihamielinen häntä kohtaan, se merkitsee epäuskoa Koraaniin. Ahl as-sunnahin oppineet ymmärsivät seuralaisten (radiyallahu ta‘ala ‘anhum ajma‘in) ylhäisyyden oikein ja käskivät muslimeita rakastamaan heitä kaikkia. Näin he suojelivat muslimeita onnettomuudelta.

Kharijiitit ja wahhabit

Ne, joita kutsutaan kharijiiteiksi (khawarij), vihasivat Profeetan perhettä (Ahl al-Bayt, Profeetan lähimmät sukulaiset) eli suuria esikuviamme kunnianarvoisaa ‘Alia (radiyallahu ‘anh), hänen poikiaan ja jälkeläisiään, sunnimuslimien rakkaimpia, ja olivat heille vihamielisiä. Nykyään heitä kutsutaan yazideiksi. Heidän uskontonsa ja uskomuksensa ovat hyvin harhaoppisia.

Wahhabit väittävät rakastavansa kaikkia Profeetan seuralaisia, mutta he eivät seuraa noita siunattuja ihmisiä vaan omaa harhaoppista tietään, jonka he liittävät seuralaisiin. Wahhabilaisuus syntyi, kun Ahl as-sunnahia vastustaneen, uskonnollisessa virassa olleen Ibn Taymiyyan harhaoppiset mielipiteet yhdistettiin brittiläisen agentin Hempherin valheisiin. He eivät pidä Ahl as-sunnahin oppineista, suufilaisuuden (tasawwuf, Profeetan opettama

sydämen puhdistamisen tie) suurista mestareista eivätkä shiialaisista, ja he panettelevat heitä kaikkia. He luulevat, että vain he ovat muslimeita. He pitävät kaltaisiinsa kuulumattomia ihmisiä ”monijumalaisina” ja sanovat, että tällaisten ihmisten surmaaminen ja heidän omaisuutensa ottaminen on heille sallittua. Siksi heistä tulee ibaheja (tai ibahateja), eli ihmisiä, jotka sanovat sallituksi muslimien surmaamisen ja heidän omaisuutensa ottamisen ilman oikeutta, vaikka se on kiellettyä. He johtavat Koraanista ja haditheista vääriä, harhaoppisia merkityksiä ja luulevat, että islam koostuu pelkästään niistä. He eivät usko islamin neljään tiedonlähteeseen (adillat ash-shar‘iyya) eivätkä useimpiin haditheihin. Neljän lakikoulukunnan suuret oppineet kirjoittivat monissa kirjoissa todisteiden kera, että ne, jotka erkanivat Ahl as-sunnahista, joutuivat harhaoppiin ja aiheuttivat islamille suurta vahinkoa.[55]

Eyyub Sabri Pasha (rahimahullah) kirjoitti: ”Wahhabilaisuus syntyi verisen ja hirvittävän kapinan myötä Arabian niemimaalla vuonna 1791.” Egyptiläinen Muhammad ‘Abduh oli yksi niistä, jotka yrittivät kirjoillaan levittää wahhabilaisuutta ja koulukuntien seuraamattomuutta ympäri maailmaa. Hän oli vapaamuurari, joka oli avoimesti ilmaissut ihailevansa Kairon vapaamuurarilooshin johtajaa Jamal ad-Din al-Afghania (k. 1897). Silti ‘Abduh esiteltiin nuorille ”suurena islamin oppineena, valistuneena ajattelijana ja huomattavana ’uudistajana’”. Islamin viholliset, jotka väijyivät tuhotakseen Ahl as-sunnahin ja sitä kautta islamin, lietsoivat salakavalasti tätä eripuraa (fitna) ylistämällä islamia petollisin sanoin uskonnollisessa virassa olevien naamion takaa. ‘Abduhia ylistettiin maasta taivaisiin. Lakikoulukuntien perustajaimaamit (a’immat al-madhahib), Ahl as-sunnahin

[55] Tarkempia tietoja on kirjoissamme *Advice for the Muslim* ja *Endless Bliss* englanniksi, *Al-minhat al-wahbiyya fi radd al-Wahhabiyya*, *At-tawassul bin-Nabi wa bis-salihin* ja *Sabil an-najat* arabiaksi sekä *Sayf al-abrar* persiaksi. Hakikat Kitabevi julkaisee Istanbulissa näitä ja muita arvokkaita kirjoja, jotka on kirjoitettu harhaoppisten (ahl al-bid‘a) kumoamiseksi. Sekä kirjan *Radd al-muhtar* (kirjoittanut Muhammad Amin Ibn ‘Abidin, k. Damaskoksessa 1836) kolmannen osan luvussa ”Baghi” että turkinkielisen kirjan *Ni‘met-i islam* luvussa ”Nikah” kirjoitetaan selvästi, että wahhabit ovat ibaheja. Eyyub Sabri Pasha (k. 1890), sulttaani ‘Abd al-Hamid II:n aikainen kontra-amiraali, antaa yksityiskohtaisia tietoja wahhabeista turkinkielisissä teoksissaan *Mir’at al-Haramain* ja *Tarikh-i Wahhabiyyan*, samoin Ahmed Cevdet Pasha turkinkielisen teoksensa *Osmanlı Tarihi* (Osmanien historia) seitsemännessä osassa. Myös Yusuf an-Nabhani kumosi wahhabien ja Ibn Taymiyyan näkemykset laajasti arabiankielisessä teoksessaan *Shawahid al-haqq* (3. painos, Kairo 1965; osittain painettu uudelleen arabiankielisessä kirjassa *‘Ulama’ al-muslimin wal-Wahhabiyyun*, Istanbul 1972).

suuret oppineet, julistettiin tietämättömiksi ihmisiksi, eikä heidän nimiään enää mainittu. Esi-isiemme kunnolliset ja jalot jälkeläiset, kunnioitettujen marttyyrien pojat, jotka olivat uhranneet henkensä Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) ja islamin vuoksi, eivät kuitenkaan pettyneet näistä propagandoista ja mainoksista, joihin oli käytetty miljoonia puntia. He eivät edes kuunnelleet näitä vääriä ”islamin sankareita” eivätkä välittäneet heistä. Allah (ta‘ala) suojeli marttyyrien lapsia näiltä hyökkäyksiltä.

Nykyään nuorille tyrkytetään käännöksiä koulukuntia seuraamattomien ihmisten kirjoista, kuten Mawdudin (Intian Al-jama‘at al-islamiyyan perustaja, k. 1979), Sayyid Qutbin (teloitettu Egyptissä 1966) ja Hamidullahin sekä Tabligh Jamaan jäsenten kirjoista. Nämä käännökset, joita ylistetään liioitellusti valtavilla mainoksilla, sisältävät harhaoppisia ajatuksia, jotka ovat ristiriidassa Ahl as-sunnahin oppineiden sanojen kanssa. Meidän on oltava aina valppaita ja varovaisia. Herättäköön Allah (ta‘ala) muslimit välinpitämättömyydestä Rakkaan Profeettansa Muhammadin (‘alaihis-salam) kunniaksi! Suojelkoon Hän meitä lankeamasta vihollisten valheisiin ja panetteluun! Aamen!

Älkäämme pettäkö itseämme pelkästään rukoilemalla! Jos rukoilee noudattamatta Allahin tapaa (al-‘adat al-ilahiyya), tekemättä työtä tai tarttumatta keinoihin, se on samaa kuin pyytäisi Allahilta (ta‘ala) ihmeitä. Muslimin tulee sekä tehdä työtä että rukoilla. Meidän tulee ensin tarttua keinoihin ja sitten rukoilla. Ensimmäinen keino välttyä epäuskolta on oppia ja opettaa islamia. Jokaisen, miehen tai naisen, velvollisuus (fard) ja ensisijainen tehtävä onkin oppia Ahl as-sunnahin uskonkäsitys sekä käskyt ja kiellot. Nykyään niiden oppiminen on hyvin helppoa, koska on vapaus kirjoittaa ja julkaista oikeita islamilaisia kirjoja. Jokaisen muslimin on tuettava valtiota, joka on antanut muslimeille tämän vapauden.

Ihmiset, jotka eivät opi Ahl as-sunnahin uskonkäsitystä ja välttämätöntä uskonnollista perustietoa (ilm al-hal) eivätkä opeta niitä lapsilleen, ovat vaarassa poiketa islamista ja suistua epäuskon kuiluun. Tällaisten ihmisten rukouksia ei hyväksytä. Miten he silloin voisivat suojella itseään epäuskolta? Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) sanoi: **”Missä on tietoa, siellä on islam. Missä ei ole tietoa, siellä ei ole islamia.”** Niin kuin on syötävä ja juotava, jotta ei kuolisi nälkään, on opittava uskontoam-

me, jotta epäuskoiset eivät pettäisi meitä ja jotta emme lakkaisi olemasta muslimeita. Esi-isämme kokoontuivat usein lukemaan uskonnon perustietojen kirjoja (ilmihal), oppivat uskontonsa ja pysyivät siten muslimeina ja iloitsivat islamista. He välittivät tämän autuuden valon oikein meille. Jotta pysyisimme muslimeina ja jotta lapsemme eivät olisi vaarassa joutua sisäisten tai ulkoisten vihollisten pettämiksi, ensimmäinen ja välttämättömin suojakeino on lukea ja sisäistää Ahl as-sunnahin oppineiden laatimia uskonnon perustietojen kirjoja. Vanhempien, jotka haluavat lastensa olevan muslimeita, tulee opettaa heidät lukemaan Koraania. Lukekaamme, oppikaamme ja opettakaamme lapsiamme ja niitä, joista olemme vastuussa, niin kauan kuin meillä on tilaisuus. Kun he menevät kouluun, se on heille vaikeaa ja jopa mahdotonta. On hyödytöntä valittaa sen jälkeen, kun rappio on jo tapahtunut. Meidän ei pidä uskoa uskoa teeskentelevien uskonnon vihollisten (zindiq) ja islamin vihollisten petollisia ja valheellisia kirjoja, sanomalehtiä, aikakauslehtiä, televisio- ja radio-ohjelmia, elokuvia ja verkkosivuja. Ibn ‘Abidinin (rahimahullah) määritelmän mukaan [*Radd al-muhtar* -teoksen] kolmannessa osassa zindiqit ovat salakavalia epäuskoisia, jotka eivät usko mihinkään uskontoon mutta esiintyvät muslimeina ja opettavat epäuskoon johtavia asioita ikään kuin ne olisivat islamia ja pyrkivät näin johtamaan muslimit pois islamista.

Lakikoulukunnat ja oppineiden seuraaminen

Kysymys: ”Eräs ihminen, joka on lukenut käännöksiä koulukuntia seuraamattomien ihmisten turmeltuneista kirjoista, sanoo:

’Meidän tulee lukea Koraanin selityksiä (tafsir). On vaarallinen ja pelottava ajatus jättää uskontomme ja Koraanin oppiminen uskonoppineiden tehtäväksi. Koraani ei sano: ”Oi uskonoppineet!” Se sanoo: ”Oi muslimit!” ja ”Oi ihmiskunta!” Siksi jokaisen muslimin tulee ymmärtää Koraani itse eikä odottaa tätä työtä keneltäkään muulta.’

Tämä ihminen haluaa jokaisen lukevan Koraanin selitysten ja hadithien kirjoja. Hän ei suosittele lukemaan kirjoja uskonopin tieteestä (kalam), lakiopista (fiqh) ja uskonnon perustiedoista (ilm al-hal), jotka islamin oppineet ja Ahl as-sunnahin suuret oppineet ovat kirjoittaneet. Rashid Ridan (Muhammad ‘Abduhin oppilas, k. 1935) kirjan *İslamda Birlik ve Fıkıh Mezhepleri* julkaiseminen Turkin uskonnollisten asioiden pääosaston toi-

mesta (julkaisu nro 157, vuonna 1974) aiheutti lukijoissa täydellistä hämmennystä. Monilla kirjan sivuilla, erityisesti ”Kuudennessa vuoropuhelussa”, Rashid Rida sanoo:

’He [koulukuntaa seuraavat (muqallid), jotka seuraavat jotakin neljästä lakikoulukunnasta] korottivat mujtahid-imaamit profeettojen asteelle. Lisäksi he hylkäsivät hadithit asettamalla etusijalle mujtahidin sanan, joka oli ristiriidassa Profeetan hadithin kanssa. He sanoivat, että hadith olisi voinut olla kumottu (naskh) tai että heidän imaamillaan olisi voinut olla jokin toinen hadith. Toimimalla sellaisten ihmisten sanojen mukaan, jotka ovat voineet erehtyä päättelyssään tai jotka eivät ehkä tunteneet asiaa, ja jättämällä syrjään erehtymättömän Profeetan hadithin nämä koulukuntaa seuraavat asettuvat myös mujtahideja vastaan. Näin tehdessään he asettuvat jopa Koraania vastaan. He sanovat, ettei kukaan muu kuin mujtahid-imaami voi ymmärtää Koraania. Lainoppineiden ja muiden koulukuntaa seuraavien tällaiset sanat osoittavat, että he ovat omaksuneet ne juutalaisilta ja kristityiltä. Päinvastoin on helpompaa ymmärtää Koraania ja haditheja kuin lainoppineiden kirjoittamia kirjoja. Ihmisille, jotka ovat sisäistäneet arabian sanaston ja kieliopin, Koraanin ja hadithien ymmärtäminen ei ole vaikeaa. Kuka ihmeessä voisi kieltää sen, että Allah pystyy selittämään oman uskontonsa selvästi? Kuka voisi kiistää, että Allahin Lähettiläs pystyi kaikkia muita paremmin ymmärtämään, mitä Allah tarkoitti, ja selittämään sen muita paremmin? Jos sanotaan, etteivät Profeetan selitykset riittäneet muslimeille, se tarkoittaa, ettei hän pystynyt täyttämään viestin välittämisen (tabligh) tehtäväänsä tarkasti. Jos suurin osa ihmisistä ei olisi pystynyt ymmärtämään Koraania ja sunnaa, Allah ei olisi velvoittanut kaikkia ihmisiä Kirjan ja sunnan säännöillä. Ihmisen tulee tietää, mihin hän uskoo, ja tuntea sen todisteet. Allah paheksuu esi-isien sokeaa jäljittelyä ja sanoo, ettei heidän [koulukuntaa seuraavien] isiensä ja isoisiensä jäljittelemistä pidetä anteeksiannettavana. Jakeet osoittavat, ettei Allah koskaan hyväksy sokeaa jäljittelyä. Uskonnon käytännön sääntöjä (furu‘, islamin käytännön säännöt erotuksena uskonopista) on helpompi ymmärtää niiden todisteista kuin uskoa koskevaa osaa (usul, uskon perusteet). Jos Allah velvoittaa vaikeaan, eikö Hän velvoittaisi helppoon? Joistakin harvinaisista asioista on vaikeaa johtaa sääntöjä, mutta silloin niiden tietämättömyyttä tai noudattamatta jättämistä pidetään anteeksiannettavana. Lakioppineet keksivät

itse useita kysymyksiä (mas'ala) ja laativat niille sääntöjä. He yrittivät esittää niiden todisteiksi sellaisia asioita kuin oma harkinta (ra'y), ilmeinen analogia (qiyas jali) ja kätketty analogia (qiyas khafi). Nämä ulotettiin palvonnan ('ibadat) alueelle, josta ei voi saada tietoa järkeilyn avulla. Näin he laajensivat uskontoa moninkertaiseksi ja ajoivat muslimit vaikeuksiin. En kiistä analogista päättelyä (qiyas). Sanon, ettei palvonnan alueella ole analogista päättelyä. Usko ja palvonta tulivat täydellisiksi Profeetan aikana, eikä kukaan voi lisätä niihin mitään. Mujtahid-imaamit kielsivät ihmisiä jäljittelemästä sokeasti ja tekivät siitä kiellon.'

Nämä koulukuntia seuraamattoman Rashid Ridan kirjasta *İslamda Birlik ve Fıkıh Mezhepleri* valitut lausumat yrittävät kaikkien koulukuntia seuraamattomien kirjojen tavoin kieltää neljän lakikoulukunnan imaamien seuraamisen. Kirja käskee jokaista opiskelemaan Koraanin selityksiä ja haditheja. Mitä sanoisitte siitä?"

Vastaus: Jos koulukuntia seuraamattomien ihmisten kirjoituksia lukee huolellisesti, näkee helposti, että he yrittävät pettää muslimeita kaunistelemalla harhaoppisia ajatuksiaan ja hajottavia näkemyksiään epäpätevällä päättelyketjulla ja väärillä väitteillä. Tietämättömät ihmiset saattavat hyväksyä nämä kirjoitukset luullessaan niiden perustuvan tietoon, logiikkaan ja järkeen, mutta oppineet ja tarkkanäköiset ihmiset eivät koskaan lankea heidän ansoihinsa.

Varoittaakseen nuoria koulukuntien seuraamattomuuden eli Ahl as-sunnahin vastaisuuden vaarasta, joka on johtanut muslimeita ikuiseen tuhoon, islamin oppineet (rahimahumullah) ovat kirjoittaneet neljäntoista vuosisadan aikana tuhansia arvokkaita kirjoja. Seuraavassa on käännös joistakin Yusuf an-Nabhanin (k. Beirutissa 1932) kirjan *Hujjat-Allahi 'ala l-'alamin* kohdista vastauksena yllä olevaan kysymykseen:

"Kuka tahansa ei voi johtaa sääntöjä (ahkam) Koraanista. Koska mujtahid-imaamitkaan eivät olisi pystyneet johtamaan kaikkia sääntöjä Koraanista, Allahin Lähettiläs (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) selitti Koraanin säännöt haditheissaan. Niin kuin vain hän selitti Koraanin, myös hadithit pystyivät ymmärtämään ja selittämään vain seuralaiset ja mujtahid-imaamit.

Jotta mujtahid-imaamit voisivat ymmärtää ne, Allah (ta'ala) antoi heille järkeen perustuvaa ('aqli) ja välitettyä (naqli) tietoa, vahvan ymmärryksen,

tarkan näkökyvyn, äärimmäisen terävän mielen ja monia muita ylempiä kykyjä. Näistä hyveistä ensimmäinen oli jumalanpelko (taqwa), eli Allahin tiedostaminen joka hetki, mikä saa varomaan kiellettyä. Sen jälkeen tuli jumalallinen valo heidän sydämissään. Näiden hyveiden avulla mujtahid-imaamimme ymmärsivät, mitä Allah (ta'ala) ja Allahin Lähettiläs tarkoittivat sanoillaan, ja niille asioille, joita he eivät ymmärtäneet, he osoittivat [ratkaisut] analogisella päättelyllä (qiyas). Kukin neljästä lakikoulukuntien imaamista (a'immat al-madhahib) ilmoitti, etteivät he puhuneet omasta mielipiteestään, ja sanoi oppilailleen: 'Jos kohtaatte luotettavan (sahih) hadithin, jättäkää minun sanani ja seuratkaa Allahin Lähettilään hadithia!' Ne, joille lakikoulukuntiemme imaamit antoivat tämän käskyn, olivat syvällisesti oppineita, jotka olivat mujtahideja niin kuin hekin. Nämä oppineet olivat punnitsevia oppineita (ahl at-tarjih), jotka vertailivat oman koulukuntansa imaamilta tulleita kertomuksia ja valitsivat niistä parhaan. He tunsivat todisteet, joihin neljän lakikoulukunnan [johtajat] perustivat päätelmänsä. He tutkivat sen hadithin todisteet ja välittäjät, johon koulukunnan imaami oli perustanut päätelmänsä, ja samoin uusien vastaan tulleiden luotettavien hadithien todisteet ja välittäjät, selvittivät, mikä niistä oli sanottu myöhemmin, ja tutkivat monia muita seikkoja ja ymmärsivät näin, mikä niistä oli asetettava etusijalle. Tai koulukunnan imaami oli ratkaissut asian analogisella päättelyllä, koska häneen ei ollut tavoittanut hadith, joka olisi [ratkaissut] sen, ja hänen oppilaansa löysivät tuon hadithin ja ratkaisivat asian toisin. Tällaista päättelyä tehdessään oppilaat eivät kuitenkaan menneet imaamin vahvistamien sääntöjen ulkopuolelle. Heidän jälkeensä tulleet mujtahid-muftit antoivat uskonnolliset lausuntonsa (fatwa) samalla tavalla.

Kaikesta tästä ymmärretään, että muslimit, jotka ovat seuranneet lakikoulukuntien neljää imaamia ja heidän koulukunnissaan koulutettuja mujtahideja, ovat seuranneet Allahin (ta'ala) ja Hänen Lähettiläänsä sääntöjä. Nämä mujtahidit ymmärsivät Koraanin ja hadithien säännöt, joita kukaan muu ei pystynyt ymmärtämään, ja välittivät sen, minkä he ymmärsivät. Muslimit ovat seuranneet (taqlid) sitä, mitä mujtahidit ymmärsivät ja välittivät Kirjasta ja sunnasta, koska Allah (ta'ala) on ilmoittanut an-Nahlin suuran 43. jakeessa: **"Jos ette tiedä, kysykää niiltä, jotka tietävät."**[56]

[56] Tämä jae osoittaa, etteivät kaikki voi ymmärtää Kirjaa ja sunnaa oikein ja että jotkut eivät ehkä pysty ymmärtämään niitä. Se käskee niitä, jotka eivät pysty ymmärtämään niitä, olemaan yrittämättä ymmärtää itse Koraania ja haditheja, vaan oppimaan ne kysymällä

Vain Rakkaan Profeettansa (‘alaihis-salam) yhteisölle Allah (ta‘ala) suo sen onnen, että lakikoulukuntien imaamit tekisivät päätelmiä (ijtihad) ja perustaisivat koulukuntansa ja että kaikki muslimit kokoontuisivat näihin koulukuntiin. Toisaalta Allah (ta‘ala) loi uskonkäsityksen (i‘tiqad, iman, uskomukset) imaamit ja esti harhaoppisia, uskoa teeskenteleviä uskonnon vihollisia (zindiq), harhaoppisia (mulhid) ja Saatanan työtä tekeviä ihmisiä tahraamasta uskonkäsitystä koskevaa tietoa. Toisaalta Hän suojeli uskontoaan tahraantumiselta luomalla lakikoulukuntien imaamit. Koska tätä siunausta ei ollut kristinuskossa ja juutalaisuudessa, niiden uskonnot tahrattiin ja niistä tehtiin leikkikaluja.

Islamin oppineiden yhteisymmärryksen mukaan Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) kuolemaa seuranneiden 400 vuoden jälkeen ei ole tullut yhtään syvällisesti oppinutta, joka pystyisi tekemään itsenäistä päättelyä (ijtihad). Joka sanoo, että nykyään on välttämätöntä tehdä itsenäistä päättelyä, on joko mieletön tai islamista täysin tietämätön. Kun suuri oppinut Jalal ad-Din as-Suyuti ‘Abd ar-Rahman (rahimahullah, k. Egyptissä 1505) sanoi saavuttaneensa itsenäisen päättelyn asteen, hänen aikalaisensa oppineet kysyivät häneltä kysymyksen, johon oli annettu kaksi eri vastausta, ja pyysivät häntä kertomaan, kumpi vastaus oli luotettavampi. Hän ei pystynyt vastaamaan heille. Hän sanoi olevansa liian kiireinen ehtiäkseen paneutua siihen. Häntä pyydettiin kuitenkin tekemään vain itsenäistä päättelyä lausunnon (fatwa) antamisessa, mikä on itsenäisen päättelyn alin aste. Kun as-Suyutin kaltainen syvällisesti oppinut vältti itsenäistä päättelyä lausunnon antamisessa, miksi meidän pitäisi kutsua niitä, jotka pakottavat ihmisiä tekemään itsenäistä (mutlaq) ijtihadia, ellemme mielettömiksi tai uskontoa tuntemattomiksi? Imaami al-Ghazali (rahima-

niiltä, jotka ovat ymmärtäneet ne. Jos kaikki olisivat ymmärtäneet Koraanin ja hadithien merkitykset oikein, 72 harhaan joutunutta ryhmää ei olisi syntynyt. Kaikki, jotka saivat nämä ryhmät syntymään, olivat syvällisesti oppineita, mutta yksikään heistä ei pystynyt ymmärtämään selvien tekstien (nass, Koraani ja hadithit) merkityksiä oikein. Koska he ymmärsivät ne väärin, he poikkesivat oikealta tieltä ja saivat miljoonat muslimit tuhoon. Jotkut heistä ovat menneet niin pitkälle antaessaan jakeille ja haditheille vääriä merkityksiä, että he ovat joutuneet niin syvälle harhaan, että he kutsuvat oikean tien muslimeita ”epäuskoisiksi” ja ”monijumalaisiksi”. Wahhabien kirjassa *Kashf ash-shubuhat*, joka on käännetty turkiksi ja salakuljetettu Turkkiin, sanotaan, että Ahl as-sunnahin uskonkäsitystä noudattavien muslimien surmaaminen ja heidän omaisuutensa takavarikoiminen on sallittua (mubah)!

hullah, k. Tusissa 1111) sanoi kirjassaan *Ihya' 'ulum ad-din*, ettei hänen aikanaan ollut mujtahideja.

Jos muslimit, jotka eivät ole mujtahideja, saavat tietää luotettavasta hadithista, joka on ristiriidassa heidän koulukuntansa imaamin asiaa koskevan ratkaisun kanssa, ja he pitävät oman koulukuntansa mukaista toimimista vaikeana, heidän on etsittävä kolmesta muusta koulukunnasta mujtahid, jonka päätelmä perustui tuohon hadithiin, ja tehtävä asia sen koulukunnan mukaan, johon tuo mujtahid kuului.[57] Ihmisten, jotka eivät ole saavuttaneet itsenäisen päättelyn astetta, ei ole sallittua johtaa sääntöjä selvistä teksteistä (nass, Koraani ja hadithit). Nykyään jotkut tietämättömät ihmiset väittävät saavuttaneensa itsenäisen päättelyn asteen, voivansa johtaa sääntöjä selvistä teksteistä ja etteivät he enää tarvitse yhdenkään neljästä lakikoulukunnasta seuraamista. He hylkäävät koulukunnan, jota he ovat seuranneet vuosia, ja yrittävät kumota koulukunnat epäpätevällä päättelyllään. He esittävät tietämättömiä ja ajattelemattomia lausuntoja, kuten: 'Emme seuraa kaltaistemme uskonnollisessa virassa olleiden ihmisten mielipiteitä.' Saatanan pettäminä ja nafsinsa yllyttäminä he väittävät olevansa muita parempia. He eivät ymmärrä, että niin sanoessaan he paljastavat ymmärtämättömyytensä ja häpeänsä eivätkä ylemmyyttään. Heidän joukossaan näemme myös tietämättömiä harhaoppisia, jotka sanovat ja kirjoittavat, että jokaisen tulisi lukea Koraanin selitysten kirjoja ja johtaa sääntöjä niistä ja al-Bukharin [kokoelmasta *Sahih*]. Oi muslimiveljeni! Varo ehdottomasti ystävystymästä tällaisten hölmöjen kanssa luullen heitä uskonnollisiksi auktoriteeteiksi, ja varo lukemasta heidän sepittämiään kirjoja! Pidä lujasti kiinni imaamisi koulukunnasta! Saat vapaasti valita neljästä koulukunnasta minkä tahansa, mutta ei ole sallittua kerätä koulukuntien helpotuksia (rukhsa) eli yhdistellä koulukuntia keskenään, mitä kutsutaan nimellä talfiq.[58]

[57] Suuri oppinut imaami Yahya an-Nawawi (rahimahullah, k. Damaskoksessa 1277) selitti tämän yksityiskohtaisesti teoksessaan *Rawdat at-talibin*.

[58] Talfiq tarkoittaa, että palvontateko ei ole minkään koulukunnan mukainen, koska se on tehty yhdistelemällä neljän koulukunnan helpotuksia. Kun ihminen on tehnyt jonkin islamilaisen palvontateon jonkin neljästä koulukunnasta mukaan, eli kun hänen tekonsa on pätevä (sahih) siinä koulukunnassa, se, että hän lisäksi noudattaa mahdollisimman monia niistä ehdoista, jotka ovat välttämättömiä kolmessa muussa koulukunnassa, jotta teko olisi pätevä ja hyväksytty myös niissä, on taqwa (hurskas varovaisuus). Siitä saa paljon palkkiota (thawab). Laajimmassa merkityksessä taqwa tarkoittaa kielletyn (haram) varomista.

Muslimien, jotka osaavat lukea ja ymmärtää haditheja oikein, tulee oppia ne hadithit, jotka olivat heidän koulukuntansa todisteita, sitten tehdä ne teot, joita näissä haditheissa ylistetään, ja välttää ne, jotka niissä kielletään, ja sen jälkeen oppia seuraavat asiat: islamin uskonnon suuruus ja arvo; Allahin (ta'ala) nimien ja ominaisuuksien täydellisyys sekä Allahin Lähettilään (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) elämä, hyveet ja ihmeet; tämän maailman ja Tuonpuoleisen, Paratiisin ja Helvetin järjestys; enkelit, jinnit, muinaiset kansat, profeetat ja heidän ilmoitetut kirjansa; Allahin Lähettilään ja Koraanin erityiset ylevät ominaisuudet; hänen perheensä (Al) ja hänen seuralaistensa elämä; viimeisen päivän merkit sekä paljon muuta tietoa tästä maailmasta ja Tuonpuoleisesta. Allahin Lähettilään haditheihin on koottu laajasti tietoa tästä maailmasta ja Tuonpuoleisesta.

Kun tämä ymmärretään, käy ilmeiseksi, kuinka tietämätön on se, joka sanoo hyödyttömiksi ne uskonnolliset ratkaisut, jotka mujtahidit ovat perustaneet haditheihin. Haditheissa annetun lukemattoman tiedon joukossa hyvin harvat hadithit opettavat palvontaa ('ibadat) ja ihmisten välisiä suhteita (mu'amalat, esimerkiksi kauppaa). Joidenkin oppineiden mukaan niitä on noin 500 [toistot mukaan lukien enintään 3000]. Kun haditheja on näin vähän, ei voi olettaa, että joku lakikoulukuntien neljästä imaamista ei olisi kuullut jotakin luotettavaa (sahih) hadithia. Jokaista luotettavaa hadithia käytti todisteena ainakin yksi lakikoulukuntien neljästä imaamista. Muslimien, jotka huomaavat, että jokin asia heidän koulukunnassaan on ristiriidassa luotettavan hadithin kanssa, tulee tehdä se seuraamalla toista koulukuntaa, joka perusti päätelmänsä tuohon hadithiin. Ehkä myös noiden muslimien koulukunnan imaami oli kuullut tuon hadithin, mutta ei käyttänyt sitä todisteena, koska hän seurasi toista hadithia, jota hän piti luotettavampana tai joka oli sanottu myöhemmin ja kumosi edellisen, tai jostakin muusta mujtahidien tuntemasta syystä. Muslimeille, jotka ymmärtävät hadithin olevan luotettava, on hyvä seurata tuota hadithia ja luopua oman koulukuntansa ratkaisusta, joka ei ole sen mukainen. Tässä tapauksessa heidän on kuitenkin seurattava toista koulukuntaa, joka käytti tuota hadithia päätelmässään kyseisessä asiassa, koska tuon toisen koulukunnan imaami tunsi ratkaisun todisteet, joita nämä muslimit eivät tunne, ja totesi, ettei mikään estä toimimasta tuon hadithin mukaan. On kuitenkin myös sallittua, että nämä muslimit tekevät asian oman koulukuntansa mukaan, sillä on

epäilemätöntä, että heidän koulukuntansa imaami nojasi ratkaisussaan luotettavaan todisteeseen. Islam pitää anteeksiannettavana, ettei koulukuntaa seuraava (muqallid) tunne tuota todistetta, sillä yksikään neljän koulukunnan imaameista ei poikennut päätelmissään Kirjasta ja sunnasta. Heidän koulukuntansa ovat Kirjan ja sunnan selityksiä. He selittivät muslimeille Kirjan ja sunnan merkitykset ja säännöt. He selittivät ne niin, että muslimit voivat ymmärtää ne, ja kirjoittivat ne kirjoihin. Tämä lakikoulukuntien imaamien (rahimahumullah) työ oli islamille niin valtava palvelus, ettei ihmisvoima olisi riittänyt siihen, ellei Allah (ta‘ala) olisi auttanut heitä. Nämä koulukunnat ovat yksi parhaista todisteista siitä, että Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ta‘ala ‘alaihi wa sallam) on todellinen profeetta ja islam on todellinen uskonto.

Lakikoulukuntiemme imaamien päätelmien erot koskivat vain käytäntöön liittyviä asioita (furu‘ ad-din, lakiopin asiat). Heidän välillään ei ollut erimielisyyttä uskosta (usul ad-din, uskonkäsitystä tai uskoa koskeva tieto). He eivät myöskään eronneet toisistaan niissä käytäntöjä koskevissa opetuksissa, jotka tiedetään uskonnossa välttämättömiksi ja jotka on otettu niistä haditheista, joiden todisteet on välitetty monien toisiaan tukevien ketjujen kautta (tawatur). He erosivat vain joissakin käytäntöjä koskevan tiedon yksityiskohdissa. Tämä johtui siitä, että he ymmärsivät näiden asioiden todisteiden luotettavuuden eri tavoin. Tämä pieni ero heidän välillään on [Allahin] armoa ummalle. Muslimit saavat seurata mitä tahansa koulukuntaa, josta he pitävät ja jonka he kokevat helpoksi. Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ta‘ala ‘alaihi wa sallam) ennusti tämän eron ilosanomana, ja se on tapahtunut niin kuin hän ennusti.

Uskonkäsitystä koskevassa tiedossa eli siinä, mihin on uskottava, ei ole sallittua tehdä itsenäistä päättelyä (ijtihad). Se johtaa poikkeamiseen ja harhaoppiin. Se on vakava synti. Uskoa koskevissa asioissa on vain yksi oikea tie: Ahl as-sunnat wal-jama‘a. Ero, josta hadithissa sanotaan, että se on [Allahin] armoa, oli ero käytännöissä.

Asiassa, jossa neljän koulukunnan ratkaisut eroavat toisistaan, vain yhden niistä ratkaisu on oikea. Ne, jotka toimivat tämän oikean ratkaisun mukaan, saavat kaksi palkkiota, ja ne, jotka toimivat jonkin virheellisen ratkaisun mukaan, saavat yhden palkkion. Se, että koulukunnat ovat

[Allahin] armoa, osoittaa, että on sallittua jättää yksi koulukunta ja seurata käytännön asiassa toisen koulukunnan ratkaisua. Tunnettuja neljää koulukuntaa lukuun ottamatta ei kuitenkaan ole sallittua seurata mitään Ahl as-sunnahiin kuuluneista koulukunnista, ei edes seuralaisten koulukuntia, koska niitä ei kirjoitettu muistiin ja ne ovat unohtuneet. Nykyään ei ole mahdollisuutta seurata muuta kuin tunnettuja neljää koulukuntaa. Myös imaami Abu Bakr Ahmad ar-Razi (rahimahullah, k. 980) kertoi islamin oppineiden yksimielisesti julistaneen, ettei ole sallittua seurata [suoraan] seuralaisten koulukuntia. Niille, jotka haluavat ymmärtää hyvin koulukuntien ja mujtahidien, erityisesti lakikoulukuntien neljän imaamin, ylevyyden ja sen, etteivät heidän koulukuntansa poikenneet Kirjasta ja sunnasta ja etteivät heidän yhteisymmärryksen (ijma) ja analogisen päättelyn (qiyas) kautta välittämänsä säännöt olleet heidän omia mielipiteitään vaan otettu Kirjasta ja sunnasta, suosittelemme imaami ‘Abd al-Wahhab ash-Sha‘ranin (rahimahullah) kirjoja *Al-mizan al-kubra* ja *Al-mizan al-Khidriyya*.”[59]

Yllä olevassa kysymyksessä lainattu väite ”Koraani ei sano: ’uskonoppineet’” ei pidä paikkaansa. On useita jakeita, jotka ylistävät oppineita (‘ulama) ja tietoa (‘ilm). Kunnianarvoisa ‘Abd al-Ghani an-Nabulusi (k. 1731) kirjoitti teoksessaan *Al-Hadiqa*:

”Al-Anbiyan suuran seitsemäs jae[60] käskee: **’Kysykää muistutuksen väeltä (ahl adh-dhikr) sitä, mitä ette tiedä.’** Muistutus (dhikr) tarkoittaa tässä tietoa. Tämä jae käskee niitä, jotka eivät tiedä, etsimään oppineita ja oppimaan heiltä. Allah (ta‘ala) on ilmoittanut:

’Vain tiedon haltijat ymmärtävät niiden jakeiden merkitykset, joiden merkitys on salattu’ (Al ‘Imran 3:7);

’Sen, että Allah (ta‘ala) on olemassa ja ainutlaatuinen, ymmärtävät ja ilmoittavat tiedon haltijat’ (samasta suurasta, 3:18);

[59] Yusuf an-Nabhani, *Hujjat-Allahi ‘ala l-‘alamin*, s. 771. Koko yllä oleva lainaus on käännetty arabiankielisestä alkuperäisteoksesta, ja siihen on lisätty muista kirjoista hakasulkeissa olevia lisäyksiä, kuten kaikissa kirjoissamme, jotta ne erottuisivat käännetystä tekstistä. *Hujjat-Allahi ‘ala l-‘alamin* -teoksen yllä olevan kohdan arabiankielinen alkuteksti painettiin uudelleen Istanbulissa vuonna 1974.

[60] Jakeet on selitetty maal-selityksinä.

'Tiedon haltijat sanoivat heille: "Voi teitä! Palkkiot, jotka Allah (ta'ala) antaa niille, jotka uskovat ja tekevät hyviä tekoja, ovat parempia kuin maalliset hyvät"' (al-Qasas, 81);

'Tiedon ja uskon haltijat sanovat: "Tämä on ylösnousemuksen päivä, jota te [maailmassa ollessanne] ette uskoneet"' (ar-Rum, 56);

'Kuullessaan Koraania tiedon haltijat kumartuvat maahan ja sanovat: "Herrassamme, joka ei peru sanaansa, ei ole mitään puutetta"' (al-Isra', 108);

'Tiedon haltijat ymmärtävät, että Koraani on Allahin Puhetta' (al-Hajj, 54);

'Koraani on asettunut tiedon haltijoiden sydämiin' (al-'Ankabut, 50);

'Tiedon haltijat tietävät, että Koraani on Allahin Puhetta ja johdattaa [ihmisen] Hänen tyytyväisyyteensä' (Saba', 6);

'Tiedon haltijoille annetaan korkeat asteet Paratiisissa' (al-Mujadala, 11);

'Vain tiedon haltijat pelkäävät Allahia (ta'ala)' (Fatir, 27); ja

'Arvokkain teistä on se, joka pelkää Allahia (ta'ala) paljon' (al-Hujurat 49:13)."

Samassa kirjassa *Al-Hadiqa* sivulla 365 lainatuissa haditheissa ilmoitetaan:

"Allah, Hänen enkelinsä ja kaikki luodut lähettävät siunauksia hänelle, joka opettaa ihmisille hyvää";

"Tuomiopäivänä ensin profeetat, sitten oppineet ja sitten marttyyrit puhuvat muiden puolesta";

"Oi ihmiset! Tietäkää, että tietoa saadaan kuuntelemalla oppinutta"; ja

"Oppikaa tietoa! Tiedon oppiminen on palvontaa. Tiedon opettaja ja oppija saavat jihadin palkkion. Tiedon opettaminen on kuin hyväntekeväisyys (sadaqa). Tiedon oppiminen oppineelta on kuin yörukous (tahajjud, vapaaehtoinen rukous, jota rukoillaan yön viimeisenä kolmanneksena)."

”Tahir al-Bukhari (rahimahullah, k. 1147), lausuntokokoelman *Khulasa* kirjoittaja, kirjoitti: ’Lakiopin kirjojen lukemisesta saa enemmän palkkiota kuin [vapaaehtoisten, esimerkiksi tahajjud-] rukousten rukoilemisesta öisin, sillä velvollisuuksien ja kieltojen oppiminen [oppineilta tai heidän] kirjoistaan on velvollisuus. Lakiopin kirjojen lukeminen opitun toteuttamiseksi tai muiden opettamiseksi on parempaa kuin tasbih-rukouksen (salat at-tasbih, toinen vapaaehtoinen rukous) rukoileminen. Eräässä hadithissa ilmoitetaan: **”Tiedon oppimisesta saa enemmän palkkiota kuin kaikista vapaaehtoisista palvontateoista, sillä se hyödyttää sekä ihmistä itseään että niitä, joita hän opettaa”; ”Ihminen, joka oppii opettaakseen muita, saa totuudellisten (siddiq) palkkion.”** Islamilaista tietoa voi oppia vain opettajalta ja kirjoista. Ihmiset, jotka sanovat, ettei islamilaisia kirjoja ja oppaita tarvita, ovat valehtelijoita tai uskoa teeskenteleviä uskonnon vihollisia (zindiq), jotka pettävät muslimeita ja johtavat heidät tuhoon. Uskonnollisten kirjojen tieto on johdettu Koraanista ja haditheista.’”

Allah (ta‘ala) lähetti Lähettiläänsä (‘alaihis-salam) välittämään ja opettamaan Koraania. Seuralaiset oppivat Koraanin tiedon Allahin Lähettiäältä. Islamin oppineet oppivat sen seuralaisilta, ja kaikki muslimit oppivat sen islamin oppineilta ja heidän kirjoistaan. Haditheissa ilmoitetaan: **”Tieto on aarre. Sen avain on kysyminen ja oppiminen”; ”Oppikaa ja opettakaa tietoa!”; ”Kaikella on lähde. Jumalanpelon (taqwa) lähde ovat Allahin tuntevien (‘arif) sydämet”** ja **”Tiedon opettaminen on sovitus synneistä.”**

Imaami ar-Rabbani (rahmatullahi ‘alaih) kirjoitti teoksensa *Al-Maktubat* ensimmäisen osan 193. kirjeessä:

”Uskonnollisesti vastuuseen tulleen (mukallaf, järkevä ja murrosiän saavuttanut) ihmisen on ensin korjattava uskonsa, eli opittava Ahl as-sunnat wal-jama‘an oppineiden kirjoittama uskoa koskeva tieto ja uskottava sen mukaisesti. Palkitkoon Allah (ta‘ala) runsaasti noita suuria oppineita heidän työstään. Aamen! Pelastuminen rangaistukselta Tuonpuoleisessa riippuu siitä, että uskoo siihen, minkä he välittivät. Vain ne, jotka seuraavat heidän jälkiään, suojellaan Helvetiltä. [Heidän tietään seuraavia kutsutaan sunnimuslimeiksi.] Vain he seuraavat Allahin Lähettilään (sall-Allahu ‘alai-

hi wa sallam) ja hänen seuralaistensa (ridwanullahi ‘alaihim ajma‘in[61]) jälkiä. Kirjasta (Koraani) ja sunnasta (hadithit) johdetusta tiedosta oikeita ja arvokkaita ovat ne opetukset, jotka vain nämä suuret oppineet ymmärsivät Kirjasta ja sunnasta ja välittivät. Tästä huolimatta jokainen harhaoppinen eli jokainen ’uudistaja’, jokainen harhaoppinen tai koulukuntia seuraamaton ihminen väittää lyhytnäköisyydessään johtaneensa omat harhaoppiset ajatuksensa Kirjasta ja sunnasta ja yrittää halventaa ja vähätellä Ahl as-sunnahin oppineita. Kuten nähdään, jokaista sanaa tai kirjoitusta, jonka väitetään olevan johdettu Kirjasta ja sunnasta, ei pidä hyväksyä oikeaksi, eikä meidän pidä antaa heidän kullatun propagandansa pettää meitä.

Ahl as-sunnat wal-jama‘an oppineiden välittämän oikean uskonkäsityksen oppimiseen suuren oppineen kunnianarvoisan Tur Pushtin persiankielinen kirja *Al-Mu‘tamad* on hyvin arvokas. Se on kirjoitettu selkeästi, joten sitä on helppo ymmärtää.[62]

Kun uskoa koskevat opetukset on korjattu, meidän tulee oppia sallittu (halal), kielletty (haram), velvollisuus (fard), välttämätön (wajib), sunna, suositeltava (mandub) ja paheksuttava (makruh)[63] Ahl as-sunnahin oppineiden kirjoittamista lakiopin kirjoista ja toimia niiden mukaisesti. Meidän ei pidä lukea niiden tietämättömien ihmisten julkaisemia harhaoppisia kirjoja, jotka eivät ole ymmärtäneet näiden oppineiden ylevyyttä. Muslimit, joiden uskonkäsitys on ristiriidassa Ahl as-sunnahin uskonkäsityksen kanssa, eivät välty joutumasta Helvettiin Tuonpuoleisessa – suojelkoon Allah (ta‘ala) meitä! Muslimeille, joiden usko on oikea mutta jotka ovat laiminlyöviä palvonnassa, voidaan antaa anteeksi, vaikka he eivät katuisi. Vaikka heille ei annettaisi anteeksi, heidät pelastetaan Helvetistä rangaistuksen jälkeen. Pääasia on korjata uskonsa. Khwaja ‘Ubaidullah al-Ahrar (qaddasallahu sirrahu, k. Samarkandissa 1490) sanoi: ’Jos minulle annettaisiin kaikki hengelliset paljastukset (kashf) ja kaikki Allahin ystävien ihmeet (karama), mutta minulta puuttuisi Ahl as-sunnat wal-jama‘an uskonkäsitys,

[61] Suom. huom. Ridwanullahi ‘alaihim ajma‘in tarkoittaa: ”Allah olkoon tyytyväinen heihin kaikkiin.”

[62] Fadlullah ibn Hasan Tur Pushti (k. 1263) oli hanafilainen lakioppinut. Hakikat Kitabevi painoi kirjan uudelleen vuonna 1989.

[63] Näitä islamilaisia termejä käytetään tässä kirjassa yksinkertaisuuden vuoksi sekä adjektiiveina että substantiiveina (ks. kunkin kohdalta Sanasto).

pitäisin itseäni tuhoutuneena. Jos minulla ei olisi yhtään hengellistä paljastusta tai ihmettä ja minulla olisi paljon vikoja, mutta minulle olisi suotu Ahl as-sunnat wal-jama'an uskonkäsitys, en olisi murheissani.'

Nykyään Intian muslimit ovat hyvin yksin. Islamin viholliset hyökkäävät joka suunnasta. Yksi kolikko, joka annetaan nyt islamin palvelemiseksi, tuo enemmän palkkiota (thawab) kuin tuhannet kolikot, jotka annetaan jonakin toisena aikana. Suurin palvelus, jonka islamille voi tehdä, on hankkia ja jakaa Ahl as-sunnahin uskoa ja käytäntöjä käsitteleviä kirjoja kyläläisille ja nuorille. Ne, joille tämä palvelus suodaan, ovat hyvin onnekkaita ja onnellisia ihmisiä. Heidän tulee iloita siitä ja kiittää Allahia (ta'ala) paljon. Islamin palveleminen tuo aina palkkiota, mutta tällaisina aikoina, jolloin islam on heikentynyt monien sen tuhoamiseksi tehtyjen valheiden ja panettelun vuoksi, Ahl as-sunnahin uskonkäsityksen levittämiseksi ponnistelemisesta saa paljon enemmän palkkiota. Allahin Lähettiläs (sall-Allahu 'alaihi wa sallam) sanoi seuralaisilleen: **'Te elätte sellaista aikaa, että jos tottelisitte yhdeksää kymmenesosaa Allahin (ta'ala) käskyistä ja kielloista mutta ette yhtä, joutuisitte tuhoon. Teitä rangaistaisiin! Teidän jälkeenne tulee sellainen aika, että ne, jotka tottelevat vain yhtä kymmenesosaa käskyistä ja kielloista, pelastuvat.'**[64] Nykyinen aika on se, johon hadith viittasi. On välttämätöntä ponnistella[65] epäuskoisia vastaan, tietää, keitä ovat ne, jotka hyökkäävät islamia vastaan, ja olla pitämättä heistä. Ahl as-sunnahin oppineiden kirjojen ja puheiden levittämiseksi ei tarvitse olla ihmeitä tekevä ihminen eikä oppinut. Jokaisen muslimin tulee ponnistella sen eteen. Tilaisuutta ei pidä päästää käsistä. Tuomiopäivänä jokaiselta muslimilta kysytään tästä ja häneltä kysytään, miksi hän ei palvellut islamia. Ne, jotka eivät pyri jakamaan islamia opettavia kirjoja, ja ne, jotka eivät auta islamin opetuksia levittäviä ihmisiä ja laitoksia, saavat hyvin katkeran rangaistuksen. Selityksiä tai tekosyitä ei hyväksytä.

Vaikka profeetat ('alaihimus-salam) olivat ihmisistä ylhäisimmät ja merkittävimmät, he eivät koskaan huolehtineet omasta mukavuudestaan.

[64] *Mishkat al-masabih*, 1. osa, s. 179; at-Tirmidhi, *Kitab al-fitan*, 79. kohta.

[65] Asevoimin käytävää jihadia (jihad qatli) käy valtio armeijansa kautta. Kun muslimit osallistuvat tällaiseen jihadiin, he hoitavat sotilaina tehtävää, jonka valtio on heille antanut. Kuten myös teoksen *Al-Maktubat* 65. kirjeessä kirjoitetaan, puheella ja kirjoituksella käytävä jihad (jihad qawli) on parempi kuin asevoimin käytävä jihad.

He ponnistelivat yötä päivää levittääkseen Allahin (ta'ala) uskontoa, joka on tie loputtomaan autuuteen. Niille, jotka pyysivät ihmeitä, he vastasivat: 'Allah (ta'ala) luo ihmeet. Minun tehtäväni on kertoa Hänen uskonnostaan.' Kun he tekivät työtä tämän tavoitteen eteen, Allah (ta'ala) auttoi heitä ja loi ihmeitä. Meidänkin tulee levittää Ahl as-sunnahin oppineiden (rahimahumullah) kirjoja ja opetuksia ja kertoa nuorille ja ystävillemme epäuskoisten, vihollisten ja muslimeita panettelevien ja vainoavien pahuudesta, alhaisuudesta ja petollisuudesta.[66] Ne, jotka eivät tee työtä tämän tavoitteen eteen varallisuudellaan, vallallaan tai ammatillaan, eivät välty rangaistukselta. Kun tekee työtä tämän tavoitteen eteen, ahdistuksen ja vainon kärsiminen on pidettävä suurena onnena ja suurena voittona. Profeetat ('alaihimus-salam) joutuivat levittäessään Allahin (ta'ala) käskyjä ihmisten keskuuteen tietämättömien ja rappeutuneiden ihmisten hyökkäysten kohteiksi. He kärsivät paljon. Muhammad ('alaihis-salam), Allahin (ta'ala) Rakkain, joka valittiin noista suurista ihmisistä suurimmaksi, sanoi: **'Yksikään profeetta ei kokenut niin paljon vainoa kuin minä.'**"

Neljä imaamia ja kaksi uskonopillista koulukuntaa

Ahl as-sunnahin oppineet, jotka näyttivät oikean tien kaikille maan päällä oleville muslimeille ja opastivat meidät oppimaan Muhammadin ('alaihis-salam) uskonnon ilman mitään muutosta tai vääristelyä, olivat neljän lakikoulukunnan oppineita, jotka saavuttivat itsenäisen päättelyn (ijtihad) asteen. Heistä neljä oli merkittävimpiä.

Ensimmäinen heistä oli Suurin imaami (al-Imam al-A'zam) Abu Hanifa Nu'man ibn Thabit (rahimahullah). Hän oli yksi suurimmista islamin oppineista, ja hänestä tuli Ahl as-sunnahin johtaja. Hän syntyi Kufassa vuonna 699 ja kuoli marttyyrina Bagdadissa vuonna 767.[67]

[66] Heistä kertominen ei ole juoruilua, vaan hyvään kehottamista ja pahasta varoittamista (al-amru bil-ma'ruf, Allahin (ta'ala) käskyjen opettamisen velvollisuus). Jokaisen muslimin on opittava Ahl as-sunnahin uskonkäsitys ja opetettava sitä ihmisille, joihin hän voi vaikuttaa. Ahl as-sunnahin oppineiden opetuksia käsitteleviä kirjoja, aikakauslehtiä ja lehtiä tulee ostaa ja lähettää nuorille ja tuttaville. Meidän tulee ponnistella kovasti, jotta he lukisivat niitä. Myös kirjoja, jotka paljastavat islamin vihollisten todelliset tarkoitusperät, tulee jakaa.

[67] Hänen elämäkertansa on kerrottu yksityiskohtaisesti kirjoissa *The Sunni Path* ja *Endless Bliss* (ensimmäinen osa).

Toinen oli imaami Malik ibn Anas (rahimahullah), joka oli hyvin suuri oppinut. Ibn ‘Abidin kirjoitti [teoksessa *Radd al-muhtar*], että hän eli 89 vuotta Medinassa vuodesta 708 vuoteen 795. Hänen isoisänsä oli Malik ibn Abi ‘Amir.

Kolmas oli imaami Muhammad ibn Idris ash-Shafi‘i (rahimahullah), jota kaikki islamin oppineet arvostivat suuresti. Hän syntyi Gazassa Palestiinassa vuonna 767 ja kuoli Egyptissä vuonna 820.

Neljäs oli imaami Ahmad ibn Hanbal (rahimahullah), joka syntyi Bagdadissa vuonna 780 ja kuoli siellä vuonna 855. Hän oli yksi islamin ”pääpilareista”.

Nykyään ihmiset, jotka eivät seuraa ketään näistä neljästä suuresta imaamista, ovat suuressa vaarassa. He ovat harhaopissa. Heidän lisäkseen oli monia muita Ahl as-sunnahin oppineita, joilla oli oikeat koulukunnat, mutta ajan kuluessa heidän koulukuntansa unohtuivat eikä niitä voitu kirjoittaa kirjoihin. Heihin kuuluivat esimerkiksi seitsemän suurta medinalaista oppinutta, joita kutsuttiin seitsemäksi lainoppineeksi (al-fuqaha’ as-sab‘a), sekä ‘Umar ibn ‘Abd al-‘Aziz, Sufyan ibn ‘Uyayna (k. Mekassa 813), Ishaq ibn Rahawayh, Dawud at-Ta’i, ‘Amir ibn Sharahil ash-Sha‘bi, Layth ibn Sa‘d, al-A‘mash, Muhammad ibn Jarir at-Tabari, Sufyan ath-Thawri (k. Basrassa 778) ja ‘Abd ar-Rahman al-Awza‘i (rahimahumullah).

Kaikki Profeetan seuralaiset (radiyallahu ta‘ala ‘anhum ajma‘in) olivat oikeutetusti johdatuksen ”tähtiä”. Jokainen heistä olisi riittänyt johdattamaan koko maailman oikealle tielle. He olivat mujtahideja, ja jokaisella heistä oli oma koulukuntansa. Useimmat heidän koulukunnistaan olivat samankaltaisia, mutta koska niitä ei koottu eikä kirjoitettu kirjoihin, meidän ei ole mahdollista seurata niitä. Neljän imaamin koulukunnat eli se, mitä he välittivät uskottavista ja tehtävistä asioista, koottiin ja selitettiin sekä heidän itsensä että heidän oppilaidensa toimesta. Ne kirjoitettiin kirjoihin. Nykyään jokaisen muslimin on kuuluttava jonkin edellä mainitun neljän imaamin koulukuntaan sekä elettävä ja tehtävä palvontatekonsa (‘ibadat) tuon koulukunnan mukaan.[68]

Näiden neljän imaamin oppilaista kaksi tuli itse oppineiksi ja saavutti hyvin korkean asteen uskoa (iman, i‘tiqad) koskevien opetusten levittämi-

[68] Joka ei halua seurata mitään näistä neljästä lakikoulukunnasta, ei kuulu Ahl as-sunnahiin.

sessä. Näin syntyi kaksi uskonopillista koulukuntaa. Koraanin ja hadithien mukainen oikea usko on vain se usko, jonka nämä kaksi imaamia osoittivat. He levittivät koko maailmaan Ahl as-sunnahin uskon, joka on pelastuvan ryhmän (al-Firqat an-najiyya) usko. Toinen heistä oli Abu l-Hasan ʻAli al-Ashʻari (rahimahullah, syntyi Basrassa 879, k. Bagdadissa 941). Toinen oli Abu Mansur al-Maturidi (rahimahullah, k. Samarkandissa 944). Uskoa koskevissa asioissa jokaisen muslimin on seurattava jompaakumpaa näistä kahdesta suuresta imaamista.

Neljä lakikoulukuntaa ja kaksi uskonopillista koulukuntaa

Koulukunta	Imaami	Kirjan mukaan
Lakikoulukunnat		
hanafilainen	Abu Hanifa Nuʻman ibn Thabit	syntyi Kufassa 699, kuoli Bagdadissa 767
malikilainen	Malik ibn Anas	eli Medinassa 708–795
shafiʻilainen	Muhammad ibn Idris ash-Shafiʻi	syntyi Gazassa 767, kuoli Egyptissä 820
hanbalilainen	Ahmad ibn Hanbal	syntyi ja kuoli Bagdadissa 780–855
Uskonopilliset koulukunnat		
asharilainen	Abu l-Hasan ʻAli al-Ashʻari	syntyi Basrassa 879, kuoli Bagdadissa 941
maturidilainen	Abu Mansur al-Maturidi	kuoli Samarkandissa 944

Allahin ystävien (awliya, yks. wali, Allahin rakastama ja suojelema) suufilaiset tiet (turuq, yks. tariqa[69]) ovat oikeita. Ne eivät ole poikenneet islamista vähääkään.[70] Allahin ystävillä on ihmeitä (karamat, yks. kara-

[69] Suom. huom. Tariqa (arab. ”tie”, mon. turuq) on suufilainen tie, jolla hengellinen opas (murshid) ohjaa oppilaitaan sydämen puhdistamisessa, hyvässä käytöksessä (adab) ja oman luonteensa täydellistämisessä (akhlaq) Profeetan (sall-Allahu ʻalaihi wa sallam) sunnan mukaisesti. Tariqaa ja shariaa ei voi erottaa toisistaan. Kuten kaikella on kuori ja sisus, islamin kuori on sharia ja sen sisus on tariqa. Tunnetuimpia tariqoita ovat naqshbandi-, qadiri- ja shadhili-tariqat.

[70] Joka vuosisadalla on ollut valehtelijoita ja harhaoppisia, jotka ovat käyttäneet uskontoa maallisen etunsa välineenä ja esiintyneet Allahin ystävinä, hengellisinä oppaina (murshid) tai uskonnollisina auktoriteetteina. Nykyäänkin jokaisessa ammatissa, jokaisella käsityön alalla ja jokaisessa virassa on pahoja ihmisiä. Kun näkee ihmisiä, jotka etsivät etuaan ja nautintoaan toisten vahingoksi, olisi epäoikeudenmukaista tai tietämätöntä tahrata kaikki ammatit ja ihmiset, joihin he ovat olleet yhteydessä. Se auttaisi uskonnon hajottajia. Siksi harhaoppisten uskonnollisessa virassa olevien ihmisten ja tietämättömien, vilpillisten suufilaisten teiden jäsenten olemassaolo ei saa

ma, Allahin heidän kauttaan luomia ihmeellisiä asioita). Kaikki heidän ihmeensä ovat aitoja ja tosia. Imaami ‘Abdullah al-Yafi‘i (k. Mekassa 1367) sanoi: ”Ihmisten ja jinnien auttajan (Ghawth ath-Thaqalayn) mawlana ‘Abd al-Qadir al-Jilanin (qaddasallahu sirrahu, k. Bagdadissa 1161) ihmeet ovat niin laajalti tunnettuja, ettei niitä voi epäillä eikä kieltää, koska tawatur eli laaja ja monien välittämä tieto korvaa todistusketjun (sanad).”

Rukouksia rukoilevaa ihmistä ei saa kutsua epäuskoiseksi vain siksi, että muut kutsuvat häntä niin. Hänen epäuskonsa on käytävä ilmi siitä, että hän avoimesti ja ilman pakkoa (darura) sanoo jotain tai käyttää jotain, mikä tekee hänen epäuskonsa ilmeiseksi. Häntä ei saa kirota (la‘nat), ellei varmasti tiedetä hänen kuolleen epäuskoisena. Epäuskoistakaan ei ole sallittua kirota. Siksi on parempi olla kiroamatta Yazidia (kunnianarvoisan Mu‘awiyan (radiyallahu ‘anh) poika ja hänen seuraajansa kalifina).

Usko viimeiseen päivään

Uskon kuudesta pilarista viides on usko viimeiseen päivään (al-Yawm al-akhir). Se alkaa ihmisen kuolinpäivästä ja kestää ylösnousemuksen loppuun. Sitä kutsutaan viimeiseksi päiväksi, koska sen jälkeen ei tule yötä tai koska se tulee tämän maailman jälkeen. Tässä hadithissa [Jibrilin hadithissa] mainittu päivä ei ole sellainen päivä tai yö, jonka me tunnemme. Se tarkoittaa jotakin aikaa. Ei ole ilmoitettu, milloin maailmanloppu tulee, eikä kukaan ole voinut arvioida sen aikaa. Profeettamme (sall-Allahu ta‘ala ‘alaihi wa sallam) kertoi kuitenkin monista sen merkeistä ja enteistä:

- kunnianarvoisa Mahdi[71] tulee
- Isa (‘alaihis-salam, Jeesus) laskeutuu taivaasta Damaskokseen
- Dajjal[72] ilmestyy

johtaa meitä puhumaan pahaa islamin oppineista, suufilaisuuden ihmisistä tai suurista henkilöistä, joiden kunniakkaat palvelukset ovat täyttäneet historian aikakirjat. Meidän on ymmärrettävä, että heitä panettelevat ihmiset ovat epäoikeudenmukaisia.

[71] Kunnianarvoisa Mahdi on siunatun Profeettamme Muhammadin (‘alaihis-salam) jälkeläinen. Hänen nimensä on Muhammad ja hänen isänsä nimi ‘Abdullah. Hän johtaa muslimeita, vahvistaa islamia ja levittää sitä kaikkialle. Hän tapaa Isan (‘alaihis-salam), ja yhdessä he taistelevat Dajjalia vastaan ja surmaavat hänet. Hänen aikanaan muslimit asettuvat kaikkialle ja elävät mukavasti ja helposti.

[72] Dajjal (jota kristityt kutsuvat Antikristukseksi ja jota kutsutaan myös nimellä Masih, koska hänen maineensa leviää koko maailmaan) on khorasanilaisen juutalaisen poika Pohjois-Iranista ja islamin vihollinen, joka komentaa lukemattomia sotilaita. Hän

• Yajuj ja Majuj[73] -nimiset kansat saattavat koko maailman sekasortoon

• aurinko nousee lännestä

• tapahtuu voimakkaita maanjäristyksiä

• uskonnollinen tieto unohtuu

• synti (fisq) ja pahuus lisääntyvät

• uskonnottomista, moraalittomista ja epärehellisistä ihmisistä tulee johtajia, eikä Allahin (ta'ala) käskyjä toteuteta

• kiellettyjä tekoja tehdään kaikkialla

• Jemenistä tulee tuli

• taivaat ja vuoret halkeavat

• aurinko ja kuu pimenevät

• meret sekoittuvat toisiinsa, kiehuvat ja kuivuvat.

Muslimia, joka tekee syntisiä tekoja, kutsutaan syntiseksi (fasiq). Syntiset ja kaikki epäuskoiset saavat rangaistuksen (adhab) haudoissaan. Näihin asioihin on ehdottomasti uskottava. Kun vainaja on haudattu, hän herää eloon tavalla, jota emme tunne, ja saa joko siunauksia tai rangaistusta. Kuten haditheissa selvästi ilmoitetaan, kaksi enkeliä nimeltä Munkar ja Nakir tulee hautaan kahden pelottavan ihmishahmon muodossa kysymään kysymyksiä. Joidenkin oppineiden mukaan haudan kysymykset koskevat joitakin uskonkohtia, toisten mukaan kaikkia uskonkohtia. Siksi meidän tulee opettaa lapsillemme vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

1. Kuka on Herrasi (Rabb, Luoja)?

2. Mikä on uskontosi?

3. Kenen yhteisöön (umma, profeetan yhteisö) kuulut?

surmaa muslimeita ja tuo Lähi-itään levottomuutta ja sekasortoa. Vuodatettuaan paljon verta hän kuolee kunnianarvoisan Mahdin käsissä.

[73] Koraanissa kirjoitetaan, että Yajuj ja Majuj (Gog ja Magog) ovat kaksi pahaa kansaa, jotka hyvin muinaisena aikana jätettiin muurin taakse ja jotka leviävät maan päälle maailman lopun lähestyessä. Kun ottaa huomioon, että arkeologiset tutkimukset löytävät maan alle hautautuneita kaupunkeja ja vuorten huipuilta merieläinten fossiileja, tuon muurin ei tarvitse olla vielä löydetty, eikä noiden kansojen tarvitse olla niin lukuisia, että näkisimme tai tuntisimme heidät nykyään. Voidaan ajatella, että niin kuin nykyiset tuhannet miljoonat ihmiset ovat lähtöisin kahdesta ihmisestä, nuo kaksi kansaa leviävät maan päälle lisääntyen muutamasta ihmisestä, joiden olinpaikkaa ei ehkä tunneta nykyään.

4. Mikä on pyhän kirjasi [nimi]?

5. Missä on qiblasi (suunta, johon käännytään palvonnassa)?

6. Mitkä ovat koulukuntasi uskonkäsityksessä (i'tiqad) ja teoissa (amal, palvonta)?

Kirjassa *Tadhkirat al-Qurtubi* [kirjoittanut Muhammad al-Qurtubi al-Maliki, k. 1272][74] kirjoitetaan, etteivät ne, jotka eivät ole sunnimuslimeita, pysty vastaamaan oikein. Niiden haudat, jotka vastaavat täsmällisesti, laajenevat, ja niistä aukeaa ikkuna Paratiisiin. Joka aamu ja joka ilta he näkevät [tulevat] paikkansa Paratiisissa, ja enkelit tekevät heille hyvää ja tuovat heille ilosanomia. Niitä, jotka eivät pysty vastaamaan täsmällisesti, lyödään rautanuijilla niin kovasti, että kaikki luodut paitsi ihmiset ja jinnit kuulevat heidän huutonsa. Heidän hautansa käyvät niin ahtaiksi, että heistä tuntuu kuin heidän luunsa menisivät ristiin. Heille avautuu aukkoja Helvettiin. Aamuisin ja iltaisin he näkevät [tulevat] paikkansa Helvetissä. Heitä rangaistaan katkerasti haudoissaan ylösnousemukseen asti.

Ylösnousemus, tilinteko ja vaaka

On uskottava ylösnousemukseen [siihen, että kaikki kuolleet heräävät eloon viimeisenä päivänä]. Kun liha ja luut ovat mädäntyneet ja muuttuneet maaksi ja kaasuksi, ne kootaan jälleen yhteen. Sielut menevät niihin ruumiisiin, joihin ne kuuluvat, ja kaikki ihmiset nousevat haudoistaan. Siksi tätä aikaa kutsutaan ylösnousemuksen päiväksi (yawm al-qiyama, "nouseminen").[75]

Kaikki elävät olennot kokoontuvat kokoontumispaikalle (Mahshar) [viimeisenä päivänä]. Tekojen kirjat lentävät omistajilleen. Kaikkivaltias Allah (ta'ala), maan, taivaiden, tähtien ja kaikkien hiukkasten Luoja, saa kaiken tämän tapahtumaan. Hänen Lähettiläänsä (sall-Allahu ta'ala 'alaihi

[74] Hakikat Kitabevi painoi uudelleen teoksen *Mukhtasar Tadhkirat al-Qurtubi* vuonna 2000.

[75] Kasvit ottavat ilmasta hiilidioksidia ja maasta vettä ja suoloja (kivennäisaineita), yhdistävät ne toisiinsa ja muodostavat orgaanisia aineita, elinten elävää ainetta. Nykyään tiedetään, että kemiallinen reaktio, joka kestäisi vuosia, tapahtuu alle sekunnissa, kun käytetään katalyyttia. Samoin Allah (ta'ala) yhdistää haudoissa veden, hiilidioksidin ja kivennäisaineet ja luo hetkessä orgaaniset aineet ja elävät elimet. Totuudellinen tiedonantaja (al-Mukhbir as-sadiq, Profeetta) kertoi, että tulemme toiseen elämään tällä tavalla. Ja tiede osoittaa, että tätä tapahtuu jo nyt maailmassa.

wa sallam) kertoi, että nämä asiat tapahtuvat. On varmaa, että hänen sanansa olivat totta. Kaikki tapahtuu varmasti.

Hurskaiden (salih), hyvien ihmisten tekojen kirjat annetaan heille oikealta puolelta, ja syntisten (fasiq), pahojen ihmisten kirjat selän takaa tai vasemmalta. Jokainen teko, hyvä tai paha, suuri tai pieni, salaa tai julkisesti tehty, on tuossa kirjassa. Nekin teot, joita kirjurienkelit (kiraman katibin) eivät tiedä, tulevat ilmi ihmisen elinten todistuksen kautta ja Allahin (ta'ala) kautta, joka tietää kaiken, ja jokaisesta teosta kysytään ja tehdään tili. Tuomiopäivänä jokainen salainen teko paljastetaan, jos Allah (ta'ala) niin tahtoo. Enkeleiltä kysytään, mitä he ovat tehneet maan päällä ja taivaissa, profeetoilta ('alaihimus-salam), miten he ilmoittivat ihmisille Allahin (ta'ala) käskyt, ja ihmisiltä, miten he mukautuivat profeettoihin, miten he täyttivät heille ilmoitetut velvollisuudet ja miten he huolehtivat toistensa oikeuksista. Tuomiopäivänä ihmiset, joilla on usko ja joiden teot ja luonne ovat kauniita, palkitaan ja heitä siunataan, ja ihmisiä, joiden käytös on huonoa ja teot vääriä, rangaistaan ankarasti.

Allah (ta'ala) antaa hyvyydessään ja armossaan anteeksi kaikki suuret ja pienet synnit niille muslimeille, jotka Hän valitsee. Epäuskoa ja monijumalaisuutta lukuun ottamatta Hän antaa tahtoessaan anteeksi jokaisen synnin, ja oikeudenmukaisuudessaan Hän rankaisee tahtoessaan pienistäkin synneistä. Hän ilmoittaa, ettei niille, jotka kuolevat epäuskossa ja monijumalaisuudessa, anneta koskaan anteeksi. Epäuskoiset, joilla on ilmoitettu kirja tai ei ole, eli ihmiset, jotka eivät usko Muhammadin ('alaihis-salam) olevan kaikkien ihmisten profeetta ja jotka eivät hyväksy edes yhtä hänen ilmoittamistaan säännöistä [käskyistä ja kielloista], joutuvat varmasti Helvettiin ja saavat ikuisen rangaistuksen, jos he kuolevat sellaisina epäuskoisina.

Tuomiopäivänä on tekojen ja käytöksen punnitsemista varten vaaka (al-mizan), joka on erilainen kuin tuntemamme vaa'at. Se on niin suuri, että sen yksi vaakakuppi voi kannatella maan ja taivaan. Hyvien tekojen vaakakuppi on kirkas ja Valtaistuimen ('Arsh) oikealla puolella, missä Paratiisi on, ja syntien vaakakuppi on pimeä ja Valtaistuimen vasemmalla puolella, missä Helvetti on. Tässä maailmassa tehdyt teot, sanat, ajatukset ja katseet saavat siellä muodon. Hyvät teot kirkkaina hahmoina ja pahat

teot pimeinä ja rumina hahmoina punnitaan tällä vaa'alla, joka ei muistuta tämän maailman vaakoja. On sanottu, että raskaampi vaakakuppi nousee ylös ja kevyempi laskee alas. Joidenkin oppineiden mukaan vaakoja on useita, ja monet muut sanoivat: "Islamissa ei ole selvästi osoitettu, millaisia vaa'at ovat ja kuinka monta niitä on, joten on parempi olla ajattelematta sitä."

Sirat-silta ja puolestapuhuminen viimeisenä päivänä

Allahin (ta'ala) käskystä Helvetin ylle rakennetaan silta, jota kutsutaan nimellä Sirat. Jokaista käsketään ylittämään tuo silta. Sinä päivänä kaikki profeetat anovat: "Oi Allah! Suojele meitä!" Ihmiset, jotka ovat menossa Paratiisiin, ylittävät sillan helposti ja saapuvat Paratiisiin. Jotkut heistä kulkevat salaman nopeudella, jotkut tuulen nopeudella ja jotkut kuin laukkaava hevonen. Sirat-silta on hiusta ohuempi ja miekkaa terävämpi. Islamin mukaisessa elämässä tässä maailmassa on samankaltainen puoli: pyrkimys mukautua islamiin tarkasti on kuin Sirat-sillan ylittämistä. Ne, jotka kestävät täällä kamppailun nafsiaan vastaan, ylittävät siellä Sirat-sillan helposti. Ne, jotka eivät seuraa islamia vaan seuraavat tavanomaisesti nafsinsa nautintoja, ylittävät Sirat-sillan vaivalloisesti. Ehkä juuri siksi Allah (ta'ala) on antanut islamin osoittamalle oikealle tielle nimen Sirat al-Mustaqim, suora tie. Nimien samankaltaisuus osoittaa, että islamin tiellä pysyminen on kuin Sirat-sillan ylittämistä. Ne, jotka ansaitsevat Helvetin, putoavat Sirat-sillalta Helvettiin.

Mestarillemme Muhammad Mustafalle (sall-Allahu ta'ala 'alaihi wa sallam) on varattu Kawtharin allas (al-Hawd wal-Kawthar). Se on laaja kuin kuukauden matka. Sen vesi on maitoa valkoisempaa, ja sen tuoksu on myskiä miellyttävämpi. Sen ympärillä olevia juomamaljoja on enemmän kuin tähtiä. Joka juo sen vettä, ei koskaan enää janoa, vaikka hän olisi Helvetissä.

On uskottava, että puolestapuhuminen (ash-shafa'a) on totta. Profeetat, Allahin ystävät, hurskaat muslimit, enkelit ja ne, joille Allah (ta'ala) antaa luvan, puhuvat katumatta kuolleiden muslimien pienten ja suurten syntien anteeksiantamisen puolesta, ja heidän puolestapuhumisensa hyväksytään. [Profeettamme (sall-Allahu ta'ala 'alaihi wa sallam) sanoi:

”Puhun yhteisöni niiden jäsenten puolesta, jotka tekevät suuria syntejä.”] Tuonpuoleisessa puolestapuhumista on viittä lajia:

1. Syntiset väsyvät tungokseen ja pitkään odottamiseen tuomion paikalla, ja he valittavat ja pyytävät, että tuomio alkaisi mahdollisimman pian. Tämän puolesta puhutaan.

2. Puhutaan sen puolesta, että kysely tapahtuisi helposti ja nopeasti.

3. Puhutaan syntisten muslimien puolesta, jotta he eivät putoaisi Sirat-sillalta Helvettiin ja jotta heidät pelastettaisiin Helvetin rangaistukselta.

4. Puhutaan sen puolesta, että muslimit, joilla on paljon syntejä, otettaisiin pois Helvetistä.

5. Puhutaan muslimien korottamiseksi korkeammalle asteelle Paratiisissa. Paratiisissa on lukemattomia siunauksia ja ikuinen olo, mutta siellä on kahdeksan astetta, ja jokaisen ihmisen aste on suhteessa hänen uskonsa ja tekojensa asteeseen.

Paratiisi ja Helvetti ovat olemassa jo nyt. Paratiisi on seitsemän taivaan yläpuolella. Helvetti on kaiken alapuolella. Paratiiseja on kahdeksan ja Helvettejä seitsemän. Paratiisi on suurempi kuin maa, aurinko ja taivaat, ja Helvetti on paljon suurempi kuin aurinko.

Usko kohtaloon

Uskon kuudes ja viimeinen pilari on usko ennaltamääräämiseen (qadar): siihen, että hyvä (khair) ja paha (sharr) tulevat Allahilta (ta‘ala). Kaikki hyvä ja paha, hyöty ja haitta, voitto ja menetys, joka ihmistä kohtaa, tapahtuu sen mukaan, minkä Hän on ennalta määrännyt.

Sanakirjan mukaan qadar tarkoittaa määrän mittaamista, päätöstä ja käskyä sekä runsautta ja suuruutta. **Ennaltamääräämineninen (qadar) on Allahin (ta‘ala) tahto, jolla Hän on iäisyydessä vailla alkua (azal) tahtonut jonkin olevan olemassa. Kun qadar toteutuu eli tahdottu asia tulee olemaan, sitä kutsutaan Allahin päätökseksi (qada).** Sanoja qada ja qadar käytetään myös toistensa sijasta. Silloin qada tarkoittaa sitä, että Allah (ta‘ala) on jo ennen kuin mitään oli luotu määrännyt kaiken, mitä on luotu ja luodaan. Qadar taas tarkoittaa sitä, että jokin luodaan juuri qadan mukaisesti, ei vähempää eikä enempää.

Allah (ta‘ala) tiesi jo ennen kuin mitään oli luotu kaiken, mitä tulisi tapahtumaan. Tätä Hänen tietoaan kutsutaan qadaksi ja qadariksi. Muinaiset kreikkalaiset filosofit kutsuivat sitä alkua vailla olevaksi huolenpidoksi (al-‘inayat al-azaliyya). Kaikki luodut ovat syntyneet qadasta. Myös sitä, että asiat luodaan Hänen alkua vailla olevan tietonsa mukaisesti, kutsutaan qadaksi ja qadariksi.

Uskoessamme ennaltamääräämiseen meidän tulee tietää varmasti ja uskoa, että kun Allah (ta‘ala) on iäisyydessä vailla alkua tahtonut luoda jotakin, sen täytyy olla olemassa juuri sellaisena kuin Hän tahtoi, ei vähempää eikä enempää. On mahdotonta, että se, minkä Hän on päättänyt luoda, jäisi olematta. Yhtä mahdotonta on, että olemaan tulisi jotakin, mitä Hän on päättänyt olla luomatta.

Kaikki eläimet, kasvit ja eloton luomakunta [kiinteät aineet, nesteet, kaasut, tähdet, molekyylit, atomit, elektronit, sähkömagneettiset aallot, jokaisen luodun jokainen liike, fysikaaliset tapahtumat, kemialliset ja ydinreaktiot, energian vaihdot ja elävien olentojen elintoiminnot], kaiken olemassaolo tai olemattomuus, ihmisten hyvät ja pahat teot, niiden rangaistus tässä maailmassa ja Tuonpuoleisessa – kaikki tämä oli olemassa Allahin (ta‘ala) tiedossa jo ennen kuin mitään oli luotu. Hän tiesi kaiken jo silloin. Aineet, ominaisuudet, liikkeet ja kaikki tapahtumat Hän luo juuri niin kuin Hän ne tiesi jo ennen kuin mitään oli luotu. Ihmisten kaikki hyvät ja pahat teot, heidän uskonsa ja epäuskonsa sekä kaikki heidän tekonsa, tahdonalaiset ja tahdosta riippumattomat, ovat Allahin (ta‘ala) luomia. Vain Hän luo ja saa aikaan kaiken, mikä tapahtuu, jonkin syyn, välikappaleen tai keinon (sabab) kautta. Allah (ta‘ala) luo kaiken jonkin keinon kautta.

Esimerkki: tuli polttaa. Todellisuudessa palamisen luo kuitenkin Allah (ta‘ala). Tulella itsellään ei ole palamisen kanssa mitään tekemistä. Allahin (ta‘ala) tapa (adat) on kuitenkin sellainen, ettei Hän luo palamista, ellei tuli kosketa jotakin.[76] Vain Allah (ta‘ala) polttaa. Hän voi polttaa ilman

[76] Tuli ei tee muuta kuin kuumentaa aineen syttymislämpötilaan. Tuli ei yhdistä orgaanisten aineiden hiiltä ja vetyä happeen eikä saa aikaan elektronien liikettä. Ne, jotka eivät näe totuutta, luulevat tulen tekevän sen. Palamista ei saa aikaan tuli, happi, lämpö eikä elektronien liike. Vain Allah (ta‘ala) polttaa, ja Hän on luonut ne kaikki palamisen keinoiksi. Tietämätön luulee, että tuli polttaa. Alakoulun käynyt ei hyväksy sanoja ”tuli polttaa” vaan sanoo: ”Ilma polttaa.” Yläkoulun käynyt ei hyväksy tätä vaan

tultakin, mutta Hänen tapansa on polttaa tulella. Jos Hän tahtoo, ettei jokin pala, Hän estää palamisen tulessakin. Hän ei antanut tulen polttaa Ibrahimia (‘alaihis-salam), koska Hän rakasti tätä suuresti. Silloin Hän poikkesi tavastaan.[77]

Jos Allah (ta‘ala) olisi tahtonut, Hän olisi voinut luoda kaiken ilman näennäistä välikappaletta: polttaa ilman tulta, ravita meidät ilman että syömme, antaa meidän lentää ilman lentokonetta ja kuulla kaukaa ilman radiota. Hän on kuitenkin osoittanut ihmisille hyvyyttään luomalla kaiken välikappaleiden kautta. Hän tahtoi luoda tietyt asiat tiettyjen välikappaleiden kautta. Hän kätki tekonsa välikappaleiden taakse, ja Hänen voimansa jäi niiden kätköön. Kun ihminen haluaa Allahin (ta‘ala) luovan jotakin, hän tarttuu sen keinoon ja saa sen aikaan.[78]

Jos Allah (ta‘ala) ei loisi tekojaan välikappaleiden kautta, kukaan ei tarvitsisi ketään. Jokainen pyytäisi kaiken suoraan Häneltä eikä turvautuisi mihinkään. Ihmisten välillä ei olisi suhteita, kuten esimies ja alainen, työnjohtaja ja työntekijä tai oppilas ja opettaja. Silloin tämä maailma ja Tuonpuoleinen olisivat sekasorron vallassa. Kauniin ja ruman, hyvän ja pahan tai kuuliaisen ja tottelemattoman välillä ei olisi eroa.

---

sanoo: ”Ilman happi polttaa.” Lukion käynyt sanoo, että palaminen ei ole vain hapen ominaisuus, vaan jokainen elektroneja puoleensa vetävä alkuaine polttaa. Yliopisto-opiskelija ottaa huomioon aineen lisäksi myös energian. Mitä enemmän ihminen tietää, sitä lähemmäs hän pääsee asian ydintä ja sitä selvemmin hän näkee, että juurisyinä pidettyjen asioiden takana on monia muita syitä. Profeetat (‘alaihimus-salam) olivat tiedon korkeimmalla tasolla ja näkivät todellisuuden. Islamin oppineet ovat kulkeneet heidän jalanjäljissään ja saaneet pisaroita heidän tietonsa meristä. He ovat kertoneet, että kaikki, mitä nykyään pidetään polttavana tai rakentavana, on vain kyvytön ja vähäinen välikappale. Todellinen Tekijä ja Todellinen Luoja on aina Allah (ta‘ala), ei milloinkin kyseessä oleva välikappale.

[77] Allah (ta‘ala) on luonut myös aineita, jotka estävät tulta polttamasta. Kemistit löytävät niitä jatkuvasti.

[78] Joka haluaa sytyttää lampun, käyttää tulitikkuja. Joka haluaa puristaa oliiveista öljyä, käyttää puristinta. Jolla on päänsärky, ottaa särkylääkkeen. Joka haluaa päästä Paratiisiin ja saada sen loputtomat siunaukset, seuraa islamia. Joka ampuu itseään pistoolilla tai juo myrkkyä, kuolee. Joka juo vettä hikisenä, sairastuu. Joka tekee syntiä tai menettää uskonsa, joutuu Helvettiin. Mihin keinoon ihminen tarttuukin, hän saa sen, minkä keinoksi se on tehty. Joka lukee islamilaisia kirjoja, oppii islamia, rakastuu siihen ja tulee muslimiksi. Joka elää uskonnottomien keskellä ja kuuntelee heitä, jää islamista tietämättömäksi, ja useimmista islamista tietämättömistä tulee epäuskoisia. Kun ihminen nousee kulkuneuvoon, hän päätyy sinne, minne se on menossa.

Jos Allah (ta'ala) olisi tahtonut, Hän olisi tehnyt tapansa toisenlaiseksi ja luonut kaiken eri tavalla. Hän olisi voinut esimerkiksi viedä Paratiisiin epäuskoiset, maailman nautintoihin takertuneet, toisia satuttavat ja petolliset, ja Helvettiin uskovat, palvojat ja hyväntekijät. Koraanin jakeet ja hadithit kuitenkin osoittavat, ettei Hän tahtonut niin.

Ihmisen valinta ja vastuu (kasb)

Allah (ta'ala) on se, joka luo kaikki ihmisten tahdonalaiset ja tahdosta riippumattomat teot ja liikkeet. Luodakseen ihmisten tahdonalaiset teot Hän loi ihmisiin valinnan (ikhtiyar) ja tahdon (irada) ja teki tästä valinnasta ja tahdosta keinon heidän tekojensa luomiseen. Kun ihminen haluaa tehdä jotakin, Allah (ta'ala) luo tämän teon, jos Hänkin tahtoo. Jos ihminen ei halua eikä tahdo eikä Allah (ta'ala) tahdo, Hän ei luo sitä. Hän ei luo pelkästään ihmisen halusta, vaan Hän luo, jos Hänkin tahtoo. Se, että Hän luo ihmisen tahdonalaiset teot, on samanlaista kuin se, että kun tuli koskettaa jotakin, Allah (ta'ala) luo sen palamisen, ja jos tuli ei kosketa sitä, Hän ei luo palamista. Kun veitsi koskettaa jotakin, Hän luo leikkaamisen. Leikkaaja ei ole veitsi vaan Allah (ta'ala). Hän on tehnyt veitsestä leikkaamisen keinon. Toisin sanoen Hän luo ihmisen tahdonalaiset teot sen syyn (sabab) vuoksi, että ihminen valitsee ja tahtoo nämä teot. Luonnon liikkeet eivät kuitenkaan riipu ihmisen valinnasta, vaan ne luodaan joidenkin muiden syiden kautta, kun Allah (ta'ala) yksin tahtoo.

Ei ole muuta luojaa kuin Allah (ta'ala), joka yksin luo kaiken – aurinkojen, hiukkasten, pisaroiden, solujen, bakteerien ja atomien – aineet, ominaisuudet ja liikkeet. Elottomien aineiden liikkeiden ja ihmisten ja eläinten tahdonalaisten tekojen välillä on kuitenkin ero: kun ihminen tai eläin valitsee ja tahtoo teon ja jos Hänkin tahtoo, Allah (ta'ala) saa heidät toimimaan ja luo heidän tekonsa. Liikkeen toteutuminen ei ole ihmisen käsissä. Hän ei edes tiedä, miten hän toimii.[79] Elottomien liikkeissä ei ole valintaa. Allah (ta'ala) luo palamisen, kun tuli koskettaa jotakin, eikä se johdu siitä, että tuli valitsisi palaa.[80]

[79] Jokainen teko on monien fysikaalisten ja kemiallisten tapahtumien tulos.

[80] Allah (ta'ala) myös tahtoo ja luo niiden palvelijoidensa hyvät ja hyödylliset toiveet, joita Hän rakastaa ja armahtaa. Hän ei tahdo eikä luo heidän pahojen ja vahingollisten toiveidensa toteutumista. Nuo rakastetut ihmiset tekevät aina hyviä ja hyödyllisiä tekoja. On monia asioita, joita he katuvat jättäneensä tekemättä, mutta jos he ajattelisivat ja

Ihmisten tahdonalaiset teot tapahtuvat kahden tekijän jälkeen. Ensin mukana ovat heidän sydämensä valinta, tahto ja kyky. Tämän vuoksi heidän tekojaan kutsutaan hankkimiseksi (kasb), joka on ihmisen ominaisuus. Toiseksi tapahtuu Allahin (ta'ala) luominen. Allahin (ta'ala) käskyt, kiellot, palkkiot ja rangaistukset johtuvat kaikki siitä, että ihmisille on annettu hankkiminen (kasb). As-Saffatin suuran 96. jakeessa Allah (ta'ala) sanoo: **"Allah loi teidät ja tekonne."** Tämä jae ei ainoastaan osoita hankkimisen eli sydämen valinnan ja ihmisen rajallisen tahdon (irada juz'iyya) olemassaoloa ihmisten teoissa ja ole selvä todiste siitä, ettei pakkoa ole – siksi [teot liitetään ihmisiin ja] voidaan sanoa "ihmisten teot", niin kuin sanomme "'Ali löi ja rikkoi" – vaan se osoittaa myös, että kaikki luodaan Allahin päätöksen ja ennaltamääräämisen (qada ja qadar) mukaisesti.

Jotta ihmisten teot luotaisiin, heidän sydämensä on ensin valittava ja tahdottava ne. Ihminen tahtoo vain sellaista, mikä on hänen kykyjensä rajoissa. Tätä tahtoa tai halua kutsutaan hankkimiseksi (kasb). Al-Amidi (shafi'ilainen lakiopin ja uskonopin tieteen oppinut, syntyi Amidissa eli Diyarbakırissa vuonna 1156, k. Damaskoksessa 1234) sanoi, että hankkiminen aiheutti tekojen luomisen ja vaikutti siihen. Ei olisi kuitenkaan väärin sanoa, ettei hankkimisella ole mitään vaikutusta tahdonalaisen teon luomiseen, koska ihmisen haluama teko ja luotu teko eivät eroa toisistaan. Ihminen ei siis voi tehdä kaikkea, mitä hän haluaa. Myös sellaista, mitä hän ei halua, voi tapahtua. Jos ihminen tekisi kaiken, mitä hän haluaa, eikä mitään, mitä hän ei toivo, tapahtuisi, hän ei olisi enää palvelija, vaan hän yrittäisi asettua Allahin asemaan.

Allah (ta'ala) armahti ja suosi ihmisiä ja antoi heille voimaa ja kykyä eli energiaa vain niin paljon kuin he tarvitsevat ja kuin Hänen käskyjensä ja kieltojensa noudattaminen edellyttää. Esimerkiksi ihminen, joka on riittävän terve ja varakas, voi tehdä pyhiinvaelluksen kerran elämässään.

tietäisivät, että noita tekoja ei luotu siksi, että ne olisivat muuten olleet vahingollisia, he eivät olisi lainkaan pahoillaan. Sen sijaan he olisivat siihen tyytyväisiä ja kiittäisivät Allahia, joka tahtoi iäisyydessä vailla alkua luoda ihmisten tahdonalaiset teot sen jälkeen, kun heidän sydämensä on valinnut ja tahtonut ne. Hän tahtoi niin. Jos Hän ei olisi tahtonut niin, Hän loisi aina myös tahdonalaiset tekomme pakolla, tahtomattamme, ilman että haluamme niitä. Se, että Hän luo tahdonalaiset tekomme sen jälkeen, kun haluamme niitä, johtuu siitä, että Hän tahtoi niin jo ennen kuin mitään oli luotu. Ainoa ratkaiseva tekijä on siis Hänen Tahtonsa.

Hän voi paastota yhden kuukauden vuodessa [päivisin] sen jälkeen, kun ramadanin uusikuu on nähty. Hän voi rukoilla viidesti päivässä velvollisen rukouksen (salat). Se, jolla on rahaa tai omaisuutta zakat-veron alarajan (nisab) verran tai enemmän, voi antaa siitä neljäskymmenesosan kultana tai hopeana muslimeille zakat-verona yhden hijra-kuuvuoden kuluttua siitä, kun hänen rahansa tai omaisuutensa ylittää alarajan. Ihminen siis tekee tahdonalaiset tekonsa, jos hän haluaa, eikä tee niitä, jos hän ei halua. Tässäkin Allahin (ta'ala) suuruus tulee ilmi. Koska tietämättömät ja ymmärtämättömät ihmiset eivät pysty käsittämään tietoa Allahin päätöksestä ja ennaltamääräämisestä (qada ja qadar), he eivät usko Ahl as-sunnahin oppineiden sanoja, ja he epäilevät ihmisen kykyä ja valintaa. He luulevat, että ihminen on tahdonalaisissa teoissaan kyvytön ja pakotettu. Koska he näkevät, ettei ihminen voi joissakin tapauksissa toimia valintansa mukaan, he puhuvat pahaa Ahl as-sunnahista. Juuri heidän tällaiset väärät sanansa osoittavat, että heillä on tahto ja valinta.

Kyky (qudra) tarkoittaa sitä, että ihminen pystyy tekemään teon tai jättämään sen tekemättä. **Valinta (ikhtiyar)** tarkoittaa teon tekemisen tai tekemättä jättämisen asettamista etusijalle ja valitsemista. **Tahto (irada)** tarkoittaa valitun asian haluamista. **Tyytyväisyys (rida)** eli hyväksyminen tarkoittaa sitä, että teko hyväksytään tai sitä ei paheksuta. Kun kyky ja tahto yhdistyvät niin, että ne vaikuttavat jonkin asian toteutumiseen, tapahtuu **luominen (khalq)**. Jos ne yhdistyvät ilman vaikutusta, sitä kutsutaan **hankkimiseksi (kasb)**. Jokainen valitsija ei välttämättä ole luoja. Samoin jokainen tahdottu asia ei välttämättä ole tyytyväisyyden arvoinen. Allahia (ta'ala) kutsutaan Luojaksi (Khaliq) ja Häneksi, joka valitsee vapaasti (Mukhtar), ja ihmistä kutsutaan hankkimisen tekijäksi (kasib) ja valitsijaksi (mukhtar).

Allah (ta'ala) tahtoo ja luo ihmisten Allahille mieluisat teot (ta'at) ja synnit, mutta Hän on tyytyväinen Hänelle mieluisiin tekoihin eikä pidä synneistä. Kaikki tulee olemaan Hänen Tahdostaan ja Hänen luomisensa kautta. Al-An'amin suuran 102. jakeessa Hän ilmoittaa: **"Ei ole muuta jumalaa kuin Hän (Allah), kaiken ainoa Luoja."**

[Harhaoppisen] mutazilalaisten ryhmän jäsenet eivät nähneet eroa tahdon ja tyytyväisyyden välillä. He joutuivat sekaannukseen ja sanoivat:

”Ihminen itse luo ne teot, jotka hän haluaa.” He eivät uskoneet Allahin päätökseen ja ennaltamääräämiseen (qada ja qadar). [Harhaoppinen] jabriyya-ryhmä (joiden mukaan ihmisellä ei ole valintaa) joutui täysin sekaannukseen. He eivät ymmärtäneet, että valinta voi olla olemassa ilman luomista. Koska he ajattelivat, ettei ihmisessä ole valintaa, he vertasivat ihmistä kiveen ja puuhun. He sanoivat – suojelkoon Allah (ta‘ala) meitä! – : ”Ihmiset eivät ole syntisiä. Allah on se, joka saa kaikki pahat teot tehdyiksi.” Jos ihmisessä ei olisi tahtoa ja valintaa ja jos Allah (ta‘ala) pakottaisi pahat teot ja synnit tehdyiksi, kuten jabriyyan jäsenet sanoivat, ei olisi mitään eroa sen ihmisen liikkeiden välillä, joka heitetään vuorelta kädet ja jalat sidottuina, ja sen ihmisen liikkeiden välillä, joka kävelee alas ympärilleen katsellen. Edellinen pakotetaan vierimään alas väkisin, ja jälkimmäinen laskeutuu tahtonsa ja valintansa mukaan. Ihmiset, jotka eivät näe näiden välistä eroa, ovat lyhytnäköisiä ihmisiä, jotka eivät myöskään usko Koraanin jakeisiin. He pitävät Allahin (ta‘ala) käskyjä ja kieltoja tarpeettomina ja sopimattomina. Oletus, että ihminen itse luo sen, mitä hän haluaa, kuten mutazilalaisiksi tai qadariyyaksi (jotka kielsivät ennaltamääräämisen) kutsuttu ryhmä uskoi, on Koraanin jakeen **”Allah on kaiken Luoja”** kieltämistä ja kumppanin liittämistä Allahiin (ta‘ala) luomisessa.

Shiialaiset sanovat mutazilalaisten tavoin, että ihminen itse luo sen, mitä hän haluaa. Tueksi he sanovat, ettei aasi ylitä puroa, vaikka sitä piestään. He eivät koskaan ajattele, että jos ihminen tahtoo tehdä jotakin eikä Allah (ta‘ala) tahdo sen tapahtuvan, nämä kaksi tahtoa eivät voi toteutua samanaikaisesti. Jos se tapahtuu, minkä Allah (ta‘ala) tahtoo, mutazilalaisten perustelu on väärä, eli ihminen ei voi luoda eikä tehdä kaikkea, mitä hän haluaa. Jos tapahtuisi kaikki, mitä ihminen tahtoo, kuten he sanovat, Allah (ta‘ala) olisi kyvytön ja epäonnistunut. Allah (ta‘ala) on kaukana kyvyttömyydestä. Vain se, mitä Hän tahtoo, tapahtuu. Hän on ainoa, joka luo kaiken. Ja sellainen on Allah (ta‘ala). On hyvin vastenmielistä sanoa ja kirjoittaa sellaisia sanoja kuin ”Tuo ihminen loi tämän”, ”Me loimme tuon” tai ”He loivat tuon”.[81] Se on epäkunnioittavaa Allahia (ta‘ala) kohtaan, ja se johtaa epäuskoon.

[81] Kuten edellä selitettiin, ihmisten tahdonalaiset teot tapahtuvat monien fysikaalisten, kemiallisten ja fysiologisten tapahtumien kautta, jotka eivät riipu heidän tahdostaan ja joista he eivät ole edes tietoisia. Järkevät tiedemiehet, jotka ovat oivaltaneet tämän

SHARAF AD-DIN MUNIRIN KAKSI KIRJETTÄ

Keinoihin tarttumisen välttämättömyys

Sharaf ad-Din Ahmad ibn Yahya Muniri (rahimahullah, k. 1380) oli Intiassa koulutettu suuri islamin oppinut. Persiankielisen teoksensa *Maktubat* 18. kirjeessä[82] hän kirjoittaa:

Useimmat ihmiset erehtyvät, koska he toimivat epäilysten ja harhakuvitelmien varassa. Jotkut näistä väärin ajattelevista sanovat: ”Allah (ta‘ala) ei tarvitse palvontaamme (‘ibada), eikä siitä ole Hänelle mitään hyötyä. Hänen Suuruudelleen on yhdentekevää, palvovatko ihmiset Häntä vai eivätkö he tottele Häntä. Palvojat näkevät turhaan vaivaa.” Tämä päättely on viallinen. Islamia tuntemattomat sanovat niin, koska he luulevat, että palvonta on käsketty siksi, että siitä olisi hyötyä Allahille (ta‘ala). Oletus on hyvin väärä: se on sen kuvittelemista todeksi, mikä on mahdotonta. Jokainen palvontateko hyödyttää vain sen tekijää. Allah (ta‘ala) ilmoittaa tämän selvästi Fatirin suuran 18. jakeessa.

Väärin ajatteleva on kuin sairas, jota lääkäri neuvoo noudattamaan ruokavaliota. Sairas ei noudata sitä vaan sanoo: ”Ei se lääkäriä haittaa, jos en noudata ruokavaliota.” Hän on oikeassa siinä, ettei se haittaa lääkäriä, mutta se haittaa häntä itseään. Lääkäri ei määrää ruokavaliota siksi, että sii-

hienouden, häpeäisivät sanoa tahdonalaisista teoistaan ”me teimme”, saati sitten ”me loimme”. He olisivat nöyriä Allahia (ta‘ala) kohtaan. Ihminen, jolla on vähän tietoa, ymmärrystä ja nöyryyttä, ei kuitenkaan häpeä sanoa mitä tahansa missä tahansa. Allah (ta‘ala) on armollinen kaikille maan päällä oleville ihmisille. Allah (ta‘ala) luo kaiken, mitä he tarvitsevat, ja lähettää sen jokaiselle. Hän ilmoittaa heille selvästi, mitä heidän tulee tehdä, jotta he voisivat elää tässä maailmassa rauhassa ja onnellisina ja saavuttaa Tuonpuoleisen loputtoman autuuden. Niistä, jotka ovat jättäneet oikean tien ja kulkeneet epäuskon (kufr) ja harhaopin tietä oman nafsinsa, huonojen ystävien, vahingollisten kirjojen ja viestimien pettäminä, Hän johdattaa oikealle tielle kenet tahtoo. Hän vetää heitä kohti oikeaa tietä. Niille, jotka ovat julmia ja ylittävät rajat, Hän ei anna tätä siunausta. Hän antaa heidän jäädä epäuskon suohon, johon he ovat pudonneet, josta he ovat pitäneet ja jota he ovat halunneet.

[82] Kokoelmassa on sata kirjettä. Se koottiin vuonna 1339 ja painettiin Intiassa vuonna 1911. Siitä on käsikirjoitus Süleymaniyen kirjastossa Istanbulissa. *Irshad as-salikin* ja *Ma‘din al-ma‘ani* ovat Sharaf ad-Din Ahmad ibn Yahya Munirin (rahimahullah) kaksi muuta arvokasta teosta. Hän eli Biharissa Intiassa, ja hänen hautansa on siellä. Munir on kylä Biharissa. Hänen yksityiskohtainen elämäkertansa on Shah ‘Abd al-Haqq ad-Dahlawin (rahimahullah) persiankielisessä teoksessa *Akhbar al-akhyar*, joka julkaistiin Deobandissa Intiassa vuonna 1914 ja myöhemmin uudelleen Lahoressa Pakistanissa.

tä olisi hyötyä lääkärille, vaan parantaakseen potilaan sairauden. Jos potilas noudattaa lääkärin neuvoa, hän paranee. Jos hän ei noudata, hän kuolee, eikä se haittaa lääkäriä lainkaan.

Toiset väärin ajattelevat eivät palvo lainkaan eivätkä lakkaa tekemästä kiellettyä (haram). He eivät siis noudata islamia. He sanovat: ”Allah on Antelias (Karim) ja Armollinen (Rahim). Hän säälii ihmisiä suuresti ja antaa loputtomasti anteeksi, eikä Hän rankaise ketään.” Ensimmäisessä väitteessään he ovat oikeassa, mutta jälkimmäisessä väärässä. Tässä asiassa Saatana pettää heitä ja johdattaa heidät tottelemattomuuteen. Järkevä ihminen ei anna Saatanan pettää itseään. Allah (ta‘ala) ei ole vain Antelias ja Armollinen, vaan Hän myös rankaisee hyvin ankarasti ja katkerasti.

Näemme, että Allah (ta‘ala) antaa monien ihmisten elää köyhyydessä ja vaikeuksissa tässä maailmassa. Hän antaa epäröimättä monien palvelijoidensa elää kärsimyksessä. Hän on hyvin Armollinen ja Elannon Antaja (ar-Razzaq), mutta Hän ei anna palaakaan leipää, ellei ihminen näe maanviljelyn eteen vaivaa. Hän pitää jokaisen elossa, mutta Hän ei anna ihmisen pysyä hengissä syömättä ja juomatta eikä paranna sairasta, joka ei ota lääkettä. Hän on luonut keinot kaikkiin tämän maailman siunauksiin, kuten elämään, terveyteen ja omaisuuteen. Niitä, jotka eivät tartu näihin keinoihin, Hän ei säästä, vaan jättää heidät niitä vaille.

Lääkkeitä on kahdenlaisia: aineellisia ja hengellisiä. Kaikenlaisten sairauksien hengellisiä lääkkeitä ovat hyväntekeväisyys (sadaqa) ja rukous (dua). Hadithit **”Hoitakaa sairaitanne antamalla hyväntekeväisyyttä!”** ja **”Runsas anteeksipyytäminen (istighfar) on lääke kaikkiin vaivoihin”** ovat laajalti tunnettuja. Aineellisia lääkkeitä on hyvin paljon, ja ne opitaan kokeilemalla. Hengellisten lääkkeiden käyttö auttaa löytämään myös aineelliset lääkkeet.

Sama koskee siunausten saavuttamista Tuonpuoleista varten. Allah (ta‘ala) on tehnyt epäuskosta ja tietämättömyydestä myrkkyjä, jotka tappavat sydämen ja sielun. Laiskuus taas sairastuttaa sielun, ja jos lääkettä ei käytetä, sielu sairastuu ja kuolee. Epäuskon ja tietämättömyyden ainoa lääke on Allahin tunteminen (ma‘rifa). Laiskuuden lääke on rukous (salat) ja kaikki palvonta. Jos ihminen tässä maailmassa ottaa myrkkyä ja sanoo: ”Allah on Armollinen ja suojelee minua myrkyltä”, hän sairastuu ja kuo-

lee. Jos ripulia sairastava juo risiiniöljyä [tai diabeetikko syö sokeria tai tärkkelyspitoista ruokaa], hänen vointinsa pahenee.

Ihmisen ruumis on hauras, ja siksi sillä on monenlaisia perustarpeita [ruoka, vaatteet ja suoja]. Niiden hankkiminen ja valmistaminen niin, että niitä voi käyttää islamin mukaisesti, on melko vaikeaa. Jotta ihminen voisi hoitaa nämä asiat helposti ja vaivattomasti, häneen on luotu erillinen voima, jota kutsutaan nimellä nafs. Eläimissä tälle voimalle ei ollut syytä. Nafs haluaa tehdä sitä, mitä ruumis tarvitsee. Se nauttii ruumiin tarpeiden ylimitoitetusta täyttämisestä. Nafsin haluja kutsutaan nimellä shahwa (halut). Kun nafs täyttää halujaan yli tarpeen ja ilman järjen valvontaa, se vahingoittaa ihmisen sydäntä ja ruumista sekä muita ihmisiä, ja se on syntiä.[83]

Kolmas väärin ajattelevien ryhmä harjoittaa kieltäymystä ja itsekasvatusta (riyada) näkemällä nälkää. Näin he haluavat päästä kokonaan eroon ajanvietteen halustaan sekä sellaisista ominaisuuksista kuin halut (shahwa) ja viha (ghadab), joita islam paheksuu. He luulevat, että islam käskee poistamaan ne. Nähtyään nälkää pitkään he huomaavat, etteivät nämä pahat halut katoa, ja päättelevät, että islam käskee jotakin mahdotonta. He sanovat: ”Tätä islamin käskyä ei voi toteuttaa. Luonnossa olevista tavoista ei voi päästä eroon. Niistä eroon yrittäminen on kuin yrittäisi saada ihmiset muuttamaan väriään. Mahdottoman yrittäminen on elämän tuhlaamista.” He ajattelevat ja toimivat väärin. Heidän väitteensä, että islam käskisi niin, on pelkkää tietämättömyyttä ja ymmärtämättömyyttä, sillä islam ei käske poistamaan ihmisen ominaisuuksia, kuten vihaa ja haluja. Tällainen väite on islamin panettelua. Jos islam olisi käskenyt niin, islamin mestari Muhammad (‘alaihis-salam) ei olisi omannut näitä ominaisuuksia. Hän kuitenkin sanoi: **”Minä olen ihminen. Kuten kuka tahansa, minäkin suutun.”** Toisinaan hänet nähtiin vihaisena. Hänen vihansa oli aina Allahin (ta‘ala) vuoksi. Allah ylistää Koraanin Al ‘Imranin suuran 134. jakeessa niitä, **”jotka hillitsevät vihansa”**. Hän ei ylistä niitä, jotka eivät suutu.

Väärin ajattelevan väite, joka kannattaa halujen poistamista, on täysin perusteeton. Se, että Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) nai yhdeksän naista (radiyallahu ‘anhunna), osoittaa selvästi tämän väit-

[83] Ks. *Endless Bliss* (Loputon autuus), 1. osa, s. 53.

teen vääräksi. Jos ihminen menettää halunsa, hänen on saatava ne takaisin lääkkeen avulla. Sama koskee vihaa: mies voi suojella vaimoaan ja lapsiaan vihan ominaisuutensa avulla, ja sen avulla hän taistelee (jihad) islamin vihollisia vastaan. Halujen ansiosta ihminen saa lapsia, ja hänestä puhutaan kunnioittavasti ja hänen nimensä muistetaan hänen kuolemansa jälkeen. Nämä ovat asioita, joista islam pitää ja joita se ylistää.

Islam käskee olemaan tuhoamatta haluja ja vihaa, mutta hallitsemaan niitä molempia ja käyttämään niitä islamin mukaisesti. Se on samanlaista kuin ratsastajan tai metsästäjän ei pidä hävittää hevosta tai koiraa vaan kesyttää se niin, että siitä on hyötyä. Toisin sanoen halut ja viha ovat kuin metsästäjän koira ja ratsastajan hevonen. Ilman niitä Tuonpuoleisen siunauksia ei voi saavuttaa. Niiden hyödyntäminen edellyttää kuitenkin niiden kouluttamista ja käyttämistä islamin mukaisesti. Jos niitä ei kouluteta vaan ne ylittävät islamin rajat, ne johtavat ihmisen tuhoon. Itsekasvatuksen tarkoitus ei ole päästä eroon näistä kahdesta ominaisuudesta, vaan kesyttää ne ja saada ne tottelemaan islamia. Se on jokaiselle mahdollista. Sivistys ei ole atomivoiman käyttöä tai suihkukoneiden kaltaisten asioiden keksimistä, vaan niiden käyttämistä ihmiskunnan palvelemiseen. Ja siihen päästään noudattamalla islamia.

Neljäs väärin ajattelevien ryhmä pettää itsensä sanomalla: ”Kaikki on määrätty jo iäisyydessä vailla alkua. Ennen kuin lapsi syntyy, on määrätty, onko hän Paratiisiin pääsevä (sa‘id) vai Helvettiin joutuva (shaqi). Tämä ei muutu jälkeenpäin. Siksi on hyödytöntä palvoa.” Seuralaiset sanoivat samaa, kun Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) oli sanonut, ettei Allahin päätös ja ennaltamääräämineen (qada ja qadar) muutu ja että kaikki on määrätty jo iäisyydessä vailla alkua: ”Luottakaamme alkua vailla olevaan ennaltamääräämiseen ja jättäkäämme palvontateot (‘ibadat) tekemättä.” Allahin Lähettiläs kuitenkin vastasi: **”Tehkää palvontatekonne! Jokaiselle on helppoa tehdä se, mikä hänelle on iäisyydessä vailla alkua määrätty!”** Toisin sanoen se, joka on iäisyydessä vailla alkua määrätty Paratiisiin pääseväksi, tekee tässä maailmassa sitä, mitä Paratiisiin pääsevät tekevät.

Tämä tarkoittaa, että niiden ihmisten palvontateot, jotka on iäisyydessä vailla alkua määrätty Paratiisiin pääseviksi, ja niiden ihmisten tottelematto-

muus Allahia (ta'ala) kohtaan, jotka on määrätty Helvettiin joutuviksi, ovat [vastaavasti] samankaltaisia kuin niiden ihmisten käytös, jotka on määrätty elämään terveinä ja jotka siksi syövät ja ottavat lääkettä, ja niiden käytös, jotka on määrätty sairastumaan ja kuolemaan ja jotka eivät syö eivätkä ota lääkettä. Ihmiset, joiden kohtalona on kuolla nälkään tai sairauteen, eivät pysty hyötymään ruoasta tai lääkkeestä. Ihmiselle, jonka on määrätty rikastuvan, avautuu ansaitsemisen tapoja. Ihmiseltä, jonka kohtalona on kuolla idässä, suljetaan länteen vievät tiet.

Kerrotaan, että [arkkienkeli] 'Azra'il ('alaihis-salam) katsoi [profeetta] Sulaimanin (Salomo, 'alaihis-salam) luona käydessään tiiviisti erästä siellä istuvaa ihmistä. Mies pelästyi enkelin ankaraa katsetta. Kun 'Azra'il ('alaihis-salam) oli lähtenyt, mies pyysi Sulaimania ('alaihis-salam) käskemään tuulta viemään hänet läntiseen maahan, jotta hän pakenisi 'Azra'ilia ('alaihis-salam). Kun 'Azra'il ('alaihis-salam) palasi, Sulaiman ('alaihis-salam) kysyi, miksi hän oli katsonut tiiviisti miehen kasvoihin. 'Azra'il ('alaihis-salam) sanoi: "Minut oli käsketty ottamaan hänen sielunsa erään läntisen kaupungin luona tunnin kuluttua. Mutta kun näin hänet seurassasi, en voinut olla katsomatta häntä hämmästyneenä. Myöhemmin menin länteen toteuttamaan käskyn, näin hänet siellä ja otin hänen henkensä."[84] Kuten nähdään, se, minkä Allah oli iäisyydessä vailla alkua ennalta määrännyt, ei ollut käsky vaan Hänen tietoaan [ks. väliotsikko Usko kohtaloon]. Jotta ennalta määrätty toteutuisi, mies pelkäsi 'Azra'ilia ('alaihis-salam), ja Sulaiman ('alaihis-salam) täytti hänen toiveensa. Ennaltamääräämineen toteutui keinojen ketjun kautta. Samoin se, joka on iäisyydessä vailla alkua määrätty Paratiisiin pääseväksi, saa osakseen uskon ja huonojen tapojensa korjaamisen itsekasvatuksen avulla. Al-An'amin suuran 125. jakeessa sanotaan: **"Allah (ta'ala) sijoittaa islamin sen palvelijansa sydämeen, jonka Hän tahtoo johdattaa oikealle tielle."** Niille ihmisille, joiden tiedettiin jo iäisyydessä vailla alkua joutuvan Helvettiin, annetaan ajatus: "Palvontatekoja ei tarvitse tehdä. Iäisyydessä vailla alkua on määrätty, pääseekö ihminen Paratiisiin vai joutuuko hän Helvettiin." He jättävät palvontateot tekemättä tämän ajatuksen vuoksi. Se, että he jättävät palvontateot tekemä-

[84] Tämä tapahtuma kerrotaan yksityiskohtaisesti Jalal ad-Din Rumin (k. Konyassa 1273) teoksessa *Mathnawi*.

ttä tämän ajatuksen vuoksi, osoittaa, että heidät oli iäisyydessä vailla alkua määrätty Helvettiin joutuviksi.

Samoin sille, jonka tietämättömyys oli määrätty iäisyydessä vailla alkua, annetaan ajatus: ”Kaikki on määrätty iäisyydessä vailla alkua. Lukemisesta tai oppimisesta ei ole hyötyä, jos ihminen on määrätty tietämättömäksi.” Niinpä hän ei opiskele eikä opi mitään, vaan jää tietämättömäksi. Jos ihmiselle on määrätty, että hän viljelee maata ja korjaa runsaan sadon, hänelle suodaan pellon kyntäminen ja siementen kylväminen. Sama koskee niitä, jotka on iäisyydessä vailla alkua määrätty Paratiisiin pääseviksi uskomaan ja tekemään palvontatekoja, ja niitä, jotka on määrätty Helvettiin joutuviksi olemaan uskomatta ja jättämään palvontateot. Jotkut tietämättömät ihmiset, jotka eivät ymmärrä tätä, sanovat: ”Mitä tekemistä uskolla ja palvontateoilla on sen kanssa, että ihminen on iäisyydestä vailla alkua Paratiisiin pääsevä, tai epäuskolla ja palvontatekojen laiminlyönnillä sen kanssa, että hän on Helvettiin joutuva?” Lyhyellä järjellään he yrittävät käsittää tämän yhteyden ja ratkaista kaiken oman järkensä avulla. Ihmisjärki on kuitenkin rajallinen, ja on ymmärtämättömyyttä yrittää ymmärtää järjellä asioita, jotka ovat sen käsityskyvyn ulkopuolella. Niitä, jotka ajattelevat niin, on pidettävä hölmöinä. Isa (‘alaihis-salam, Jeesus) sanoi: ”Minulle ei ollut vaikeaa saada synnynnäisesti sokeita näkemään eikä edes herättää kuolleita. Mutta en pystynyt selittämään totuutta yhdellekään hölmölle.” Allah (ta‘ala) korottaa loputtomalla tiedollaan ja kätketyllä viisaudellaan (hikma) joitakin palvelijoitaan enkelien asteelle ja vielä korkeammallekin. Jotkut toiset alennetaan koirien tai sikojen asteelle.

Autuus ja onnettomuus

Kunnianarvoisa Sharaf ad-Din Ahmad ibn Yahya Muniri sanoo 76. kirjeessään:

Autuus (sa‘ada) tarkoittaa ikuiseen onneen johtavaa hurskautta eli sitä, että ihminen ansaitsee Paratiisin. Onnettomuus (shaqawa) tarkoittaa syntisyyttä eli sitä, että ihminen ansaitsee Helvetin. Autuus ja onnettomuus ovat kuin Allahin (ta‘ala) kaksi aarrekammiota. Ensimmäisen aarrekammion avain on hurskas teko (ta‘a, ‘ibada). Toisen aarrekammion avain on synnin tekeminen. Allah (ta‘ala) tiesi jo iäisyydessä vailla alkua, onko ihminen Paratiisiin pääsevä (sa‘id) vai Helvettiin joutuva (shaqi). Tätä

Allahin (ta'ala) tietoa kutsutaan nimellä qadar (ennalta määrätty, kohtalo). Ihminen, jonka tiedettiin iäisyydessä vailla alkua pääsevän Paratiisiin, tottelee Allahia (ta'ala). Ihminen, jonka tiedettiin iäisyydessä vailla alkua joutuvan Helvettiin, tekee aina syntiä. Tässä maailmassa jokainen voi ymmärtää omista teoistaan, onko hän Paratiisiin pääsevä vai Helvettiin joutuva. Näin uskonnon oppineet, jotka pitävät aina Tuonpuoleisen mielessään, ymmärtävät, onko ihminen Paratiisiin pääsevä vai Helvettiin joutuva, mutta uskonnollisessa virassa olevat ihmiset, jotka ovat kadottaneet itsensä tähän maailmaan, eivät tiedä sitä.

Kaikki kunnia ja siunaus tulee siitä, että ihminen tottelee ja palvoo Allahia (ta'ala) vilpittömästi (ikhlas, se, että tekee kaiken vain Allahin (ta'ala) vuoksi). Kaikki paha ja vaikeus johtuu synnin tekemisestä. Vaikeudet ja onnettomuudet tulevat jokaiselle synnin tekemisen kautta. Mukavuus ja helppous tulevat tottelevaisuuden kautta.[85] Oli eräs, joka oli viettänyt elämänsä Jerusalemin Aqsan moskeijassa ylistäen ja palvoen. Koska hän ei ollut oppinut palvonnan ehtoja eikä vilpittömyyttä, hän jätti tekemättä yhden kumarruksen (sajda), ja hän menetti niin paljon, että hän tuhoutui täysin. Kun taas luolan asukkaiden (As'hab al-kahf) koira käveli muutaman askeleen totuudellisten (siddiq) perässä, se korotettiin epäpuhtaudestaan huolimatta niin korkealle, ettei sitä koskaan alennettu. Tämä tilanne on ihmisille hyvin hämmästyttävä. Oppineet eivät ole pystyneet ratkaisemaan tätä ongelmaa vuosisatoihin. Ihmisjärki ei voi käsittää siihen kätkettyä jumalallista viisautta.

Allah (ta'ala) kielsi Adamia ('alaihis-salam) syömästä vehnää, mutta tahtoi hänen syövän sitä, koska Hän tiesi iäisyydessä vailla alkua, että hän söisi sitä. Allah (ta'ala) käski Saatanaa kumartumaan maahan Adamin ('alaihis-salam) edessä, mutta tahtoi, ettei hän kumarru. Allah (ta'ala) sanoi, että meidän tulee etsiä Häntä, mutta Hän ei tahtonut niiden, joilta puuttuu vilpittömyys, pääsevän Hänen luokseen. [Näistä asioista] jumalallisen tien kulkijat eivät voineet sanoa muuta kuin etteivät he ymmärrä mitään. Miten me sitten voisimme sanoa mitään? Allah (ta'ala) ei tarvitse ihmisten

[85] Tämä on Allahin (ta'ala) jumalallinen tapa (adat). Kukaan ei voi muuttaa sitä. Meidän ei pidä pitää autuutena jotakin, mikä näyttää nafsillemme helpolta ja makealta, eikä meidän pidä pitää onnettomuutena tai tuhona asioita, jotka näyttävät nafsille vaikeilta ja karvailta.

uskoa eikä palvontaa, eikä heidän epäuskonsa tai syntinsä vahingoittaisi Häntä. Allah (ta‘ala) ei koskaan tarvitse luotuja. Hän on tehnyt tiedosta keinon epäuskon poistamiseen ja luonut tietämättömyyden synnin tekemisen keinoksi. Usko ja palvonta syntyvät tiedosta, kun taas epäusko ja synti johtuvat tietämättömyydestä. Hyvää tekoa (ta‘a) ei pidä jättää tekemättä, vaikka se olisi hyvin pieni! Syntiä on vältettävä, vaikka se näyttäisi hyvin pieneltä! Islamin oppineet sanoivat, että kolme asiaa johtaa kolmeen muuhun: hyvä teko johtaa Allahin (ta‘ala) tyytyväisyyteen (rida), synnin tekeminen Hänen vihaansa (ghadab), ja usko saa ihmisen ansaitsemaan kunnian ja arvon. Siksi meidän on ehdottomasti vältettävä pientäkin syntiä, sillä Allahin (ta‘ala) viha saattaa olla juuri siinä synnissä. Meidän tulee pitää jokaista [sunnilaista] uskovaa itseämme parempana, sillä hän saattaa olla ihminen, jota Allah (ta‘ala) rakastaa hyvin paljon.

Kenenkään kohtaloa, joka on määrätty iäisyydessä vailla alkua, ei voi koskaan muuttaa. Allah (ta‘ala) voi tahtoessaan antaa anteeksi muslimille, joka on aina tehnyt syntiä eikä ole tehnyt yhtään hyvää tekoa. Kuten al-Baqaran suuran 30. jakeessa kerrotaan, kun enkelit kysyivät: ”Oi [Allah]! Aiotko luoda olentoja, jotka aiheuttavat maailmaan sekasortoa ja vuodattavat verta?”, Allah (ta‘ala) ei sanonut, etteivät he aiheuttaisi sekasortoa, vaan sanoi: **”Minä tiedän sen, mitä te ette tiedä.”** Hän tarkoitti: ”Teen arvottomista arvokkaita. Tuon kaukana olevat lähelle. Teen halveksituista kunnioitettuja. Te arvioitte heitä heidän käytöksensä perusteella, mutta Minä katson heidän sydämissään olevaa uskoa. Te otatte huomioon oman synnittömyytenne; he luottavat Minun armooni. Niin kuin Minä pidän teidän synnittömyydestänne, Minä pidän muslimien syntien anteeksiantamisesta. Te ette voi tietää sitä, mitä Minä tiedän. Johdatan uskovat saavuttamaan Minun alkua vailla olevat siunaukseni ja kiedon heidät kaikki ikuiseen hyvyyteeni.”

Palvonnan edellytykset

[Imaami ar-Rabbani (rahmatullahi ‘alaih) kirjoitti useissa kirjeissään:

”Allahin (ta‘ala) käskemiä tekoja kutsutaan velvollisuuksiksi (fard) ja kieltämiä kielletyiksi (haram). Niitä [tekoja, sanoja ja käytöstä], jotka eivät ole velvollisuuksia eivätkä kiellettyjä ja jotka on ilmoitettu sallituiksi, kutsutaan sallituiksi (mubah). Palvontaa (‘ibada) on velvollisuuksien täyt-

täminen, kiellettyjen välttäminen ja sallittujen tekeminen Allahin (ta‘ala) tyytyväisyyden saavuttamiseksi. Jotta palvonta olisi pätevää (sahih, oikein suoritettua, velvollisuuden edellytykset täyttävää) ja Allahin hyväksymää (maqbul, Allahin (ta‘ala) mieluista ja palkkion arvoista), on välttämätöntä

(a) oppia tieto (‘ilm) eli sen suorittamisen edellytykset,

(b) toimia (amal) edellytysten mukaisesti ja

(c) tehdä se vilpittömästi (ikhlas), mikä tarkoittaa, että sen tekee vain saavuttaakseen Allahin (ta‘ala) tyytyväisyyden ja rakkauden ja vain siksi, että Allah (ta‘ala) on käskenyt sen, ottamatta huomioon maallisia etuja, kuten rahaa, asemaa tai mainetta.

Tieto saadaan lukemalla lakiopin kirjoja pätevän uskonnonopettajan ohjauksessa, ja vilpittömyys saavutetaan seuraamalla Allahin ystävän sanoja, käytöstä ja tapoja ja lukemalla suufilaisuuden kirjoja. Islamilainen tieto koostuu kahdesta osasta: uskonnollisesta tiedosta ja luonnontieteellisestä tiedosta. Niitä on velvollisuus oppia niin paljon kuin on tarpeen. Esimerkiksi on velvollisuus oppia käyttämänsä lääkkeen käyttötapa ja annostus, ja sähkölaitetta käyttävän on velvollisuus hankkia tarvittava tieto sähköstä. Muuten ne voivat aiheuttaa kuoleman.

Jos muslimit uskovat velvollisuuksiin ja kieltoihin mutta jättävät palvonnan tekemättä laiskuuttaan tai huonojen ystävien vaikutuksesta ja kuolevat katumatta, heitä rangaistaan Helvetin tulessa, kunnes heidän syntiensä rangaistukset ovat täyttyneet. Ne, jotka eivät opi, mitä velvollisuudet ovat, tai jotka tietävät ne mutta eivät pidä niitä minkään arvoisina eivätkä täytä niitä pelkäämättä Allahia (ta‘ala) ja tuntematta katumusta, lähtevät islamista ja tulevat epäuskoisiksi. Heidät pannaan Helvetin tuleen ikuisesti. Sama koskee kiellettyjen tekemistä samalla tavalla.

Jos ihminen ei opi tai ei tiedä jonkin palvontateon edellytyksiä, hänen suorittamansa palvontateko ei ole pätevä, vaikka hän olisi tehnyt sen vilpittömästi. Hän joutuu Helvetin tuleen ikään kuin hän ei olisi tehnyt sitä lainkaan. Sen ihmisen palvontateko, joka tuntee sen edellytykset ja noudattaa niitä, on pätevä, eikä se aiheuta hänelle Helvetin rangaistusta. Jos hän ei kuitenkaan ole tehnyt sitä vilpittömästi, tämä palvontateko ja kaikki hänen hyvät tekonsa eivät ole Allahin hyväksymiä. Hän ei saa niistä mitään palkkiota. Allah (ta‘ala) ilmaisee, ettei Hän pidä tällaisesta palvontateos-

ta eikä yhdestäkään hänen hyväntekeväisyydestään tai hyvästä teostaan. Ilman tietoa ja vilpittömyyttä tehty palvonta on arvotonta. Se ei suojele ihmistä epäuskolta, syntisyydeltä eikä rangaistukselta. On nähty monien tekopyhien, jotka palvoivat näin koko elämänsä, kuolevan epäuskoisina. Tiedon ja vilpittömyyden kanssa tehty palvonta suojelee ihmistä epäuskolta ja syntisyydeltä ja tekee hänestä tässä maailmassa arvostetun (‘aziz). Tuonpuoleisen elämän osalta Allah (ta‘ala) lupaa al-Ma’idan suuran yhdeksännessä jakeessa ja myös al-‘Asrin suurassa, että hän pelastuu Helvetin rangaistukselta. Allah (ta‘ala) pitää lupauksensa. Hän pitää varmasti lupauksensa.”]

ALLAH ON OLEMASSA JA YKSI – KAIKKI LUODUT OLIVAT OLEMATTOMIA JA TULEVAT OLEMATTOMIKSI

Aine, kappale ja muutos

Tunnemme ympärillämme olevat asiat aistiemme kautta. Asioita, jotka vaikuttavat aisteihimme, kutsutaan olemassaoleviksi (olennoiksi, olemassaoloksi). Olemassaolevien vaikutuksia viiteen aistiimme kutsutaan ominaisuuksiksi, ja niiden perusteella ne erotetaan toisistaan. Valo, ääni, vesi, ilma ja lasi ovat kaikki olemassaolevia; ne kaikki ovat olemassa. Olemassaolevia, joilla on koko, paino ja tilavuus eli jotka täyttävät paikan avaruudessa, kutsutaan aineiksi. Aineet erotetaan toisistaan niiden ominaisuuksien perusteella. Ilma, vesi, kivi ja lasi ovat kukin aine. Valo ja ääni eivät ole aineita, koska ne eivät täytä tilaa eikä niillä ole painoa. Jokainen olemassaoleva sisältää energiaa eli voimaa, eli se pystyy tekemään työtä. Jokainen aine voi olla kolmessa olomuodossa: kiinteänä, nesteenä ja kaasuna. Kiinteillä aineilla on muoto. Nestemäiset ja kaasumaiset aineet ottavat sen astian muodon, jossa ne ovat, eikä niillä ole omaa muotoa. Ainetta, jolla on muoto, kutsutaan kappaleeksi. Aineet ovat useimmiten kappaleita. Esimerkiksi avain, neula, pihdit, lapio ja naula ovat erimuotoisia kappaleita. Ne kaikki voivat kuitenkin olla samaa ainetta eli rautaa. Aineita on kahdenlaisia: alkuaineita ja yhdisteitä.

Jokaisessa kappaleessa tapahtuu aina muutoksia. Se voi esimerkiksi liikkua ja vaihtaa paikkaa tai kasvaa tai pienentyä. Sen väri voi muuttua. Jos se on elävä olento, se voi sairastua tai kuolla. Näitä muutoksia kutsutaan ilmiöiksi. Aineessa ei tapahdu muutosta ilman ulkoista vaikutusta. Ilmiötä,

joka ei muuta aineen olemusta, kutsutaan fysikaaliseksi ilmiöksi. Paperin repiminen on fysikaalinen ilmiö. Jotta aineessa tapahtuisi fysikaalinen ilmiö, siihen on vaikutettava jollakin voimalla. Ilmiöitä, jotka muuttavat aineiden koostumusta tai olemusta, kutsutaan kemiallisiksi ilmiöiksi. Kun paperi palaa ja muuttuu tuhkaksi, tapahtuu kemiallinen ilmiö. Jotta aineessa tapahtuisi kemiallinen ilmiö, siihen on vaikutettava toisella aineella. Kun kaksi tai useampia aineita vaikuttaa toisiinsa ja kussakin tapahtuu kemiallinen ilmiö, sitä kutsutaan kemialliseksi reaktioksi.

Aineiden välinen kemiallinen reaktio eli niiden vaikutus toisiinsa tapahtuu niiden pienimpien yksiköiden, atomien, välillä. Jokainen kappale koostuu joukosta atomeja. Vaikka atomien rakenteet ovat samankaltaisia, niiden koot ja painot ovat erilaisia. Siksi tunnemme nykyään 118 atomilajia. Suurinkin atomi on niin pieni, ettei sitä voi nähdä tehokkaimmallakaan mikroskoopilla. Kun samanlaiset atomit yhdistyvät, ne muodostavat alkuaineen. Koska atomilajeja on 118, alkuaineita on 118. Rauta, rikki, elohopea, happi ja hiili ovat kukin alkuaine. Kun erilaiset atomit yhdistyvät, ne muodostavat yhdisteen. Yhdisteitä on satoja tuhansia. Vesi, alkoholi, suola ja kalkki ovat yhdisteitä. Yhdisteet muodostuvat kahden tai useamman alkuaineen tai atomin yhdistyessä.

Kaikki kappaleet, esimerkiksi vuoret, meret ja kaikenlaiset kasvit ja eläimet, koostuvat 118 alkuaineesta. Kaikkien elävien ja elottomien aineiden rakennuspalikat ovat 118 alkuainetta. Kaikki aineet muodostuvat yhden tai useamman näistä 118 alkuaineesta atomien yhdistyessä. Ilma, maaperä, vesi, lämpö, valo, sähkö ja bakteerit hajottavat yhdisteitä tai saavat aineet yhdistymään toisiinsa. Mikään muutos ei tapahdu ilman syytä. Näissä muutoksissa atomit, alkuaineiden yksiköt, siirtyvät aineesta toiseen tai irtoavat aineesta ja vapautuvat. Näemme kappaleiden katoavan, mutta koska arvioimme niitä ulkonäön perusteella, erehdymme. Tämä näennäinen ”katoaminen” tai ”ilmestyminen” ei ole muuta kuin muuttumista toisiksi aineiksi. Kappaleen katoaminen, esimerkiksi ruumiin katoaminen haudassa, on muuttumista uusiksi aineiksi, kuten vedeksi, kaasuiksi ja maa-aineksiksi. Jos muutoksen kautta syntyvät uudet aineet eivät vaikuta aisteihimme, emme huomaa niiden syntyvän. Siksi sanomme, että aiempi kappale katosi, vaikka se vain muuttui.

Näemme myös, että jokaisen 118 alkuaineen luonne muuttuu ja että jokaisessa alkuaineessa tapahtuu fysikaalisia ja kemiallisia ilmiöitä. Kun alkuaine yhdistyy toisen (tai toisten) kanssa yhdisteeksi, se ionisoituu, eli sen atomit menettävät tai saavat elektroneja, ja näin alkuaineen fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet muuttuvat. Jokaisen alkuaineen atomi koostuu ytimestä ja vaihtelevasta määrästä pieniä hiukkasia, joita kutsutaan elektroneiksi. Ydin on atomin keskellä. Kaikkien alkuaineiden paitsi vedyn atomiytimet koostuvat protoneiksi kutsutuista hiukkasista, joilla on positiivinen sähkövaraus, ja neutroneista, joilla ei ole sähkövarausta. Elektroni on pieni hiukkanen, jolla on negatiivinen sähkövaraus ja joka kiertää ydintä. Elektronit kiertävät aina radoillaan ja vaihtavat ratojaan.

Radioaktiivisissa alkuaineissa on todettu, että myös atomien ytimissä tapahtuu muutoksia, joita kutsutaan fissioksi. Näissä ydinfissioissa yksi alkuaine muuttuu toiseksi, ja osa aineen massasta lakkaa olemasta ja muuttuu energiaksi. Juutalainen fyysikko Einstein (k. 1955) muotoili tämän muutoksen jopa kaavaksi. Niin kuin yhdisteet, myös alkuaineet siis muuttuvat ja voivat muuttua toisikseen. Jokainen aine, elävä tai eloton, muuttuu, eli vanha katoaa ja uusi tulee olemaan. Jokainen nykyään elävä olento, kasvi tai eläin, oli ennen olematon, ja oli muita eläviä olentoja. Tulevaisuudessa yksikään nykyisistä elävistä olennoista ei ole jäljellä, ja olemaan tulee joitakin muita eläviä olentoja. Sama koskee kaikkia elottomia olemassaolevia. Kaikki elävät ja elottomat olemassaolevat, esimerkiksi alkuaine rauta, yhdisteet kivi ja luu sekä kaikki hiukkaset, muuttuvat aina, eli vanhat katoavat ja toiset tulevat olemaan. Kun syntyvän aineen ja katoavan aineen ominaisuudet ovat samankaltaiset, ihminen ei huomaa muutosta ja luulee aineen olevan aina olemassa. Se on samanlaista kuin elokuvassa, jossa silmän eteen tulee lyhyin väliajoin eri kuva, mutta katsojat eivät huomaa sitä ja luulevat saman kuvan liikkuvan valkokankaalla. Kun paperi palaa ja muuttuu tuhkaksi, sanomme, että paperi katosi ja tuhka syntyi, koska huomaamme tämän muutoksen. Kun jää sulaa, sanomme, että jää katosi ja vesi syntyi.

Maailma on myöhemmin luotu

Kirjan *Sharh al-'aqa'id* alussa kirjoitetaan:

”Koska kaikki olemassaolevat ovat Allahin (ta‘ala) olemassaolon merkkejä (‘alama), kaikkia luotuja kutsutaan maailmaksi (‘alam, maailmankaikkeus, kaikki muu kuin Allah (ta‘ala)). Myös jokaista samanlaisten olemassaolevien luokkaa kutsutaan maailmaksi, esimerkiksi ihmisten maailma, enkelien maailma, eläinten maailma ja elottomien maailma. Tai jokaista kappaletta kutsutaan maailmaksi.”

Sayyid Sharif ‘Ali al-Jurjanin (k. Shirazissa 1413) kirjan *Sharh al-mawaqif* sivulla 441 kirjoitetaan:

”Maailma eli kaikki olemassaolevat ovat myöhemmin luotuja (hâdith), toisin sanoen ne eivät olleet olemassa, ja ne tulivat sitten olemassaoleviksi. [Selitimme myös edellä, että luodut tulevat aina olemaan toisistaan.] Sekä kappaleiden aine että ominaisuudet on luotu myöhemmin. Tästä aiheesta on ollut neljä erilaista käsitystä:

1. Muslimien, juutalaisten, kristittyjen ja tulenpalvojien (majusi) mukaan sekä aineiden aine että ominaisuudet on luotu myöhemmin.

2. Aristoteleen ja häntä seuranneiden filosofien mukaan sekä aineiden aine että ominaisuudet olivat vailla alkua (qadim). He sanoivat, että ne eivät olleet tulleet olemaan tyhjästä ja että ne olivat aina olemassa. Nykyaikainen kemia todistaa ehdottomasti tämän väitteen vääräksi. Ihminen, joka uskoo tai sanoo niin, lähtee islamista ja tulee epäuskoiseksi. Myös Avicenna (Ibn Sina Husain, k. 1037) ja Muhammad al-Farabi (k. Damaskoksessa 950) sanoivat aineiden olevan vailla alkua.

3. Aristotelesta edeltäneiden filosofien mukaan aine oli vailla alkua, mutta ominaisuudet on luotu myöhemmin. Nykyään useimmilla tiedemiehillä on tämä väärä käsitys.

4. Kukaan ei ole sanonut, että aine olisi luotu myöhemmin ja ominaisuudet olisivat vailla alkua. Kreikkalainen lääkäri ja filosofi Galenos ei pystynyt päättämään yhdenkään näistä neljästä käsityksestä puolesta.”

Muslimit todistavat monella tavalla, että aine ja sen ominaisuudet on luotu myöhemmin. Ensimmäinen tapa perustuu siihen tosiasiaan, että aine ja kaikki sen hiukkaset muuttuvat jatkuvasti. Se, mikä muuttuu, ei voi olla vailla alkua, vaan sen on oltava myöhemmin luotu, sillä prosessi, jossa jokainen aine syntyy sitä edeltäneestä, ei voi ulottua iäisyyteen vailla alkua.

Näillä muutoksilla on oltava alku, eli joidenkin ensimmäisten aineiden on täytynyt olla luotu tyhjästä. Jos ei olisi ensimmäistä tyhjästä luotua ainetta, eli jos prosessi, jossa seuraava aine syntyy sitä edeltäneestä, ulottuisi loputtomaan menneisyyteen, toisistaan syntyvillä aineilla ei olisi alkua, eikä yhtäkään ainetta olisi nykyään olemassa. Aineiden nykyinen olemassaolo ja niiden syntyminen toisistaan osoittavat, että ne ovat lisääntyneet ensimmäisistä aineista, jotka luotiin tyhjästä.

Lisäksi taivaalta putoavasta kivestä ei voi sanoa, että se on tullut äärettömyydestä [äärettömästä avaruudesta tai ajasta, iäisyydestä vailla alkua], sillä tämä sana tarkoittaa sitä, jolla ei ole alkua eikä rajaa. Äärettömyydestä tuleminen tarkoittaa siis tulemista olemattomuudesta, ja sen, minkä sanotaan tulleen äärettömyydestä, ei olisi pitänyt tulla lainkaan. Olisi järjetöntä, epätieteellistä ja tietämätöntä sanoa: ”Se tulee äärettömyydestä.” Samoin ihmisten lisääntyminen toisistaan ei voi olla tullut iäisyydestä vailla alkua. Heidän on täytynyt lisääntyä ensimmäisestä ihmisestä alkaen, joka luotiin tyhjästä. Jos väitetään, ettei ollut ensimmäistä tyhjästä luotua ihmistä ja että ihmisten lisääntyminen toisistaan on tullut iäisyydestä vailla alkua, yhdenkään ihmisen ei välttämättä olisi pitänyt olla olemassa. Sama koskee jokaista olemassaolevaa. Olisi myös järjetöntä, epätieteellistä ja tietämätöntä sanoa aineiden tai olemassaolevien syntymisestä toisistaan: ”Näin se on tullut ja näin se menee. Ei ollut ensimmäisiä tyhjästä luotuja aineita.” Muutos ei osoita alkua vailla olemista, vaan tyhjästä luotuna olemista, eli sitä, että olemassaoleva ei ole välttämättä olemassa oleva (Wajib al-wujud) vaan mahdollinen (mumkin al-wujud, se, mikä voi tulla olemattomuudesta olemassaolevaksi ja olemassaolevana muuttua olemattomaksi).

Kysymys: ”Maailman (kaikkien olemassaolevien) Luoja itse (adh-Dhat) ja Hänen ominaisuutensa ovat vailla alkua. Eikö maailmankin pitäisi olla vailla alkua?”

Vastaus: Näemme aina sen tosiasian, että vailla alkua oleva Luoja muuttaa aineita ja hiukkasia erilaisten keinojen tai syiden kautta, eli Hän tuhoaa ne ja luo toisia niiden tilalle. Aina kun Hän tahtoo, eli jatkuvasti, vailla alkua oleva Luoja luo aineita toisistaan. Niin kuin Allah (ta‘ala) luo jokaisen olemassaolevien maailman, jokaisen aineen ja jokaisen hiukkasen

jonkin keinon kautta, Hän voi luoda ne myös ilman mitään syytä tai keinoa, aina kun Hän tahtoo.

Joka uskoo, että maailmat on luotu myöhemmin, uskoo myös, että ne tulevat jälleen olemattomiksi. On ilmeistä, että olemassaolevat, jotka on luotu niiden oltua olemattomia, voivat jälleen tulla olemattomiksi. Näemme nytkin monien olemassaolevien muuttuvan olemattomiksi.

Luoja on yksi

Muslimina oleminen edellyttää, että uskoo aineiden, kappaleiden ja kaikkien olemassaolevien olevan luotuja tyhjästä ja että ne lakkaavat jälleen olemasta. Näemme, että kappaleet tulevat olemassaoleviksi oltuaan olemattomia ja lakkaavat jälleen olemasta, eli niiden muoto ja ominaisuudet katoavat. Kun kappaleet lakkaavat olemasta, niiden aineet jäävät jäljelle, mutta kuten edellä selitimme, nämä aineet eivät ole vailla alkua, vaan Allah (ta'ala) loi ne hyvin kauan sitten, ja Hän tuhoaa ne jälleen viimeisenä päivänä. Nykyinen tieteellinen tieto ei estä meitä uskomasta tätä tosiasiaa. Sen uskomatta jättäminen on tieteen panettelua ja osoittaa vihamielisyyttä islamia kohtaan. Islam ei torju tieteellistä tietoa. Se torjuu uskonnollisen tiedon oppimisen ja palvontavelvollisuuksien laiminlyönnin. Eikä tieteellinen tieto kiellä islamia. Itse asiassa se vahvistaa ja todentaa sen.

Koska maailmankaikkeus tuli olemaan myöhemmin, sillä täytyy olla luoja, joka loi sen tyhjästä, sillä, kuten edellä selitimme, mikään tapahtuma ei voi tapahtua itsestään. Nykyään tehtaissa valmistetaan tuhansia lääkkeitä, taloustavaroita, teollisuus- ja kauppatavaroita, elektronisia laitteita ja aseita. Useimmat niistä valmistetaan monimutkaisten laskelmien ja satojen kokeiden jälkeen. Sanovatko ihmiset, että edes yksi niistä olisi tullut olemaan itsestään? Eivät, vaan he sanovat, että ne on tehty tietoisesti ja tahtoen ja että ne kaikki vaativat tekijän. Silti he väittävät, että miljoonat elävissä ja elottomissa nähdyt asiat ja ilmiöt, jotka on löydetty uusina ja hienoina vuosisatojen kuluessa ja joiden rakennetta useimmiten ei vieläkään tunneta, olisivat syntyneet itsestään sattumalta. Mitä tämä kaksinaismoralismi voisi olla, ellei äärimmäistä itsepäisyyttä tai pelkkää ymmärtämättömyyttä? On ilmeistä, että on yksi ainoa Luoja, joka tekee jokaisen aineen ja liikkeen olemassaolevaksi.

Tämä Luoja on välttämättä olemassa oleva (Wajib al-wujud), eli Hän ei tullut olemaan oltuaan olematon. Luojan täytyy välttämättä olla aina olemassa, eikä Hän tarvitse mitään olemassaoloonsa. Jos Luoja ei olisi aina välttämättä olemassa, Hän olisi mahdollinen (mumkin al-wujud) tai myöhemmin luotu (hâdith), eli luotu niin kuin olemassaolevien maailma. Luodun tavoin Hänet olisi luotu tyhjästä tai muutosten kautta jostakin toisesta luodusta, jonka toisen luojan olisi pitänyt luoda. Silloin tarvittaisiin ääretön määrä [peräkkäisiä] luojia. Jos ajattelemme samalla tavalla kuin edellä selitimme, ettei luotujen muutoksia voi olla äärettömästi, ymmärrämme, ettei voi olla äärettömästi luojia ja että luominen alkoi ensimmäisestä luojasta. Jos luojien toistensa luominen peräkkäin olisi ulottunut iäisyyteen vailla alkua, ei olisi ollut aloittavaa luojaa, eikä yhtäkään luojaa olisi olemassa. Siksi ensimmäinen luomaton Luoja on kaikkien luotujen ainoa Luoja. Tätä Luojaa ennen tai Hänen jälkeensä ei ole luojaa. Koska Luojaa ei ole luotu, Hän on aina olemassa. Jos Luoja lakkaisi olemasta hetkeksikään, myös kaikki luodut lakkaisivat olemasta. Välttämättä olemassa oleva (Wajib al-wujud) ei tarvitse mitään missään suhteessa.

Sen, joka on luonut maan, taivaat, atomit ja elävät olennot niin säännölliseen ja hyvin suunniteltuun järjestykseen, täytyy välttämättä olla kaikkivoipa ja kaikkitietävä, kykenevä luomaan hetkessä minkä tahansa, mitä Hän tahtoo, ja ainutlaatuinen, eikä Hänessä saa olla mitään muutosta. Jos Luoja ei olisi kaikkivoipa ja kaikkitietävä, Hän ei olisi pystynyt luomaan luotuja niin säännölliseen ja hyvin suunniteltuun järjestykseen. Jos luojia olisi useampia ja heidän tahtonsa jonkin luomisesta eivät olisi yhtäpitäviä, ne, joiden tahto jäisi toteutumatta, eivät olisi luojia, ja luodut asiat olisivat kaikki sekaisin.

Luojassa ei tapahdu mitään muutosta. Ennen maailmankaikkeuden luomista Hän oli sama kuin nyt. Niin kuin Hän loi kaiken tyhjästä, Hän luo aina ja yhä kaiken. Muuten mikä tahansa muutos osoittaisi luotuna olemista ja tyhjästä luotuna olemista. Selitimme edellä, että Hän on aina olemassa eikä koskaan lakkaa olemasta. Siksi Hänessä ei tapahdu mitään muutosta. Niin kuin luodut tarvitsivat Häntä alun perin luomisessaan, ne tarvitsevat Häntä joka hetki. Yksin Hän luo kaiken ja saa aikaan jokaisen muutoksen. Jotta kaikki olisi sopusoinnussa ja ihmiset voisivat elää ja luoda sivistystä,

Hän luo kaiken jonkin keinon kautta. Niin kuin Hän luo syyt, Hän luo niiden vaikutuksen ja kyvyn toimia. Ihmiset toimivat vain välineinä (wasita), kun syyt vaikuttavat aineisiin.

Syöminen nälkäisenä, lääkkeen ottaminen sairaana, tulitikun raapaiseminen kynttilän sytyttämiseksi, hapon kaataminen sinkin päälle vedyn saamiseksi, kalkin ja saven sekoittaminen ja kuumentaminen sementin valmistamiseksi, lehmän ruokkiminen maidon saamiseksi, vesivoimalan rakentaminen sähkön tuottamiseksi ja kaikenlaisten tehtaiden rakentaminen ovat kaikki esimerkkejä siitä, että ihminen toimii syitä käyttäen välineenä, kun Allah (ta'ala) luo uusia asioita. Myös ihmisen tahto ja kyky ovat Allahin (ta'ala) luomia keinoja. Ihmiset ovat välineitä Allahin (ta'ala) luomisessa. Allah (ta'ala) tahtoo luoda näin. Kuten nähdään, olisi tietämätön, järjen ja uskonnon vastainen sana sanoa: "Joku loi sen ja sen asian."

Ihmisten on rakastettava ainoaa Luojaa, joka luo heidät, pitää heidät elossa ja luo ja lähettää heille ne asiat, joita he tarvitsevat. Heidän on oltava Hänen palvelijoitaan, täysin Hänelle kuuluvia, eli ihmisten on palvottava Allahia (ta'ala), toteltava Häntä ja kunnioitettava Häntä. Tästä on kirjoitettu laajasti tämän kirjan Johdannon kirjeessä (ks. luku Johdanto). Tämän välttämättä olemassa olevan, tämän Ainoan, jota palvotaan, nimi on Hänen itsensä ilmoittamana Allah. Ihmisillä ei ole oikeutta muuttaa nimeä, jonka Allah (ta'ala) on itse ilmoittanut. Teko, joka tehtäisiin ilman oikeutta tehdä se, olisi hyvin väärä ja vastenmielinen teko.

Kristityt ja heidän pappinsa uskovat, että luojia on kolme. Edellä esittämämme perustelut osoittavat, että Luoja on vain yksi ja että kristinuskon ja pappien esittämät perustelut ovat vääriä ja harhaoppisia.

SALAFIT

Suomentajan johdanto: Tämän luvun on kirjoittanut kirjan turkinkielisen kommentaariversion kirjoittaja Hüseyn Hilmi Işık (1911–2001). Hän syntyi Istanbulin Eyüpissä. Hän valmistui farmaseutiksi ja vuonna 1936 Turkin ensimmäiseksi kemian insinööriksi. Hän työskenteli kemian opettajana sotilaskouluissa, armeijan kemistinä ja myöhemmin apteekkarina. Islamin tieteitä hän opiskeli nuoruudestaan asti opettajansa Sayyid 'Abdulhakim Arvasin (qaddasallahu ta'ala sirrahu'l-'aziz) johdolla. Vuonna 1953 hän sai oikeuden opettaa islamin tieteitä (ijaza). Hänen pääteoksensa

on Se‘adet-i Ebediyye *(1956; englanniksi* Endless Bliss*). Hänen työnsä pohjalta Istanbulissa toimiva Hakikat Kitabevi julkaisee Ahl as-sunnahin oppineiden kirjoja monilla kielillä. Işık korosti, ettei hän kirjoittanut omia mielipiteitään, vaan käänsi ja toimitti Ahl as-sunnahin oppineiden teoksia. Tässä luvussa hän puolustaa Ahl as-sunnahin uskonoppia ”salafiyyaksi” kutsuttua liikettä vastaan. Luvun lopussa hän kertoo omasta taustastaan ja siitä, miksi hän alkoi tehdä tätä työtä. Hüseyn Hilmi Işık palasi Herransa luo Istanbulissa vuonna 2001.*

Myöhemmin keksitty nimi

Totean heti aluksi, että Ahl as-sunnahin oppineet (rahmatullahi ta‘ala ‘alaihim ajma‘in) eivät ole kirjoissaan maininneet mitään nimellä ”salafiyya” tai ”salafiyya-koulukunta”. Nämä nimet ovat myöhemmin keksineet ne, jotka eivät seuraa yhtäkään Ahl as-sunnahin koulukunnista (la-madhhabi). Nimet ovat levinneet heidän kirjojensa kautta, joita tietämättömät uskonnollisessa virassa olevat ovat kääntäneet arabiasta. Heidän omien kirjoitustensa mukaan:

”Salafiyya on nimi koulukunnalle, jota kaikki sunnimuslimit seurasivat ennen asharilaisen ja maturidilaisen koulukunnan syntyä. He seurasivat seuralaisten ja heidän seuraajiensa (tabi‘un) jalanjälkiä. Salafiyya-koulukunta on seuralaisten, seuraajien ja seuraajien seuraajien (taba‘ at-tabi‘in) koulukunta. Neljä suurta imaamia kuuluivat siihen. Ensimmäinen salafiyya-koulukuntaa puolustanut kirja oli Suurimman imaamin (al-Imam al-A‘zam) eli Abu Hanifan[86] kirjoittama *Al-Fiqh al-akbar*. Imaami al-Ghazali[87] kertoi kirjassaan *Iljam al-‘awamm ‘an ‘ilm al-kalam*, että salafiyya-koulukunnalla on seitsemän perusperiaatetta.

Myöhempien oppineiden (muta’akhkhirun) uskonopin tiede (‘ilm al-kalam) alkoi imaami al-Ghazalista. Hän tutki varhaisten kalam-oppineiden koulukuntia ja islamilaisten filosofien ajatuksia ja muutti kalamin menetelmiä. Hän otti kalamiin mukaan filosofisia ajatuksia kumotakseen ne.

[86] Suom. huom. Abu Hanifa (k. 767) oli hanafilaisen lakikoulukunnan imaami ja yksi merkittävimmistä Ahl as-sunnahin oppineista. Häntä kutsutaan arvonimellä Suurin imaami (al-Imam al-A‘zam).

[87] Suom. huom. Abu Hamid al-Ghazali (k. 1111) oli persialainen islamin oppinut ja suufi. Häntä kutsutaan arvonimellä islamin todistus (Hujjat al-islam).

Ar-Razi ja al-Amidi[88] yhdistivät kalamin ja filosofian yhdeksi tieteenalaksi, ja al-Baydawi[89] teki niistä erottamattomat. Myöhempien oppineiden kalam esti salafiyya-koulukunnan leviämisen.

Ibn Taymiyya[90] ja hänen seuraajansa Ibn Qayyim al-Jawziyya yrittivät herättää salafiyya-koulukunnan henkiin. Se jakautui myöhemmin kahtia. Varhaiset salafit eivät menneet yksityiskohtiin Allahin (ta'ala) ominaisuuksista eivätkä niistä teksteistä (nass), joiden merkitys on salattu (mutashabih). Myöhemmät salafit korostivat näitä yksityiskohtia. Tämä näkyy selvästi myöhemmillä salafeilla, kuten Ibn Taymiyyalla ja Ibn Qayyim al-Jawziyyalla. Sekä varhaisia että myöhempiä salafeja kutsutaan nimellä Ahl as-sunnat al-khassa ("varsinainen" Ahl as-sunnah). Ahl as-sunnahin kalam-oppineet tulkitsivat (ta'wil) joitakin tekstejä islamin mukaisesti, mutta salafiyya vastusti sitä. Salafiyya sanoo, että Allahin 'kasvot' ja Hänen 'tulemisensa' eivät ole ihmisen kasvojen ja tulemisen kaltaisia. Tässä se eroaa niistä, jotka vertaavat Allahia luotuihin (mushabbiha) ja uskovat Hänen olevan aineellinen."

Al-Ash'ari ja al-Maturidi eivät perustaneet uutta koulukuntaa

Ei ole oikein sanoa, että al-Ash'arin ja al-Maturidin[91] koulukunnat olisi perustettu myöhemmin. Nämä kaksi suurta imaamia selittivät ja järjestivät sen uskonopin (i'tiqad), jonka hurskaat edeltäjät (Salaf as-salihin) eli kahden ensimmäisen vuosisadan muslimit olivat välittäneet. He levittivät sen nuorille ymmärrettävässä muodossa. Imaami al-Ash'ari kuului imaami ash-Shafi'in seuraajien ketjuun. Imaami al-Maturidi taas oli suuri lenkki Suurimman imaamin Abu Hanifan seuraajien ketjussa.

[88] Suom. huom. Fakhr ad-Din ar-Razi (k. 1210) ja Sayf ad-Din al-Amidi (k. 1233) olivat uskonopin (kalam) ja lakiopin oppineita.

[89] Suom. huom. 'Abdullah al-Baydawi (k. noin 1286) oli tunnettu Koraanin selittäjä (mufassir). Hänen tafsirinsa *Anwar at-tanzil* on yksi luetuimmista Koraanin selitysteoksista.

[90] Suom. huom. Taqi ad-Din Ibn Taymiyya (k. 1328) oli kiistelty damaskolainen oppinut. Ahl as-sunnahin oppineet arvostelivat jo hänen aikanaan monia hänen opetuksiaan. Hänen oppilaansa Ibn Qayyim al-Jawziyya (k. 1350) levitti hänen ajatuksiaan. Nykyiset salafit ja wahhabit pitävät heitä esikuvinaan.

[91] Suom. huom. Abu l-Hasan al-Ash'ari (k. 935) ja Abu Mansur al-Maturidi (k. 944) ovat Ahl as-sunnahin kahden uskonopillisen koulukunnan imaamit. Asharilaiset ja maturidilaiset koulukunnat on nimetty heidän mukaansa (ks. väliotsikko Neljä imaamia ja kaksi uskonopillista koulukuntaa).

Al-Ash‘ari ja al-Maturidi eivät poikenneet opettajiensa yhteisestä uskonopista. He eivät perustaneet uusia koulukuntia. Heillä kahdella, heidän opettajillaan ja neljän lakikoulukunnan imaameilla oli yksi ja sama uskonoppi. Se tunnetaan uskonopillisena koulukuntana nimellä Ahl as-sunnat wal-jama‘a. Tämän ryhmän uskonkäsitys on sama kuin seuralaisten, heidän seuraajiensa ja seuraajien seuraajien uskonkäsitys.

Suurimman imaamin Abu Hanifan kirjoittama *Al-Fiqh al-akbar* puolustaa Ahl as-sunnahin koulukuntaa. Sanaa ”salafiyya” ei ole siinä eikä imaami al-Ghazalin kirjassa *Iljam al-‘awamm*. Nämä kaksi kirjaa ja *Al-Qawl al-fasl*,[92] yksi *Al-Fiqh al-akbarin* selitysteoksista, opettavat Ahl as-sunnahin oppia ja vastaavat harhaan joutuneille ryhmille ja filosofeille.

Imaami al-Ghazali kirjoitti kirjassaan *Iljam al-‘awamm*:

”Kerron tässä kirjassa, että uskonopillisista ryhmistä edeltäjien (salaf) koulukunta on oikea. Selitän, että ne, jotka poikkeavat tästä koulukunnasta, ovat haitallisten uudennosten (bid‘a) kannattajia. Edeltäjien koulukunnalla tarkoitetaan seuralaisten ja heidän seuraajiensa uskonoppia. Tällä koulukunnalla on seitsemän perusperiaatetta.”

Iljam-kirja puhuu siis edeltäjien (salaf) koulukunnan seitsemästä perusperiaatteesta. Kun niitä sanotaan ”salafiyyan” periaatteiksi, kirjan tekstiä vääristellään ja imaami al-Ghazalin sanoja esitetään väärin.

Lähes kaikissa Ahl as-sunnahin kirjoissa määritellään sanat salaf ja khalaf. Esimerkiksi arvokkaan lakiopin teoksen *Ad-Durr al-mukhtar* todistamista käsittelevässä luvussa sanotaan: ”**Edeltäjät (salaf)** on nimitys seuralaisille ja heidän seuraajilleen. Heitä kutsutaan myös hurskaiksi edeltäjiksi (Salaf as-salihin). **Myöhemmät oppineet (khalaf)** ovat ne Ahl as-sunnahin oppineet, jotka tulivat hurskaiden edeltäjien jälkeen.”

Filosofiaa koskeva herjaus

Imaami al-Ghazali, imaami ar-Razi ja Koraanin selittäjien kunniaimaami al-Baydawi kuuluivat kaikki hurskaiden edeltäjien koulukuntaan. Heidän aikanaan syntyneet harhaan joutuneet ryhmät sekoittivat kalamin ja filosofian. Ne jopa rakensivat uskonsa perustan filosofialle. Kirja *Al-Milal*

[92] *Iljam*- ja *Al-Qawl al-fasl* -kirjat on julkaissut uudelleen Hakikat Kitabevi Istanbulissa.

wan-nihal[93] kertoo yksityiskohtaisesti näiden harhaan joutuneiden ryhmien uskonkäsityksistä.

Nämä kolme imaamia puolustivat Ahl as-sunnahin uskoa harhaan joutuneita ryhmiä vastaan ja kumosivat niiden harhaiset ajatukset. Siksi he vastasivat laajasti näiden ryhmien filosofiaan. Heidän vastauksensa ei tarkoittanut, että he olisivat sekoittaneet filosofiaa Ahl as-sunnahin oppiin. Päinvastoin, he poistivat filosofiset ajatukset kalamista. Al-Baydawin teoksessa ei ole filosofisia ajatuksia eikä filosofisia menetelmiä. Niitä ei ole myöskään Shaikh-zadan[94] tafsirissa, joka on arvokkain al-Baydawin teosten selityksistä.

On hyvin ruma herjaus sanoa, että nämä ylevät imaamit olisivat harjoittaneet filosofiaa. Tämän herjauksen esitti Ahl as-sunnahin oppineita vastaan ensimmäisenä Ibn Taymiyya kirjassaan *Al-Wasita*. Väite, että Ibn Taymiyya ja hänen seuraajansa Ibn Qayyim al-Jawziyya olisivat yrittäneet herättää henkiin ”salafiyya-koulukunnan”, osoittaa tärkeän eron oikealla tiellä olevien ja harhaan joutuneiden välillä. Ennen näitä kahta ei ollut koulukuntaa nimeltä ”salafiyya” eikä edes sanaa ”salafiyya”. Miten he olisivat siis voineet herättää sen henkiin? Ennen heitä oli hurskaiden edeltäjien koulukunta, joka ainoana oikeana uskonoppina sai nimen Ahl as-sunnat wal-jama‘a.

Nimen muuttaminen

Ibn Taymiyya yritti vääristää tätä oikeaa koulukuntaa ja keksi monia haitallisia uudennoksia (bid‘a). Nykyisten koulukuntia seuraamattomien ja uskonnon ”uudistajien” kirjojen, puheiden ja harhaisten ajatusten ainoa lähde ovat Ibn Taymiyyan uudennokset.

Saadakseen nuoret uskomaan, että he ovat oikealla tiellä, nämä harhaoppiset keksivät kauhean juonen: he muuttivat nimen hurskaat edeltäjät (Salaf as-salihin) muotoon ”salafiyya”. Näin he halusivat esittää Ibn Taymiyyan uudennokset ja harhaiset ajatukset oikeutettuina ja vetää nuoret hänen tielleen. He yrittivät tahrata filosofisuuden ja bid’an leimalla ne islamin

[93] Suom. huom. *Al-Milal wan-nihal* on ash-Shahrastanin (k. 1153) teos uskonnoista ja islamin eri ryhmistä.

[94] Suom. huom. Shaikh-zada (k. 1544) oli osmanioppinut, jonka selitysteos al-Baydawin tafsiriin on yksi tunnetuimmista.

oppineet, jotka olivat todellisia hurskaiden edeltäjien seuraajia. He syyttivät näitä oppineita siitä, että nämä olivat poikenneet heidän keksimästään ”salafiyyasta”. Ibn Taymiyyan he nostivat itsenäiseksi oppineeksi (mujtahid) ja sankariksi, joka herätti ”salafiyyan” henkiin.

Todellisia Profeetan (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) seuralaisten ja kahden seuraavan sukupolven seuraajia ovat kuitenkin Ahl as-sunnahin oppineet (rahmatullahi ta‘ala ‘alaihim ajma‘in). He ovat aina tähän päivään asti puolustaneet kirjoissaan Ahl as-sunnahin uskonoppia, joka on hurskaiden edeltäjien koulukunta. He kertovat, että Ibn Taymiyya, ash-Shawkani[95] ja heidän kaltaisensa ovat poikenneet hurskaiden edeltäjien jalanjäljiltä ja vetävät muslimeita tuhoon ja Helvettiin.

Joka lukee kirjat *At-Tawassul bin-Nabi wa bis-salihin*, *‘Ulama’ al-muslimin wal-mukhalifun*, *Shifa’ as-siqam* ja *Tat’hir al-fu’ad min danas al-i‘tiqad* sekä jälkimmäisen esipuheen, ymmärtää, että ”uudeksi salafiyyaksi” kutsuttujen turmeltuneiden uskomusten alullepanijat pyrkivät johtamaan muslimeita tuhoon ja haluavat hajottaa islamia sisältäpäin.

Hurskaiden edeltäjien koulukunta

Nykyään jotkut käyttävät nimeä ”salafiyya”. Jokaisen muslimin on hyvä tietää, että islamissa ei ole mitään salafiyya-nimistä koulukuntaa. On vain hurskaiden edeltäjien (Salaf as-salihin) koulukunta. Hurskaat edeltäjät olivat islamin kahden ensimmäisen vuosisadan muslimeita, joita hadithit ylistävät. Kolmannen ja neljännen vuosisadan islamin oppineita kutsutaan totuudellisiksi seuraajiksi (Khalaf as-sadiqin). Näiden kunnioitettujen ihmisten uskonoppia kutsutaan nimellä [koulukunta] Ahl as-sunnat wal-jama‘a. Se on ainoa islamin uskonopin koulukunta.

Hurskaiden edeltäjien eli seuralaisten ja heidän seuraajiensa usko oli yksi ja sama. Heidän uskonkäsityksissään ei ollut eroa. Nykyään suurin osa maailman muslimeista kuuluu Ahl as-sunnahiin. Kaikki 72 harhaan joutunutta ryhmää syntyivät islamin toisen vuosisadan jälkeen. Joidenkin ryhmien perustajat elivät tosin aiemmin, mutta vasta seuraajien (tabi‘un) jälkeen ryhmien ajattelua edustavia kirjoja kirjoitettiin, ne alkoivat esiintyä omina ryhminään ja asettuivat Ahl as-sunnahia vastaan.

[95] Suom. huom. Muhammad ash-Shawkani (k. 1834) oli jemeniläinen oppinut, joka hylkäsi lakikoulukuntien seuraamisen (taqlid).

Ahl as-sunnahin uskonopin perusti Allahin Lähettiläs (sall-Allahu ʻalaihi wa sallam). Seuralaiset saivat nämä uskon opit häneltä. Seuraajat (tabiʻun) taas oppivat ne seuralaisilta, ja heidän jälkeensä tulleet oppivat ne heiltä. Näin Ahl as-sunnahin opit ovat tulleet meille asti välitettyinä (naql) ja monien toisiaan tukevien ketjujen kautta varmistettuina (tawatur). **Näitä oppeja ei voi tavoittaa järkeilemällä. Järki ei voi muuttaa niitä. Se auttaa vain ymmärtämään ne:** järkeä tarvitaan, jotta niiden oikeellisuuden ja arvon voi käsittää.

Kaikki hadithin oppineet olivat Ahl as-sunnahin uskonopin kannalla. Myös neljän lakikoulukunnan imaamit kuuluivat tähän koulukuntaan, samoin al-Maturidi ja al-Ashʻari, uskonopillisen koulukuntamme kaksi imaamia. Molemmat levittivät tätä koulukuntaa. He puolustivat sitä aina harhaoppisia ja materialisteja vastaan, jotka olivat vajonneet antiikin Kreikan filosofian suohon. He elivät samaan aikaan mutta kaukana toisistaan, ja heidän vastustajiensa päättely ja toiminta olivat erilaisia. Siksi kahden imaamin puolustuskeinot ja arvostelut olivat erilaisia, mutta se ei tarkoita, että he olisivat kuuluneet eri koulukuntiin. Sadattuhannet syvästi koulutetut oppineet ja Allahin ystävät (awliya), jotka tulivat näiden kahden suuren imaamin jälkeen, tutkivat [vuosisatojen ajan] heidän kirjojaan. He totesivat yksimielisesti, että molemmat kuuluivat Ahl as-sunnahin koulukuntaan.

Ahl as-sunnahin oppineet ymmärsivät selvämerkityksiset tekstit (nass) niiden suoran merkityksen mukaan. He antoivat tällaisille jakeille ja hadithille niiden selvän merkityksen eivätkä tulkinneet niitä (ta'wil) tai muuttaneet niiden merkitystä, ellei siihen ollut pakottavaa välttämättömyyttä (darura). He eivät koskaan muuttaneet mitään oman tietonsa tai mielipiteensä perusteella. Harhaan joutuneisiin ryhmiin kuuluvat ja koulukuntia seuraamattomat taas eivät epäröineet muuttaa palvontatekoja (ʻibadat) ja uskon oppeja sen mukaan, mitä he olivat kuulleet kreikkalaisilta filosofeilta ja islamia vastustavilta "tiedemiehiltä".

Osmanien valtakunnan hajoamisen jälkeen

Osmanit olivat islamin suojelijoita ja sunnioppineiden palvelijoita. Kun heidän valtakuntansa hajosi lähetyssaarnaajien vuosisataisten pyrkimysten sekä Iso-Britannian hallinnon juonien ja kaikkien sen aineellisten voimavarojen seurauksena, koulukuntia seuraamattomat käyttivät tilaisuutta hyväk-

seen. Saatanallisin valhein ja juonin he alkoivat hyökätä Ahl as-sunnahia vastaan ja hajottaa islamia sisältäpäin. Näin tapahtui erityisesti Saudi-Arabian kaltaisissa maissa, joissa Ahl as-sunnahin oppineet eivät saaneet puhua vapaasti. Wahhabien jakama mittaamaton kulta auttoi tätä hyökkäystä leviämään kaikkialle maailmaan.

Pakistanista, Intiasta ja Afrikan maista tulleiden tietojen mukaan joillekin uskonnollisessa virassa olleille, joilla oli vain vähän uskonnollista tietoa eikä juurikaan Allahin pelkoa, annettiin virkoja ja asuntoja palkaksi siitä, että he tukivat näitä hyökkääjiä. He saivat nämä kurjat etuudet erityisesti siksi, että he petollisesti johtivat nuoria harhaan ja erottivat heitä Ahl as-sunnahin koulukunnasta.

Eräässä kirjassa, jonka he kirjoittivat johtaakseen harhaan islamilaisten oppilaitosten (madrasa) oppilaita ja muslimien lapsia, kirjoittaja sanoo: ”Olen kirjoittanut tämän kirjan poistaakseni koulukuntien ahdasmielisyyden ja auttaakseni jokaista elämään rauhassa omassa koulukunnassaan.” Tällä mies tarkoittaa, että hän poistaa koulukuntien ”ahdasmielisyyden” hyökkäämällä Ahl as-sunnahia vastaan ja vähättelemällä sen oppineita. Hän iskee islamia tikarilla ja sanoo sitten tekevänsä sen, jotta muslimit eläisivät rauhassa!

Hadithin vääristely

Toisessa kohdassa samaa kirjaa hän sanoo: ”Jos ihminen pohtii [jotakin kysymystä] ja päätyy oikeaan tulokseen, hän saa kymmenkertaisen palkkion. Joka erehtyy, saa yhden palkkion.” Jos tämä olisi totta, jokainen, olipa hän kristitty tai monijumalainen, saisi palkkion jokaisesta ajatuksestaan ja kymmenen palkkiota jokaisesta oikeasta ajatuksestaan! Katsokaa, miten hän muuttaa Profeettamme (sall-Allahu ta‘ala ‘alaihi wa sallam) hadithia ja miten hän juonittelee! Hadith kuuluu: **”Kun mujtahid-oppinut johtaa [tekoja koskevia] sääntöjä Koraanin jakeesta tai hadithista ja päätyy oikeaan tulokseen, hänelle annetaan kymmenen palkkiota. Jos hän erehtyy, hänelle annetaan yksi palkkio.”** Hadith osoittaa, ettei näitä palkkioita anneta kenelle tahansa, joka pohtii jotakin. Ne annetaan islamin oppineelle, joka on saavuttanut itsenäisen päättelyn (ijtihad) asteen. Palkkiota ei myöskään anneta jokaisesta ajatuksesta, vaan työstä, jossa oppinut johtaa [tekoja koskevia] sääntöjä selvistä teksteistä (nass). Tämä työ on

palvontaa (‘ibada), ja siitä annetaan palkkio niin kuin jokaisesta palvontateosta.

Oppineiden seuraaminen nykyään

Mujtahid-oppineet tekivät työtä yötä päivää aina kun maailman ja ihmiselämän muuttuessa syntyi jokin uusi kysymys islamia koskien. He johtivat islamin neljästä tiedonlähteestä (al-adillat ash-shar‘iyya), miten asiassa on toimittava. Kaikki muslimit toimivat oman koulukuntansa imaamin päätelmän mukaan. Nämä suuret oppineet saivat siitä kymmenen palkkiota tai yhden. Neljännen vuosisadan jälkeen ihmiset jatkoivat näiden mujtahidien päätelmien seuraamista. Tuona pitkänä aikana yksikään muslimi ei jäänyt ilman ratkaisua yhdessäkään asiassaan.

Myöhempänä aikana ei enää ole kasvanut oppineita edes mujtahidien seitsemännelle tasolle. Siksi meidän on nykyään opittava sellaiselta muslimilta, joka osaa lukea ja ymmärtää jonkin neljän koulukunnan oppineiden kirjoja, tai hänen kääntämistään kirjoista. Palvontamme ja jokapäiväinen elämämme on sovitettava hänen opetuksensa mukaan.

Allah (ta‘ala) on ilmoittanut Koraanissa säännöt kaikkeen. Hänen ylevä Profeettansa Muhammad (‘alaihis-salam) selitti sen kaiken. Ahl as-sunnahin oppineet oppivat ne seuralaisilta ja kirjoittivat ne kirjoihinsa. Nämä kirjat ovat nykyään saatavilla kaikkialla maailmassa. Kun missä tahansa maailmassa tulee maailman loppuun asti vastaan jokin uusi asia, sitä koskeva toimintatapa voidaan ratkaista vertaamalla sitä näiden kirjojen tietoihin. Tämä on Koraanin ihme (mu‘jiza) ja islamin oppineiden poikkeuksellinen ihme (karama). On todella tärkeää kysyä aidolta sunnimuslimilta, miten toimia kun kohtaan uudenlaisen tai epävarman tilanteen. Joka kysyy koulukuntia seuraamattomalta uskonnollisessa virassa olevalta, saa vastauksen, joka on ristiriidassa lakiopin kirjojen kanssa, ja joutuu harhaan.

Väärennetyt todistukset

Kuten edellä kerrottiin, nuoria pettävät muun muassa Pakistanista ja Intiasta tulleet koulukuntia seuraamattomat ja tietämättömät ihmiset. He ovat oleskelleet muutaman vuoden arabimaissa ja oppineet puhumaan arabiaa. He ovat tuhlanneet aikansa huvitteluun, nautintoihin ja syntiin ja saaneet leimatun paperin joltakin Ahl as-sunnahille vihamieliseltä koulukuntia seuraamattomalta henkilöltä. Kun nuoret näkevät heidän väärennetyt todis-

tuksensa ja kuulevat heidän puhuvan arabiaa, he luulevat heitä uskonnon asiantuntijoiksi. He eivät kuitenkaan ymmärrä edes lakiopin peruskirjoja eivätkä tiedä mitään kirjoissa olevista opeista. He eivät edes usko näihin uskonnon oppeihin, vaan kutsuvat niitä ahdasmielisyydeksi.

Ennen islamin oppineet vastasivat heille esitettyihin kysymyksiin etsimällä vastauksen lakiopin kirjoista. Koulukuntia seuraamattomat uskonnollisissa viroissa olevat ihmiset eivät kuitenkaan osaa lukea eivätkä ymmärtää lakiopin kirjaa. Kun heiltä kysytään jotain, he johtavat kysyjän harhaan vastaamalla mitä tahansa heidän päähänsä ja vajavaiseen mieleensä juolahtaa ja saavat näin kysyjän joutumaan Helvettiin. Tätä Profeettamme (sall-Allahu ‘alaihi wa sallam) tarkoitti sanoessaan: **”Hyvä oppinut on ihmisistä paras. Huono oppinut on ihmisistä huonoin.”** Tämä hadith osoittaa, että Ahl as-sunnahin oppineet ovat ihmisistä parhaita ja koulukuntia seuraamattomat mukamasoppineet ihmisistä huonoimpia. Ensin mainitut johdattavat ihmiset seuraamaan Allahin Lähettilästä eli Paratiisiin, jälkimmäiset taas omiin harhaisiin ajatuksiinsa eli Helvettiin.

Nimen ”salafiyya” varhainen historia

Jami‘ al-Azharin[96] islamilaisesta yliopistosta valmistunut opettaja Ibn Khalifa ‘Aliwi kirjoitti kirjassaan *‘Aqidat as-salaf wal-khalaf*:

”Kuten suuri oppinut Abu Zahra[97] kirjoittaa kirjassaan *Tarikh al-madhahib al-islamiyya*, jotkut ihmiset, jotka erosivat hanbalilaisesta koulukunnasta hijran jälkeisellä neljännellä vuosisadalla, kutsuivat itseään nimellä ’salafiyyin’. Myös hanbalilainen Abu l-Faraj Ibn al-Jawzi[98] (rahmatullahi ta‘ala ‘alaih) ja muut oppineet estivät tätä eripuraa (fitna) leviämästä. He julistivat, etteivät nämä ’salafit’ olleet hurskaiden edeltäjien seuraajia,

[96] Suom. huom. Al-Azhar on Kairossa sijaitseva moskeija ja yliopisto. Se on yksi maailman vanhimmista yhä toimivista oppilaitoksista. Se perustettiin vuonna 970, ja 1100-luvun lopulta lähtien se on ollut Ahl as-sunnahin oppineisuuden tärkein keskus. Al-Azharissa opetetaan neljän lakikoulukunnan lakioppia sekä asharilaista ja maturidilaista uskonoppia. Sen oppineita on pidetty vuosisatojen ajan sunnilaisen islamin arvovaltaisina tulkitsijoina, ja sen johtajaa, al-Azharin suurimaamia, arvostetaan laajasti muslimimaailmassa.

[97] Suom. huom. Muhammad Abu Zahra (k. 1974) oli egyptiläinen lakiopin oppinut, joka kirjoitti islamin koulukuntien historiasta.

[98] Suom. huom. Abu l-Faraj Ibn al-Jawzi (k. 1201) oli bagdadilainen hanbalilainen oppinut ja saarnaaja.

vaan haitallisten uudennosten kannattajia ja kuuluivat niihin, jotka pitävät Allahia ruumiillisena (mujassima). Seitsemännellä vuosisadalla Ibn Taymiyya nosti esiin tämän eripuran uudelleen."[99]

Ibn Taymiyya "salafien imaamina"

Koulukuntia seuraamattomat ihmiset ovat ottaneet käyttöön nimen "salafiyya" ja kutsuvat Ibn Taymiyyaa "salafien suureksi imaamiksi". Tämä on yhdessä suhteessa totta, sillä sanaa "salafi" ei ollut ennen häntä. Ennen häntä oli Profeetan (sall-Allahu ʻalaihi wa sallam) seuraajien ja hurskaiden edeltäjien koulukunta, eli Ahl as-sunnah. Ibn Taymiyyan harhaiset uskomukset tulivat wahhabien ja muiden koulukuntia seuraamattomien lähteeksi.

Ibn Taymiyya oli saanut koulutuksensa hanbalilaisessa koulukunnassa, eli hän oli ollut sunnimuslimi. Kun hänen tietonsa kasvoi ja hän saavutti lausuntojen antamisen (fatwa) asteen, hän alkoi ihailla omia mielipiteitään ja pitää itseään Ahl as-sunnahin oppineita (rahmatullahi taʻala ʻalaihim ajmaʻin) parempana. Tiedon lisääntyminen johti hänet harhaan. Hän ei enää kuulunut hanbalilaiseen koulukuntaan, sillä neljään koulukuntaan kuuluminen edellyttää Ahl as-sunnahin uskonoppia. Ihmisestä, jolla ei ole Ahl as-sunnahin uskonoppia, ei voi sanoa, että hän kuuluisi hanbalilaiseen koulukuntaan.

Kirjoittajan oma kertomus

Koulukuntia seuraamattomat ihmiset käyttävät jokaisen tilaisuuden puhuakseen pahaa omien maidensa uskonnollisessa virassa olevista sunnimuslimeista. He käyttävät kaikenlaisia juonia estääkseen sunnikirjojen lukemisen ja Ahl as-sunnahin oppien oppimisen. Kerran eräs koulukuntia seuraamaton ihminen mainitsi nimeni ja sanoi: "Mitä farmaseutilla tai kemian insinöörillä on tekemistä uskonnollisen tiedon kanssa? Hänen pitää tehdä työtä omalla alallaan eikä sekaantua meidän asioihimme." Miten tietämätön ja typerä väite! Hän luulee, ettei luonnontieteilijällä voi olla uskonnollista tietoa. Hän ei tiedä, että muslimitiedemiehet näkevät joka hetki Allahin taidokkaan luomistyön (sunʻ ilahi). He ymmärtävät korkeimman

[99] *ʻAqidat as-salaf wal-khalaf* (340 sivua) painettiin Damaskoksessa vuonna 1978. Siinä kerrotaan yksityiskohtaisesti "salafien" ja wahhabien harhaoppeja (bidʻa), heidän Ahl as-sunnahia koskevista herjauksistaan ja vastauksista niihin.

Luojan täydellisyyden, joka näkyy luomakunnasta kirjoitetussa tiedossa. Kun he näkevät luotujen kyvyttömyyden Allahin (ta'ala) rajattoman voiman rinnalla, he ylistävät Allahia (tasbih) lakkaamatta ja ymmärtävät, että Hän on kaukana kaikista puutteista (tanzih). Kuuluisa saksalainen fyysikko Max Planck[100] ilmaisi tämän hyvin selvästi teoksessaan *Der Strom*.

Tämä koulukuntia seuraamaton ymmärtämätön ihminen kuitenkin luottaa paperiin, jonka hän on ehkä saanut kaltaiseltaan ulkomaiselta harhaoppiselta, ja harhaoppisten hänelle antamaan virkaan. Ehkä ulkomailta jaetun kullan houkuttamana hän luulee, että uskonnollinen tieto kuuluu yksin hänelle. Johdattakoon Allah (ta'ala) tätä kurjaa ihmistä ja meitä kaikkia. Suojelkoon Hän myös viattomia nuoria tällaisten uskonnon varkaiden ansoilta, jotka käyttävät vääriä todistuksia. Aamen!

Olen nöyrästi palvellut kansaani yli 30 vuotta farmaseuttina ja kemian insinöörinä. Sen lisäksi opiskelin uskonnollisia tieteitä ja tein työtä yötä päivää seitsemän vuotta. Sain kunnian vastaanottaa erään suuren islamin oppineen myöntämän ijazan (todistus oikeudesta opettaa islamin tieteitä). Luonnontieteellisen ja uskonnollisen tiedon suuruuden alla näin täysin oman kyvyttömyyteni. Tässä ymmärryksessä yritin olla Allahin (ta'ala) arvoinen palvelija. Suurin pelkoni ja huoleni oli, että todistusteni ja ijazani lumoamana luulisin olevani näiden asioiden asiantuntija. Pelkoni suuruus näkyy selvästi kaikissa sanoissani. En ole koskaan yrittänyt kirjoittaa yhteenkään kirjaani omia ajatuksiani tai mielipiteitäni. Olen aina tarjonnut nuorille veljilleni Ahl as-sunnahin oppineiden arvokkaita kirjoituksia kääntämällä ne arabiasta tai persiasta. Niitä ovat ihailleet kaikki, jotka ymmärtävät niiden arvon.

Pelkoni oli niin suuri, etten ollut ajatellut kirjoittavani kirjaa. Aloin pohtia asiaa, kun näin kirjan *As-Sawa'iq al-muhriqa* ensimmäisellä sivulla siunatun hadithin: **"Kun eripura (fitna) leviää, totuuden tietävän on kerrottava siitä muille. Jos hän ei tee niin, olkoon hän Allahin ja kaikkien ihmisten kiroama!"** Toisaalta, kun opin tuntemaan sunnioppineiden ylivertaisen ymmärryksen ja älyn sekä uskonnollisessa tiedossa että oman aikansa luonnontieteissä ja heidän ponnistelunsa palvonnassa ja

[100] Suom. huom. Max Planck (k. 1947) oli saksalainen fyysikko ja kvanttiteorian uranuurtaja, joka sai fysiikan Nobel-palkinnon vuonna 1918.

jumalanpelossa (taqwa), nöyrryin. Pidin omaa tietoani pelkkänä pisarana noiden suurten oppineiden tiedon valtamereen verrattuna. Toisaalta näin, että yhä harvempi hurskas ihminen osasi lukea ja ymmärtää Ahl as-sunnahin oppineiden kirjoja ja että tietämättömät harhaoppiset olivat liittyneet uskonnollisessa virassa olevien joukkoon ja kirjoittaneet harhaisia kirjoja. Se suretti minua, ja lukemani ylevän hadithin kirousuhka pelotti minua.

Rakkaita nuoria veljiäni kohtaan tuntemani armo ja myötätunto saivat minut palvelemaan heitä. Aloin kääntää valikoimiani kohtia Ahl as-sunnahin oppineiden kirjoista. Lukemattomien onnittelu- ja kiitoskirjeiden ohella sain silloin tällöin myös arvostelua ja herjausta koulukuntia seuraamattomilta ihmisiltä. Koska omatuntoni ei epäillyt vilpittömyyttäni (ikhlas) ja uskollisuuttani Luojaani kohtaan, jatkoin palvelustani turvaten Allahiin (ta'ala). Turvauduin myös Hänen Lähettiläänsä (sall-Allahu ta'ala 'alaihi wa sallam) ja Hänen uskollisten palvelijoidensa siunattujen sielujen välitykseen (tawassul). Pitäköön Allah (ta'ala) meidät kaikki oikealla tiellä, johon Hän on tyytyväinen! Aamen.

Muhammad Bakhit al-Muti'in kirjoitus

Suuri hanafilainen oppinut Muhammad Bakhit al-Muti'i[101], Egyptin Jami' al-Azharin yliopiston professori, kirjoitti kirjassaan *Tat'hir al-fu'ad min danas al-i'tiqad*:

"Kaikista ihmisistä profeetoilla ('alaihimus-salatu was-salam) oli ylevimmät ja kypsimmät sielut. Heidät oli suojeltu erehtymiseltä, harhautumiselta, tietämättömyydeltä, epälojaaliudelta, kiihkoilulta, itsepäisyydeltä, alemman itsen (nafs) seuraamiselta, kaunalta ja vihalta. Profeetat välittivät ja selittivät sen, minkä Allah (ta'ala) oli heille ilmoittanut. Heidän välittämänsä uskonnon opit, käskyt ja kiellot ovat kaikki totta. Yksikään niistä ei ole väärä tai turmeltunut.

Profeettojen jälkeen ylevimpiä ja kypsimpiä ihmisiä olivat heidän seuralaisensa, sillä he kasvoivat, kypsyivät ja puhdistuivat profeettojen seurassa (suhba). He välittivät ja selittivät aina sen, minkä olivat kuulleet profeetoilta. Kaikki heidän välittämänsä on myös totta, ja he olivat kaukana edellä mainituista paheista. He eivät olleet keskenään erimielisiä kii-

[101] Suom. huom. Muhammad Bakhit al-Muti'i (k. 1935) oli egyptiläinen hanafilainen oppinut ja Egyptin mufti.

hkoilun tai itsepäisyyden vuoksi, eivätkä he seuranneet alempaa itseään. Seuralaisten selitykset jakeista ja haditheista sekä heidän itsenäinen päättelynsä (ijtihad) olivat Hänen suuri siunauksensa Hänen rakkaan Profeettansa Muhammadin (ʻalaihis-salam) ummalle ja Hänen armonsa Profeettaa kohtaan. Näin seuralaiset levittivät Allahin (taʻala) uskontoa Hänen palvelijoidensa keskuuteen. Koraani ilmoittaa, että seuralaiset olivat ankaria epäuskoisia kohtaan mutta lempeitä ja rakastavia toisiaan kohtaan, he toimittivat rukouksensa uutterasti ja he eivät odottaneet mitään keneltäkään muulta kuin Allahilta (taʻala). Kaikki ne heidän päätelmänsä, joista vallitsi yhteisymmärrys (ijma), olivat oikeita. He kaikki ansaitsivat palkkion, sillä totuus oli vain yksi.

Seuralaisten jälkeen ylevimpiä ihmisiä olivat ne muslimit, jotka näkivät heidät ja kasvoivat heidän seurassaan. Heitä kutsutaan seuraajiksi (tabiʻun). He saivat kaiken uskonnollisen tietonsa seuralaisilta. Seuraajien jälkeen ylevimpiä olivat ne muslimit, jotka näkivät seuraajat ja kasvoivat heidän seurassaan. Heitä kutsutaan seuraajien seuraajiksi (tabaʻ at-tabiʻin). Heidän jälkeensä maailman loppuun asti tulevista ihmisistä ylevimpiä ja parhaita ovat ne, jotka mukautuvat heihin, oppivat heidän opetuksensa ja seuraavat heidän jalanjälkiään.

Hurskaiden edeltäjien jälkeen tulleista uskonnollisessa virassa olevista hyviä ovat ne viisaat ja ymmärtäväiset, joiden sanat ja teot ovat olleet sopusoinnussa Allahin Lähettilään ja hurskaiden edeltäjien opetusten kanssa. He eivät ole koskaan poikenneet heidän tieltään uskossa eivätkä teoissa, eivätkä he ole ylittäneet islamin rajoja. He eivät ole pelänneet muiden pahaa puhetta. Seuraamalla edeltäjiä he eivät ole eronneet oikealta tieltä. He eivät ole kuunnelleet tietämättömien sanoja. He eivät ole oman järkensä varassa poikenneet mujtahid-imaamien neljästä koulukunnasta. Muslimien on löydettävä tällaiset oppineet, kysyttävä heiltä ja opittava heiltä se, mitä he eivät tiedä, ja noudatettava heidän neuvojaan kaikessa. Tällaiset oppineet tuntevat ja opettavat myös hengellisten lääkkeiden tietoa eli sielun parantamisen tietoa. Allah (taʻala) on luonut tämän tiedon suojellakseen palvelijoitaan erehtymiseltä ja saadakseen heidät toimimaan aina oikein. He voivat parantaa ne, joiden sielu on sairas ja ymmärrys rajallinen.

Kaikki, mitä tällaiset oppineet sanovat, tekevät tai uskovat, on islamin mukaista. He ymmärtävät kaiken oikein ja vastaavat jokaiseen kysymykseen oikein. Allah (ta'ala) on tyytyväinen kaikkeen, mitä he tekevät. Niille, jotka haluavat saavuttaa Hänen tyytyväisyytensä (rida), Allah (ta'ala) näyttää tien siihen. Allah (ta'ala) pelastaa heidät, joilla on usko ja jotka täyttävät uskon vaatimukset, sorrolta ja vaikeuksilta. Hän antaa heille hengellistä valoa (nur), rauhaa ja onnea. Aina ja kaikessa, mitä he tekevät, he ovat helpotuksessa ja levossa. Ylösnousemuksen päivänä he ovat profeettojen, totuudellisten (siddiq), marttyyrien ja hurskaiden (salih) muslimien rinnalla.

Elivätpä he millä vuosisadalla tahansa, ne uskonnollisessa virassa olevat, jotka eivät seuraa Profeetan ja seuralaisten sanoja, joiden sanat, teot ja uskomukset eivät ole sopusoinnussa heidän opetustensa kanssa, jotka seuraavat alempaa itseään ja omia ajatuksiaan ja ylittävät islamin rajat tai jotka oman järkensä varassa vastustavat islamin hienovaraisia puolia ja astuvat neljän koulukunnan rajojen yli asioissa, joita he eivät ymmärrä, katsotaan turmeltuneiksi uskonnollisessa virassa oleviksi. Allah (ta'ala) on sinetöinyt heidän sydämensä. Heidän silmänsä eivät näe oikeaa tietä, eivätkä heidän korvansa kuule oikeaa sanaa. Tuonpuoleisessa heitä odottaa katkera rangaistus. Allah (ta'ala) ei rakasta heitä. Tällaiset ihmiset ovat profeettojen vastustajia. He luulevat olevansa oikealla tiellä ja pitävät omasta käytöksestään. He ovat kuitenkin Saatanan seuraajia. Hyvin harvat heistä tulevat järkiinsä ja palaavat oikealle tielle. Kaikki, mitä he sanovat, näyttää kohteliaalta, miellyttävältä tai hyödylliseltä, mutta kaikki, mitä he ajattelevat ja mistä he pitävät, on pahaa. He pettävät hölmöjä ihmisiä ja johtavat heidät harhaan ja tuhoon. Heidän sanansa näyttävät kirkkailta ja tahrattomilta kuin lumi, mutta totuuden auringossa ne sulavat pois.

Näitä pahoja uskonnollisessa virassa olevia ihmisiä, joiden sydämet Allah (ta'ala) on mustannut ja sinetöinyt, kutsutaan harhaoppisiksi (ahl albid'a) tai koulukuntia seuraamattomiksi uskonnollisessa virassa oleviksi ihmisiksi. Heidän uskonsa ja tekonsa eivät ole sopusoinnussa Koraanin, hadithien eivätkä umman yhteisymmärryksen (ijma) kanssa. He ovat itse poikenneet oikealta tieltä ja johtavat myös muslimeita tuhoon. Ne, jotka seuraavat heitä, päätyvät Helvettiin. Tällaisia harhaoppisia oli paljon jo hurskaiden edeltäjien aikana ja heidän jälkeensä tulleiden uskonnollisessa

virassa olevien joukossa. Heidän läsnäolonsa muslimien keskuudessa on kuin kuolio [tai syöpä] jossakin ruumiinosassa. Ellei tätä osaa poisteta, terveetkään osat eivät välty tuholta. He ovat kuin tarttuvaa tautia sairastavia. Ne, jotka ovat heidän kanssaan tekemisissä, kärsivät vahinkoa. Meidän on pysyttävä heistä erossa, jotta emme kärsi heidän aiheuttamaansa vahinkoa."

Ibn Taymiyya

Yksi turmeltuneista ja harhaoppisista uskonnollisessa virassa olevista ihmisistä, joka on aiheuttanut paljon vahinkoa, oli Ibn Taymiyya. Kirjoissaan, erityisesti teoksessa *Al-Wasita*, hän oli eri mieltä kuin muslimien yhteisymmärrys (ijma). Hän oli ristiriidassa Koraanin ja hadithien selvien sanojen kanssa eikä seurannut hurskaiden edeltäjien tietä. Hän seurasi vajavaista järkeään ja turmeltuneita ajatuksiaan ja ajautui harhaan. Hänellä oli laaja tieto. Allah (ta'ala) teki hänen tiedostaan hänen harhautumisensa ja tuhonsa syyn. Hän seurasi alemman itsensä haluja. Hän yritti levittää vääriä ja harhaisia ajatuksiaan totuuden nimissä.

Suuri oppinut Ibn Hajar al-Makki[102] (rahmatullahi ta'ala 'alaih) kirjoitti kirjassaan *Al-Fatawa al-hadithiyya*:

"Allah (ta'ala) antoi Ibn Taymiyyan langeta harhaan ja tuhoon. Hän teki hänestä 'sokean' ja 'kuuron'. Monet oppineet osoittivat todistein, että hänen tekonsa olivat turmeltuneita ja hänen sanansa vääriä. Ne, jotka lukevat suurten islamin oppineiden Abu l-Hasan as-Subkin[103], hänen poikansa Taj ad-Din as-Subkin ja imaami al-'Izz ibn Jama'an kirjoja ja tutkivat, mitä hänen aikanaan eläneet shafiilaiset, malikilaiset ja hanafilaiset oppineet sanoivat ja kirjoittivat vastaukseksi hänelle, näkevät hyvin, että olemme oikeassa.

Ibn Taymiyya puhui pahaa suufilaisuuden oppineista ja herjasi heitä. Hän ei myöskään epäröinyt hyökätä kunnianarvoisaa Umaria ja kunnianarvoisaa Alia vastaan, jotka olivat islamin tärkeimpiä tukipilareita. Hänen sanansa ylittivät sopivuuden ja säädyllisyyden rajat, ja hän ampui nuoliaan

[102] Suom. huom. Ibn Hajar al-Haytami al-Makki (k. 1566) oli shafiilainen oppinut Mekassa.

[103] Suom. huom. Taqi ad-Din Abu l-Hasan as-Subki (k. 1355) ja hänen poikansa Taj ad-Din as-Subki (k. 1370) olivat shafiilaisia oppineita Kairossa ja Damaskoksessa. Taqi ad-Din as-Subki kirjoitti Ibn Taymiyyaa vastaan muun muassa teoksen *Shifa' as-siqam*.

jopa ’jyrkkiä kallioita’ [suurmiehiä] kohti. Hän kuvasi oikean tien oppineita uudennosten kannattajiksi, harhaoppisiksi ja tietämättömiksi.

Ibn Taymiyya sanoi: ’Islamin vastaisia kreikkalaisten filosofien turmeltuneita ajatuksia on sijoitettu suufilaisuuden suurten oppineiden kirjoihin.’ Hän yritti todistaa tämän väärillä ja harhaisilla ajatuksillaan. Totuutta tuntemattomat nuoret muslimit voivat joutua harhaan hänen kiihkeiden ja petollisten kirjoitustensa vuoksi. Hän kirjoitti esimerkiksi:

’Suufit sanovat näkevänsä Varjellun taulun (al-Lawh al-mahfuz), jota Ibn Sinan[104] kaltaiset filosofit kutsuvat taivaalliseksi sieluksi (an-nafs al-falakiyya). He sanovat, että täydellisyyden saavuttanut ihmissielu yhdistyy valveilla tai unessa taivaalliseen sieluun tai vaikuttavaan järkeen (al-‘aql al-fa‘‘al). Yhdistyttyään johonkin niistä, joka saa kaiken maailmassa tapahtumaan, ihmissielu saa tiedon niissä olevista asioista. Näitä eivät sanoneet kreikkalaiset filosofit, vaan myöhemmin tulleet Ibn Sina ja hänen kaltaisensa. Myös imaami Abu Hamid al-Ghazali, Muhyiddin Ibn al-‘Arabi[105] ja andalusialainen filosofi Qutb ad-Din Muhammad Ibn Sab‘in sanoivat tämänkaltaisia asioita. Ne ovat filosofien sanoja. Islamissa ei ole tällaisia asioita. Näiden väitteiden vuoksi he poikkesivat oikealta tieltä. He tulivat jumalankieltäjiksi (mulhid) niin kuin ne jumalankieltäjät, joita kutsutaan shiialaisiksi, ismailiitoiksi, qarmatilaisiksi ja batinilaisiksi. He jättivät oikean tien, jota Ahl as-sunnahin oppineet, hadithin oppineet ja sunnalaiset suufit, kuten Fudayl ibn ‘Iyad, seurasivat. Toisaalta he uppoutuivat filosofiaan, toisaalta he taistelivat sellaisia ryhmiä kuin mutazilalaisia ja karramilaisia vastaan. Suufeja on kolmea ryhmää: ensimmäinen ryhmä pitäytyy hadithiin ja sunnaan, toinen ryhmä ovat karramilaisten kaltaiset harhaoppiset, ja kolmas ryhmä seuraa *Ikhwan as-safa* -kirjoja ja Abu Hayyanin sanoja. Ibn al-‘Arabi, Ibn Sab‘in ja heidän kaltaisensa omaksuivat filosofien sanoja ja esittivät ne suufien sanoina. Ibn Sinan kirjassa *Akhir al-isharat ‘ala maqamat al-‘arifin* on monia tällaisia lausumia. Myös imaami al-Ghazali sanoi samankaltaisia asioita joissakin kirjoissaan, kuten *Al-Kitab al-madnun* ja *Mishkat al-anwar*. Hänen ystävänsä Abu Bakr Ibn al-‘Arabi yritti pelastaa hänet siitä varoittamalla, että tämä oli uppoutunut filosofiaan, mu-

[104] Suom. huom. Ibn Sina (Avicenna, k. 1037) oli persialainen filosofi ja lääkäri.

[105] Suom. huom. Muhyiddin Ibn al-‘Arabi (k. 1240) oli andalusialaissyntyinen suufi, jota kutsutaan suurimmaksi mestariksi (ash-Shaikh al-akbar).

tta varoitus ei auttanut. Toisaalta imaami al-Ghazali sanoi, että filosofit olivat epäuskoisia. Elämänsä lopulla hän luki Bukharin [*Sahih*-kokoelmaa]. Jotkut sanoivat, että tämä sai hänet luopumaan kirjoittamistaan ajatuksista. Toiset sanoivat, että nämä lausumat oli liitetty imaami al-Ghazalin nimiin hänen maineensa tahraamiseksi. Imaami al-Ghazalista on tässä asiassa erilaisia kertomuksia. Sisiliassa opiskellut malikilainen oppinut Muhammad al-Mazari, andalusialainen oppinut at-Turtushi, Ibn al-Jawzi, Ibn ‘Aqil ja muut sanoivat monia asioita.’

Edellä lainatut Ibn Taymiyyan väitteet osoittavat selvästi hänen huonon käsityksensä Ahl as-sunnahin oppineista. Samoin hän puhui pahaa jopa suurimmista seuralaisista. Hän esitti useimmat Ahl as-sunnahin oppineet harhaoppisina. Hän herjasi raskaasti suurta walia, Allahin tuntevien keskeisintä opasta (qutb al-‘arifin), kunnianarvoisaa Abu l-Hasan ash-Shadhilia hänen kirjojensa *Hizb al-kabir* ja *Hizb al-bahr* vuoksi. Hän halveksi rumin sanoin suufilaisuuden suuria mestareita, kuten Muhyiddin Ibn al-‘Arabia, ‘Umar ibn al-Faridia, Ibn Sab‘inia ja Husain ibn Mansur al-Hallajia. Siksi hänen aikansa oppineet julistivat yksimielisesti, että hän oli syntinen ja harhaoppinen. Oli myös niitä, jotka antoivat lausunnon (fatwa), jonka mukaan hän oli epäuskoinen.[106]

Ibn Taymiyyalle vuonna 1305 kirjoitetussa kirjeessä sanotaan:

’Oi muslimiveljeni, joka pidät itseäsi suurena oppineena ja tämän ajan imaamina! Ihailin sinua Allahin tähden. En pitänyt oppineista, jotka vastustivat sinua, mutta hämmennyin kuullessani sanojasi, jotka eivät sovi ihailtaviksi. Epäileekö viisas ihminen, että yö alkaa, kun aurinko laskee? Sanoit olevasi oikealla tiellä ja kehottavasi hyvään ja varoittavasi pahasta. Allah (ta‘ala) tietää tarkoituksesi ja aikomuksesi, mutta ihmisen vilpittömyys (ikhlas) näkyy hänen teoistaan. Tekosi ovat paljastaneet, mitä sanojesi takana on. Alempaa itseään seuranneet ja epäluotettavat ihmiset ovat pettäneet sinut. Et ole herjannut vain aikalaisiasi, vaan olet julistanut kuolleetkin epäuskoisiksi. Et ole tyytynyt hyökkäämään hurskaiden edeltäjien seuraajia vastaan, vaan olet herjannut seuralaisia, erityisesti heistä suurimpia. Voitko kuvitella, missä tilanteessa olet, kun nuo suuret ihmiset vaa-

[106] Syvästi oppinut islamin oppinut ‘Abd al-Ghani an-Nabulusi kirjasi näiden suufilaisuuden suurten nimet kirjansa *Al-Hadiqat an-nadiyya* sivuille 363 ja 373. Hän lisäsi, että jokainen heistä oli wali ja että heistä pahaa puhuvat ovat tietämättömiä ja tiedottomia.

tivat oikeuksiaan tuomion päivänä? Salihiyyan kaupungin Jami‘ al-Jabalin moskeijan saarnatuolissa (minbar) sanoit, että kunnianarvoisalla Umarilla (radiyallahu ta‘ala ‘anh) oli ollut joitakin vääriä lausumia ja onnettomuuksia. Mitä onnettomuuksia? Mistä onnettomuuksista olet kuullut hurskailta edeltäjiltä? Sanot, että kunnianarvoisalla Alilla (radiyallahu ta‘ala ‘anh) oli yli 300 virhettä. Jos se olisi ollut totta Alista, olisiko sinulla koskaan ollut yhtäkään oikeaa lausumaa? Nyt alan toimia sinua vastaan. Yritän suojella muslimeita sinun pahuudeltasi, sillä olet ylittänyt sopivuuden rajat. Aiheuttamasi kärsimys on ulottunut kaikkiin eläviin ja kuolleisiin. Uskovien on varottava pahuuttasi.’

Kohdat, joissa Ibn Taymiyya poikkesi hurskaista edeltäjistä

Taj ad-Din as-Subki luetteli asiat, joissa Ibn Taymiyya oli eri mieltä kuin hurskaat edeltäjät:

1. Hän sanoi: ’Avioero (talaq) [valan muodossa] ei toteudu [vaan on pätemätön]; riittää, että maksaa valan sovituksen (kaffara).’ Yksikään islamin oppinut ennen häntä ei ollut sanonut, että tällöin maksettaisiin sovitus.

2. Hän sanoi: ’Naiselle kuukautisten (hayd) aikana lausuttu avioero ei ole pätevä.’

3. Hän sanoi: ’Tahallaan laiminlyötyä rukousta ei tarvitse korvata (qada).’

4. Hän sanoi: ’Naisen on sallittua (mubah) kiertää Kaaba (tawaf) kuukautistensa aikana, eikä hänen tarvitse maksaa sovitusta.’

5. Hän sanoi: ’Kolmena avioerona lausuttu avioero on yksi avioero.’ Monta vuotta ennen tätä hän oli kuitenkin toistuvasti sanonut päinvastaista muslimien yhteisymmärryksen (ijma) mukaisesti.

6. Hän sanoi: ’Islamin vastaiset verot ovat sallittuja (halal) niille, jotka niitä perivät.’

7. Hän sanoi: ’Kauppiailta perityt tällaiset verot korvaavat zakat-veron, vaikka niitä ei olisi aiottu zakatiksi.’

8. Hän sanoi: ’Vesi ei muutu uskonnollisesti epäpuhtaaksi (najis), kun hiiri tai vastaava kuolee siihen.’

9. Hän sanoi: ’Kokopesua vaativassa tilassa (junub) oleva saa toimittaa yöllä vapaaehtoisia rukouksia (nafila) tekemättä kokopesua (ghusl).’

10. Hän sanoi: ’Lahjoittajan (waqif) säätiölle asettamia ehtoja ei tarvitse ottaa huomioon.’

11. Hän sanoi: ’Joka on eri mieltä kuin umman yhteisymmärrys (ijma), ei tule epäuskoiseksi eikä syntiseksi.’

12. Hän sanoi: ’Allah (ta‘ala) on muuttuvien asioiden sija (mahall al-hawadith) ja koostuu osista.’

13. Hän sanoi: ’Koraani luotiin Allahin (ta‘ala) olemuksessa (Dhat).’

14. Hän sanoi: ’Maailma (‘alam) eli kaikki luodut ovat lajeittain olleet olemassa iäisyydestä vailla alkua.’

15. Hän sanoi: ’Allahin (ta‘ala) on pakko luoda hyviä asioita.’

16. Hän sanoi: ’Allahilla (ta‘ala) on ruumis ja suunnat; Hän vaihtaa paikkaansa.’

17. Hän sanoi: ’Helvetti ei ole ikuinen; se sammuu lopulta.’

18. Hän ei uskonut, että profeetat olivat synnittömiä.

19. Hän sanoi: ’Allahin Lähettiläs [sall-Allahu ta‘ala ‘alaihi wa sallam] ei ollut erilainen kuin muut ihmiset. Ei ole sallittua rukoilla hänen puolestapuhumiseensa (shafa‘a) turvautuen.’

20. Hän sanoi: ’On syntiä matkustaa Medinaan aikomuksena vierailla Allahin Lähettilään luona.’

21. Hän sanoi myös: ’On kiellettyä (haram) mennä sinne pyytämään puolestapuhumista.’

22. Hän sanoi: ’Tooraa (Tawrat, sen alkuperäinen muoto) ja Evankeliumia (al-Injil, sen alkuperäinen muoto) ei muutettu sanoiltaan vaan merkitykseltään.’

Jotkut oppineet sanoivat, että useimmat edellä lainatuista lausumista eivät olleet Ibn Taymiyyan. Kukaan ei kuitenkaan ole kiistänyt, että hän sanoi Allahilla (ta‘ala) olevan suunnat ja Hänen koostuvan osista. Yleisesti ollaan silti yhtä mieltä siitä, että hänen tietonsa, arvovaltansa ja hurskautensa olivat yhteen aikaan huomattavia. Ihmisen, jolla on lakiopin tietoa, oppineisuutta, oikeudenmukaisuutta ja järkeä, on ensin tutkittava asia ja

sitten päätettävä siitä harkiten. Erityisesti muslimin julistaminen epäuskoiseksi, uskostaan luopuneeksi tai harhaoppiseksi tai hänen tuomitsemisensa kuolemaan vaatii hyvin tarkkaa tutkimista ja varovaisuutta.”

Ibn Taymiyyan seuraaminen nykyään

Viime aikoina on tullut muotiin jäljitellä Ibn Taymiyyaa. Jotkut puolustavat hänen harhaisia kirjoituksiaan ja julkaisevat hänen kirjojaan uudelleen, erityisesti teosta *Al-Wasita*. Kirja on alusta loppuun täynnä hänen ajatuksiaan, jotka ovat ristiriidassa Koraanin, hadithien ja muslimien yhteisymmärryksen (ijma) kanssa. Se herättää lukijoidensa kautta ummassa suurta eripuraa (fitna) ja ryhmittymistä ja saa veljet vihamielisiksi toisiaan kohtaan. Muun muassa Intian wahhabit ja muissa muslimimaissa heidän ansaansa langenneet tietämättömät uskonnollisessa virassa olevat ihmiset ovat tehneet Ibn Taymiyyasta lipunkantajansa ja antaneet hänelle nimityksiä kuten ”suuri mujtahid” ja ”islamin sheikki” (Shaikh al-islam). He omaksuvat hänen harhaiset ajatuksensa ja turmeltuneet kirjoituksensa uskonnon ja uskon nimissä.

Tämä kauhistuttava virtaus aiheuttaa ryhmittymistä muslimien keskuudessa ja hajottaa islamia sisältäpäin. Sen pysäyttämiseksi meidän on luettava Ahl as-sunnahin oppineiden arvokkaita kirjoja, jotka kumoavat hänen ajatuksensa ja vastaavat hänelle todistein. Näistä arvokkaista teoksista suuren imaamin ja syvästi oppineen Taqi ad-Din as-Subkin (rahmatullahi ta‘ala ‘alaih) kirja *Shifa’ as-siqam fi ziyarat khair al-anam* osoitti Ibn Taymiyyan harhaiset ajatukset pätemättömiksi, hajotti hänen ryhmittymänsä ja paljasti hänen itsepäisyytensä. Se estää hänen pahojen aikeidensa ja väärien uskomustensa leviämistä.

SANASTO

Sanaston hakusanat on selitetty kirjan tekstissä; viittaukset osoittavat lukuun tai väliotsikkoon, jossa käsite määritellään. Suufilaisuuteen liittyviä sanoja voi oppia parhaiten kunnianarvoisan imaami ar-Rabbanin teoksesta *Al-Maktubat*.

A

adillat ash-shar'iyya: islamin neljä tiedonlähdettä: Koraani, hadithit, umman yhteisymmärrys (ijma al-umma) ja lainoppineiden analoginen päättely (qiyas al-fuqaha).

Ahl al-bid'a: harhaoppiset (ks. luku Johdanto ja väliotsikko Usko Allahiin).

Ahl as-sunnah (Ahl as-sunnat wal-jama'a): Profeetan sunnaa ja hänen seuralaistensa yhteisöä seuraavat; sunnimuslimit, joiden usko on alkuperäinen ja oikea. He ovat pelastuva ryhmä (al-Firqat an-najiyya), muslimien suurin ryhmä, joka pelastetaan Helvetiltä.

a'immat al-madhahib: neljän lakikoulukunnan perustajaimaamit.

'alaihimus-salam: (rukous profeettojen puolesta) "Rauha heille."

'alam: maailma; kaikki luodut, kaikki muu kuin Allah (ta'ala) (ks. luku Allah on olemassa ja yksi).

'alim: (mon. 'ulama) oppinut, islamin tieteisiin perehtynyt; al-'Alim: Tietävä (Allahin nimi).

Allah (ta'ala): Allah, Korkein, jossa ei ole mitään puutetta.

amal: teot, palvonta; lakioppi, palvontateot (ks. väliotsikko Mitä usko on ja luku Sharaf ad-Din Munirin kaksi kirjettä).

Aamen (amin): niin olkoon.

al-amru bil-ma'ruf wan-nahyu 'anil-munkar: hyvään kehottaminen ja pahasta varoittaminen; Allahin (ta'ala) käskyjen opettaminen ja Hänen kieltämästään varoittaminen.

'arif: Allahin tunteva; oppinut, joka tietää sen, mitä Allahin (ta'ala) olemuksesta ja ominaisuuksista on mahdollista tietää (ma'rifa).

'Arsh: Valtaistuin (ks. väliotsikko Taivasmatka).

asharilaiset (Ash'ari, Ash'ariyya): imaami al-Ash'arin uskonopillinen koulukunta (ks. väliotsikko Neljä imaamia ja kaksi uskonopillista koulukuntaa sekä luku Salafit).

Astaghfirullah: "Antakoon Allah minulle anteeksi"; ks. istighfar.

awliya: (yks. wali) Allahin ystävät, ne, joita Allah (ta‘ala) rakastaa ja suojelee.

awrat: peitettävät ruumiinosat (ks. väliotsikko Mikä tekee epäuskoiseksi).

ayat (karima): Koraanin jae.

‘Azra’il: kuoleman enkeli, joka ottaa sielut (ks. väliotsikko Usko enkeleihin).

B

basmala: arabiankielinen lause ”Bismillahi r-Rahmani r-Rahim”, ”Allahin, Armeliaan, Armollisen nimeen”.

bid‘a: (haitallinen) uudennos.

bint: tytär.

bi‘tha: profeetaksi kutsuminen; profeetan nimittäminen kutsumaan ihmisiä oikealle tielle; al-bi‘tha: Muhammadin (‘alaihis-salam) profeetaksi kutsuminen.

D

Dhat: Allahin (ta‘ala) olemus.

F

faqih: lainoppinut (ks. väliotsikko Allahin ominaisuudet).

fard: velvollisuus; Allahin (ta‘ala) käskyt eli velvoittavat opetukset tai palvontateot, jotka on tehtävä; myös rukouksen tai muiden palvontatekojen velvoittavat osat.

fatwa: islamin oppineiden uskonnollinen lausunto.

fiqh: islamilainen lakioppi; tieto siitä, mitä muslimien tulee tehdä ja mitä heidän ei tule tehdä; palvontateot.

Firqat ad-dalla: ”harhaan joutunut ryhmä”; shiialaiset (ks. luku Alkusanat).

Firqat an-najiyya: pelastuva ryhmä (ks. luku Alkusanat).

fitna: eripura; muslimeita ja islamia vahingoittavien puheiden tai tekojen leviäminen.

furu‘ (ad-din): islamin käytännön säännöt erotuksena uskonopista.

H

hadith (sharif): (mon. hadithit) Profeetta Muhammadin (‘alaihis-salam) kunnioitettu sana; hadithit kokonaisuutena; hadith-tiede. **Hadith qudsi:** hadith, jonka merkitys on Allahilta (ta‘ala) mutta sanat Muhammadilta (‘alaihis-salam).

hâdith: myöhemmin luotu; se, mikä ei ollut olemassa ja tuli sitten olemassaolevaksi.

hadrat: kunnianarvoisa; kunnioittava ilmaus, jota käytetään profeetoista ja oppineista.

hajj: pyhiinvaellus (ks. väliotsikko Pyhiinvaellus).

halal: islamissa sallittu (teko tai asia).

haram: islamissa kielletty, vältettävä (teko tai asia); kielto.

hijra: Profeetan muutto Mekasta Medinaan; hijra-kuukalenteri (qamari), muslimien kuukalenteri.

I

‘ibada: (mon. ‘ibadat) palvonta, palvontateot; Allahin (ta‘ala) kiittäminen eli Muhammadin (‘alaihis-salam) seuraaminen.

ibn: poika.

ijma: (muslimien, umman) yhteisymmärrys, erityisesti hurskaiden edeltäjien (Salaf as-salihin); ks. adillat ash-shar‘iyya.

ijtihad: itsenäinen päättely; mujtahidin päätelmä (ks. väliotsikko Kalifit ja seuralaisten erimielisyydet).

ikhlas: vilpittömyys; se, että tekee kaiken vain Allahin (ta‘ala) vuoksi.

‘ilm: tieto, tiedon ala; **ilm al-hal:** välttämätön uskonnollinen perustieto, jonka oppimista jokaiselta muslimilta edellytetään (oman lakikoulukunnan mukaan); **ilm al-kalam:** uskonopin tiede.

imaami (imam): a) syvällisesti oppinut (‘alim); lakikoulukunnan perustaja (imam al-madhhab, mujtahid-imaami); Suurin imaami (al-Imam al-A‘zam): Abu Hanifan arvonimi; imaami ar-Rabbani: ”jumalallisen tiedon omaava oppinut”, Ahmad al-Faruqi as-Sirhindin arvonimi; b) yhteisen rukouksen johtaja; c) kalifi.

iman: usko; ks. i‘tiqad.

in sha’ Allah: jos Allah suo.

islam: islam, islamin viisi perustetta (ks. luvut Johdanto ja Islamin perusteet).

istighfar: Allahin (ta‘ala) anteeksiannon pyytäminen epäuskosta ja synneistä sanomalla ”Astaghfirullah”.

i‘tiqad: uskonkäsitys; usko ja uskonoppi.

J

jama‘a: yhteisö; seuralaiset, kuten nimessä Ahl as-sunnat wal-jama‘a; yhteinen rukous, moskeijassa imaamin takana rukoilevat muslimit.

jihad: ponnistelu epäuskoisia vastaan tai nafsia vastaan islamin hyväksi (ks. väliotsikko Lakikoulukunnat ja oppineiden seuraaminen).

K

kafir: epäuskoinen; se, joka kieltää yhdenkin islamin uskonopin perusasian.

kalam: puhe, sana; uskonopin tiede.

kalima ash-shahada: uskontunnustus (ks. väliotsikko Uskontunnustus).

kalima at-tawhid: ykseyden todistus, lause *La ilaha illa’llah Muhammadun Rasulullah* (Allah (ta‘ala) on olemassa ja yksi. Muhammad (‘alaihis-salam) on Allahin (ta‘ala) lähettämä profeetta).

kasb: hankkiminen; ihmisen sydämen valinta ja tahto, jonka mukaan Allah (ta‘ala) luo teon (ks. väliotsikko Ihmisen valinta ja vastuu).

kashf: hengellinen paljastus; jumalallisten salaisuuksien paljastuminen sydämelle.

Khalaf (as-sadiqin): myöhemmät oppineet; totuudelliset seuraajat; hurskaiden edeltäjien jälkeen tulleet Ahl as-sunnahin oppineet (ks. luku Salafit).

Khidr: profeetta, jonka profeettaudesta ei ole täyttä varmuutta (ks. väliotsikko Usko profeettoihin).

khutba: saarna, jonka imaami pitää saarnatuolista perjantairukouksessa ja juhlarukouksissa ja joka lausutaan kaikkialla maailmassa arabiaksi (sen lukeminen muulla kielellä on syntiä).

kiraman katibin: kirjurienkelit, jotka kirjaavat ihmisen teot (ks. väliotsikko Usko enkeleihin).

Koraani (al-Qur’an al-karim): ylevä Koraani.

L

la ilaha illa’llah: ”ei ole muuta jumalaa kuin Allah”; ks. kalima at-tawhid.

la-madhhabi: koulukuntia seuraamaton; ne, jotka eivät seuraa mitään Ahl as-sunnahin neljästä lakikoulukunnasta; ei-sunnilaiset; koulukuntien seuraamattomuus (la-madhhabiyya).

Lawh al-mahfuz: Varjeltu taulu, johon Allahin (ta'ala) tieto kaikesta on kirjoitettu jo ennen kuin mitään oli luotu.

M

maal: jakeen merkityksen välittäminen toiselle kielelle (ks. luku Alkusanat).

madhhab: lakikoulukunta; neljän suuren islamin oppineen kunkin koulukunnan opetusten järjestelmä; uskonopissa uskonopillinen koulukunta (ks. väliotsikot Neljä imaamia ja kaksi uskonopillista koulukuntaa sekä Lakikoulukunnat ja oppineiden seuraaminen).

Madinat al-Munawwara: valaistu Medinan kaupunki.

Mahdi: Profeetan jälkeläinen, joka tulee lopun aikoina (ks. väliotsikko Usko viimeiseen päivään).

Makkat al-Mukarrama: kunnioitettu Mekan kaupunki, Muhammadin ('alaihis-salam) syntymäpaikka.

makruh: paheksuttava (teko tai asia), jota Profeetta ei pitänyt hyvänä ja jota hän vältti.

mandub: suositeltava (teko tai asia), josta saa palkkion, jos sen tekee, mutta jonka laiminlyönti ei ole synti eikä sen inhoaminen epäuskoa; kutsutaan myös nimillä adab tai mustahab.

maqbul: Allahin hyväksymä (palvonta) (ks. väliotsikko Palvonnan edellytykset).

maturidilaiset (Maturidiyya): imaami al-Maturidin uskonopillinen koulukunta (ks. väliotsikko Neljä imaamia ja kaksi uskonopillista koulukuntaa sekä luku Salafit).

Mawlid: Profeetta Muhammadin ('alaihis-salam) syntymä, syntymäpäivä, syntymäjuhla tai häntä ylistävä pitkä runo.

mi'raj: Profeetan taivasmatka (ks. väliotsikko Taivasmatka).

mubah: sallittu (teko tai asia).

mufti: suuri oppinut, jolla on oikeus antaa uskonnollisia lausuntoja (fatwa).

mu'jiza: profeetan ihme, jonka Allah (ta'ala) luo profeetan kautta.

mujtahid: oppinut, joka on saavuttanut itsenäisen päättelyn (ijtihad) asteen; ks. imaami.

mulhid: harhaoppinen, joka pitää itseään oikealla tiellä olevana muslimina (ks. väliotsikko Allahin näkeminen).

mumkin: mahdollinen; se, mikä voi tulla olemattomuudesta olemassaolevaksi ja olemassaolevana muuttua olemattomaksi.

munafiq: tekopyhä, joka salaa epäuskonsa.

muqallid: koulukuntaa seuraava.

murshid: hengellinen opas; oppinut ja Allahin ystävä, joka ohjaa muslimeita oikealle tielle ja kasvattaa heitä kohti täydellisyyttä.

mutazilalaiset (Mu'tazila): yksi niistä 72 ryhmästä, jotka poikkesivat Ahl as-sunnahista (ks. väliotsikko Ihmisen valinta ja vastuu).

N

nafs: alempi itse; ihmisessä oleva Allahia (ta'ala) vastustava voima; ihmisen halut.

nass: Koraanin jakeen tai hadithin yleisnimitys, selvä teksti; an-Nass: Koraani ja hadithit kokonaisuutena.

nisab: zakat-veron alaraja (ks. väliotsikko Zakat-vero).

Q

qada: a) Allahin päätös (ks. väliotsikko Usko kohtaloon); b) laiminlyödyn palvontateon korvaava suorittaminen (ks. luku Salafit).

qadar: ennaltamääräämineninen (ks. väliotsikko Usko kohtaloon ja luku Sharaf ad-Din Munirin kaksi kirjettä).

qaddasallahu asrarahum: "Allah pyhittäköön heidän salaisuutensa."

qiyas (al-fuqaha): analoginen päättely; mujtahidin päätelmä, jossa asia, jota ei mainita selvästi Koraanissa ja hadithissa, rinnastetaan toiseen.

quddisa sirruh: "Allah pyhittäköön hänen salaisuutensa."

R

radiyallahu 'anh: (rukous seuralaisten puolesta) "Allah olkoon häneen tyytyväinen."

rahimahullah, rahmatullahi 'alaih: "Allah armahtakoon häntä"; "Allahin armo hänelle."

rasul: (mon. rusul) lähettiläs; Allahin (ta'ala) nimittämä profeetta, joka toi uuden uskonnollisen lain (sharia) (ks. väliotsikko Usko profeettoihin); Rasulullah: Allahin Lähettiläs, Profeetta Muhammad ('alaihis-salam).

S

Sahaba (as-Sahabat al-kiram, al-As'hab al-kiram): Profeetan seuralaiset.

sahih: a) pätevä (palvonnasta); b) luotettava (hadithista).

Salaf (as-salihin): hurskaat edeltäjät, kahden ensimmäisen vuosisadan muslimit; Profeetan seuralaiset ja heidän seuraajansa (ks. luku Salafit).

salat: rukous, rituaalirukous (ks. väliotsikko Rukous).

salawat: Profeetta Muhammadin ('alaihis-salam) ylistäminen ja siunauksen pyytäminen hänelle.

salih: (mon. sulaha) hurskas, syntiä välttävä.

sall-Allahu 'alaihi wa sallam: (rukous Profeetan puolesta) "Allah siunatkoon häntä ja suokoon hänelle rauhan."

shuhud: sydämen näkeminen; vertauskuvien (mithal) näkeminen sydämen "silmin".

Sifat adh-Dhatiyya: Allahin (ta'ala) olemukseen liittyvät ominaisuudet (ks. luku Usko ja islam).

Sifat ath-Thubutiyya: Allahin (ta'ala) kahdeksan ominaisuutta, joiden kaltaisia piirteitä on luoduissakin (ks. luku Usko ja islam ja väliotsikko Allahin ominaisuudet).

sulaha: (yks. salih) hurskaat, syntiä välttävät.

sunna: (teko tai asia) jota Allah (ta'ala) ei käskenyt mutta jota Profeetta teki ja piti hyvänä palvontatekona: siitä saa palkkion, jos sen tekee, mutta sen laiminlyönti ei ole synti; jatkuva laiminlyönti on kuitenkin synti ja sen inhoaminen epäuskoa. Myös rukouksen tai muiden palvontatekojen tällaiset osat. Sunna: a) (velvollisuuksien rinnalla) kaikki sunnat kokonaisuutena; b) (Kirjan eli Koraanin rinnalla) hadithit; c) lakioppi, islam.

suura: Koraanin luku.

T

Taba' at-tabi'in: seuraajien seuraajat (ks. luku Salafit).

Tabi'un: seuraajat, seuralaisten [välittömät] seuraajat (ks. luku Salafit).

Tabligh Jamaa: ks. väliotsikko Harhaan joutuneet ryhmät.

tafsir: Koraanin selitys; Koraanin selitysten tiede.

taqwa: jumalanpelko; Allahin tiedostaminen joka hetki, mikä saa varomaan kiellettyä (haram).

tasawwuf: suufilaisuus; tiedonala ja [lakiopin noudattamisen jälkeen] Profeetan (ʻalaihis-salam) tapojen harjoittaminen, joka vahvistaa uskoa, helpottaa lakiopin noudattamista ja auttaa saavuttamaan Allahin tuntemisen (maʻrifa).

tawatur: monien toisiaan tukevien ketjujen kautta välitetty tieto; islamilaisen tiedon peräkkäinen, toistuva ja monilähteinen, siksi epäilemättä aito ja laajalle levinnyt välittyminen; kertomukset, jotka jokaisen vuosisadan kaikki luotettavat ihmiset, joiden oli mahdotonta sopia valheesta, ovat kertoneet samoin sanoin ja jotka tuottavat varman tiedon.

tawba: katumus (ks. luku Alkusanat).

ta'wil: tulkinta islamin mukaisesti (ks. väliotsikot Allahin näkeminen sekä Usko kirjoihin ja Allahin Puhe).

thawab: palkkio, jonka Allah (taʻala) on luvannut antaa Tuonpuoleisessa niiden tekojen ja sanojen palkaksi, joista Hän pitää.

U

ʻulama: (yks. ʻalim) oppineet, erityisesti islamin tiedon oppineet.

umma: profeetan seuraajien yhteisö; al-umma: Muhammadin (ʻalaihis-salam) yhteisö.

W

wahhabit (wahhabilaisuus): ks. luku Alkusanat ja väliotsikko Kharijiitit ja wahhabit.

wahy: jumalallinen ilmoitus profeetoille.

wajib: välttämätön (teko tai asia), jota Profeetta ei koskaan laiminlyönyt; lähes yhtä velvoittava kuin velvollisuus (fard), eikä sitä saa laiminlyödä; myös rukouksen tai muiden palvontatekojen tällaiset osat. Wajib al-wujud: välttämättä olemassa oleva (ks. luvut Usko ja islam sekä Allah on olemassa ja yksi).

wali: (mon. awliya) Allahin ystävä, jota Allah (taʻala) rakastaa ja suojelee.

Z

zindiq: uskoa teeskentelevä uskonnon vihollinen; se, joka salaa epäuskonsa, esiintyy muslimina ja yrittää näin pettää muslimeita.